ט"ז אייר תשמ"א, 20.5.1981
מיספר 2281
שנה 45
המחיר: 13 שקלים (כולל מ.ע.מ.)
88 עמודים

העולם הזה

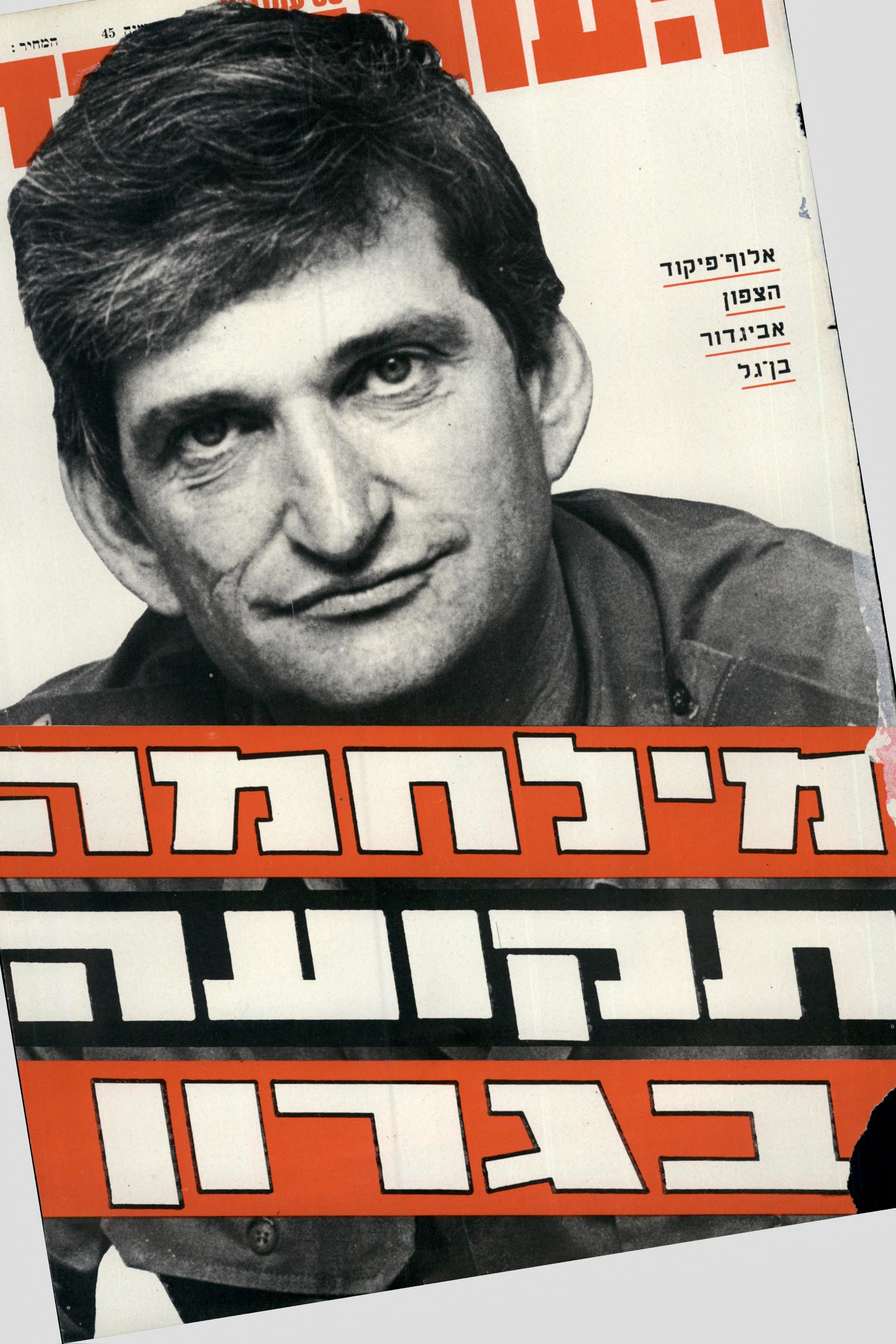

אלוף־פיקוד הצפון אביגדור בן־גל

מילחמה תקועה בגרון

להשיג: **בתל אביב:** ״סופר ג׳ינס״, יהודה המכבי 57 טל׳ 456351, חנויות ״מצקין, ״ג׳ינס סנטר״, דיזינגוף 66, ״בוב 2״ דיזינגוף 185 מיי ג׳ינס בן יהודה 14 ״ווסט ג׳ינ
בן-יהודה 1, ״בוטיק 109״ איבן גבירול 109, אפנת סגל, העליה 6, ״ליי״ בזר אמריקאי, סולומן 20, **יפו:** ״מזן״, שד׳ ירושלים 48 אופנת גזר שד ירושלים 43 **בת ים:** ״ז
שיש״, רוטשילד 27 **רחובות:** ״סופר ג׳ינס״. הרצל 181 **רמת גן:** ״סופר ג׳ינס״, ד״ר כהן 2, (פינת ביאליק 66), **גבעתיים:** ״טופ ג׳ינס ויצמן 23 **אשדוד** רוקי **פתח תקוה**
חיים עוזר 10 **רמת השרון:** ״אפרל״ סוקולוב 52, ״ליי״ סוקולוב 64 **הרצליה:** ״ליי״ סוקולוב 47 **חולון:** ״אפנת דבש סוקולוב 66 אר ג׳ינדין סוקולוב 19 **נ**
ג׳ינס״, דיזינגוף פינת הרצל ״אדם וחווה״. הרצל 29 **ירושלים:** ״מצקין״, ״ספורט רחביה״ קק״ל 29 ״ספורט אולימפיר כיכר רדו דקר ניחסן רג׳ינס ש
שמאי 8, ״ליי״ בן הלל 7 **באר שבע:** ״ג׳ינס סנטר״. החלוץ 81 **קרית מלאכי:** ״רוקי״. **חיפה:** ״מצקין״ ״בית הג׳ינס הרצל 20 אור ג׳ינס הרצל 7
הנשיא 124 **קרית ביאליק:** ג׳ינס לי״ **עפולה:** בוטיק ״סיימון״ ״שולמית״. ארלוזורוב 14 **ובחנויות נוספות**

פרסום רם עיצוב אורי

בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבנית: יוסי שנהן • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בר־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קורא יקר

אורי צבי גרינברג היה הנביא העליון של הימין הקיצוני. אין דבר הנאמר עתה על־ידי אחת הקבוצות הרבות של הקנאות הלאומנית, מגאולה כהן ועד בנימין פלד, שלא נאמר על־ידו לפני שנים רבות. הוא גם היה בעל יחס ידידותי לשבועון זה.

איך זה הלך ביחד? לאלוהיו פיתרונים.

לפני 21 שנים בדיוק, במארס 1961, אחרי שקיבל מידי דויד בן־גוריון, שנוא־נפשו, פרס־מילגה בסך 2500 לירות, שלחנו את אחד מחברי־המערכת (איני זוכר מי זה היה) כדי לראיין אותו. הדברים שנאמרו אז הם בעלי אקטואליות מדהימה

בראיון שהעניק לפני 21 שנה דגל אורי צבי גרינברג בהקמת דיקטטורה ובחיסול העיתונות החופשית, השמיץ את משה שמיר ומנחם בגין ושיבח את עורך „העולם הזה"

כיום. יש רק הבדל אחד: הדברים, שנשמעו אז כרחשי־ליבו התימהוניים של איש בודד וחריג, הפכו עתה ניכסי־צאן־ברזל של חלק ניכר של הציבור. אז היו מוזרים, כיום הם מפחידים.

החלטתי לפרסם כאן את הראיון במלואו, כפי שפורסם בהעולם הזה (1172), בלי שום שינוי.

הנהו:

העיניים הסמוקות ננעצות בשער הגינה. הוא מדבלל בידו את רעמת־שערותיו האדומה, שלא כהתה במרוצת השנים, ומבליט את קמטי מצחו.

„מה אתה רוצה, אדוני?" הוא שואל. „ראיון? מה? אותי אני לא, זה לא. אני לא רוצה שום סנסציות. אני איני נושא מעניין. אתה מבין? שיחה, ציטוט ענייני, מילא. לא, גם זה בספק."

אורי צבי גרינברג, מחבר ספר הקיטרוג והאמונה, ממהר להיכנס אל ביתו. „סלח, אצלנו בדק־בית. תיכנס לחדר־העבודה. נשב. אני אסביר. אבל בזהירות."

פתאום הוא קם. כפוף־גו, מכונס בתוך עצמו. הוא ממהר לנעול את נעליו, מצוחצחות, כפי שציווה זאת ז'בוטינסקי על ההדר הבית"רי. אורי צבי מתיישב בחזרה על הספה, מהדק בידו את שפתי פיו.

כתיבה זולה על חתיכות

„אז מה העניין, אמור?"

„מאמרך על העיתונות בירחון עיריית רמת־גן?"

הוא (מתפלא): „זה כבר הופיע?" (מסדר את עניבתו הכחולה, התלויה ברשלנות על חולצתו הירוקה ומוכנסת עמוק לתוך מכנסיו החומים הדהויים). „איפה ראית את זה? תיארתי לי שזה יעורר רעש גדול וכולם יכתבו."

אני: „לא, העיתון עוד לא יצא לאור. אבל ראיתי את המאמר. אדוני רוצה לבטל את העיתונות החופשית ולהסתפק בעיתון ממשלתי אחד. זה נכון?"

אורי צבי גרינברג (משורר התנועה הלאומית אינו נבהל. הוא רק מחייך): „נו, אז מה? מי ישמע לי בעניין זה?"

אני: „האם אין למשוררים משקל בציבוריות הישראלית?"

הוא (מרים את גבות עיניו): —„טוב, יש בזה מן האמת. אני אסביר לך מדוע מספיק עיתון אחד. (משתתק). תראה, היום יש הפקר בעניין זה. כל אחד שוכר בית־דפוס ומדפיס כל העולה על רוחו."

אני: „אז מה רע בזה?"

הוא (גועש): „אוכיח לך, אבל אל תפריע לי באמצע דברי. יש בעיתון הארץ אחד ששמו אורי קיסרי. הוא כותב על שמונה־עשרה אביבים, או מדור דומה. זהו שם יפה, מסך־עשן על האמת. אבל דע לך את האמת: אין הבדל בין כתיבה זו ובין כתיבה זולה על חתיכות! (צועק בקול צרוד): איזה הבדל יש בין אביבים וחתיכות? ראית מה שעיתונאי מכובד זה כותב? ובכן, אולי יצליח מישהו להסביר לי מה טוב בכך? לשם מה כל זה בא?"

אני: „אבל למי הוא מפריע?"

הוא: „נכון, נכון. יש לי עוד דוגמה. המשוררת הזאת, מה שמה, הא? שולמית הר־אבן. הלכה אל הרבנות ושמה את הרבנית ללעג ולקלס, כשהרבנית אמרה לה כי אסור להתחתן בימי הווסת."

אני: „ובכן?"

אורי צבי (בתוקפנות): „מה, ובכן? היא המשיכה ולעגה לתפילה הנאמרת מתחת לחופה. בשביל מה עשתה זאת? זה עוזר לכל אלו הנלחמים בעד נישואים אזרחיים! מה היא בכלל מבינה בתפילה נהדרת זאת? הרי מה שנאמר בה זה שיא התאווה והאהבה, יופי קדוש. אני זוכר את עצמי. כמה התרגשתי כשעמדתי מתחת לחופה ושמעתי את התפילה! אז הנה עוד שאלה: למה להדפיס דברים כאלה?"

אני: „וזוהי סיבה מספקת?"

הוא (באנחה): „אוי ואבוי, לא זה בלבד. הנה קח את משה שמיר. שני עיתונים קופצים על דבריו. והוא הרי נעדר כישרון ואידיאלים! ריק שבריקים! דבר לא בוער בליבו, לפיד לא מהבהב בנשמתו! והוא כותב מה שכותב, ועיתונים מדפיסים מה שהוא כותב. ואני שואל את שאלתי: מדוע?

אתה רוצה לשאול אותי מה יקרה עם עורכי העיתון הממשלתי יהיו בלתי־הוגנים ולא ידפיסו את שירי, נכון?"

הפרצופים הדגנרטיים

אני: „בדיוק זה."

הוא: „מה שקשור בי, אני מוכן לוותר. אבל נכון, זו בעייה. אלא שעכשיו אין דרך אחרת אלא ריכוז הכוחות. זה העם שלנו, אנחנו מוכרחים."

אני (בהיסוס רב): „אדוני רומז לדיקטטורה?"

(אורי צבי מנחית באגרופו על השולחן. זגוגית המשקפיים מתעופפת באוויר ונופלת ברעש): „אני לא מסתיר כלום. קרא לזה דיקטטורה! אני לא מתבייש, זה הכרח לא יגונה!"

(איני מבין. הוא מנסה להסביר.) „תראה, זה מה שהעם צריך ורוצה. פה כל אחד הפך לבעל־בית. אף אחד לא עובד. להיפך מזה."

אני: „מה זאת אומרת?"

הוא (מאמץ את שרירי פניו): „השבוע נסעתי עם ידיד מווילנא באוטו. ואני יודע מהי וילנא, אוהו, ועוד איך יודע! התרחצו שם פעם בשנה, כשהקרח על הנהר נמס. פתאום הוא אומר לי שמצבו רע, אשתו רוצה חרסינה על קירות האמבטיה ואין לו כסף. שמעת? (הוא מתגעש ושופך אש וגופרית): „חרסינה תנו לה, ל,נסיכה מווילנא.' אחרת היא איננה יכולה לרחוץ את בשרה האציל!"

אני: „רוצה לומר שצריך ממשלת־חירום־לאומית כדי להוריד את רמת־החיים?"

אורי צבי: „כן, אבל לא רק זה. לך בעיקר אהוב לפני שנפרדו ממנו בתחנת־הרכבת, ורק פה לא כן."

אני: „אז זוהי הסיבה..."

הוא (בשטף): „כל אלה ביחד הסיבות. דע לך, הדור הצעיר בישראל איבד את היצרים הטבעיים שלו. היום בחור יוצא עם בחורה לא מתוך יצר, ולא מתוך תאווה עזה. היום הכל מיסחר קטן, אפור. אילו לפחות הדור הזה היה חוזר ליצרים הטבעיים!"

אני: „אז במה תעזור ממשלת־החרום, בעלת העיתון היחיד?"

הוא: „היא תעמיד כל אדם על מקומו הנכון. אדם בריא לא ימכור את סחורתו מאחורי הדואר, אתה תופס או לא? היום הכל הפקר. והממשלה הזאת, על־ידי כפיה, תכניס נורמליזציה לאנשים! היא, כמו שאמרתי, תעשה אותם יותר טבעיים, רודפי־יצרים נורמליים.

„פה, כמו שאתה שומע, בארץ־ישראל, יש דיבוק של אנשים שבעים, שאין להם מה לעשות. אז הם רודפים אחרי רוחות ואבנים ודברי־הבל חסרי־טעם.

„הנה אני, למשל: 11 שנים שאני חי עם אשתי והיינו פעמיים, או סליחה, כן, היינו שלוש פעמים בקולנוע. בפעם האחרונה באו מכירים ואמרו שאנחנו מוכרחים לראות את הירושימה אהובתי, ולכן הלכנו. אבל לא יותר מזה. ומה קרה לנו? הכל בסדר. חיים כרגיל."

אני: „ומה עם..."

(המשך בעמוד 72)

אורי אבנרי

(מפסיק כדי לנשום אוויר. אורי צבי מוריד את משקפיו הזהובות מעל עיניו ופושט את רגליו מתחת לשולחן. הוא מתכונן להתקפה חדשה.)

„אני ממשיך. תראה, מה שהצעתי בעניין העיתון זה ככה. יקבלו לשם אנשים לפי כישרונם ולא לפי כרטיס המיפלגה שלהם. מבין? אותו אפשר לקבל לשם, את אבנרי. כי הכישרון צריך לקבוע בעיתון הממשלתי היחיד ולא כרטיס המיפלגה!"

אני: „ומי ישלוט בעיתון זה?"

הוא (בכנות): „איני מבין כלל למה כיוונת את דבריך."

(אורי צבי נושם אוויר. הוא יושב דרוך בפינתו. מחכה לשאלה הבאה. לחדר נכנס בנו הצעיר. „לך!" אומר לו גרינברג בחיבה. הבן מסתלק. הוא לא נעלב. „הם כבר רגילים," מחייך המשורר.

פתאום הוא מתנער מן ההפסקה. „שמע, אחרי בניין הדואר בתל־אביב! ראית את הפרצופים הדגנרטיים של העולים החדשים, שמוכרים שם בדים? ראית איזה טימטום? אז את זה צריך לחסל! ואני אומר שאת זה יכול לחסל רק מישטר חזק, רק ממשלת חירום!"

אני: „מה זה? מה תעשה ממשלה כזאת?"

אורי צבי (בהתלהבות רבה): „היא קודם כל תחסל את האנרכיה ברחוב. תגיד לי באיזה ארץ מעז לובש־מדים או לא־לובש־מדים לחבק ולערוך מזמוטים גלויים כאלה ברחוב או באוטובוס כמו בארץ? זאת זנות, תסלח לי, מה שקורה ברחוב. פה מתנשקים ומתחבקים וגבר אם ילך ערום או כמעט ערום ברחוב איש לא יעשה לו דבר. אז אני שואל: דבר כזה היה באיזה ארץ תרבותית בעולם? בגרמניה אסור היה לנשק בן או בעל או

אורי צבי גרינברג

„באיזה ארץ מעז לובש־מדים לחבק ולערוך מזמוטים גלויים ברחוב?"

מכתבים

אמא מולדת, אדמה

הבעייה שנשמטה מזכרונו של נשיא המדינה, ערב יום העצמאות.

בדברו לפני העם, לרגל יום העצמאות, מנה הנשיא את הבעיות הקשות הניצבות בפנינו. ומיספרן אינו מבוטל כלל וכלל. אך משום מה דילג הנשיא על הבעייה המכאיבה של היורדים, ולא הקדיש לה אפילו מישפט אחד. האם יתכן שאינו מודע לבעייה כאובה זו?

בדברי הנשיא לאומה / לא אמר מר נבון מאומה / ליורד הזועם / שנטש את האם / את אמא מולדת, אדמה!

סמי אילון, תל־אביב

● ● ●

למען שידור טוב יותר

„אחד מקורבנות הדו"ח של רשות־השידור הוא מזכיר מערכת החדשות בעבר, איתן אלמוג, שצבר לעצמו כמויות־עתק של שעות נוספות, למרות שעיקר עבודתו היתה מינהלית..." („העולם הזה" 2263).

להעולם הזה מגיע צל"ש על המידע המדוייק. אכן, צברתי לעצמי „כמויות־עתק" של שעות נוספות בעבודתי כמזכיר המערכת. ליתר דיוק: הממוצע החודשי שלי נע בין 90 ל־150 שעות נוספות — בעבודה מעשית במערכת החדשות ועניני היום, בפיקוח ובניהול המערכת משעות הבוקר המוקדמות ועד שעות הלילה, כולל שבתות וחגים. הכל לפי הצורך והעניין המיקצועי, ועל פי הנחיות הממונים עלי.

על פי הוראת הוועד המנהל של רשות־השידור, אין משלמים לעובדים בתפקידי ניהול מעל 75 שעות נוספות לחודש. דבר זה חל על המנכ"ל, מנהלי הרדיו והטלוויזיה וכל שאר מנהלי המחלקות והיחידות ברשות־השידור, כולל מזכיר מערכת החדשות. לפיכך, חשוב שהקוראים יקבלו את המידע המשלים: איתן אלמוג צבר שעות נוספות, אך קיבל תשלום רק על כמחצית מן השעות הנוספות שעבד. וגם על כך שילם מס־הכנסה כחוק.

קורא אלמוג
בחופשה ללא תשלום

עבודתו של מזכיר מערכת החדשות בקול ישראל היא מינהלית בדיוק באותה מידה שעבודתו של ראש מערכת העולם הזה היא מינהלית. מזכיר מערכת החדשות עוסק, קודם כל, בעבודה עיתונאית־מיקצועית בתנאי לחץ, בקביעת מדיניות לכיסוי אירועים, בהפעלת כתבים, עורכים, מפיקים, רכזי־חדשות ועוד. יש בכל אלה גם אספקטים מינהליים, כהכרח הנובע מעצם העבודה.

קוראי העולם הזה, הנוהגים גם להאזין לקול ישראל, לא תמיד מודעים לקשיים, למיבצעי־השידור המורכבים, ולכל המלאכה הנעשית מאחרי הקלעים — למענם, למען שידור טוב יותר.

איתן אלמוג, פידלפיה

● הקורא אלמוג, לשעבר מזכיר מערכת החדשות בקול ישראל, מכהן היום כשליח עלייה בארצות־הברית, בחופשה ללא תשלום מרשות־השידור.

● ● ●

„מיבצע צריך עיד"

אל כל מי שכואב את כאבם של עיד אבו־גרון וילדיו, שאיבדו כהרף עין אישה ואם בפעולת צה"ל, שבה ירה חייל לעבר טנדר נוסע והמית את לנימה אבו לקימה.

אנו החתומים מטה פונים אליכם אישית.

היכרנו את עיד אחרי מותה האכזרי של אשתו; ביקרנו באוהלו וראינו את ששת הילדים. פגשנו באימו הזקנה והתשושה, שעליה נפל התפקיד הקשה לטפל במישפחה. המצב הכלכלי של המישפחה קשה מאוד. אין לעיד רכוש, חוץ מעדרו, שמספק לו אוכל וחלב עבור הילדים. אדמתו החורמה על־ידי המדינה, במיסגרת התוכנית הממשלתית להחרמת קרקעות הבדואים.

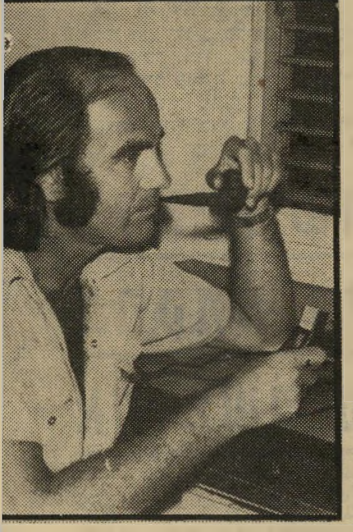

קורא ספירו
אחריות השילטונות

עליה — הבת הבכורה, בת 10, עוזרת לאביה ברעיית הכבשים. עודה — בן 8, גר אצל הורי האם, כדי שיוכל להגיע ללימודים בבית־הספר. גם סלמה — בן 6, מתעתד להתחיל בספטמבר ללמוד בבית־הספר, הנמצא מרחק רב מהאוהל. ולחה — בת 4, סוליימאן — בן השנתיים, ותפה — בת שנה, זקוקים לטיפול של אשה, שתהיה מוכנה לקבל תפקיד זה על עצמה.

כולנו מכירים באחריותם של השילטונות להריגה, ומכאן — חובתם לפצות פיצוי מלא את מישפחת אבו־גרון ולשקמה.

עם זאת, חשבנו ביחד עם עיד, כיצד אפשר להקל על מצבו. לדעתו, הקמת צריף בקירבת מישפחת אשתו ז"ל, היתה יכולה להקל הרבה על הטיפול בילדים. המישפחה לא תתפצל, והילדים יוכלו להגיע לבית־הספר ממקום מגוריהם.

בטוחים אנו כי רבים הם האנשים שברצונם לעשות למען עיד

(המשך בעמוד 6)

אירופה טורס
EUROPA TOURS
מציעה
טיולים נהדרים
* לאירופה.
* ארה"ב, קנדה ומכסיקו.
* המזרח הרחוק.
* דרום אמריקה.
המסלולים - מקיפים ומושלמים.
המדריכים - מעולים ומנוסים.
בתי מלון - טובים, רובם מדרגה א'.
דרוש מסוכן הנסיעות שלך
את חוברת טיולינו!
אירופה טורס
EUROPA TOURS
הטיול הטוב ביותר זה
50 שנות נסיון לשרותך!
קול המפרסם

למד
צילום
קורסים למתחילים
ממשיכים ומתקדמים
"קמרה אובסקורה"
ת"א, ביאליק 23 658677-
י־ם, בצלאל 6, 233502-

בריזה
מוסיקפה
הרברט סמואל 80 טל. 656992
בלוז, פולק,
כל יום א' ג'ז

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת
פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים),
תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
בשמירה על בריאותך ורכושך.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6, רש' מס' 21 עסק 481/75

פרסום מוניקו | באל טיראן

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

וילדיו. נראה לנו שתמיכה כספית לרכישת הצריף — יתרת הכסף תוקדש לטיפול וחינוך הילדים — הינה עזרה חשובה מצידנו.

אנו מבקשים את הקוראים לתרום לחשבון הבנק עבור „מיבצע צריף עיד", חשבון 405755—9, בנק דיסקונט, סניף באר־שבע.

המען למיכתבים: ת.ד. 228 באר־שבע, מיקוד 84101.

גידעון ספירו, ירושלים; **דב קולר,** באר־שבע ועוד 26 חתימות.

● ● ●

פרשת „בול"

הכחשה תבאה ממרחקים.

בידיעות אחרונות (26.4.81) הופיעה כתבה הטוענת כי „..שמואל מור ומקסים גילן... עומדים לפרסם ספר בשם פרשת בול...".

לא כתבתי ולא השתתפתי בכתיבת ספר כלשהו על פרשת בול.

עורך גילן
פגיעה בול

עיסוקי — בהווה ובעתיד, ולא בעבר הרחוק.

אם יפרסם מישהו ספר כלשהו על נושא זה, בו מופיע שמי כמחבר, אפנה לבתי־המישפט ואתבע את החרמת כל הטפסים המרפצים.

מקסים גילן, עורך ישראל ופלסטין, פאריס

● ● ●

בגין, לך ל„יד ושם"

דברי ראש־הממשלה מגמדים את השואה.

בעצרת לזכר השואה אמר ראש־הממשלה, מנחם בגין, כי מה שעושים הסורים בלבנון זהה למה שעשו הנאצים ליהודים בשואה. אם כי אינני סבור שהסורים הם טלית שכולה תכלת, ההשוואה הזו מזעזעת ומקוממת אותי. היא מגמדת את אימי השואה ומפחתת את זוועותיה. השוואה זו היא כימעט חילול הקודש.

אני מייעץ לראש־הממשלה להקדיש כמה שעות לביקור ביד ושם, ואז יווכח במו עיניו עד כמה אווילית היא ההשוואה.

(המשך בעמוד 8)

תשבצון 2281

מאת נדיב אבידן

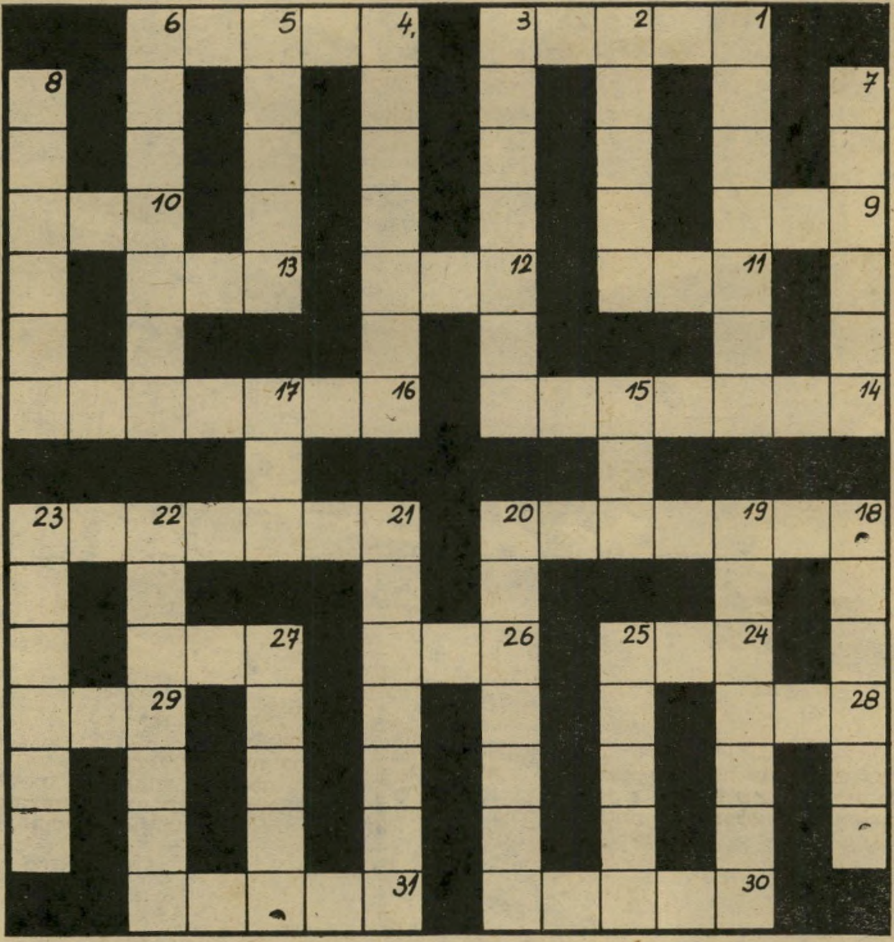

מאוזן:

1. הזהר זה חד! אם תפצע את הבבון הוא יצרח קצת (5).
4. כועסת מאוד באוטובוס, בדרכו לעיר המקובלים (5).
9. הגיע הקץ למחשבות זדון (מ) (3).
10. פלט דג קטן מהפה (3).
11. פועל הבנין מבצע את עבודתו ללא הפסק (3).
12. עלה מרוסיה בתקופת השלכת? (3).
13. לאחר תשלום כל המיסים הקימו אהל (3).
14. ערפל אנגלי בנהריה? זה ענין אפוף מיסתורין (7).
16. קיצו הבזוי (?) על הבמה, הוליד טרגדיה (7).
18. האפיפיור מדושן מעונג, כי טבלו אותו בחמאה לפני הסרט (7).
21. בתוספת כשרון, ברנש מחונן זה עשה לעצמו מוניטין (3, 4).
24. דקדוקי־כשרות אינם מעסיקים את החיה, העיקר שיהיה מה לאכול (3).
26. פיירברג תעה בדרכו, אך א. גינזבורג העמיד אותו על טעותו (3).
27. הוא שוב הציק לתרנגולות? עדיין לא (3).
28. זה אולי תמוה, אך קיים עץ בצבע סגול (3).
29. את התשובה אפשר למצוא על־גבי המכתב (3).
30. מנהלי־ישיבות כאלה מתנכלים גם לסוסים (5).
31. למשל, כמו התבור שבבעלותה, זה שייך לפולקלור היהודי (5).

מאונך:

1. בעיות חימום לקומיקאים, נובעות אולי מהשקפת עולם קיצונית (3, 4).
2. הדוב וטנטור המשוגע, זה כבר יצא לי מהאף (5).
3. התפוצץ במדבר, בעת קיום הטקס (7).
4. הסורי קר ומוזר, זה כבר קרה לכותל כמה פעמים (3, 4).
5. צר לי גאון קטן כי התג נשמט, אך גם המטוס אינו בשימוש עדיין (5).
16. הוא רזה וגבוה, כך התברר לנו ממקור דתי (4, 3).
7. בלשון המלחים זה המקום המתאים לשינוי הצבע (3, 3).
8. הסתכל על־הבהמה ג'והני, היא מגזע משובח (6).
15. תקפו אותו באבנים בחזרה מנחל אכזב (3).
17. ביפו מקיימים קורס לקציני־צבא (3).
18. ירח מהופך הופיע בדמות אגדתית, קבל עם ועדה (6).
19. פסלי רוט מבטאים כך משהו מן האווירה הכפרית (7).
20. מה לוליין כזה מחפש בשדה קוצים? (7).
21. אפילו ראש־הממשלה של מדינה זו, גר בשכר חודשי (7).
22. משקה חריף לא מוריד את הסטטוס החברתי (3, 4).
23. עניין החטיפה הגיע לסיומו באכזיב (3, 3).
25. נדבק לקיר ממהלומות הדוב (5).
27. בדרכו חזרה קיבל הוראה להפליג, וכך אמנם עשה — אך בחוסר בהירות (5).

פתרון תשבצון 2279

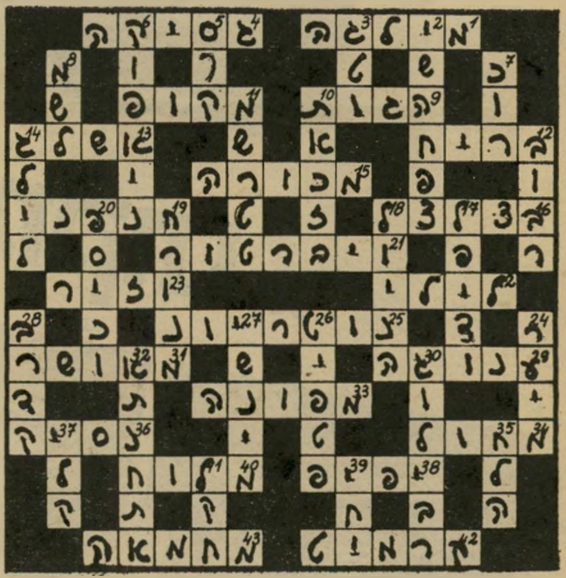

מי שטורח בערב שבת, אוכל טוב בשבת

בין הפותרים נכונה את התשבץ יוגרל פרס: ארוחה זוגית מלאה (כולל יין) במיסעדה ה„טיילת", רחוב הרברט סמואל 80, ת"א.

את התשבץ הפתור יש לשלוח למערכת „העולם הזה" עם חותמת דואר של לא יאוחר מיום חמישי, שבוע אחרי הופעת הגליון. הפיתרונות הנכונים, שיגיעו למערכת עד יום רביעי שבועיים אחרי פירסום התשבץ, ייכנסו להגרלה. ההודעה על הזוכים תפורסם ב„העולם הזה" 4 שבועות אחרי הופעת התשבץ.

תוצאות ההגרלה הגדולה של מבצע פרסים אדיר

ב־100 כרטיסי טיסה ללונדון הלוך ושוב במטוסי אל־על זכו:

חנה חנה, ראשון לציון. בן־יעקב שושנה, רמת־גן. ורח שרה, הוד השרון. הלוי ארבל, קבוץ תל־יוסף. מיכל מלכה, אשדוד. סגל יצחק, טבריה. נדל עינת, כפר דניאל. אביבי יוסף, פתח־תקוה. רייס, נצרת עלית. וירון, כפר דניאל. הראל תלמה, תל־אביב. אדרי אסתר, לוד. גליק יוכבד, פתח־תקוה. מאיס לאה, תל־אביב. בלאו, פתח־תקוה. חבני עינת, נס ציונה. גרוסמן מאיה, תל־אביב. שוילי ציונה, זכרון יעקב. מסה לונה, חולון. ענבר יפה, פתח־תקוה. פז יוסי, חיפה. לוינשטיין בטי, תל־אביב. רייספלד רוזה, רחובות. בן אדר רויטל, קבוץ יראון. יפרח שמעון, צופית. בן־חמו אסתר וציון, מושב כפר־שמאי. טלילה יוסי ויחיאל, רמת השרון. ארבוב רונית וחגית, נתניה. זינגר ג'ניה, גבעתיים. שניאור רחל, אשדוד. באום יעל, מולדת. קראוס מיכל, תל־אביב. אבידב שמחה, אילת. בושנק (יחיא) נירה, כפר קמא. האוזר סוזי, עין עירון. פונפדר יעל, בני־ברק. פורת שי, כפר ויתקין. חיים דורון, בית שאן. אורנשטיין מרגנית, כרמיאל. שמפלאנר רינה, ראשון־לציון. סיון עופר, ירושלים. לביא אסתר, נשר חיפה. מרגלית אליהו, קיבוץ ברור חיל. גלנטי לבנה, בת־ים. אורנשטיין יהודה, רמת־גן. יחיאלי רויטל, ראשון לציון. רוזנר ברכה, רחובות. סער ברכה, אשקלון. בראון חגית, תל־אביב. שדמי אורי, חולון. סגל איציק, חיפה. שיים רוזה, גבעת אולגה. מרמלשטיין אסתר, ירושלים. שאלזון הניה, תל־אביב. גפני אותי, רמת־גן. לוי דניאלה, ירושלים. הרמן דליה, רמת יצחק. מזרחי אלי, בית זית. באום זהבה, עכו. קדוש דליה, דימונה. שיפר יהודית, כפר מסריק. שגיא רחל, תל־אביב. אובלנדר שושי, חיפה. גרינבאום צבי, באר־שבע. יוסף שרונה, רמלה. ניר עירית, הרצליה. פרוגן בתיה, יסוד המעלה. רונן אייל, רמת־גן. אביב וידן, קרית מוצקין. פרץ יפה, גבעת עדה. שמואל מרים, אשקלון. לב שושנה, גבעתיים. חולבסקי נאוה, קיבוץ עין השופט. דור אסתר, קיבוץ גבעת השלושה. פישר מיכל, פתח־תקוה. מסיל אבנר, קרית שמונה. הנדלסמן צילה, נתניה. פלור אריה, כרמיאל. צמח דלית, חיפה. כהן זהבה, חיפה. כספי מזל, ירושלים. לימור עוזרי, חצור הגלילית. סרוקה הדסה, פתח־תקוה, כפר גנים. בוזגלו שמואל, באר־שבע. משה יונה, אילת. ברכה רבקה, הרצליה. אבן נעמי, ראשון לציון. דבורקין ורה, קרית ים ג'. אברהם הרצל, פתח־תקוה. אסולין חגית, מושב צרופה. חיון אלי, רמלה. לבבי אורנה, אילת. הורביץ אסתר, חיפה. בן עוזרי רחל, הרצליה. פילובסקי זהבה, פתח־תקוה. מיקי שושן, תל־אביב. כוכבה לוי, צפת ב'. אלון רחל, ראשון לציון. דביקו בת־שבע, נתניה. מרדכי בן יאור, פתח־תקוה.

ב־100 תנורי שביט זכו:

הלוי מלכה ועוזיאל, תל־אביב. אהרון ויקי, חדרה. כהן רבקה אורה, חולון. ליבר רחל, קרית גת. ווניש שלמה, נצרת עלית. בלומנפלד אורן, ראשון לציון. אוחנה שלמה, חדרה. אגוזי טלי, רמת השרון. גבטל אמיר, ירוחם. אהרון עדה, פרדס חנה. אלדד עדנה, ירושלים. ויץ זלמן, גבעתיים. גאנח מרים, אשקלון. יעקובי חני, תל־אביב. וולף עליזה, כפר אזר. עוז דורית, רמת־גן. וסר מוטי, מטולה. כהן עדה, כפר תבור. כהן איריס, כרמיאל. ג'וקובסון סלובין, חיפה. תקוה יהודית, נתניה. אדיר רינה, קרית ביאליק. אלפרוביץ זויה, נתניה. שחר יניב, נתניה. בנימין נעמי, ראשון לציון. ברקאי ירחמיאל, בנימינה. זילברשטיין ציון, תל־אביב. בלום אוליביה, רמת צבי. דיגה אידה, בת־ים. טננבוים נורית, ק. טבעון. מימון רינה, ראשון־לציון. יפנה שמעון, נוה־שרת. זיזובי רחל, מבוא ביתר. כץ רונית, גבעתיים. גולדשלגר אתי, תל־אביב. גולדברג יעל, ראשון־לציון. גלית ביליה, ק. טבעון. ביטון שרה, צפת. שני י., ראשון לציון. הרשליקביץ שושנה, בי"ח ע"ש שיבא. הופמן חנה, בי"ח ע"ש שיבא. קופקוב גיורא, אשדוד. עטרה חרותי, תל־אביב. פוכר עטרת, רמת אביב. אפללו פנינה, אשדוד. וישינצקי קרן, חיפה. מרזל עטרה, קיבוץ נוה איתן. וורפסט אלה, תל־אביב. צבוטרו מירה, חיפה. דרוקמן אביקס, חולון. לוינגר דורית, פתח־תקוה. ענבי מדי, הרצליה. גיא בן־יעקב, עין יהב. אטיאס רינה, מעלה אפרים. קופיט טלי, הרצליה. סלומקה שרה, תל־אביב. פישר פטפקה, בית זית. בן־נון אייל, חולון. זוארץ אליהו, נתניה. אמסלם יונתן, חצור הגלילית. שרף יפה, גבעת עדה. שבירו רחל, חולון. גבע נעמה, מושב אמץ. ולנסקי טובה, מזכרת בתיה. בליזון שרה, גבעתיים. כהן חוה, תל עדשים. אפרת אתי, ירושלים. ערן אבני, גבעתיים. כהן אילן, רחובות. בן־זקן ארז, בת־ים. אלקיים יצחק, ראשון לציון. פרסיקו רות, בת־ים. נויברגר צפורה, פתח־תקוה. אורה צ'ציק, תל־אביב. יעל ליאור, חיפה. אושרי מאירה, ק. עקרון. כץ שרון, נתניה. ישראלי עדה, בית השיטה. גליקסמן כנרת, נתניה. אבידן שולה, באר־שבע. ישורון קלרה, אילת. כהן רות, כפר סבא. בר־שיר נועה, רמת הכובש. ברזילי רחל, ראשון לציון. ירושלמי זוהר, חולון. פרידמן נורית, תל־אביב. כהן יובל, אשקלון. חביליו דליה, ירושלים. ברטמן ברונו, גבעתיים. וסרמן ביאנקה, חדרה. בנדיק אריה, גבעת שמואל. בליזון שרה, גבעתיים. שמחה יוסף, גבעת אולגה. כץ עליזה, אודים. כמיסה שרה, נתניה. טנגו הרצל, אופקים. דרורי צילה, רמת השרון. גולד אריה, פתח תקוה. הולי פרידה, חיפה. שי שריד, רמת־גן. ויזר א., ירושלים.

ב־100 מכשירי פוד פרוססור זכו:

פרידמן שולה, קרית חיים, חיפה. קרביץ רינה, חיפה. סיפו אנט, קרית שמונה. בן כליפה מאיר, חיפה. נזרי אורי, אור עקיבא. יאנקו משה, הוד השרון. נדב מיקי, פתח־תקוה. חדד רבקה, באר־שבע. מירמברג רחל, חיפה. מגיד נעמי, בני־ברק. שטיר אבי, ירושלים. טוכמאכר זהר, ניר אליהו. וינד חנה, תל־אביב. אלחדיע סיגל, חולון. חדד אסתר, טבריה. רוזנבלט יהודית, יד אליהו. חכם שרון, פתח־תקוה. אבוטבול כרמלה, תל־אביב. אוחיון לימור, תל־אביב. פרנק לידיה, חיפה. סקר חנה, זכרון יעקב. טרגן ליאור, קרית אתא. הלמן מיכאל, חדרה. בוזגלו סימה, ק. טבעון. חיים יוכבד, גדרה. קראוס אסתר, תל־אביב. כסלו הדסה, תל־אביב. מזרחי מאיר, כפר מסריק. בצר זהר, נהלל. מסיל אסתר, קרית שמונה. פינסקי עמי, קבוץ אפיקים. קול דינה, קבוץ אפיקים. כלב דורית, חיפה. לביא יונה, נתיב העשרה. כהן לאה, חדרה. נץ יהודית, חיפה. מזן מלכה, חולון. בדוסה חיים, קרית ביאליק. פלדנר רביב, קבוץ גזית. רוימי דליה, קרית מוצקין. לנדבר ר., קבוץ דורות. נדל יפה, אילת. בן מנשה מלכה, ירושלים. מינגורסקי פזית, חדרה. קריקב דליה, אשדוד. סגל אלכס, מושב נטעים. ועקנין יעקב, באר־שבע. ארצי רויטל, כפר בני ציון. רייך אידה, תל־אביב. קסטרו אבי, תל־אביב. מנחם עירית, בת־ים. פלישמן יהודית, יד בנימין. סגל אלון, נהריה. כהן רבקה, תל־אביב. דנוך אתי, קרית אונו. דזאנת רחל, ראשון לציון. נגל טרודה, גדרה. זיסהולץ יוסף, רמת השרון. סניה אלון ואורן, חולון. נאמן מוטי, חיפה. שהם מרום, ירושלים. ארידב אבנר, תל־עדשים. מזורי מיכל, רמת השרון. קמינצקי גל, פתח־תקוה. שמפלונר פנחס, ראשון לציון. ברקוביץ רבקה, כרכור. שטרנברג מורי, קרית־ים. שפרלינג אורנה, רמת־גן. וולף רינה, פתח־תקוה. משפ' זלצר, חולון. מזרחי כוכבה, ראשון לציון. לנדאו נורית, באר־שבע. קיעקי רחל, בני־ברק. יוסף אריה, ירושלים. מור אורנה, מגדל העמק. בכר גילה, חולון. פסקל יעקב, רעננה. מיניס זהבית, רמלה. זמיר דיב, חיפה. כהן יחזקאל, רמת־גן. גפן שרה, קבוץ משמר השרון. קושניר ורד, רחובות. הרט יורם, נתניה. אבדורחמנוב זהבה, כפר־סבא. ראוכפלייש רחלה, ירושלים. קלו גיל, טבריה. כסון אריה, רחובות. פודלובסקי חנה, בת־ים. איהאב וחיד עמר, כפר פקיעין. בן־יעקב דינה, חולון. ראובני ענת, ירושלים. לטמן דרור, צה"ל. פורט זאב, רמת־גן. תלם טל, עתלית. חג'בי גאולה, תל־אביב. ראובן נורית, נצרת עלית. עבו רחל, תל־אביב. טפירו עליזה, חיפה. בונה רינה, באר־שבע. קרוננברג דני, תל־אביב.

ב־100 מצלמות AGFA פוקט עם פלש זכו:

מרגי תקוה, בני־ברק. בן עזרא גילה, חיפה. פוגל הלנה, תל־אביב. בליפה בטי, דימונה. אמיתי גבי, תל־אביב. שטרום רותם, קיבוץ יהב. עתאי אסתר, גבעת שמואל. הרמן יהודית, תל־אביב. דרעי נורית, מושב זרעית. כהן יחזקאל, רמת־גן. שפריר רחל, תל־אביב. ברזילי שרון, תל־אביב. שיין מאירה, רעננה. קחילה עזר, רמת־גן. זליג סימה, ירושלים. פרידהבר צבי וברכה, קרית חיים. רבינוביץ רחל, ירושלים. פורת חדוה, קיבוץ אפיקים. שקדלינגר נועה, תל־אביב. ישראלי משה ומרסל, בני־ברק. וידן אביב, קרית מוצקין. דרוקמן זהבה, נהריה. סולומון מש', ראשון לציון. יוסף נעמי, בת־ים. גולדשטיין אירית, חיפה. פפירני אלה, פתח־תקוה. רוזנפלד ויקטור, באר־שבע. קורן גליה, תל־אביב. דגול ע., רמת־גן. דורי יהודית, ירושלים. לוי חגית, אשקלון. ממן גדעון, טבריה. לוי טל, חולון. בן־ישראל רוני, קיבוץ כפר גליקסון. דאוזמר נינט, ערבה. עבאדי, תל־אביב. אמירה עופר, תל־אביב. שכנר רחל, רמת־גן. אפרת, קיבוץ דורות. פרימו שמואל, תל־אביב. מיוני מרים, רמת־גן. שיף רחל, נתניה. אנגל יאיר, תל־אביב. בכר גילה, חולון. קוטלר דב וחגית, ראשון לציון. אינדרמן נורית, רמת־גן. דרזי זהבה, פתח־תקוה. בוזנח בלה ודני, ערד. הלוי חנה, קרית חיים. גוטמן טובה, גבעתיים. פרץ יפה, גבעת עדה. קלאוזנר אהוד, ירושלים. ניר שושנה, חולון. אבדורחמנוב זהבה, כפר סבא. ברלינסקי נחמה, קרית אונו. גרינברג שפרה, נצרת עלית. רייך, כפר־סבא. ליזון יצחק, פתח־תקוה. אקוקה מרגריט, תלמי אליהו. ראובני מרגלית, ירושלים. הקשר דוד, ירושלים. גיטלין יהודית ושמואל, נוה שרת, תל־אביב. מטסדורף אסתר ויורם, ירושלים. חכם אורית, רמת־גן. בוסקילה צפריר, נהריה. ירון זהבה, הרצליה. אמיתי הרי, חיפה. פס ברכה, חולון. עיני סיגל, רמת־גן. ניסים עידן, בן שמן. רוט שרית, נתניה. קנטרוביץ מרגלית, תל־אביב. הגואל מירי, רמת־גן. מילר מ., כפר־סבא. בן זקן אהובה, קרית גת. שמפלונר רונה, ראשון לציון. ורימי רענן, קבוץ עברון. קגן פרידה, כפר־סבא. ורבנר שלמה, נוה נוף. אזכר ענת, נס־ציונה. כהן נחמה, רחובות. אילון אסתר, רמת־גן. סמבול מירב, מושב ניר צבי. שץ רוזי, ירושלים. ציטרום אוהד, ירושלים. מגל עתליה, חיפה. גנור ירון, ירושלים. חג'ג' מנשה, בני־ברק. בלאיש נירה, באר־שבע. אלקיים רבקה, ראשון לציון. שפיצר יוסף, ירושלים. פז חנה, חדרה. סרחאן נמר נמר, מגדל כרום. דרור נילי, רחובות. דורון עליזה, תל־אביב. פיסינגר חנה, אבן יהודה. לוי רותי, ירושלים. הלוי מיכל, צפת. אוחיון זיוה, עפולה. דגול יפעת, רמת־גן.

כן זכו 1,000 משתתפים ב־1,000 כדורי סל ב־4 הגרלות ביניים.
הודעות על הזכיה נשלחות לבתי הזוכים בדואר רשום.
עלית מודה לרבבות הרבות של המשתתפים ששלחו מעטפות למבצע ומזמינה אותם להשתתף במבצע זיפ החדש „בואו להצטלם עם הגביע".

טוב לי עם עלית

שימו לב!! זוהי רשימת הזוכים המוסמכת ולא כפי שפורסם לצערנו בטעות ב„מעריב" 3.5.81

וימר יעקבסון טמיר

מכתבים

(המשך מעמוד 6)
ובכלל, נימאס לי מניצול השואה לצרכים פוליטיים מפוקפקים.

יוסי זיו, תל־אביב

● ● ●

כולנו עורבים

הצעתו של משיח.

ז'ורבין ושריד, לשם מה הפול־מוס ?

פירסומאים נכבדים, למה לכם תביעות מצידם של דידי מנוסי ו־יואל מרקוס ?

הפסיקו עם „יחד נתגבר" ועם „אנחנו על המפה", כי מ„ישראל חזקה" ומ„איש חזק" האומה כבר עייפה. קחו לכם את העורב, ובנו עליו תעמולה יפה.

לדוגמה, מודעה שבמרכזה תמו־נה או ציור של עורב, בליווי ה־

העורב החזק

שתי כנפיים

לעורב!

הפעם מיפלגה חזקה ומאוחדת

לא חלק יונים וחלק ניצים,

מהיום כולנו עורבים!

הצעתו של גיא משיח למודעת בחירות
מיפלגת העורבים

טכסט הבא: הפעם — מיפלגה חזקה ומאוחדת — לא אגף יוני ולא אגף ניצי ; כולנו עורבים !

גיא משיח, באר־שבע

● ● ●

הידיעה הנ"ל היא מזיקה ועלולה לחבל במאמצי.

יחיאל גוטמן, עורך־דין, ירושלים

● ● ●

מי מכה את מי

בעלה של זמרת האופרה הנודעת נתניה דוברת טו־ען : היא מכה אותי ! („העולם הזה" 2276).

בכתבה על נסיבות גירושיהם של המהנדס יעקב שפירא וזמרת האופרה נתניה דוברת פורסמה תעודה רפואית, המעידה כי הבעל נחבל בעת קטטה עם אשתו. היא עצמה טענה, כי הוא היכה אותה. לי עצמי ידוע, שנתניה דוברת היא אשה חסונה, בעלת כוח פיסי רב.

רצוני לנצל הזדמנות זו, כדי להסב את תשומת־ליבה של המע־רכת למיקרים רבים של בעלים המוכים על־ידי נשותיהם. בעל מו־כה אינו מתלונן במישטרה, לרוב מחמת הבושה. בעייתן של נשים מוכות היא כאובה, ידועה ומפור־סמת, אך קיימות גם נשים מכות ובעלים חבוטים עד זוב דם. אני עצמי שכן למישפחה שבה האשה היא גברתנית אלימה, מכה את בע־לה לעיני הילדים, לעיתים באכזי־ריות רבה. היא כה גדולה וחזקה, עד שאני עצמי חושש להתערב למענו.

ירון אטלס, גיבעתיים

● ● ●

עורך־דין גוטמן
פיברוק פוגע

אי־דיוק

הקורא מבקש לתקן ו־להסביר שלא כולם רש־עים, כפי שאפשר להבין מדברי הפרופסור עזרה זוהר (מימין תיפתח ה־רעה, „העולם הזה" 2276).

הרשו לי להגיב קצרה על אי־דיוק שנפל בכתבה. מצוטטים בה דבריו של הפרופסור זוהר : „אין במיפלגות בארץ בחירות אמיתיות שרק חברים משלמי־מיסים משתת־פים בהן." האמנם ? כיו"ר סניף שינוי בהרצליה, הרשו לי לומר לכם שייאמר מה שייאמר על שי־נוי, אך יש בה בחירות אמיתיות, שרק חברים משלמי־מיסים משתת־פים בהן.

למרות יחסכם, שאינו נטול חו־סר אובייקטיביות למיפלגתי, אני מרשה לעצמי לקוות שתגובתי זו תפורסם וש„בלי משוא פנים" אי־נה סיסמה ריקה מתוכן.

ג'קי גולדין, יו"ר סניף שינוי בהרצליה

● גם הקורא גולדין מתבקש לדייק. אין שום חוסר דיוק בכתבה, שבה נמסרו בדיוק דבריו של ה־פרופסור עזרה זוהר.

התנהגות לא יציבה ומפתיעה

האסטרולוג דני הרמן מייעץ לממשלה : „להימנע מהרפתקה צבאית בלבנון !"

התוצאות של פעילות צבאית ישראלית נרחבת, אם כי עשויות להיות מרשימות בטווח הקצר, תהיינה מזיקות ביותר בטווח הארוך... אם כי מילחמה כוללת עם סוריה לפני הבחירות איננה בגדר אפשרות סבירה.

התנהגות לא יציבה ומפתיעה של הממשלה בחודש מאי, תחריף את בידודה של ישראל. הפגנה של יכולת צבאית בחודש זה, גם אם תוכתר בהצלחה, עלולה להוליך לסידרת אילוצים ותכתיבים מן החוץ, שישראל תיאלץ להיענות להם בחודשים יוני־יולי, ובכללם ויתור על אינטרסים חיוניים והגברת התלות של ישראל במדינות אחרות. פעילות דיפלומטית בחודש יוני תגרום להגדרה מחדש של מקומה ותפקידה של ישראל במזרח התיכון — שלא לטובתה...

דני הרמן, אסטרולוג, לישכת האסטרולוגים להכוונה מדינית, תל־אביב

שוויצרים וקארייריסטים

בתגובה על מיכתבו של הקורא עמי ליבנה („העו־לם הזה" 2278), שהציע לארגן מתנדבים לעזרת הנוצרים בלבנון.

אני שמח להודיע לקורא ליבנה מקיבוץ עין־חרוד (מאוחד) ולשאר הקוראים, שכבר התחלתי לארגן יחידה לוחמת לפי הצעתו. אולם לצערי הרב לא נוכל לקבל את אבי הרעיון, ליבנה, לשורותינו. אין מתקבלים לשורותינו ילדים מתחת לגיל 12, טיפשים, שוויצרים וקא־רייריסטים.

י. גולן, באר־שבע

● ● ●

ידיעה מצוצה

מן האצבע

על הידיעה כי הקורא גוט־מן הצליח לסחוט מ־שימעון פרס את המקום ה־70 ברשימת מועמדי ה־מערך לכנסת.

ידיעה זו היא מפוברקת ומצוצה מהאצבע, ואין בה שמץ של אמת, וכל כולה באה להזיק ולפגוע ב־יו"ר מפלגת העבודה, מר שימעון פרס, במפלגת העבודה ובי.

מאחר ובכוונתי אמנם להתמודד על מקום ברשימת המערך לכנסת,

לידיעת הקוראים

המערכת אינה נוהגת להחזיר כתב־יד וחומר הנשלח אליה. הכותבים למדור זה מתבקשים לכ־תוב בקיצור, על צד אחד של הדף, ברווחים גדולים — רצוי במכונת־כתיבה.

איך קרה שהחתול שלך נעשה כחול ?

התשובה בעמ' 43

לאמא ולבת
בכל גיל.
הרשמי
לקורס מרוכז
לשפור הגוף

* ותהיי בריאה, גמישה
* תחזקי שריריך ותקבלי יציבה טובה
* צוות מורים מעולה
* אווירה נעימה
* מיזוג אוויר מלא
* הרשמי מיד, המקומות מוגבלים.
* שעות הקורס — בוקר ואחה"צ.

אולפן לאה פלטשר
רח' אבן גבירול 50, תל־אביב, טל. 267682

מועדון 5
לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

יום שלישי 26.5.81
פגישה
עם המשוררת
סיהם דאוד
לרגל
הוצאת סיפרה

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

תן
טרמפ
לחייל

שרתון לגברים כמוך

"מאז ששמתי
את "שרתון" על הכוונת
איני מחליף אותה
באף סיגריה אחרת.
אני אוהב את הטעם
המיוחד של "שרתון".
יש בה תערובת מעולה
של טבק וירג'יניה
והיא נותנת לי
הנאה אמיתית.
עם "שרתון"
קלעתי בולו!"

מוקד 55

אל תסע בלי
מטרה

ביטוח כפול לרכב
שלא עולה לך יותר!
-הכל על חשבון "אריה"

„מטרה" היא פוליסת „הביטות הכפול" של „אריה" המעניקה לך ביטוח מלא לרכב **וגם** פתרון לכל בעיה בדרך:

תיקוני דרך וגרירה ע"י „מגור":
במקרה של תקלה מכנית כלשהיא או תאונה-שרות תיקוני דרך קלים של „מגור" עומד לרשותך ובמקרה הצורך גם שרותי גרירה למוסך שלך ע"י „מגור" - הכל על חשבון „אריה".

רכב של „אוויס" - לכל מקום בו נתקעת:
במקרה שרכבך נגנב או נגרר למוסך עקב תאונה או תקלה טכנית כלשהיא - יובא אליך למקום התקלה רכב של „אוויס" שיעמוד לרשותך למשך 24 שעות - על חשבון „אריה".

לינה במלון ברמה של 3 כוכבים לפחות:
לבחירתך אפשרות נוספת - ללון במלון - על חשבון „אריה" במקרה שהתקלה או התאונה היתה במרחק של למעלה מ־50 ק"מ ממקום מגוריך.

וזה לא עולה לך יותר:
פוליסת „הביטוח הכפול" - „מטרה" ניתנת בלעדית למבוטחי „אריה" בעלי רכב פרטי, בפוליסות המתחדשות החל ב־1.5.81 ללא כל תוספת תשלום.

ואולי גם פחות:
ב„ביטוח הכפול" אתה יכול להגיע להנחת העדר תביעות הגבוהה ביותר בישראל - 65%!

וזה עוד לא הכל:
עפ"י ההסדר המיוחד בין חברת „אריה" ל„מגור" הינך זכאי למגוון רחב ביותר של שרותים נוספים כגון הסעה לביתך, שמרטף, הסעת בני משפחה לבית חולים ועוד.

פנה לסוכן הביטוח שלך ודרוש את „מטרה".

„האריה של הביטוח"
אריה
חברה לביטוח בע"מ

בכפר ההריגה

מה עצובים הלילות האלה בכפר־יסיף.

הירח משקיף עליו במלואו.

צללי הסימטות הציוריות נראים לאורו כתיפאורה דמיונית לדממה שזעקתה קורעת לב ולילה.

החורים השחורים של חלונות ודלתות הבתים ה־שרופים ניבטים אלי ברמז מאיים של אכזריות וחדלון.

ריחם וריח המטלטלים שנשרפו בהם, או הושלכו החוצה בוערים, ממלא את האוויר, הקופא עדיין בפחדן הנורא של אותן שעות סיוט אחר־הצהריים רצחני.

הריח חריף במיוחד בהתערבבו בריחות האביב הפורח, בפינות הגן המטופחות, המוצנעות בחצרות בתים ועל מירפסות.

הוא מספר ומזכיר כי אביב בארץ, כי חג בארץ, והפכוהו פורעים לחגא.

„מדוע כה מעטים הם אלה שחשו לעזרה?"

מכוניות הפוכות ושרופות מוטלות בסימטות כפגרים גדולים של חיות קמאיות, שנפחו את נפשן, והן ספק חוסמות בעדך, ספק קוראות לך, לנוע הלאה, אל מוראות חדשים.

והאנשים, הו, האנשים האלה, הנאספים מישפחות מישפחות וידידיהם, לילה אחרי לילה, בבתיהם, אם לא נחרבו ונשרפו, ומספרים שוב ושוב בקולות נרגשים את קורות אותו היום ואת נוראות חוויית הפוגרום.

■ ■ ■

עצוב ומדכא יותר מכל, עד בכי, עד יאוש, הוא מראה ומבע פני הילדים. חיוורים, פעורי עיניים לוה־טות, הם מקשיבים בדחילו למדובר, וכל הווייתם שואלת למה.

הם שקטים כל כך, שלא כדרך ילדים.

זה למעלה משבוע לא עלתה בת־צחוק על שפתו־תיהם ולא ידעו שעשוע.

הם יושבים מן הצד, מחרישים, קול בכיים לא נשמע, ורצים בנפש חפצה למלא בקשת אם או אב ובילבד שיבקשו.

הם ממשיכים לחיות ולנשום את אווירת פחד ה־מוות, את הכאב וחוסר האונים של הפרעות, ואת כלימת הוריהם שמצאו יחד איתם מחסה ומיסתור מתחת למיטות ולמרבדים, בארונות ובכוכים, במרתפים ובחדרי־שירותים, ובין בהמות הדיר והרפת, וקצרה ידם מהגן על ילדיהם.

וממשיך הסיפור על הפצועים, שלא ידוע אם יישארו

בחיים, על אלה שניצלו אך יישארו נכים, ועל מי שיצא בשלום מפציעתו, אך חותמה יישאר בבשרו ובנפשו לתמיד.

ומתגלגל הסיפור בפעם המי יודע כמה אל קולות הקרב, שהתגלגלו ורעמו במשך שעות ברחבי הכפר, ואל קריאות הזדון והחרפות של המתקיפים, בעודדם זה את זה להרבות בהרג ובהרס, כשהשפה העברית אף היא נשמעת ביניהם.

ומספרת אחות רחמניה, שריפאה במשך 14 שנה את תחלואי בני ג'וליס, איך הצילה את נפשה ואת נפש ילדיה בהסתתרה איתם בחדר המרתף. ושואלת ותוהה בכאב: „איך יכלו אותם בני ג'וליס לעשות לי זאת, איזה מין בני־אדם הם אלה, מה מריץ אותם, מדוע הפכו ככה לפראי־אדם! והרי אני הבאתי להם רק טוב, מרפא ומזור לכאביהם."

■ ■ ■

הירח משקיף באדישות על כפר־יסיף הבוכה.

אני סובב לאורו בסימטות הכפר עם ידידי, מראשי העדה.

הם מעודדים ממידת ההזדהות והנכונות לעזרה של המוני בני עמם, ושל היהודים הרבים הבאים לכפר לנחמם, לראות את אשר עוללו להם, ולהגיש את עזרתם בפועל.

ידידי מציגים אותי בפני הנוכחים — הנזעקים אל חלון ביתם בבהלה, בשמעם רעש מנוע או אנשים מדברים ברחוב — כאיש יהודי שבא לחלק איתם את מנת צרתם ועושה לילות כימים כדי לנחמם ולהקהות את עוקץ המרירות המעמיק בליבם כלפינו, היהודים, השולטים במדינה שחרתה על דגלה סיסמות כה יפות, ומעפרת אותם בעפר.

■ ■ ■

אני חש את חוזק חוטי החיכרות הנקשרים מהר, ההופכים לעבותות של אמון וחיבה, ואת התרופפות מתח הפחד שמביאה נוכחותי היהודית אל מעמקי הלילה של הכפר. וככל שגובר זעמי על ממשלה זו ומוסדותיה, המבדילה בין דם לדם, ונושאת, בה בעת, בפי ראשה המפייט, את דברי רמייתו על המוסר היהודי הנעלה המונח כנר לרגליה, כן רב כאבי על כי יהודי יחידי אני כאן, בכפר־יסיף, בליבו של הלילה הכאוב.

ובשכבי לישון, באשמורת שניה או שלישית, שנתי נודדת ואני מתפנה להגיגי חמרים. מדוע לא קם עמי כולו ולא יצא בהמוניו נגד הפוגרום?

מדוע כה מעטים הם אלה שחשו לעזרה?

מדוע איננו עולים בהמונינו להפגין את שאט נפשנו ואת זעמנו על ממשלת הזדון הזו?

מדוע נתעוותו עד לבלי הכר פני מדינתי, שקמה בכוח מיצוי כל היפה והנעלה ששימר עמנו לדורותיו, והפכה מגולת־הכותרת של תנחומים על יסוריו בגלות, למייצרת גלות־ביסורים למיעוט היושב בתוכה?

וליבי נשבר בי, ביודעי בלילות האלה של כפר־יסיף שלאחר הפרעות, כי כאן ועכשיו הולך ונכתב על קיר ביתנו ה„מנא מנא" שלנו, אם מה שקרה כאן אכן יישאר הביטוי האמיתי למהותנו ולדמותנו, כעם וכמדינה, גם בעתיד.

דב ירמיה, נהריה

אל תגנבו את השמש

באגדות ובסיפורי המיתולוגיה השונים סיפרו לנו על חיה אימתנית, או יצור כלשהו, העומד לבלוע את השמש, או פשוט לגנבה.

הבוקר, כשקמתי, נוכחתי לרווחתי שעדיין לא גנבו אותה...

גם את השלום רוצים לגנוב. כל לילה, כשאני הולך לישון, אני חושש — האם הבוקר יאיר לי השלום או התיקווה לשלום, אם לאו.

הפחד מפני היעלמות השמש הוא הפחד מפני היעל־מות האור, התיקווה, החיים. לגבי, ולגבי רבים שאני מכיר ויודע, חוסר תיקווה לשלום כמוהו כחוסר תוחלת לחיים, של הפרט ועל אחת כמה וכמה של המדינה.

■ ■ ■

„שלום עכשיו" קמה כשרבים וטובים חששו שעומדים „לגנוב להם את השמש", את השלום. ביקשתי לי במה זו, בהיותי אחד ממנהיגי „שלום עכשיו", מראשית דרכה ועד ספטמבר 1980; כלומר, לכל אורך דרכה כתנועת־המונים חוץ־פרלמנטרית.

אני רואה לעצמי לכן זכות להגיב על מאמרו של אורי אבנרי („העולם הזה" 2276), וזאת מן הטעם הכפול — כאיש התנועה וכמעורב בה מחד, וכאדם שהיה בהנהגת ר"צ — התנועה לזכויות האזרח — כימעט מיום הקמתה.

ובכן, מר אבנרי, גם אני מרוגז. אני מרוגז, כי בסדר החשיבות של ערכים אליהם אני חותר במיסגרת חיים במדינה מתוקנת, מצוי גם הערך דמוקרטיה. מאז השתתפתי עם מוטי אשכנזי בהפגנותיו, כנגד מחדלי גולדה ודיין, ראיתי באקט ההפגנה ובאפשרות קיומו של כוח חוץ־פרלמנטרי, בתקופה שבין בחירות לבחי־רות, אלמנט משלים הכרחי לביטוי דעת הציבור על הקורה במדינתו.

■ ■ ■

בזמן מוטי אשכנזי דרשנו אחריות פרלמנטרית ותשלום עבור „המחדל", ובזמן הקמת „שלום עכשיו" התרענו כנגד הסכנה לשלום. בשני המיקרים, ובעוד רבים אחרים, המוטיבציה להקמת כוח חוץ־פרלמנטרי באה מלמטה, מן העם, מן התיסכול הקיים נוכח החשש ל„גניבת השמש". בשני המיקרים היתה גם חשיבות לכך, שהדרישה לפעולה מלמטה תמצא לעצמה קול שיבטא אותה ויד שתכוון את הכוח הפורץ — מנהיגות.

אני מסכים עם אורי אבנרי, כי למנהיגים אלה אין כל גדודים מאחוריהם ואין הם אלא אזרחים התורמים מזמנם, מירצם וכישרונם למען מטרה החשובה להם ולרבים אחרים באותו זמן. אני מקבל גם את הגדרתו לגבי מנהיגים אלה: נאמנים, בעלי פיקדון.

לעומת זאת איני מסכים עם רבות מהנחות־היסוד ושלבי פיתוח הרעיון שבאו לידי ביטוי בכתבתו של אורי אבנרי. אולי היתה כוונתו לנגח בשניים מאותם „נאמנים", אך בניתוחו יש סכנה אחרת והרבה יותר גדולה: סכנה שדור שלם של אזרחים, שראה בתנועה החוץ־פרלמנטרית אמצעי ביטוי דמוקרטי חשוב, יאבד

„חיה אימתנית עומדת לבלוע את השמש... אך גם את השלום רוצים לגנוב"

את אמונו בה בתור שכזו, ולא יירתם לפעולות דומות שתידרשנה (ובוודאי שתידרשנה) בעתיד.

מדבריו של אבנרי אפשר לחשוב כי היה לאנשים כלשהם, ממיפלגות כלשהן, חלק בקביעת מנהיגי „שלום עכשיו". זוהי לא רק החטאת האמת, אלא גם חטא למאות אלפי האוהדים של „שלום עכשיו", במידה ויחשבו שכך היה.

התנועה קמה „מלמטה", מן העם, וכך, גם מתוך סלקציה של עשייה והתמדה, נוצרה המנהיגות. היו איזורים של פעילות בהם המנהיגים נבחרו, והיו איזורים שבהם הם קיבלו את האחריות בצורה אחרת. על־כל־פנים לא היה אי פעם מצב, בו נציגי מיפלגה כלשהי היו אמורים להשתתף בהנהגת „שלום עכשיו".

■ ■ ■

אני, אישית, שהייתי ידוע כאיש ר"צ ואף שימשתי בתקופה מסויימת כרכז התנועה לזכויות האזרח, ובהמ־שך גם מקיים לישכות לפניות הציבור מטעמה — פרשתי באותה תקופה מכל עיסוק בר"צ, למרות שלא נדרשתי לכך. וכמוני עשו רבים מחברי התנועה לזכויות האזרח, בראותם בסכנה לשלום סכנת קיום, וב„שלום עכשיו" אמצעי ביטוי לארבע שנים של בין בחירות.

אין ספק בליבי כי הנהגת „שלום עכשיו" — שהיתה מורכבת מפעילים בעלי הזדהות מיפלגתית מד"ש, דרך העבודה ור"צ, ועד של"י — היתה נאמנה לקונסנזוס הרחב, עליו מדבר אורי אבנרי, ולקהל אוהדים.

אין ספק בליבי כי הטעות של אבנרי ואחרים, בנסיון להטיל את אשמת הצטמקותה של „שלום עכשיו", עד כדי העלמות, באדם זה או אחר, נובעת מאותם טעמים עליהם עמד בכתבתו; מן הסיבה ש־„שלום עכשיו" לא היתה בכיסו של אף אחד מאיתנו.

להיפך הוא הנכון. המנהיגים של „שלום עכשיו", בעשותם את אותה טעות שעשה אבנרי, לא קראו את המפה הפוליטית, ובתקופה בה התחיל הציבור לנתב את תיסכוליו הפוליטיים לכדי הזדהות עם מיפלגה זו או אחרת, חשבו שיוכלו להמשיך ולהנהיג תנועה על־מיפלגתית. ולא הוא! המגוחך הוא, שדווקא עתה מצאו לעצמם כמה מחברי „שלום עכשיו" זמן לדבר כנציגי התנועה, ביודעם כי כל אשר הם אומרים הוא שיקוף דעתם בילבד, ובשרות מיפלגה זו או אחרת. הכל תלוי בשם הדוברים, שאני לפחות, מזהה כל אחד מהם עם נאמנויותיו.

לא היה כל סיכוי ל„שלום עכשיו" להתקיים בשנת בחירות, כאשר העבודה ושינוי חששו ממנה, שמא תקים ד"ש חדשה, ור"צ ושל"י משכו אליהן את פעי־ליהן, להכנת מערכת הבחירות. מכאן שאותו תיסכול, בגין „גניבת השמש", נותב עתה בכיוון (אולי מדומה, אך עובדתי) של מערכת בחירות, ואותם אנשים עליהם התבסס אירגון התנועה, „הפעילים בשטח", הלכו ל־מיפלגותיהם.

לכן נכנסה „שלום עכשיו" לתקופה של תרדמה, שיתכן שאף לא תקום ממנה. אמנם לא כל כך חשוב אם „שלום עכשיו" בתור שכזו תקום מתרדמתה אחרי הבחירות או לא. חשוב הוא, כי אחרי הבחירות, ותמיד, יידע הציבור כי את השמש לא ניתן לגנוב, וככל שתהיה סכנה שכזו, וכל עוד נהיה מדינה דימו־קרטית (וגם הדימוקרטיה היא בבחינת „שמש"), חייבת לקום תמיד תנועת־המונים חוץ־פרלמנטרית, אם בשם זה או אחר, אם תחת מנהיגות זו או אחרת, שתראה לשאר הציבור ולמנהיגים, כי יש עקרונות עליהם אין לוותר וכי הדימוקרטיה חייבת לבוא לידי ביטוי גם במהלך ארבע השנים שבין בחירות לבחירות...

איני יודע אם אני, או אתה, אורי, נשתתף באותה תנועה שתקום, אך, אנא, אל תיטול מהאזרחים־מן־השורה את האמונה בחשיבותה של תנועה שכזו, ואת הרצון להשתתף בה בבוא העת. היא חשובה לשנינו.

אורגד ורדימון, תל־אביב

הייתי שפן נסיונות.

בעשר השנים האחרונות "עשיתי" את אמריקה עשרות פעמים כדי שאתה תקבל את טיול חייך.

עם היד על הלב

אני מכיר מעט מאד מארגני טיולים בעולם כולן שהתנסו בכל החויות שאני חויתי על בשרי לפני שהם "מכרו" את אמריקה לנוסעים שלהם. בארץ, הייתי הראשון שאירגן טיולים לארה"ב. בעקבותי הלכו האחרים (אגב, עד היום הטיולים של "בוא ניסע" הם נושא לחיקויים). הנוסחה שלי לטיול מושלם הינה פשוטה:

אני נוסע לכל מקום, מסייר בכל אתר, ישן בכל אחד מהמלונות, טועם את האוכל במסעדות.

מה שאינו טוב מספיק בשבילי אינו טוב בשבילך. נקודה.

לדוגמא הביקור בפלורידה

פעם היינו נוסעים למיאמי, אבל נוכחתי שהיא חמה ומשעממת את הנוסע הישראלי. ניגשתי ללשכת התיירות המקומית לקבלת אינפורמציה. הגברת השמנמונת בלשכה שאלה אותי אם ב"סייפרס גרדנס" כבר ביקרתי.

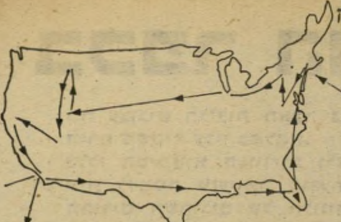

מיד נסעתי לשם. זה היה כדאי. התוצאה — עוד אטרקציה במסלול. (אני מוכן להתערב שבשנה הבאה מקום זה יופיע במסלול מתחרינו).

אנחנו לא נוסעים ל"דיסנילנד", שליד לוס אנג'לס, אלא ל"דיסני וורלד", שבפלורידה. כי הוא גדול יותר וחדש יותר.

ובענין ה"דיסניוורלד" נוכחתי לדעת שסיור רצוף של יום שלם בחום, מעייף את האנשים. פיצלנו את הביקור בגן. בשעות הבוקר מבקרים באטרקציות המוצלות, חוזרים למלון למנוחה (וגם להפתעה!), שבים לגן בשעות הערב הקרירות להשלמת הסיור ולתהלוכת הסיום. מנסיון, זאת הדרך היחידה להנות באמת מהמקום.

אני שונא ל"אכול אספלט"

פעמים רבות ליויתי אישית קבוצות מגוונות כדי לשמוע תגובות בשטח. אוטוסטרדות מחליאות את האנשים. והתוצאה — מתכונת הטיולים שלנו בה תמצא את האיזון המושלם בין טבע לעיר. לדוגמא: ניו־יורק הגועשת ומיד אחריה חבל איימיש, פנסילבניה ההולנדית, דרך מפלי הניאגרה לשיקגו ואחריה הפרקים. וכך הלאה לאורך כל הטיול. בקטעים "המתים" במסלול פשוט, טסים. חבל על הזמן. בעיקרון אני לא חוזר פעמיים על אותה דרך. אם עושים את הדרך לטורונטו בספינה את הדרך חזרה לניאגרה עושים באוטובוס.

קיימת נקודה אחת שעליה אני מתעקש

רמת בתי המלון ומיקומם:

אנחנו לנים תמיד במרכז העיר או ברובע המעניין יותר. זה מייקר לכאורה, אבל בסופו של דבר זה עולה לנוסע פחות: כשלא גרים במרכז העיר משלמים הרבה יותר עבור מוניות, עבור טיפים ובערב גם מוותרים על יציאה.

בניו־אורליאנס למשל, אנחנו לנים ב"קארה" זה הרובע הצרפתי היקר ביותר, במלון בעל ארכיטקטורה ואווירה צרפתיים אוטנטיים. זה חלק מהענין. לדעתי, מי שגר בניו־אורליאנס "בעוד" מלון מודרני, פשוט, מפסיד את העיקר. בלאס־וגאס לעומת זאת, אנחנו גרים ב"דאון טאון" (ולא ב"סטריפ") כי שם ישנו כל "האקשן".

היום האחרון חשוב לי כמו הראשון

פעם היינו טסים מאורלנדו, פלורידה, ישר לשדה התעופה בניו־יורק ומשם לתל־אביב. שיניתי זאת. הגעתי למסקנה, שיום נוסף בניו־יורק יסיים את הטיול כמו שצריך. זו הזדמנות לערוך קניות אחרונות, לראות הצגה, לאגור רשמים לסיום, ואפילו לנוח לקראת הטיסה הארוכה הביתה.

כל שנה אני שואל מחדש

את דעתם של אלה שכבר נסעו עם "בוא ניסע", סוכני נסיעות אמריקניים, עובדי לשכות תיירות, את עצמי. כל תגובה נבדקת. כל חויה נרשמת. קשה למנות את השיפורים שעשינו ואנו עושים כדי להעניק לך את טיול חייך. מי שלא התנסה בזה לא ידע.

בקש את חוברת "אמריקה אמריקה 81", אבל קודם, אולי כדאי שתשאל את מי שכבר נסע.

אמריקה אמריקה

תאריכי יציאה					מספר ימים
מאי	יוני	יולי	אוגוסט	ספטמבר	
28	4,11,18,25	2,9,16,23,30	6,13,20,27	3,10,17	29

הללויה אמריקה

תאריכי יציאה				מספר ימים
יוני	יולי	אוגוסט	ספטמבר	
3,17,24	8,15,29	5,19	2,9*,23	23

*24 יום

מוסיק בריקמן-מנכ"ל בוא ניסע

האתמול של מועמדי המחר

הוא רוצה להיות בכנסת. אולי אפילו בממשלה. במיפלגה חושבים שהוא מתאים. הוא יהיה ברשימה. מתחת לתמונה שלו בתעמולת הבחירות תופיע ביוג־רפיה מצוחצחת. כרטיס־ביקור מפואר. אבל הבוחר צריך לדעת את האמת.

הבוחר זכאי לדעת לא רק לאן רוצה האיש ללכת. הוא זכאי לדעת גם מאין הוא בא וכיצד הוא פעל קודם, כדי שיוכל לשער כפני מי הוא עתיד ליתן דין־וחשבון.

בסידרה זו יביא „העולם הזה" פרטים מן האתמול של מועמדים ממיפלגות שונות, המבקשים להיבחר לכנסת העשירית.

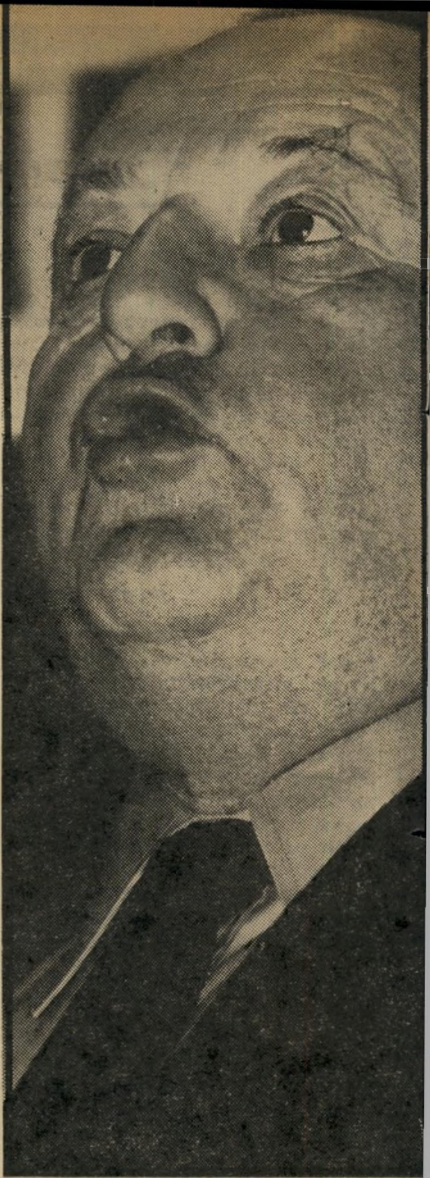

בסוף מרס 1979 נקשו שני צעירים על דלת ביתה של מישפחת השר כץ בירוש־לים. „הבאנו לך פרחים," אמרו השניים לאשת השר, שפתחה, ללא היסוס, את ה־דלת, ואז קפצו לדירה שמונה שפנים קטנים, מתנת „הפנתרים השחורים" בירו־שלים, לשר שנלקח ממנו כל האשראי הציבורי לפעילותו מאלה שחשבוהו כשלי־חם בממשלה. כך הסתיימה מערכת יחסים מעניינת בין הציבור של שכונות המצוקה והשר „האשכנזי" שלהם, הד"ר ישראל כץ.

„קרא לי רב סמל ראשון"

כץ (54) נולד בוינה וב־1938 עלה ארצה. בהיותו בן 17 התחיל ללמוד באוניברסיטה העברית בירושלים ובסוף 1949 יצא לניו־יורק, לאוניברסיטת קו־לומביה, שם בילה שנתיים, והשלים את לימודיו בעבודה סוציאלית.

תקופת שירותו הצבאי לוטה בערפל, ותשובותיו לשאלות בנושא זה הן מגומ־גמות. הוא גוייס ב־1948 לשירות מקוצר של שישה חודשים, לטענתו בגלל היותו סטודנט. בתקופה זו הספיק לשמש כתותחן ביפו וכסגן קצין־ביטחון של חזית ד' ב־קסטינה. מפקדים בכירים לא זוכרים ש־סגן־קצין הביטחון שם היה רס"ל כץ, והוא עצמו מודה שדרגתו, רב־סמל־ראשון, נש־ללה ממנו עם שיחרורו מהצבא, טענה נוספת שאינה מתקבלת על הדעת, מאחר שבזמן שיחרור נהוג היה להוריד חייל בדרגה אחת, ולא עד לדרגת טוראי, כמו במיקרה של כץ.

בשנת 1953 מונה כץ כמפקח־חינוך ב־מוסד לעליית־הנוער בסוכנות היהודית וב־1955 היה למנהל בית־הספר לעבודה סו־ציאלית ליד האוניברסיטה העברית בירו־שלים. גם במילחמת קדש שימש בתפקיד עורפי „בעניינים סוציאליים", כדבריו, ב־חיל־הרפואה. בין השנים 1959 עד 1963 שוב בילה בארצות־הברית, בקליבלנד, או־היו, לצרכי לימודים.

הסיכום: אפס

במילחמת־ששת־הימים, ב־1967, היה עד־יין כץ כשיר לשרות צבאי, אך משום־מה הוא לא שירת. לדבריו, הוא נתן מיספר הרצאות במחנות צה"ל במיסגרת שירותו ביחידת קצין־חינוך־ראשי. אחר־כך הכחיש שהיה בתקופה זו ביחידת קצין־חינוך־ראשי.

דוקטור כץ שימש כמנכ"ל בביטוח ה־לאומי ובשנים 1971/2 היה יו"ר ועדה מטעם ראש־הממשלה, שחקרה את בעיות נוער המצוקה. אולי זו היתה הסיבה, שגם במילחמת־יום־הכיפורים לא שירת כץ כלל בצבא, למרות שהיה כשיר עדיין לשירות צבאי.

„דיין דחף אותי"

הדוקטור לעבודה סוציאלית, שם־דבר בתחום עיסוקו, שמר בדרך־כלל על פרו־פיל פוליטי נמוך. אומנם בשנת 1965 הוא חיבר את המצע החברתי של רפ"י, שהתמודדה אז בבחירות, אך לזירה עצמה זינק רק ב־1973, כאשר התפטר מתפקידיו המגוונים והתכונן להיכלל ברשימת ה־מערך, על־פי עצת משה דיין. לבסוף זנח את הרעיון ופנה למחקר. רק בשנת 1977 העז כץ, פנה לפוליטיקה והצטרף לתנועת ד"ש, כשלרשותו אשראי ציבורי גדול.

שמו של כץ נודע לרבים בראשית שנות ה־70, עת מונה לתפקידו כיו"ר ועדת ראש־הממשלה, גולדה מאיר, לענייני נוער ב־מצוקה. הרקע להקמת ועדה בדרג בכיר זה היה הפגנות הענק של הפנתרים השחו־רים בירושלים שזיעזעו את המימסד ה־אדיש ועוררו התרגשות ציבורית רבה. מאז אמרה ברדיו ילדה מבית־שאן שהיא רעבה, לא היתה מודעות רבה כל־כך לעוני ולמצוקה של ישראל השניה, כפי שבאה לידי ביטוי בעיקבות הפגנות הפנתרים.

הוועדה, שכץ עמד בראשה, הוציאה מתחת ידה מימצאים מדהימים. נאמר ב־דו"ח, בין השאר, שכ־25 אחוז מילדי ישר־אל היהודים חיים בתנאי צפיפות של שלוש נפשות לחדר ויותר. קרוב ל־46 אחוז מילדי ישראל הם בנים למישפחות מרובות ילדים, ולכ־60 אחוז מראשי המישפחות בישראל אין השכלה של שמונה שנות לימוד לפחות. הדו"ח הצביע על העובדה שהבעיה אינה רק פער בהכנסה, אלא בעיקר פער בשירותים ובדיור בין העשי־רונים העליונים והתחתונים.

אחת ממסקנות הדו"ח היתה, שיש להקים מישרד לענייני רווחה. התיזה שעליה בנה, כנראה, כץ את עתידו הפוליטי היתה, שמישרד כזה, המאחד את מישרדי הסעד והעבודה, יעביר כל נתמך סעד אל מעגל העבודה וכך יחדל מלהיות נתמך.

פרטי הדו"ח זיעזעו את המימסד הפו־ליטי הישראלי. לראשונה נחשפה באופן רשמי עומקה של המצוקה בישראל. הוברר

(המשך בעמוד 82)

השר כץ עם עליזה עזיקרי „בעניינים סוציאליים"

מרים בנימיני

מזל החודש: תאומים

בני תאומים נמצאים בתקופה, שבה הם מרגישים צורך בשינויים. רוצים לשנות את חייהם, או לפחות את עבודתם. אלה שבכל־זאת ממשיכים ולא משנים, מנסים להוסיף עיסוקים חדשים על אלה שכבר יש להם.

בני תאומים מתגעגעים, בין השאר, לשנות את סביבת־מגוריהם, אם בארץ או מחוצה לה. חלקם ישנו את אורח־חייהם: רווקים ירגישו צורך להתחתן. ונשואים שלא מצאו את מקומם במסגרת זו, ירצו לשנות את שיגרת־החיים ואולי אף להיפרד.

בני תאומים — שהיו נתונים במשך כשנתיים להשפעתו הקשה של כוכב שבתאי, וסבלו מעיכובים בתוכניותיהם — יחושו שכעת נפתחות אפשרויות חדשות, אם כי עדיין הדברים אינם קורים בקצב הרצוי להם. בנובמבר יוכרעו הדברים לצד החיובי או השלילי — וזאת לפי מפת־הלידה של כל אחד מהם.

כאן ניתנת תמונה כללית של מה שעומד לפניהם בחודשים הקרובים. מ־חודש יוני ועד סוף שנת 1981.

לבני מזל תאומים צפויה תקופת שינויים בחייהם. אחדים ישנו את סביבת מגוריהם ואחרים ישנו את שיגרת־חייהם

יוני

לאחר חודש די קשה, שבו היו לא מעט קשיים, אכזבות ואפילו דיכאונות, המצב תשתנה — חשים מרץ וכוחות מחודשים, ומצליחים לממש תוכניות, שאך לפני חודש נראו דימיוניות לחלוטין. אך אליה וקוץ בה — למרות שהתקדמות יכולה להיעשות בקצב מהיר, עדיין קיימת סכנה להריץ דברים בצורה נחפזת ובלתי־מחושבת דיה, מאחר שבחודש זה עלולות להיווצר טעויות, בגלל התעלמות מכללי־זהירות פשוטים וכאילו מובנים מאליהם. עיקר הבעיה תתרכז סביב ענייני כספים, כיוון שאלה שחשבו לעבור דירה, יכולים להיקלע לקשיים כספיים, שיעכבו את ביצוע העניין.

יולי

העניינים מתחילים להסתדר, לפתע מקבלים עזרה מחברים. סכומי כסף מגיעים לידיכם ומאפשרים לקדם את ה־תוכניות שהתעכבו. זה יתחיל, בעיקר, ממחצית יולי. תהיה הערכה מצד חברים ועמיתים לעבודה, מכיוון שבני תאומים יפגינו ידע רב בתחומים רבים, ויעוררו התפעלות בסביבתם הקרובה.

אוגוסט

יציאה מן השיגרה. נסיעות רבות, קצרות וארוכות, יכניסו רוח של התלהבות. תיפגשו עם מכרים אחרים מאלה שאליהם אתם רגילים, גם הסביבה תשתנה בתקופה זו. אפשרות מעניינת לפתח שותפות חדשה, שעשויה להביא רווחים. אולי כדאי לציין שהשותפות קשורה ל־אדם מהימן, שאפשר לסמוך עליו. בילוי עם המישפחה יוסיף מעט אי־שקט, אך תודות לידידים משותפים יחזרו שוב ה־שקט והשלווה לשכון ביניכם.

ספטמבר

סוף־סוף נפתחת תקופה רומנטית מאוד עבור בני תאומים, המתגעגעים לאהבה חדשה יותר מלכל דבר אחר. אהבות חדשות לבקרים יצוצו על כל צעד ושעל, ומזל שמדובר בבני תאומים, שבתושייתם וזריזותם המוכרת, ידעו לנווט בין כל האהבות, עד שיגיעו לזו שאותה חיפשו. מתרכזים גם בעניינים הקשורים לבית־המגורים, שיפוצים, ריהוט מחדש, קנייה של חפצי־נוי מיוחדים ומקוריים. וכן מקדישים זמן לילדים הצעירים במישפחה.

אוקטובר

יש לשמור על קור־רוח, בגלל נטייה חזקה לעצבנות ואי שקט, מריבות ופרידות. נעשים צעדים בהבזק של רגע ובלי שום חשבון ושיקול־דעת. פרץ־הרגשות שולט וגורם לטעויות ולשגיאות. אהבות עלולות לעלות על שירטון. שותפויות חדשות עלולות להגיע לעימות קשה, בגלל חוסר־גמישות של שני הצדדים. בעבודה — אכזבות וחוסר סיפוק מהתוצאות, חוסר־יכולת להחליט על צעדים חשובים, ואולי זה לטובת העניין, מאחר שאין יכולת שיפוט נכונה. יש להיזהר מגניבות ומאיבוד תעודות ומיסמכים חשובים. בעיות הקשורות לענייני תיקשורת יוסיפו אף הם לקשיי התקופה.

נובמבר

בתחילת החודש עדיין חשים קשיים בבית, עדיין קיימת נטייה לריב. בעבודה מעדיפים לעשות הכל לבד, ללא שותפים. כל החודש שקועים בעבודה. הבריאות טעונה השגחה, יתכנו עיכובים בגלל מצב בריאותי, או עקב חולשה מסויימת. בשטח הרומנטי — תהיו שקועים באהבה חדשה, אווירה רומנטית אופפת אתכם, בני־הזוג נראים מושכים יותר מן הרגיל, ומתגעגעים להתבטא, בעיקר בשטחים אומנותיים. במחצית החודש תחושו שינוי גדול, וכמעט כל דבר יקבל מיפנה חדש — כאן ניתנת הזדמנות להגשים תוכניות, ולהחליט סופית על צעדים ברורים.

דצמבר

הצעות חדשות בתחומים של קשרים אישיים וקישרי עבודה. כל אלה גורמים לבילבול ולחוסר־יכולת להחליט מהו ה־טוב ביותר. הצעות נישואין עשויות להתקבל, או להיות מוצעות על־ידי בני מזל תאומים עצמם. אלה העובדים בתפקידים ציבוריים יתבלטו במיוחד בתקופה זו, הם יחושו מיפנה מהפכני בתחום עיסוקם. כספים של שותפים מתעכבים וגורמים למתח, לעצבנות ולחשש. הכספים יגיעו לאחר מכן.

בעיות כספיות עלולות להעיק עליכם השבוע, הוצאות בלתי־מתוכננות גדולות לצרכים בלתי־שיגרתיים. נסיעות קצרות בענייני עבודה יפגישו אתכם עם אנשים ש־יעוררו בכם אמון, אך יש להיזהר מפניהם, מכיוון שהרושם הראשון עלול להטעות. הנסיעות תהיינה קשורות בעיקר לגיוס כספים, והן תהיינה מוצלחות ברוב המיקרים. בעבודה אתם מפעילים את השפעתכם ומשפרים מעמדכם.

* * *

מרץ מחודש יביא אתכם לפעילות נמרצת, אנשים יהיו מרוצים מעבודתכם וידובר בכם טובות. התפרצויות של כעס עלולות להוציא אתכם משלוותכם הידועה, אך אלה יהיו מעטות. הברקות בלתי־רגילות עשויות להביא לשינויים מוצלחים ב־מקום־עבודתכם. יצר הביזבוז ממשיך לסכן את תקציבכם, שימרו עליו ונסו להיות פחות מושפעים מנטיות־הלב. מיכתבים מחוץ־לארץ עשויים להביא לרעיונות חדשים.

* * *

מצבים מפתיעים יגרמו בילבול וחוסר־יכולת למצוא את מקומכם. אי־שקט מלווה את השבוע, אך העייפות והדיכאון יחלפו כלא היו. התרוצצויות ופעילות ציבורית ואירגונית ינחלו הצלחה, אך יש להיזהר מפיטפוט, או אפילו מגילוי דברים הנראים ברגע הראשון כ־בלתי־חשובים. בני ה־מין השני שוב מצפים לחידוש הקשרים, היוזמה צריכה לבוא מצידכם. כדאי להתכונן לביקור של ידיד.

עייפות ורצון להתבודד יאפיינו את השבוע. מצבי־הרוח מתחלפים מיספר פעמים ביום אחד, וזה עלול להשפיע על מצב הבריאות. הקפידו על תזונה נכונה. בעבודה נדרש מכם מאמץ מיוחד. אנשים בלתי־אחראיים עלולים להוסיף לכם עבודה, ש־לא מתפקידכם לבצעה. פעילות חברתית, הקשורה בחלקה לפוליטיקה, תגרום להוצאה של כוחות נוספים. רצוי לנוח ככל האפשר. כי מצפה לכם בעתיד פעילות ערה.

* * *

האריות שוב מעורבים במיפגשים חברתיים, מסיבות, חגיגות ושמחות. רוצים לשתף את כל ה־עולם בהתלהבותם, ו־נתקלים בקשיים לשתף את הקרובים אליהם בעולמם. אהבות חדשות תפרחנה וגם ה־ישנות לא תישכחנה. בעבודה מכניסים רעיונות חדשים ורוח צעירה ומרעננת, שתיגרום לשאר העובדים לעבוד ביתר חשק. דיבורים יומרניים מסוכנים עבורכם בשבוע זה, עדיף כרגע לשתוק.

* * *

המאמצים שהשקעתם לא יוערכו על־ידי מעבידכם, והדבר יגרום לכעס ולהתמרמרות. חוסר יכולתם לראות את המצב כפי שהוא ישתנה שבוע לאחר מכן. בשטח ה־עבודה תוכלו גם למ־צוא דברים שכן עשויים לגרום לשימחה, כגון, הכרויות חדשות ומיקריות, שבהן עדיין לא רצוי לגלות סודות חשובים. אירגון של מסיבה בביתכם עשוי להצליח, רצוי להזמין את אלה שעימם יש לכם קישרי עבודה.

הצעות מפתות לעבודה בארץ אחרת עשויות להישמע מעניינות. אפשרות להמשך לימודים ולהתפתחות משמעותית בתחום ש־בו אתם מתמחים. הפתעות בכל מה שקשור לנסיעות — חלק מבני מאזנים ינחלו אכזבה, בגלל נסיעה שלא תצא לפועל, ואחרים יופתעו לחלוטין מהצעה פיתאומית ומדהימה. הפרידות הארוכות מגיעות לסיומן, וקשרים שהיו חשובים בעבר, עם בני זוג ישנים, יתחדשו.

* * *

תקופה מוזרה עוברת על בני מזל עקרב. למרות שהתוכניות יוצאות אל הפועל, משהו בהן גורם לשינויים בלתי־צפויים. ענייני כספים גורמים לדאגה, וחלות תמורות קיצוניות בעניין זה. הרומנים הסודיים עלולים להתגלות. הפעילו אינטואיציה ושימו־לב עם מי אתם מדברים. מריבות עם בני־הזוג, או עם עמיתים ללימודים, או לעבודה, עלולות לגרום למצב זמני בלתי־נעים, אך גם הוא יחלוף.

* * *

שבוע של אהבה, רומנטיקה והפתעות שונות ומשונות. לא כדאי לתכנן, הכל יבוא מעצמו. אפשר להגדיר את מהלך־חייכם כמושפע לחלוטין ממצב־רוח ריגעי. ידידות חדשה וחזקה עומדת להיווצר ולהשפיע אף היא על ה־עתיד ועל העבודה. ב־עבודה — חידוש פעילות רבה, המרץ יוצא בהתלהבות ושימחה. הבעיות הבריאותיות של הקרובים לכם, שהעסיקו אתכם, יחלפו כלא היו.

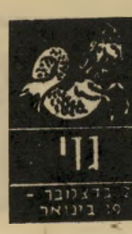

בני מזל גדי עסוקים שוב בדבר הטיבעי להם ביותר — העבודה. הם עמוסים באחריות נוספת ובתפקידים של אחרים, ואינם מספיקים לנוח, למרות ה־עייפות הרבה התוקפת אותם. יש לשמור על הבריאות, מכיוון שדווקא כרגע מצבכם הגופני לא בכי טוב, והרגישות רבה מן הרגיל. הדבר שיכניס מעט שימחה לשבוע — קישרי אהבה, אך לאלה לא תוכלו להתפנות, ולכן לא יוכלו להתפתח כרצוי.

* * *

דליים שמחים. שוב הכל רץ סביבם, הם מעורבים בפעילויות רבות. חברים חדשים וישנים פוקדים את ביתם, ומכניסים רוח־התלהבות. מעברים חדשים עשויים להתרחש במקומות־העבודה, ולהקל עליכם את החיים. יתכן שידובר על מעבר ל־מקום מגורים שונה. חלק יהיו עסוקים ב־שיפוץ ובאירגון של מקום־המגורים. אורחים, שאותם שכחתם, עשויים להפתיעכם ולגרום לכם עונג.

* * *

דגים מעדיפים בשבוע זה להיצמד מה שיותר לבית, ולעסוק בניקוי, אפייה ובישול. בעיקר נשות „דגים" תראינה את כוחן וחריצותן בעניינים הקשורים לבית. גברים, שיעסקו בשיפוצים ב־בית, חייבים לנקוט בכל אמצעי הבטיחות והזהירות, בעיקר מפני מכות־חשמל. מכשירים חשמליים עלולים לסכן את בני המזל. בתחום העבודה עשויות להינתן לכם הצעות לקידום משמעותי — כדאי להימנע מהבטחות.

ערב אלסקה
את נראית נהדר

על כל אריזות
הנחה 25%
ה־10
(אריזות בנות 10 טמפונים)

לנשים שעדיין
לא גילו את או־בֶּה:
טמפוני או־בֶּה במבצע הכרות מיוחד!
בתוקף עד 31.5.81

החודש נתנת לך ההזדמנות להכיר את טמפוני או־בֶּה! אין כל ויכוח ש־או־בֶּה הנו הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם, אוטם לחלוטין ומונע ריחות. עובדה שרוב נשות אירופה מעדיפות את או־בֶּה על פני כל טמפון אחר. טמפון או־בֶּה קטן אינו זקוק למוליך - דחיפה קלה והוא בפנים. כדאי שתזכרי שמוליך ולו גם העדין ביותר, אינו טבעי ולכן הוא עלול לפגוע. המוליך הטבעי ביותר נמצא בקצות האצבעות...

נסי את או־בֶּה -
אין טוב ממנו.

טמפון או־בֶּה ב־3 גדלים:
מיני - לבתולה ולנערה המתבגרת.
נורמל - למרבית הנשים
אקסטרה - לנשים עם דימום רב.

לכ׳ או־בה מח׳ ההסברה ת.ד. 2115, חיפה 31020
אבקש לשלוח אלי את חוברת ההדרכה + השי:
3 טמפונים בנרתיק
שם ______
כתובת ______
______ גיל ______
□ משתמשת בטמפונים □ לא משתמשת

o.b.

או־בה טבעי ובטוח.

אליניק

העימות הישראלי הסורי סביב הטילים בלבנון: האם הוא פוברק על־ידי אילי הנפט לשם הצלת המחירים?

קשר הנפט

ישראל וסוריה עומדות שוב אחת מול השניה, עם האצבע על ההדק. אין ספק שניגודים רבים באיזור הביאו למצב זה ושאלות רבות עומדות להכרעה. הניגוד הישן שבין הנוצרים והמוסלמים על השליטה בלבנון, הניגוד החדש שבין אש״ף והיישות הלבנונית העצמאית, בעיית הפליטים הפלסטיניים והניגוד בין ישראל לאש״ף.

כל הניגודים האלה התמקדו במאבק בין ישראל וסוריה על השליטה בתחום האווירי של לבנון. לכאורה, שליטה זו, בתחום האווירי של לבנון, היא עומדת היום להכרעה. על שליטה זו אנחנו והסורים מוכנים להתנפל אלה על אלה.

אך מובן שלא רק התחום האווירי עומד להכרעה. עומדים להכרעה גורלה של הי־שות הלבנונית, גורלם של הנוצרים בל־בנון, גורל אש״ף בלבנון, עתיד השלום עם מצריים, חייהם של אנשים רבים, ובני־ניהם בנינו, וכמובן, עתיד מדינת־ישראל כולה.

עוד דבר עומד להכרעה, ואותו אין מזכירים בקשר למתיחות שבינינו ובין סוריה: מחירי הנפט הבינלאומיים.

העולם מוצף נפט. עודפי נפט ענקיים מצטברים בשווקים, והמחסנים מלאים. ה־מחירים יורדים וארצות אופ״ק, במיוחד הניציות שבהן, חסרות־אונים מלהעלות אותם שוב. אופ״ק נתון בסכנה של פירוק. יש מילחמת־מחירים בין ארצות אופ״ק בכיוון למטה, כדי לשמור על חלקן בשווקים.

שום מונופול לא יכול להחזיק מעמד בתנאים אלה.

ארצות אופ״ק מחפשות פיתרון.

מאת

אסתר אלכסנדר

הפיתרון הוא זעזוע במרחב. הפי־תרון האידיאלי הוא מילחמה בי־מעורבות הישראלית, שתאפשר הטלת אמברגו של נפט להעלאת מחירים ולחיזוק אופ״ק המתפרק.

יש ניגודים באופ״ק. סעודיה לא מוכנה לצמצם את תפוקתה מבלי שארצות אופ״ק האחרות תסכמנה למדיניות התמחיר שלה — תמחיר אחיד — דבר שהן אינן מוכ־נות לעשותו. מילחמה במעורבות הישר־אלית לא תשאיר ברירה לסעודיה, אלא להצטרף לאמברגו. מילחמה בין עיראק ואירן לא הצליחה להשיג את המטרה הזו — צימצום התפוקה ועליית מחירי הנפט — כי סעודיה התנגדה.

אך מילחמה במעורבות הישרא־לית תשיג את המטרה, כי סעודיה לא תוכל להתנגד לאמברגו ערבי נגד המערב, בנוסח 1974—1973.

המדינות הניציות של אופ״ק סומכות על כך, ובצדק. לכן הן תעשינה את הכל כדי שמילחמה אכן תפרוץ. הן תעשינה את הכל כדי שהניגודים הרבים, השוררים בצפון שלנו, אכן יביאו למילחמה בינינו לבין סוריה. הן תהיינה הנהנות העיקריות ממילחמה זו, תהיינה אשר תהיינה שאר תוצאותיה.

חוק הברזל הוא, שכאשר יש עודפי נפט, פורצים זעזועים במז־רח התיכון. ועתה אנו בתור.

הימין תוקף את רגן

ללחץ הזה של ניצי אופ״ק, הדוחפים למילחמה, יש תומכים. העולם המערבי מתלבט במשבר עמוק, שהברית הבלתי־קדושה של אילי הנפט והבנקים המיטו עליו. הם המציאו את הסטגפלציה — אינפלציה מלווה באבטלה — כמצב ה־משקי הריווחי ביותר עבורם. סטגפלציה זו, עם מחירי נפט גבוהים, עם עליית מחירי המוצרים המערביים ועצירת ה־צמיחה בארצות המתועשות (אבטלה), מאפשרת להם לשדוד — בשפה מעודנת: להעביר הכנסות — הן את הארצות ה־מתפתחות והן את מעמד העובדים בארצו־תיהם. אין צורך בשתי פעולות כדי להשיג מטרה זו. מישטר של סטגפלציה משיג את שתי המטרות בעת ובעונה אחת.

במישטר של סטגפלציה גורמת האינפלציה לעליית מחירים ולהכ־נסות גבוהות למוכרי הסחורות, מבלי שיש צורך לשלם בעבור זה בהעלאת השכר, כפי שהיה נהוג בתקופות של פיתוח (בגלל קיומה של האבטלה).

בעבר, בתקופות של גיאות, היו אמנם עליות מחירים אך גם השכר עלה; ב־תקופות של נסיגה משקית היתה אמנם

המחליטנים: אל־ימאני באופ״ק
נוזל שחור

אבטלה, וירידה בשכר, אך המחירים לא עלו. הסטגפלציה מאחדת את הטוב בשני העולמות, עבור אילי ההון: עליות מחירים עם אבטלה! האם יש מצב טוב מזה?!

וכדי שהרווחים לא ישארו בידי היצר־נים, שעלולים לגרום לחידוש הפיתוח ועם זאת לעליות בשכר, המציאו את שער הריבית הגבוה, שמעביר כל רווח שמקורו בייצור, לידי הבנקים. בגרמניה יש היום שער ריבית של 16% בזמן שהאינפלציה מגיעה בקושי ל־5.5%. שם אין אפילו אפשרות לטעון, ששער הריבית הזה נועד למילחמה באינפלציה — כפי שטוענים אצלנו ובארצות אחרות — שהרי האינ־פלציה אינה קיימת בגרמניה. כך יצא המרצע מן השק. שער ריבית גבוה לשם העברת הרווח לידי הבנקים.

בארצות־הברית, אחרי שהימין הצליח להעלות את רונלד רגן לשילטון, הוא מרכז את התקפתו נגד תוכניתו ה־כלכלית של הנשיא — נגד הקיצוץ במס־

> **עוד דבר עומד להכרעה בקשר לעימות שבינינו ובין סוריה: מחירי הנפט הבינלאומיים**

ההכנסה האישי (אנשי הימין רוצים ב־קיצוץ מס־ההכנסה של החברות). הם מפחדים שהדבר „עלול” לחדש את ה־גידול בתוצר הלאומי ולמגר את האבטלה ואת האינפלציה גם יחד, כפי שקרה ב־1962, אחרי הורדה במס־הכנסה. לכן מר־עישים עולמות, שהסטטיסטיקה שהצביעה על ירידה בתוצר הלאומי האמריקאי אינה נכונה, ומציגים מיספרים אחרים, המוכי־חים כביכול שיש גידול בתוצר האמרי־קאי, ולכן אין צורך בקיצוץ במס־ההכנסה.

הבנקים מרוששים בדרך זו את מעמד העובדים ואת היצרנים בי־ארצותיהם, כאשר בנפנפם כל

(המשך בעמוד 62)

הקורבן: פלח לבנוני שביתו נהרס במיבצע ליטאני
דם אדום

משתלם לשלם ב-ישראכרט בהסתור-טיולי נופש פלוס ו-רקפת

ל״הסתור־טיולי נופש פלוס״ ו״רקפת״ מגוון של הצעות לנופש וטיולים ביוון, אירופה הקלאסית, ספרד, סקנדינביה, ארצות־הברית, פלמה דה מיורקה, מצרים ורומניה.

בהסדר מיוחד ובלעדי עם חב׳ ישראכרט יכול כל מחזיק ישראכרט ליהנות מתנאי תשלום בעת רכישת טיול מאורגן של ״הסתור״ או חבילת נופש של ״נופש פלוס״ ב-**50% תשלום ראשון והיתרה ב-5 תשלומים.**

פרטים והרשמה במשרדי ״הסתור״, ת״א בן־יהודה 32. ירושלים, המלך ג׳ורג 25. חיפה, נורדאו 14. ר״ג, ביאליק 47. ״נופש פלוס״, ת״א, פרישמן 76 ואצל סוכן הנסיעות שלך.

הנדון:

ביזנס הוא ביזנס - גם הביזנס במוות

סוחרי המוות

אם יתממשו כל עיסקות־הנשק שעליהן מדובר עתה, יהיה לכל חייל סעודי נשק אישי לפי הפירוט הבא: שני תותחים (אחד לטווח בינוני, אחד לטווח ארוך), שני נגמ"שים, מטוס־קרב, סטי"ל.

צחוק בצד: לפי חשבון גם שערכתי בעזרת מומחה אירופי, מוציאה סעודיה כיום על נשק פי עשרה יותר לנפש מכפי שמוציאה ישראל — וישראל עומדת בראש הטבלה העולמית של הוצאות־ביטחון כחלק מן התוצר־הלאומי־הגולמי.

גדולי העולם עולים־ברגל לסעודיה — לא למכה, אלא לריאד — כדי למכור שם את מרכולתם הקטלנית. אחדים מהם אף אינם טורחים להסוות את מטרת ביקורם, ובאים לשם בראש פמלייה גדולה של סוחרי־נשק.

האמריקאים רוצים למכור לסעודים מטוסי־ביון מתוחכמים שבמתוחכמים, וציוד להגברת יעילותם של מטוסי־קרב מתקדמים. הבריטים, הגרמנים, הצרפתים, האוסטרים רוצים למכור להם טנקים, תותחים, ספינות־מילחמה.

והסעודים מוכנים לקנות את הכל.

■ ■ ■

זה יכול היה להצחיק.

לסעודיה אין כימעט צבא. השילטון באותה מדינה, המורכב מכמה מאות נסיכים של בית־המלוכה, החליט בתבונה רבה כי צבא שאינו קיים גם אינו יכול לחולל הפיכה. מכל הסכנות המאיימות על עושרו האגדתי, של המישטר הסעודי, סכנת ההפיכה הצבאית היא הסכנה החמורה ביותר.

אם יהיו במדינה כמה גנרלים מיקצועיים, ולאלה יהיו גייסות — מי ימנע מהם לעלות באחד הימים על ארמונות הנסיכים, לשחוט את כולם ולהתחלק בשלל שאין דומה לו בעולם כולו — אוצרות־נפט שאין להם שיעור?

לכן החליטו הנסיכים להסתפק בצבא קטנטן, שגם הוא מחולק לכמה צבאות נפרדים, שכל אחד מהם כפוף במישרין לאחד הנסיכים.

מכיוון שאיש אינו יודע מהו גודל האוכלוסיה של סעודיה — ההערכות נעות בין שני מיליון לשישה מיליון! — ורובה מורכבת מבדואים נודדים, אין המדינה יכולה כלל להחזיק בצבא גדול גם אילו רצתה בכך.

בקיצור: לנשק העצום הזה, הזורם לסעודיה, אין כל שימוש של ממש.

■ ■ ■

רתונים אלה הביאו את החשדנים לידי השערה מפחידה: שהסעודים כלל אינם מתכוונים לעכל את הנשק בעצמם, אלא לחלקו לצבאות ערביים אחרים, לשימוש נגד ישראל.

זה נראה סביר בעיני מי שאינו מכיר את המציאות הערבית. הסעודים רוצים לשלוט לבדם בכל המתרחש בעולם הערבי, ואין הם מוציאים מידיהם קלפים יקרים.

אם כן, לשם מה כל הנשק הזה?

יש לו מטרה. והיא סבירה מאוד־מאוד:

הנשק הזה משמש להעשרת סוחרי־הנשק.

כל פריט עובר דרך סוכן סעודי. זה גובה קומיסיון גדול, נוסף על השוחד המקובל, והוא מתחלק בכסף עם בעלי־השררה המלכותיים. בצורה זו חוזר חלק גדול מהכסף אל כיסים סעודיים, והכל נהנים.

יתר על כן, לסעודיה יש עניין בקיום היציבות של המשק העולמי, כי בו מושקעים מאות המיליארדים של הכסף הסעודי. כדי לקיים יציבות זו, צריכים צרכני־הנפט באמריקה ובאירופה למכור משהו למפיקי־הנפט. הפטרו־דולארים צריכים לחזור בחלקם לבעליהם, כדי שלא יפשטו את הרגל. הם חוזרים בצורה של תשלום עבור הנשק — אחרי ניכוי הקומיסיון שנשאר בידי הנסיכים הסעודים, והמושקע אף הוא במעבר.

וכך נערמות בסעודיה ערימות־ערימות של נשק, ויהפכו במהרה ערימות של גרוטאות. לא אתפלא אם חלק מן הטאנקים מגיעים בלי מנועים, ואם חלק מן המטוסים עשויים מקארטון. מי יבדוק?

כן, זה יכול להצחיק. אבל אין זה מצחיק, כי ההון העצום הזה, המושקע בגרוטאות־של־מחר, יכול היה לשמש לפיתוח העולם, להזנת מיליוני ילדים רעבים, לאספקת אמצעי־ייצור, לקידום המין האנושי. וקודם כל לקידום עמי המרחב הזה, שאנו שייכים אליו.

■ ■ ■

אין זה מצחיק גם מסיבה אחרת.

כל נשק הוא מכשיר של רצח.

וכל מכשיר של רצח עלול, ביום מן הימים, לממש את מטרתו.

אני שייך לדור שחונך מילדות לראות בסוחרי־נשק את חלאת המין האנושי. קראנו בנעורינו סיפורים אין־ספור על „סוחרי־המוות" הנתעבים, המתעשרים תודות לגופות מרוטשות, לאברים קטועים, לדמעות של אלמנות ויתומים. קראנו סיפורים על חברות־ענק, שמכרו את כלי־המשחית שלהן בלא אבחנה לשני הצדדים בי מילחמת־העולם הראשונה (ולאחר מכן קראנו על חברות אמריקאיות שהמשיכו, באמצעות חברות־בת, לספק נשק לצבא הנאצי גם במהלך מילחמת־העולם השניה).

כיום מתנהלת בעולם מערכת־הסברה אדירה נגד סוחרי־ההרואין. מפיצי „המוות הלבן" מתוארים כבני־בליעל מאוסים, המעלים נערים ונערות על דרך הגיוון והמוות. באיראן מוציאים אותם להורג. בכל מקום מגייסים את מיטב המשאבים של החברה כדי ללכדם, ומטילים עליהם עונשים כבדים.

אך סוחר המוות־הלבן הוא כמלאך צחור־כנפיים לעומת סוחר המוות־האדום. מי שמוכר פצצות־נפאלם לשליט מטורף או מסוקי־

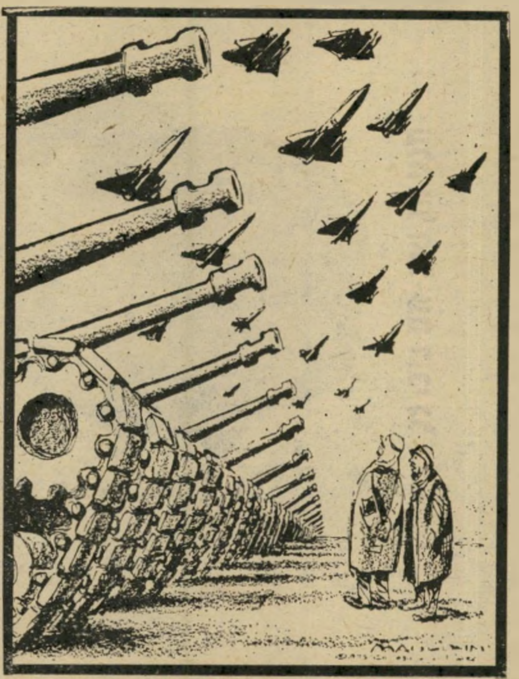

„נראה שהמלך הוציא שוב כמה דולרים!"

תקיפה לרודן רצחני קוטל יותר בני־אדם מאשר סוחר־הסמים הזריז ביותר ברחובות ניו־יורק.

העובדה שסוחר־הנשק אינו שייך למאפיה מחתרתית, אלא עלול להיות שליח ממשלתי אדיב, או אף שר שופע־חיוכים המצטלם בקבלת־פנים ממלכתית בנמל־התעופה, אינה מקנה לו יתרון מוסרי על פני מפיץ ההרואין. להיפך. והעובדה שכמה מן הרודנים בעולם דומים לנארקומנים של נשק אינה מצדיקה את הספקים, כשם שתאוות המכורים לסם אינה מצדיקה את ספקיו.

איש כמו מועמר קד'אפי, המספק נשק למורדים בפינות שונות של העולם, מתוך אידיאליזם מטורף, מאוס פחות מאשר הג'נטלמנים השפויים כל־כך היושבים ב־מישרדים ממוזגי־אוויר, והמוכנים למכור נשק לכל המרבה במחיר — בלי סנטימנטים, בלי אידיאלים, בלי קשר לזהות הקורבנות המיועדים.

ביזנס הוא ביזנס —גם הביזנס במוות.

■ ■ ■

כישראלי הייתי צריך להרים את קולי בזעקה גדולה נגד התופעה המזוויעה הזאת. כי ישראל היא מדינת־היהודים, כך נאמר, והיהודים עמדו מאז ומעולם בראש הלוחמים נגד סוחרי־הנשק. אכן, בנעורי הצטייר בעיני סוחר־הנשק כמי שמייצג את הטיפוס המנוגד ביותר ליהודי. המיסחר־במוות נראה, על פי הספרים שנכתבו ברובם על־ידי יהודים, כאנטי־תיזה מובהקת להומאניזם היהודי.

הייתי צריך לזעוק בשם המוסר היהודי והגאווה ה־ישראלית. הייתי רוצה — ואיני יכול.

כי אני תופס מקום מרכזי בחבורה מאוסה זו של סוחרי־הנשק.

אני אזרח ישראלי. ומדינת־ישראל היא כיום אחד מסוחרות־הנשק הגדולות ביותר.

נדמה לי שעל פי מודד של ייצוא־נשק לנפש, אנחנו עומדים במקום הראשון בעולם.

באחד משידורי יום־העצמאות האחרון הועמדה עובדה זו בראש טבלת ההישגים של המדינה. בשנה החולפת, ה־33 לעצמאות „מדינת היהודים", הגיע ייצוא־הנשק שלנו לכדי־וכך מיליארדים.

איזה הישג! איזה מקור לגאווה! מציון ייצא נשק, וכלי־משחית מירושלים.

כל פריט הכלול ברשימה המרהיבה נועד להרוג בני־אדם. „נשים וילדים", בסיגנון־הפז של מנחם בגין, העומד עתה בראש מיפעל זה.

ישראל אינה מוכרת נשק זה למדינות הפועלות, לדעתה, למען אידיאלים הומאניים נשגבים. אין היא מתיימרת למכור את הנשק על פי אמות־מידה קבועות של טוהר־המטרות של הצרכנים, מוסריות המישטרים שלהם או השקפותיהם המדיניות והחברתיות.

כמו כל שוחרי־המוות, מוכרת ישראל את הנשק על־פי אמת־מידה אחת ויחידה: המחיר.

ביזנס הוא ביזנס, ולכסף אין ריח.

■ ■ ■

למי הולך הנשק הזה? מיהו ה„צרכן" הסופי?

עיתוני־העולם פירסמו פעמים רבות כי ישראל מוכרת נשק לדרום־אפריקה — מדינה המתקיימת על הדיכוי היומיומי של רוב תושביה, שהפכו עבדים במולדתם. הנשק הישראלי, כמו שאר הנשק, משמש שם לדיכוי כל נסיון של מיליוני העבדים להשיג את זכויות־היסוד של האדם — חרות, דמוקרטיה, שיוויון, שכר הוגן.

ישראל מספקת נשק לשורה של רודנים לאטינו־אמריקאיים, מן המאוסים בעולם כולו, העוסקים יום־יום ברצח נתיניהם — החל ברציחה סיטונית של „חשודים" בנטיה לרפורמה (בעוזים ישראליים?) וכלה בהשמדת כפרים שלמים, על כל תושביהם (כן, „נשים וילדים", מר בגין!) כדוגמה לאחרים.

ייאמר־נא הדבר בפשטות הברוטאלית ביותר: קליעים ישראליים, אשר יוצרו בידי ידיים יהודיות במיפעלים ישראליים, מפלחים את גופם של גברים, נשים וילדים ביבשת רחוקה.

הם נמכרים תמורת כסף שבו מפרנס פועל יהודי את ילדיו הנחמדים, העלולים להיהרג מחר בידי קליעים המסופקים לצבא הסעודי (או הלובי, או הירדני) על־ידי סוחרי־נשק הפועלים על פי אותם העקרונות.

לכסף אין ריח.

■ ■ ■

אם להאמין להסברה הישראלית, הרי אין כל דימיון בין שני המיקרים. מה פיתאום?

לספק נשק לערבים, העלולים להרוג ילדים יהודיים — הרי זה פשע נורא.

לספק נשק לשליט מרכז־אמריקאי, העלול לרצוח ילדים לא־יהודיים — הרי זה ביזנס. הישג כלכלי.

איך אפשר להשוות?

יש לי הרגשה כי כמה מקברניטי ישראל אכן חושבים כך באמת ובתמים, במין טירוף מוסרי שמקורו בשואה שעברה על עמנו. לפי מוסר מטורף זה, פשוט אין דימיון בין „ילד יהודי" (בקול רוטט מהתרגשות) ובין ילד כושי בדרום־אפריקה, ילד אינדיאני בבראזיל וילד לאטיני בניקאראגואה.

■ ■ ■

יש, כמובן, התירוצים המקובלים. הם מקובלים אצל כל סוחרי־הנשק.

„אם אנחנו לא נמכור להם, מישהו אחר ימכור!" — כך אומרים הצרפתים בעיראק, הגרמנים בסעודיה והישראלים בכל מקום. כך יכול גם להגיד כל סוחר־הרואין. „אם אני לא אמכור, ימכור מישהו אחר."

או: „זה דרוש כדי לפתח את תעשיית־הנשק שלנו, שהיא חיונית לחימושה של ישראל עצמה ולהגנתה!" באותו הגיון יכול בית־חרושת פרמצבטי לטעון כי: „ייצור הרואין לנרקומאנים דרוש כדי לממן את ייצור התרופות לחולים."

המטרה אינה מקדשת את האמצעים.

או: „ייצוא־הנשק ממלא עתה תפקיד חשוב במאזן המיסחרי של ישראל, ונחוץ כדי לקיים את הכלכלה שלנו."

אם כן, מדוע לא לייצר הרואין ולייצא אותו לכל העולם? גם זהו אמצעי מצויין לשיפור המאזן המיסחרי, לחיסול האבטלה ולהעלאת רמת־המחייה של האזרח הישראלי.

היפאנים אינם מייצרים נשק, והם מסתדרים לא רע. אילו השקענו את כישרונותינו בייצור אחר, היינו מצליחים גם אנו.

■ ■ ■

העולם מתעלם מזעקות־החמס של הדיפלומטיה הישראלית בעניין מכירת הנשק לסעודיה.

הוא מתעלם מהן בחיוך ציני, כי הוא יודע כי ממשלת־ישראל עושה את אותו הדבר.

מי שרוצה למנוע בעד סוחרי־המוות מלספק את מכשירי־הקטל לאויבינו, צריך להתחיל בהפסקת אספקתם של מכשירי־הקטל לאויביהם של אחרים.

אם רוצה ישראל שעל המיסחר בנשק יחולו כללים קבועים — מוסריים ומדיניים — עליה לנסח כללים אלה, וליישם אותם קודם כל בעצמה.

כל עוד אינה עושה כן, לא יראה העולם במחאותינו אלא מיחווה צינית, ומי יעז לאמר שאין זה כך?

מאת אורי אבנרי

מי שיכול... שיקום!

מי שיכול להעניק לך כל כך הרבה יתרונות ברכישת טלויזיה... שיקום!

מסי ו באמינות

רק חברת ״מץ״ - הבטוחה בטיב מוצריה והמצויידת במיטב הכלים המשוכללים - יכולה להעניק לך יתרונות בלעדיים ולספק לך מכשיר מעולה שעבר בדיקה מעבדתית מדוקדקת (להבדיל מאספקת טלויזיות הישר ממשאית ברחוב כפי שהדבר קרה בחודשים האחרונים). מזה שנים רבות צועדת ״מץ״ במקום הראשון בנושאי אמינות, חידושים ושרות לצרכן. חברת ״מץ״ היתה ראשונה גם בהפעלת האנטי מחיקון - לקליטת שידורי צבע.

5 שנות אחריות על חלקי חילוף

בשנה הראשונה - גם השירות והעבודה חינם! השירות אך ורק באמצעות מעבדות ״מץ״ וזאת כדי למנוע ״נפילה״ בידי מעבדות ו״מומחים״ למיניהם. מבצע אמינות בין רוכשי טלויזיות ״מץ״ בחודש מאי 1981 בלבד!

1.000 לירות במתנה על כל תקלה טבעית (המצריכה החלפת חלק) בשנת האחריות הראשונה

(בנוסף לשרות המלא חינם!).

שירות ארצי

הכולל מסופי מחשב, צי רכב וטכנאים מעולים הנמצאים בכוננות 24 שעות ביממה. ידיהם של הטכנאים לא עמוסות במיוחד: ניתן לזקוף עובדה חיובית זו לאיכותם הגבוהה של מכשירי ״מץ״.

מעבדות משוכללות

היחידות המטפלות בטלויזיה בעזרת ציוד בלעדי מתוחכם המכוון כל חלק לפי המתח הרצוי - להבדיל ממעבדות רגילות המשתמשות במכשירים מיושנים לטיפול כללי בלבד. התיקונים נעשים בחלקי חילוף מקוריים

עלה על הגל - עם דובי גל

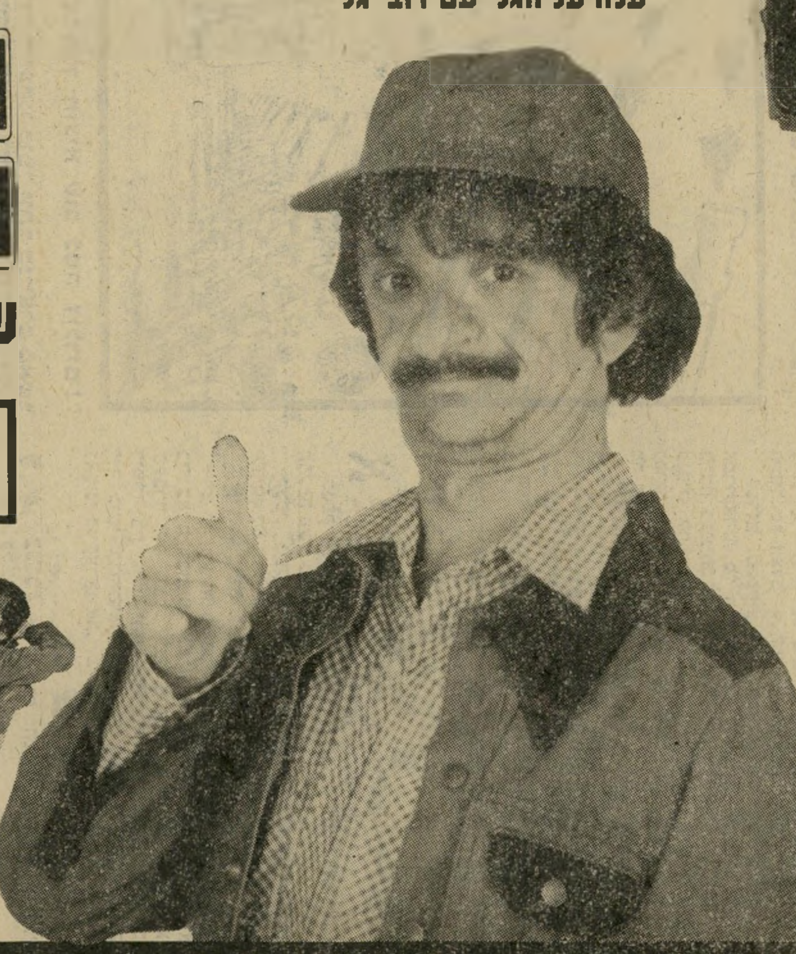

תוכניות רכישה בתשלומים

המאפשרות גם לך להנות מטלויזיה מעולה בתשלומים נוחים

אלפי לקוחות מרוצים אשר להם סופקו המכשירים בדייקנות רבה והנהנים כיום מטלויזיה מעולה, הינם העדות הטובה ביותר לכדאיות שבהצטרפות לתוכנית מץ - צבע.

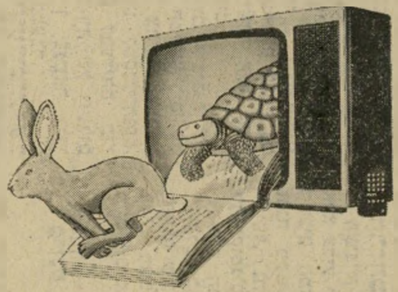

טלויזיה מץ צבע 81
הקניה הטובה ביותר 1981

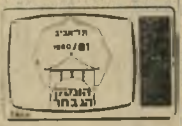

תברת מץ ישראל
בית העסק הנבחר 1981

שתי הצבעות אימון של קהל הצרכנים!

> אם מישהו ״יקום״ בעקבות מודעה זו ויעניק לך יתרונות כאלה... אנו נברך על כך! כי אז הבאנו שוב תועלת לציבור הצרכנים!

למה לך להתאמץ? הצטרף לתוכנית מץ!

יואל אביטל

תלוש מידע

לכבוד
״בית מץ״ רח׳ מודיעין 19 בני ברק מיקוד: 51263
אני מעונין לדעת יותר על אפשרויות רכישת טלויזיה צבעונית במחיר מינימלי, וברצוני לקבל פרטים על תכניות הרכישה של ״מץ צבע 81״
☐ 20״ ☐ 22״ ☐ 26״ ☐ עם שלט רחוק ☐ בלי שלט רחוק
* ברצוני לדעת היכן נמצא סוכן ״מץ״ הקרוב לביתי.

שם............ כתובת............
טלפון בבית............ טלפון בעבודה............

מץ צבע 81

הטלויזיה הגרמנית הטובה ביותר

להשיג במרכז ״מץ״ מודיעין 19, בני-ברק מיקוד: 51263
ואצל סוכנים מורשים של ״מץ״ בכל רחבי הארץ

צרפת: מבצרו האנטי־פטריוטי של הנוכל

המחזה המביש בבורסה הצרפתית היה דוחה, אבל לא מפתיע. אלפי הצרפתים שצבאו על דלתות הבורסה, כדי למכור את המניות שלהם ולפגוע פגיעה קשה ב־פרנק הצרפתי, התנהגו בדיוק כמו חבריהם למעמד בצ׳יי־לה, אחרי שסאלבדור איינדה עלה לשילטון.

קשה לומר שהיתה להם סיבה טובה להתנהגות ההיס־טרית שלהם. הרפורמות שהבטיח הנשיא הנבחר, פראנ־סואה מיטראן, לא היו מרחיקות לכת במיוחד. כצפוי, ינסה מיטראן להשתלט על כמה תעשיות־יסוד (אם תקבל

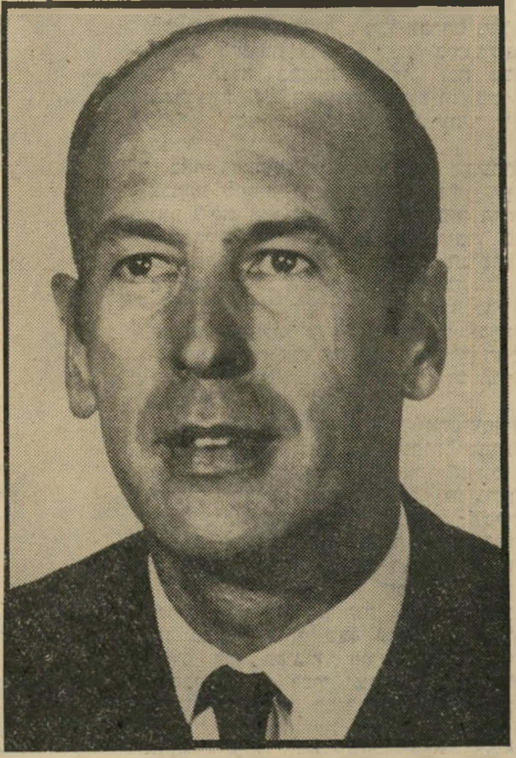

ואלרי ז׳יסקאר ד׳סטאן
אדמה חרוכה

מפלגתו הסוציאליסטית גם רוב פרלמנטרי), ולדאוג, באמצעות מיסוי ותקציבי רווחה, לחלוקת הכנסות קצת יותר שיוויונית. אפילו צעדים מתונים אלה עדיין לא ננקטו, אך תגובת הבורגנות הצרפתית מוכיחה שלנשיא החדש צפויות בעיות קשות ומאבקים יום־יומיים נגד נסיונות רציניים לעירעור מעמדו ולהכשלת תוכניותיו.

המעמד הבינוני הצרפתי רגיל לרמת־חיים גבוהה. כל נסיון לפגיעה בזכויות היתר שלו, כדי לפתור בעיות של אבטלה או של חלוקת הכנסות, עלול להתקל לא רק בגילויי עויינות, אלא אפילו בחבלה מתוכננת בכלכלה הצרפתית.

פרשנים תמימים בכלי־התיקשורת הישראליים שאלו את עצמם בקול־רם, מה קרה לפטריוטיזם המפורסם של הבורגנות בצרפת. עוד מיתוס נופץ לעיני מאות מיליוני צופי טלוויזיה בכל העולם.

הפרופ׳ ישעיהו לייבוביץ נוהג לצטט, כימעט בכל נאום, את סמואל ג׳ונסון. הפעם הוכיחו הצרפתים שיש לשנות את ההברקה הקלאסית, ולהפוך אותה על פניה. מסתבר, לפחות לגבי סרסורי הבורסה הצרפתיים ושול־חיהם, ש„אנטי־פטריוטיזם הוא מיבצרו האחרון של ה־נוכל״.

פולין:

שינוי אמיתי

הידיעה שהופיעה השבוע בסאנדיי טיימס לא נראתה מרגשת במיוחד. הנושא היה, אמנם, פולין, אבל הפעם בלי תמונה של לאך ואלסה, וללא אזהרות נרגשות, מתו־עדות היטב, בפני פלישה סובייטית קרובה.

מהפכה אמיתית. אלא שקריאה מדוקדקת יותר העלתה שהפעם מדובר באחד התהליכים החשובים וה־משמעותיים ביותר במחצית השניה של המאה ה־20. מעל ומעבר לכל ההתרגשות הגדולה, המיצעדים והשביתות, עוברת עתה פולין מהפכה חוקתית. הפולנים, ובתוכם גם המפלגה הקומוניסטית הפולנית, מבצעים מהפכה די־מוקראטית. הם קובעים עובדה שיהיה קשה לשנותה מבלי לשפוך נחלי דם. והם גם קובעים ציון דרך היס־טורי בתולדות הסוציאליזם ההומאני.

חופש הדיבור. בראש ובראשונה מדובר בחופש הדיבור וההתבטאות. הפרלמנט הפולני עומד לאשר הצ־עת־חוק, המומלצת על־ידי המפלגה, שתעניק לסופרים ולעיתונאים את הזכות לפנות לעזרת בתי־המישפט נגד הצנזורה. הצנזור הכל־יכול (לשעבר), יצטרך להסביר לבית־המישפט מה טעם ראה לפסול ידיעה מסויימת. חובת ההוכחה תהיה עליו.

עולם קטן

הצעת־החוק עובדה על־ידי ועדה משותפת לאנשי סולידאריות, הממשלה, המפלגה הקומוניסטית וועדת תי־אום של אנשי־רוח ומדענים. היא כללה גם במאי תיא־טרון וקולנוע, פילוסופים, היסטוריונים ואמנים. לדעת מומחים תצליח הוועדה להתגבר גם על סלע המחלוקת האחרון, ולהכפיף את הצנזורה לפיקוח פרלמנטרי.

מגמות השינוי מוצאות עתה גם לגיטימציה אידיאו־לוגית בתוך המפלגה. העיתונאי ניקולאס קארול, המדווח על ההכנות לוועידת המפלגה במחצית יולי, מבשר על תבוסה נחרצת של העסקנים השמרניים. ההצעה למצע חדש במפלגה מסבירה, שמדינה סוציאליסטית חייבת לשאוב את עוצמתה מתמיכת רוב הציבור בתוכניתה הפוליטית. זוהי כפירה בכל עיקרון לניניסטי, והעזה מעל ומעבר לכל מה שניסה לבצע אלכסנדר דובצ׳ק בצ׳כוסלובקיה, באביב של פראג, 1968.

המצע כולל:

- הצבעה חופשית ותחרות חופשית על המושבים לפרלמנט.

ליאוניד ברז׳נייב
מהפכה וגלולות ארגעה

- גישה לאנשים שאינם חברי מפלגה לעמדות בכירות בממשלה ובמשק (למעשה, פתיחת הדלת בפני אנשי סולידאריות).
- לעודד את סולידאריות להצטרף לקואליציה ה־ממשלתית.
- שיתוף פעולה מלא עם סולידאריות גם במישור המפלגתי.
- קאתולים פעילים (המבקרים בכנסיה, או חברים באירגונים דתיים) יהיו רשאים להצטרף למפלגה הקו־מוניסטית.
- שינויים בחוק המעצר ללא מישפט. ביטול זכות המישטרה למעצרים פוליטיים ל־48 שעות ללא צו של בית־דין.
- אישור הזכות להחזיק חוות פרטיות, והבטחת הזכות לבעלות על חלקות אדמה פרטיות לאיכרים.

כל ההצעות המדהימות הללו זוכות לתמיכת המימסד הליבראלי של הממשלה. הן מייצגות נכונות של המפ־לגה להתחרות עם סולידאריות ועם הכנסייה על תמיכת הציבור.

לקח צ׳כוסלובקיה נלמד היטב. הפולנים למדו את סיגנונו של מנהיג המפלגה הקומוניסטית ההונגרית, יאנוש קאדר. כל הרפורמות הליבראליות והדמוקראטיות נוסחו בעגה קומוניסטית מובהקת. אבל מעל הכל מב־טיחה גם התוכנית החדשה נאמנות ללא תנאי למוסקבה, לברית־וארשה ולמנהיגותה של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית. הפולנים מקווים לשכך את זעמם של השמרנים בברית־המועצות, ובכך למנוע פלישה.

גרמניה: שמידט

מה עשית במילחמה?!

„במקום לשאול את הלמוט שמידט מה הוא עשה לפני ארבעים שנה, כדאי לשאול את מנחם בגין מה הוא עושה היום.״ הערה זו, שנאמרה בקור־רוח אנגלי טיי־פוסי, בשידור הוורלד סרוויס של בי־בי־סי, שיקפה היטב את יחסה של הקהיליה הבינלאו־מית לראש ממשלת ישראל.

עם זאת, „הצליח״ בגין לעורר את השאלה־הלא־כל־כך רלוונטית של עברו הצבאי של שמידט.

שמידט 1940
שאלה לא רלוונטית

הלמוט שמידט גוייס לחיל־האוויר הגרמני ב־1937, והוצב בגדוד תותחנים נגד־מטוסים. ב־1941, כסגן־מישנה צעיר, נשלח שמידט ל־חזית הרוסית. הוא הוחזר לברלין בשלהי 1942, הועלה לדרגת סגן, הוצב במפקדת חיל־האוויר כקצין־גיוס. בסוף 1944 נפל שמידט בשבי הבריטי, בעת ש־שירת בבלגיה. קציני המודיעין הבריטי חשפו את זהותו כאנטי־נאצי. בתקופת שהותו בשבי החליט שמידט להיכנס לחיים הפוליטיים. הוא הצטרף אז לתא של ה־מפלגה הסוציאל־דימו־קראטית הגרמנית.

האשמותיו של בגין, כאליו נטל שמידט חלק באסיפות נאציות בהן הקרינו את הוצאתם ל־הורג של הקושרים נגד אדולף היטלר, היא כו־זבת. למעשה קיבל שמידט פקודה להיות נוכח בישיבה הראשונה של המישפט עצמו. אחרי ביקור אחד, ב־7 בדצמבר 1944, העז שמידט לבקש שיחרור מחובה זאת — והצליח.

צ׳ה צ׳ה

זוג תאומים

בכל בתי־הקפה, המיסבאות והמיסעדות סביב בית אגרון בירושלים, ישבו עיתונאים זרים והביעו בקול רם תדהמה של ממש. „ראש הממשלה שלכם מטורף״, אמר עיתונאי בריטי הידוע באהדתו ל־ארץ, „הצהרותיו על גרמניה ועל ההתקפה־שלא־בוצעה, היתה מובילה להתפטרותו בכל מימשל.״

האמריקאים היו הרבה יותר חריפים: „אילו נתבקשתי לפני שבועיים לבחור את השליט הכי מטורף במזרח התיכון, היה הלובי מועמר קאדפי המועמד האוטומטי. היום כבר מסתובבים בשטח שני מטורפים. קאדפי משתולל ברשיון סובייטי, בגין ברשיון אמריקאי.״

מועמד קדאפי **מנחם בגין**
אלופי הטירוף

חיים ברעם

מיהו אברהם שפירא, האיש שהרבי מגור הקפיץ אותו במפתיע אל ראש הרשימה של אגודת־ישראל לכנסת העשירית?

פקיד־השומה שיפשף את עיניו ב־תימהון. בדו"ח שהיה מונח לפניו הוכ־נסו הוצאות נסיעתה לחוץ־לארץ של אשת איל־הטכסטיל הישראלי, אברהם שפירא, כהוצאות מוכרות במס. פקיד־השומה קרא אליו את שפירא ושאל אותו: „מדוע לדעתך הוצאות הנסיעה של אישתך לחוץ־לארץ צריכות להיות מוכרות על־ידי מס־ההכנסה?"

שפירא, יהודי הדור־זקן, כבד־גוף, מיש־קלו עולה על 130 קילוגרם, בעל עיניים נבונות ומחייכות, השיב לפקיד־השומה: „אני, כפי שאתה יודע, יהודי דתי. על פי ההלכה אני חייב לקיים יחסים עם אשתי בכל יום שישי. אתה לא רוצה שהחוק יפלה לרעה אנשי עסקים יהודים מחילו־ניים, נכון? לכן אתם צריכים להכיר בהוצאות הטיסה של אישתי כשהיא מלווה אותי."

לגבי שילטונות מס־ההכנסה היתה זו בעייה. אף פקיד לא היה מוכן לגרום ל־משבר דתי, ואף פקיד לא היה מוכן ליצור תקדים, לפיו כל איש עסקים הנו־סע לחוץ־לארץ ונמצא שם בימי שישי יוכל לקחת איתו את אשתו, על חשבון משלם המיסים.

הבעייה הועלתה בפני מי שהיה אז נציב מס־ההכנסה, יעקוב תמיר. תמיר קרא אליו את שפירא ואמר לו: „רב אברהם. אני מוכן להכיר בהוצאות הטיסה של אישתך." שפירא חייך בשימחה לניצחונו. „אבל יש לי תנאי", הוסיף תמיר, „בכל פעם שאתה נוסע לחוץ־לארץ, אתה לוקח איתך את אישתך." פניו של שפירא נפלו. הוא ויתר על כך שמס־הכנסה יכיר בהו־צאות הטיסה של אישתו.

פגישה גורלית

זו אחת האגדות המסופרות על אחד מאנשי התעשייה הססגוניים ביותר בארץ, ילד הפלא של התעשייה הישרא־לית, שבנה אימפריה של טקסטיל, החולש על תריסר מיפעלים בכל רחבי־הארץ, ושבשבוע שעבר הועמד בראש רשימת אגודת־ישראל לכנסת העשירית.

שפירא, בן ה־51 נולד בפולין כנצר ל־מישפחה מכובדת. אחד מאבות־אבותיו היה רבי פינחס מקוריץ, מגדולי החסידים בת־קופת הבעל־שם־טוב, ואילו סבו, אבי אביו, היה רבי מאיר שפירא, מי שהנ־היג בדור הקודם את למידת דף גמרא ליום, המקובלת עד היום על חסידים ב־רחבי־העולם.

בעת מילחמת העולם השניה עקרה מישפחת שפירא לרומניה, ואברהם הצעיר נשלח ללמוד גמרא בבית־הכנסת העתיק של המלבי"ם. אחרי המילחמה עלתה המישפחה כולה לארץ. האב פתח לו בית־מלאכה קטן לפרוונות, ואילו אברהם נשלח ללמוד בישיבת כוכב מיעקוב בירושלים, שם התגלה במהרה כעילוי, זכה בכל התחרויות של האברכים בקושיות בש"ס ומוריו, רבניו ואביו נבאו לו עתיד של רב גדול בישראל.

באחת מחופשותיו מהישיבה, כשהיה אברהם שפירא בן 20, אברך צעיר, נשוי ואב לילד, הוא נסע לביקור בקיבוץ הדתי חפץ־חיים. באותו יום ביקר בקיבוץ גם מי שהיה אז מנכ"ל מישרד־הביטחון, פינחס ספיר. בין תלמיד הישיבה לבין ספיר נקשרה שיחה ארוכה, שהפכה להיות השיחה הגורלית ביותר בחייו של אברהם שפירא. ספיר אמר לו אז: „יש לך ראש טוב. אתה לא תמשיך ללמוד. אתה תהיה תעשיין."

כמה שנים אחר־כך עמד איש־עסקים ישראלי בשם טריגונוב לפתוח מטוויה גדולה במעברת אור־עקיבא, אחד המקומות הדלים והעניים אז בישראל. טריגונוב, בעל בית־מיסחר גדול לטכסטיל, השקיע את כל הונו ברכישת ציוד יקר והבאתו לישראל, אך הכסף לא הספיק לו כדי להתחיל ולהפעיל את המיפעל. ספיר, שהיה אז כבר סגן שר התעשיה, נזכר אז בצעיר הדתי שבו פגש כמה שנים קודם לכן בקיבוץ, הורה למצוא אותו ולהביאו אליו. ספיר הציע לשפירא עזרה ממשלתית וביקש ממנו לקחת את המיפעל לידיים. באותה עת היה כבר שפירא תעשיין קטן. הוא עזר לאביו בבית־המלאכה לפרוונות שלו.

ספיר לא הלך ברגל

„אם תצליח תוך שנה להעסיק במיפעל הזה 24 פועלים, אני אלך ברגל מכפר־סבא לאור־עקיבא כדי לספור את הפועלים," הבטיח אז ספיר לשפירא. כעבור שנה עבדו במיפעל בקיסריה יותר מ־100 פועלים בני המקום. ספיר אמנם לא מילא את הבטחתו, ולא צעד ברגל מביתו לאור־עקיבא. אך הוא ביקר במיפעל כמעט מדי שבוע, ומילא הבטחות אחרות במשך שנים רבות. ספיר הזרים לתעשיין הדתי עשרות ומאות מיליוני לירות במשך השנים, ועזר לו להפוך יצואן מס' 1 של ישראל.

ממיפעל הטקסטיל הקטן הפך ספיר את שפירא ליצרן שטיחים ענק. בשנת 1963 שידך ספיר בין סיר אייזיק וולפסון ובין שפירא. באותה תקופה היו כבר ספיר ושפירא ידידים בנפש. אגדה נוספת על שפירא מספרת שהיה הולך מדי יום שישי לסאונה של מה שהיה אז מלון סמואל בתל־אביב. שפירא אינו אוהב סאונה באופן מייוחד, אולם הוא ידע שמלון סמואל הוא הבסיס התל־אביבי של ספיר, וידע שספיר אוהב סאונות.

בין האדים והמגבות הרטובות גילגלו ביניהם שר־האוצר דאז ובחור הישיבה הדתי, שהפך תעשיין, מיליונים רבים של לירות, גילגול שהיה בדרך־כלל חד־סיטרי מספיר לשפירא. גם היום, אחרי הסתלקותו של מיטיבו מהעולם, לא שכח שפירא בזכות מי הוא צמח וגדל. תמונותיו של ספיר פזורות בכל פינה במישרדיו ובביתו הצנוע שברחוב יהודה הלוי בתל־אביב.

למרות ששפירא כמעט ולא השקיע אגורה אחת מכספו במיפעל החדש, ולמרות שוולפסון השקיע סכומים זעירים בילבד,

אגודת ישראל תיכנס לכנסת על גבי

שטיח של זהב

היורש

בנו בכורו של שפירא, יהו־דה, העובד בקונצרן הענק. אברהם שפירא נחשב לראש מיש־פחה מסור ונאמן למרות עיסוקיו הרבים.

והשקעה כימעט כולה היתה ממשלתית, עמד המיפעל בקיסריה בפני פשיטת־רגל, כמה שנים אחרי חנוכתו.

לשפירא לא היה כסף להזרים למיפעל כדי להציל אותו, וולפסון סירב להשקיע אפילו אגורה שחוקה נוספת במיפעל הכושל. אז העלה אחד מנאמניו של ספיר, משה זנבר, מי שהפך אחר־כך להיות נגיד בנק ישראל, רעיון מבריק. לוולפסון היו כמה קומות במיגדל שלום, שבנייתו הושלמה אז, שוולפסון רצה להיפטר מהם. הוא לא הצליח למצוא לקוח לנכס היקר. ספיר הציע לוולפסון שהממשלה תקנה ממנו, תמורת סכום ענק באותם הימים, 2.7 מיליון לירות, את הקומות שלו במיגדל שלום, בתנאי שוולפסון ילווה את הסכום, בריבית הוגנת כמובן, למיפעל בקיסריה. וולפסון הסכים, המיפעל בקיסריה ניצל, וכל מי שמבקש היום שירותים ממישרדי־הפנים או ממישרדי ממשלה אחרים, מכתת רגליו למיגדל שלום.

השתוללות הבנקים

אולם 2.7 מיליוני הלירות לא הספיקו לשפירא, וספיר יצא למסע שיכנוע ספירי טיפוסי בקרב הבנקים, כדי שיעזרו לבן־טיפוחיו. בנק טפחות, שנוסד כדי לתת הלוואות לעולים חדשים ולזוגות צעירים, הילווה לשפירא חצי מיליון לירות. בנק המיזרחי נתן 400 אלף לירות. בנק הפועל המיזרחי 100 אלף, בנק מרכנתיל חצי מיליון והבנק לפיתוח התעשיה 2.3 מיליון לירות. כל זאת בתקופת המיתון של 1966, כשהמשק היה רעב לכל טיפת אשראי. וכשהתברר לספיר שגם סכומים אלה אינם מספיקים, הוא הצליח לסדר לשפירא הל־וואה נוספת, בת שלושה מיליוני לירות, מחברה פיננסית של כור.

אולם על שפירא איים אסון אחר. יהודי אמריקאי, נט ליפסון, בעל רשת עולמית לייצור שטיחים בשם ונטור, קיבל ברצי־נות את הבטחות השליחים הישראלים בארצות־הברית, והחליט להקים בארץ מיפעל לייצור שטיחים. במהירות עצומה הקים ליפסון מיפעל לתיפארת בנצרת. היה זה איום גלוי על מיפעל השטיחים של שפירא בקיסריה. שפירא זעק לעזרה, וספיר נענה לה. הוא נתן לו אישורים לבנות מיפעל חדש בנתיבות.

ליפסון נדהם. הוא ידע שכושר המיפעל שלו בנצרת הוא פי ארבע מתיצרוכת המשק הישראלי, וידע שכאשר ייפתח המיפעל החדש של שפירא בנתיבות, תייצר ישראל פי שמונה מדרישות השוק. ליפסון הבין את הרמז של ספיר, מכר לשפירא את המיפעל שלו, עוד לפני שבנייתו הושלמה, והסתלק מהארץ.

בינתיים הצליח שפירא להקים לו עוד כמה מיפעלים, מיפעל טוילנד בבני־ברק,

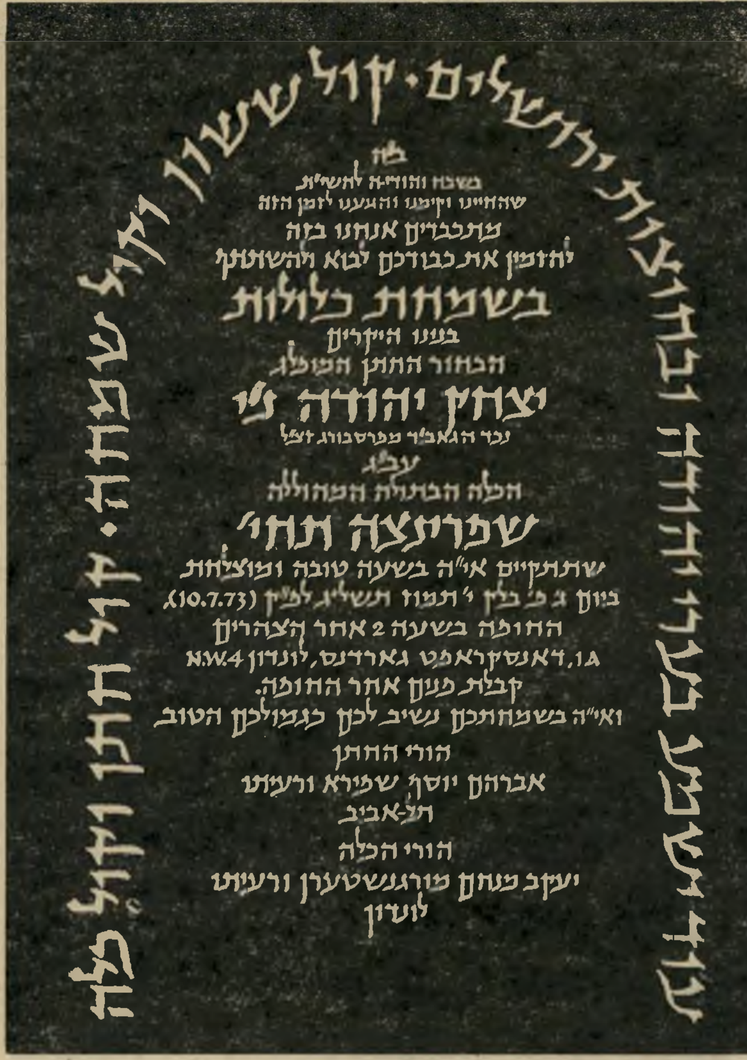

עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים · קול ששון וקול שמחה · קול חתן וקול כלה

ב״ה

בשבח והודיה להשי״ת

שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה

מתכבדים אנחנו בזה

להזמין את כבודכם לבוא ולהשתתף

בשמחת כלולות

בנינו היקרים

הבחור החתן המופלג

יצחק יהודה נ״י

נכד הגאב״ד מפרסבורג זצ״ל

עב״ג

הכלה הבתולה המהוללה

שפרינצה תחי׳

שתתקיים אי״ה בשעה טובה ומוצלחת

ביום ג׳ פ׳ בלק י׳ תמוז תשל״ג לפ״ק (10.7.73)

החופה בשעה 2 אחר הצהרים

1A, דאנסקראפט גארדנס, לונדון N.W.4

קבלת פנים אחר החופה.

ואי״ה בשמחתכם נשיב לכם כגמולכם הטוב

הורי החתן

אברהם יוסף שפירא ורעיתו

תל-אביב

הורי הכלה

יעקב מנחם מורגנשטערן ורעיתו

לונדון

הזמנת המיליונים ההזמנה לחתונה בנו של אברהם שפירא נראית רגילה, אך במיקרים רבים היה צמוד אליה כרטיס־טיסה ללונדון וחשבון אירוח פתוח. **בתמונה התחתונה**: אחת מהחנויות של אברהם שפירא שהפך להיות היצואן הפרטי הגדול ביותר במדינת ישראל.

המייצר צעצועים מצמר ובד, ומיפעל גלנויט בקיסריה, המייצר פרוות מלאכותיות.

במירוצו להצלחה ידע שפירא שהוא אינו יכול לסמוך רק על ספיר. הוא החל אוסף סביבו אנשים בעלי קשרים טובים וממישפחות טובות. האלוף (מיל׳) חיים הרצוג עבד אצלו. כמנהל טוילנד הוא מינה את דורון פלד, בנו של מי שהיה אז מנהל המכס וידיד קרוב של ספיר, דויד פלד. כמנהל מיפעל השטיחים ב־קיסריה הוא מינה את מנוש קול, אחיו של מי שהיה השר משה קול.

עד היום ממשיך שפירא בהעסקת אישים בעלי שם במיפעליו. מנכ״ל הקונצרן שלו הוא יהודה ניצן (בלום), אלוף־מישנה לשעבר ומי שהיה היועץ־הכספי לרמטכ״ל. בלום הדתי נחשב לעילוי בשטח הכספים, ופרישתו ממערכת הביטחון והליכתו לשפי־רא היתה מכה לכל מערכת הכספים הביט־חונית. שם אחר שאותו מעסיק שפירא הוא תת־אלוף (מיל׳) אשר לוי.

אולם לא רק ללוי דואג שפירא, אלא גם לבני מישפחתו של לוי. בתו של אשר לוי היא סוכנת־נסיעות. כל הנסיעות של מיפעליו של שפירא נעשות דרך סוכנת זו, ועולם מישרדי־הנסיעות בארץ יודע שרק הנסיעות של שפירא עצמו ושל המנהלים השונים במיפעליו יכולות לפרנס מישרד־נסיעות גדול.

בין „הילטון" ללונדון

כשהיה שפירא בתחילת דרכו, הוא תיכנן לערוך את בר־המיצווה של בנו במלון הילטון בתל־אביב. ספיר, שב־אופן אישי היה דוגמה לצניעות ולנקיון־כפיים, ראה בכך טעם לפגם. הוא הציע לשפירא עיסקה: התעשיין הצעיר יוותר על ניקור העיניים שבעריכת בר־המיצווה במלון הילטון, יערוך את החגיגה בביתו, ותמורת זאת יעמוד ספיר בפתח הבית ויקבל את כל הקרואים. עבור תעשיין במדינת־ישראל של אז היתה זו מתנה בלתי ניתנת לשיעור. במשך ארבע שעות עמד ספיר ובירך את כל קרואי החגיגה. האשראי הציבורי והכספי של שפירא זינק באותו יום לפיסגה חדשה.

אך שנים אחר־כך, בשנת 1973 לא יכול היה שפירא לעמוד בפני הפיתוי ולערוך לאותו בן מסיבת־כלולות מפוארת, דווקא בלונדון הרחוקה. יצחק־יהודה, בנו של ה־תעשיין, השותף היום בניהול הקונצרן הגדול, נשא לאשה את שפרינצה מורגנ־שטרן, בתו של יהלומן אנגלי עשיר. עש־רות פקידים ממשלתיים בכירים, עיתונאים, שופטים ובנקאים הוטסו מישראל ללונדון, שוכנו בפאר מלונות לונדון של אז, מלון קמברלנד, וביום השלישי ה־10 ביולי 1973, הוסעו בשיירת מכוניות מפוארות לאולם החתונות המפואר ביותר בלונדון, דנסקרפט גרדן, כדי להשתתף בשימחתו של אברהם שפירא. עבור חלק ניכר מהמוזמנים שילם שפירא את דמי־הכרטיס ואת מס־הנסיעות, שהיה אז בתוקף. אחרים, פקידים בכירים פחות, נדרשו להשתתף בחלק מדמי־הנסי־עה. עם כל מוזמן ניהל שפירא משא־ומתן דיסקרטי, עד שהגיע איתו להסדר אישי

(המשך בעמוד 60)

מה אומרים סוחרים שאינם מוכרים ITT שאוב לורנץ?

..."נכון, ITT שאוב לורנץ מצוינת,
אבל יקרה. אני מציע לך לקנות "..........."
היא לא פחות טובה אבל יותר זולה"...

קנה טלויזיה
שאתה רוצה לקנות
ולא את זו
שלסוחר כדאי למכור!

ITT
SCHAUB-LORENZ

איכות ויוקרה

נתונים מתוך מחקר
"גאלופ ישראל"
בקרב סוחרי טלויזיות
על עמדתם כלפי
ITT שאוב לורנץ:"

א. דעה חיובית עד
חיובית מאוד 88%

ב. "ראוי לציין שברוב
החנויות בהן אין
טלויזיות "שאוב לורנץ"
בכל זאת קיימת דעה
חיובית לגבי טלויזיה זו".

ITT
שאוב-לורנץ
MADE IN W GERMANY

היבואן הבלעדי כנור בע"מ
רחוב פרץ 4, תל-אביב, טלפון: 621984 624193.

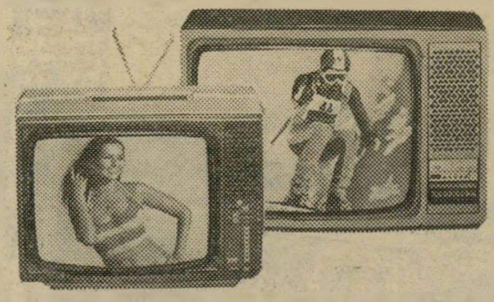

להשיג בחנויות האלקטרוניקה המובחרות

הטלויזיה הטובה בעולם.

אנשים

הח"כית של המערך, ממשלת הצלליות
ומתנת יום־ההולדת של טדי קולק

■ בתקרית חמורה היו מעורבים ראש לישכת ראש־הממשלה, **יחיאל קדישאי,** ובעל הטור בדבר, **נחום בר־נע.** ברנע פגש את קדישאי באחד ממיסדרונות הכנסת, מייד אחרי נאומו של ראש־הממשלה **מנחם בגין** בפני מליאת ה־כנסת. ברנע, כמו מרבית ה־עיתונאים שהאזינו לנאום, ה־ביע את ספקותיו ביחס לשפיות דעתו של ראש־הממשלה, אמר שאינו מוכן להישלח לקרב תחת פיקודו של בגין. **„בני בגין,** בנו של ראש־הממשלה, יהיה בחוץ־לארץ ואני אצטרך להילחם בגולן?" שאל ברנע את קדישאי ברמזו לכך, שעד הבחירות של מאי 1977, היה בנו של בגין, בני, בחזקת יורד. קדישאי התרגז וצעק על בר־נע: „אתה חרא, בן־זונה." קדישאי, שידע שברנע ובני בגין הם חברים מילדות, גרר את ברנע לעבר אחד הטלפונים הסמוכים, חייג לביתו של בני בגין וסיפר לו מה שברנע אמר. אחר־כך נתן את האפר־כסת לברנע הנדהם. בני בגין אמר לברנע: „בזמן שאתה הזדיינת בניו־יורק, אני לחמ־תי." ברנע טרק את הטלפון.

■ לא רק ברנע שאל היכן יהיו ילדיו של בגין אם תפרוץ מילחמה. קרא ח"כ **צ'ארלי ביטון** לעברו של בגין, בעת נאומו: „הבנים שלך בטח יהיו בתיזמורת צה"ל."

■ מנהלת קרן ירושלים, **רות חשין,** מארגנת סידרה של מסיבות לקראת סוף החו־דש, לכבוד יום הולדתו ה־70 של ראש עיריית ירושלים, **טדי קולק.** אל אחת המסי־בות יוזמנו רק מיליונרים, מישראל ומארצות־הברית, ש־יחוייבו לתת לבעל השימחה מתנת יום־הולדת מקורית, ש־תשמש ככרטיס־כניסה: כל אחד יהיה חייב לתרום לקרן ירושלים 100 אלף דולר, שהם כ־10 מיליון לירות.

■ בכנסת מכנים את רשי־מת המערך לכנסת העשירית, שבה ניצבת ח"כ **שושנה ארבלי־אלמוזלינו** במקום השני, „ממשלת הצלליות", על שמו של אמן הצלליות הידוע אלמוזלינו, שאין לו כל קשר מישפחתי עם חברת־הכנסת.

■ אחרי שח"כ חרות **חיים קאופמן** שמע פעמים רבות שהממשלה של הליכוד „יורדת מהפסים", עלה בראשו רעיון מזהיר. קאופמן הורה למפרסמי חברת לגו שבבעלותו, לפזר בכל רחבי הארץ שלטים: „הרכבת של לגו לא יורדת מהפסים."

■ הסטיריקן **ב. מיכאל** מציע לקרוא לתעלת הימים בשם „תעלת הימים האחרונים".

■ מזכירתו של סגן ראש־הממשלה, הפרופסור **ייגאל ידין, ג'ואל טל,** החליטה שלא תהיה זו שתכבה את האור בלישכת סגן ראש־הממשלה. לכן היא מתכוונת לפרוש מעבודתה עוד לפני הבחירות. ג'ואל קיבלה עשרות הצעות־עבודה ונענתה בסופו של דבר לבקשתו של ראש לישכת העיתונות הממשלתית, **זאב חפץ,** לבוא ולעבוד בלישכה. ג'ואל ירשה את תפקידה של **לינדה רמכאום.**

■ דוברת סיעת הליכוד בכנסת, **רות** („חיריק") **בן־צור,** שכחה להודיע לראשי הסיעה שלה על עבודתה ה־חדשה. בן־צור מונתה דוברת תנועת תל"ם של משה דיין והדבר נודע רק במיקרה לראשי הליכוד.

■ העיתונאי **גידעון רייכר** התבקש על־ידי הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה העברית לראיין בפומבי את ח"כ **משה דיין.** רייכר טילפן לביתו של דיין בצהלה וקיבל את הסכמתו. אולם דיין התנה תנאים: לרייכר אסור לשאול על חייו האישיים, על אוסף העתיקות, ועל מילחמת יום־הכיפורים. דיין הרשה, כמובן, לרייכר לשאול שאלות הנוגעות לספרו החדש. ביום המופע ניגש רייכר אל דיין, שישב במיזנון הכנסת, הציג עצמו וניסה לתאם עימו את הפרטים האחרונים. להפתעתו אמר דיין: „אני מרשה לך לשאול אותי על כל נושא שבעולם. אתה יכול לשאול על העתיקות, על החתיכות, על יום־הכיפורים — על הכל."

■ בתום פגישה של קבוצת מורים עם יושב־ראש הכנסת **יצחק ברמן** הוציאה עוזרת דובר מישרד־החינוך, **רינה יצחקי,** הודעה לעיתונות. ב־אותה שעה עסקה דוברת הכנ־סת, **שרהל'ה יצחקי,** בניי־סוח הודעה לעיתונות על אותו נושא. רינה ושרהל'ה הן אחיות.

■ בערב ראיונות שאל **ירון לונדון** את המרואיין ח"כ **אהוד אולמרט:** „אתה כבר הרבה שנים הולך אחרי שר־הבריאות **אליעזר שוס־טק** — זה ביגלל אידיאולוגיה או ביגלל הכאריזמה המפור־סמת של שוסטק?" אהוד אול־מרט פרץ בצחוק ולא השיב על השאלה.

■ נשיא המדינה **יצחק נבון** הוא ידיד־נפש של בעל מלון ראמאדה בירושלים, **עו־בדיה לוי,** אביו של **מימון לוי,** אחד ממורשעי מישפט הרצח הכפול, המרצה עתה את עונשו בכלא. ביום העצמאות היו הנשיא, רעייתו **אופירה** ושני ילדיהם אורחיו של לוי במלון שלו. בעוד ילדי הזוג הנשיאותי צופים מהקומה ה־17 של המלון בזיקוקין די־נור, עסק הנשיא בצפייה בטלוויזיה שהקרינה ראיון עימו.

■ כשנשאלה השבוע, ב־ראיון עיתונאי, הזמרת **גלי עטרי** אם כבר התחילה להל־חין בעצמה שירים, השיבה: „עוד לא, אבל כבר קניתי פסנתר."

פיליפ חביב
נציגו של הנשיא האמריקאי, רונלד רגן, שבא למסע דילוגים במזרח התיכון בגלל משבר הטילים, פגש בראש־הממשלה מנחם בגין, כשמסביבם עיתונאים וצלמים מכל רחבי העולם. בפגישה הראשונה בין השניים נראה כאילו הם יוצאים בריקוד.

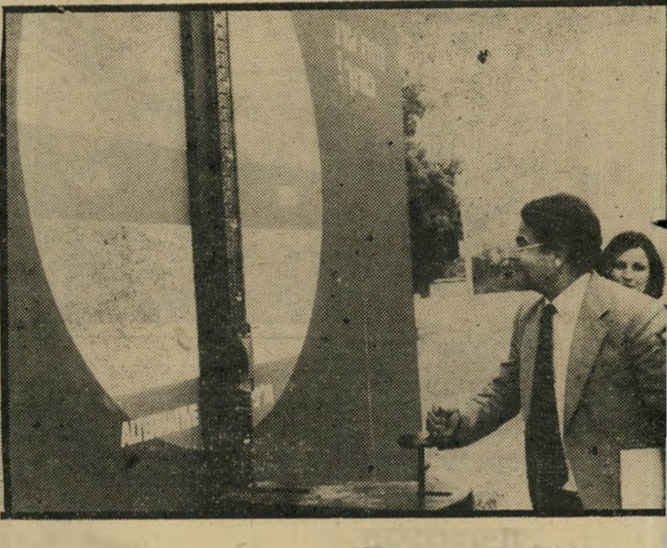

פארוק מברוק
הניספח המיסחרי בשגרירות מצ־ריים בישראל, בא השבוע לתע־רוכה „אנרגיה 2000" וניגש לביתן הלאומי. בפתח הביתן ניצב מכשיר כוח שעליו צויינו כל מקורות האנרגיה, כמו מים, שמש, פחם, גז, נפט, חשמל וגרעין. הוא היכה בפטיש וכוחו הגיע עד נקודת הציון „שמש". העיר מברוק: „שמש יש לכולנו, בלי הגבלה." את הביתן הלאומי תיכנן הארכיטקט ישראל גודוביץ.

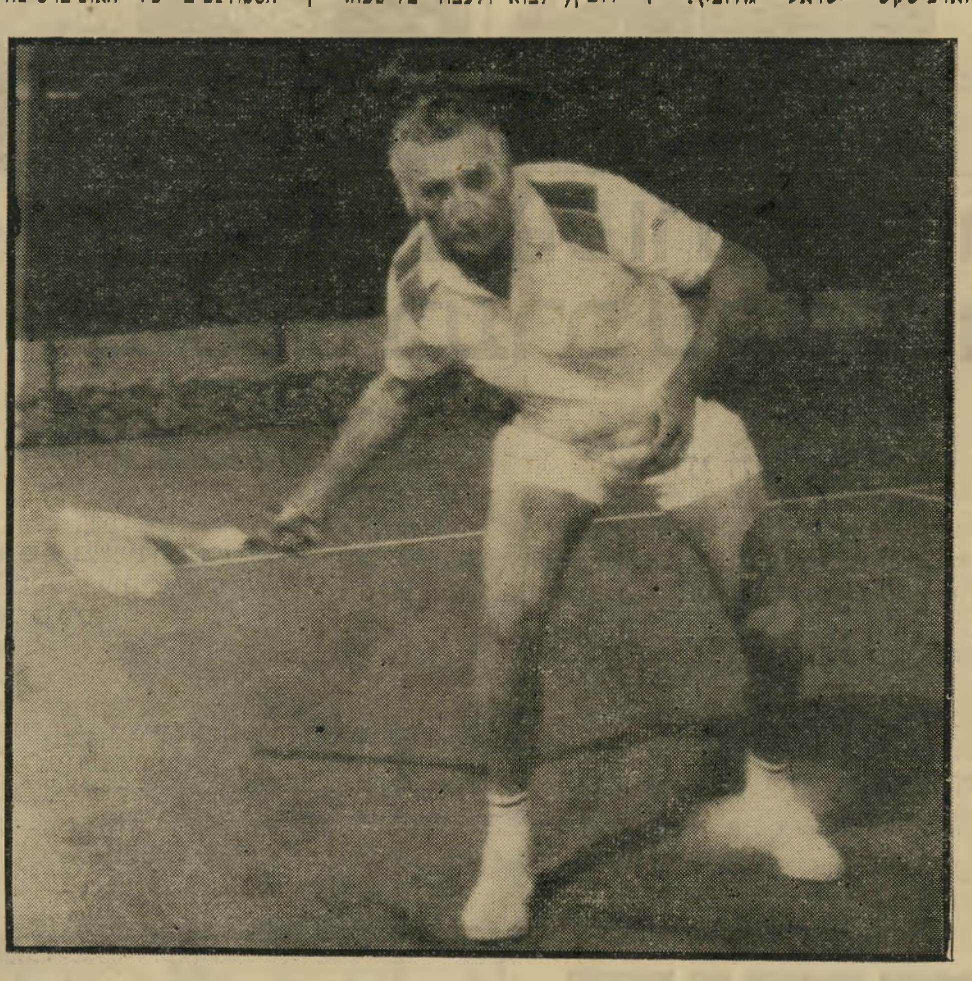

עמוס ירדן
מנהל חברת־ביטוח, אביו של אורון ירדן, הילד שנחטף ונרצח לפני כשנה, הפסיד במישחק טניס של ותיקים, מעל גיל 35, בטורניר למנהלי־חברות ולאנשי־עסקים. ההפסד לא דיכא את ירדן. הוא הבטיח כי ימשיך להתאמן וכי בטורניר הבא ינצח.

הרם טלפון
-ואתה בדיסקונט!

"הלו טלבנק!
אני רוצה להזמין
שיקים אישיים
ושלח לי
תמצית חשבון,
תודה!"

"בוצע!"

"הלו טלבנק!
קנה לי
אי.די.בי.
אופציה 9,
תודה!"

"בוצע!"

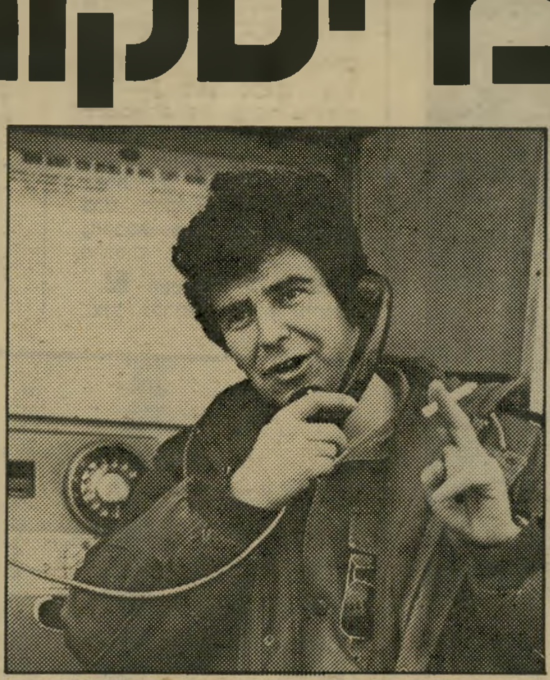

"הלו טלבנק!
פתח לי תכנית
"יתרון רב תכליתי"
עם 50% הלוואה,
תודה!"

"בוצע!"

"הלו טלבנק!
קנה עבורי
המחאות־נוסעים
וחדש לי את
האשראית
הבינלאומית
לשנה נוספת,
תודה!"

"בוצע!"

מהבית * בטלפון * בשעות הנוחות
מ-6.30 בערב עד 10.30 בלילה.

איך פועל הטֶלֶבנק?

אם אתה מחזיק חשבון עובר ושב בדיסקונט אתה יכול עכשיו לבצע פעולות בנקאיות מהבית, בטלפון, בשעות הנוחות מ־6.30 בערב עד 10.30 בלילה. איש צוות הטלבנק, דיסקונטאי מנוסה, עומד לשרותך ויבצע את בקשותיך והוראותיך הטלפוניות, ללא תשלום נוסף.

הסוד הוא הבנקוד!

אתה מוסר את הקוד שלך — הבנקוד — מציין את מספרי החשבונות שבהם תרצה לבצע פעולות בטלפון. אינך צריך לעמוד בתור, אינך קשור לשעות העבודה של הבנק. טופס הצטרפות לטלבנק, תקבל בסניף דיסקונט או הזמן בטלפון 03/637300 מ־10 בבקר עד 10.30 בלילה.

שרותי הטֶלֶבנק

- ★ קניה ומכירה של מניות, אגרות־חוב וקרנות־נאמנות;
- ★ רכישה ומכירה של מטבע־חוץ, המחאות נוסעים;
- ★ פתיחת תכניות חסכון, תעודות פקדון סחירות והצטרפות לקופות־גמל;
- ★ דיווח על יתרת חשבונותיך: עובר ושב, ניירות־ערך, מטבע־חוץ;
- ★ מידע על תכנית הבנק ושירותיו;
- ★ מתן הוראת קבע לתשלום חשבונות חשמל, טלפון;
- ★ הזמנת דף חשבון, פנקסי שיקים, כרטיס כספומט ועוד ועוד.

טלבנק
דיסקונט

חוד החניתה

„בת כמה את?" שאלה בטוב־לב של ממש הדוגמנית **קארין דונסקי** את הדוגמנית **חניתה צנטנר**, כאשר נכנסה למסיבת יום־ההולדת של חניתה, שהתקיימה בבית־מלון בהרצליה.

„אני כרגיל בת 25, ב־15 שנה צעירה ממך," השיבה חניתה. קארין היתה בין הראשונות בסידרת ה־אורחות שהתעניינו בגילה של ה־

להתפעלות הרבה ביותר זכתה דווקא **לורי**, בתה בת ה־18 של חניתה, שכיום היא כבר חיילת. לורי באה למסיבה בשעה מאו־חרת, כשהיא מלווה בכמה מחב־ריה. בפתח לא נתנו לה להיכנס, עד אשר שיכנעה את השוער שהיא בתה של המארחת. „אנחנו לא נותנים להיכנס לכל אחד," הסבירו לה. אך במשך כל הערב נכנסו

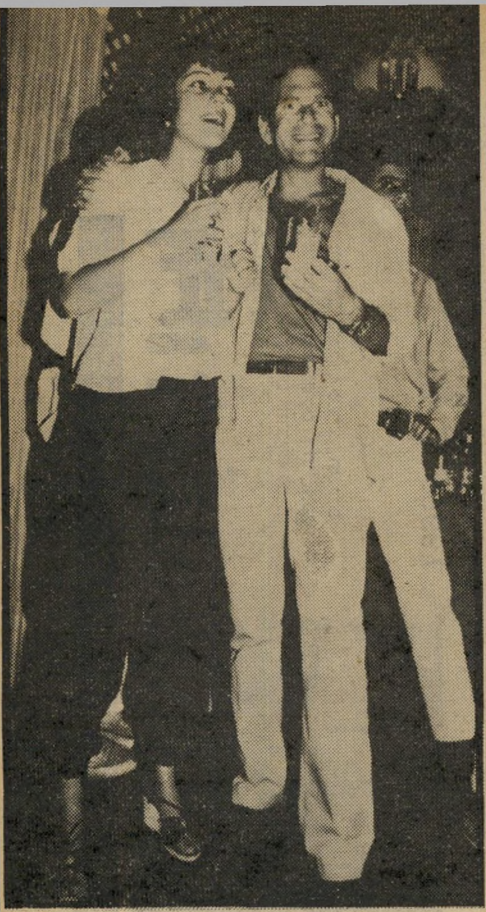

אם ובתה הם לורי וחניתה צנטנר. לורי דומה מאוד לאמה היפהפיה ואפילו הולכת באותה תיספורת קצרה כמו האם.

אב ובתו הם אבנר ולורי צנטנר, שהיו מאוד גאה בבתו. „יש לי בעיר קשה לי להחליט מי יותר יפה, הבת או האם.

תחיה אודר ממסיבה למסיבה

העומדת ללדת בכל יום, באה ע בעלה, העיתונאי **עידו דיסנצ'יק**

הדוגמנית **בתיה ישראלי** בא עם בעלה, השדר **אלי ישראל** בשעה שתיים אחר־חצות. „א תמיד באה למסיבות בשעה כז רק אז מתחיל להיות מעניין."

פינצ'י מור באה עם **ת** **בן־עמי**, המצפה לשובו ש **אולסי פרי** מארצות הברית.

אחרי האוכל הובאה העוגה הע קית, וחניתה סירבה להציב ב נרות, „זה יסגיר את גילי," אמר

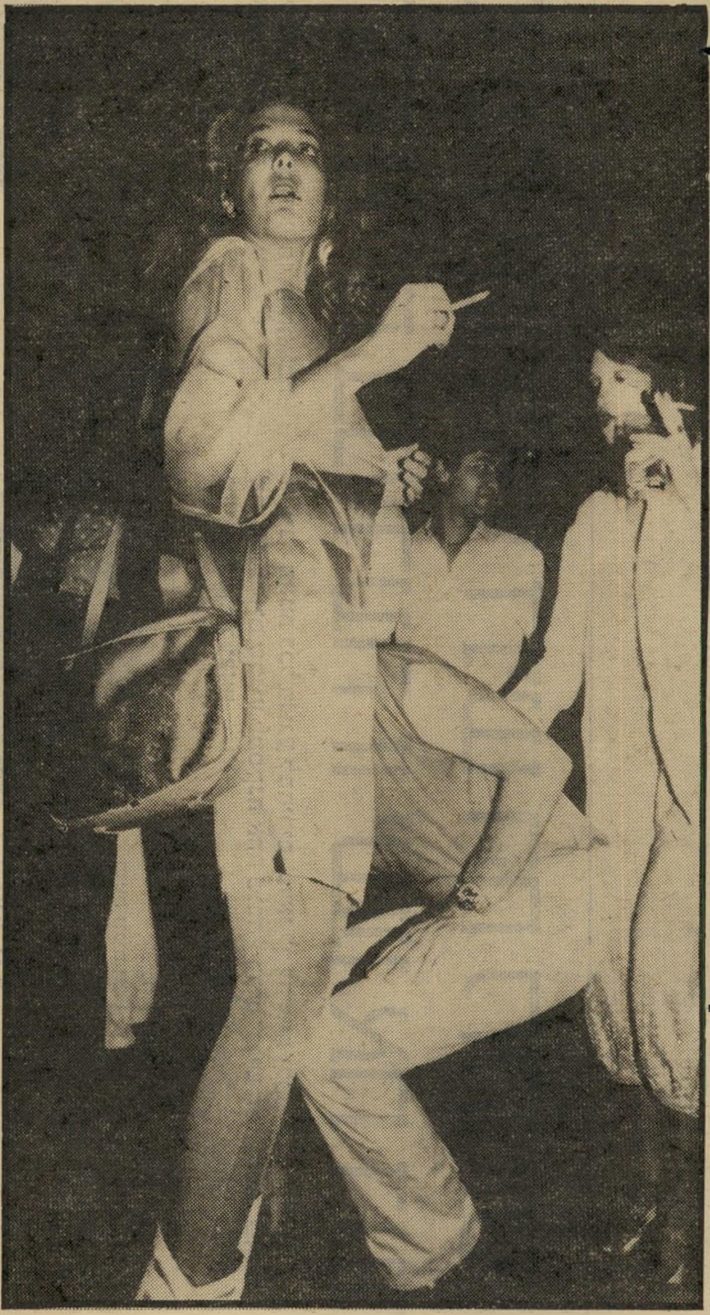

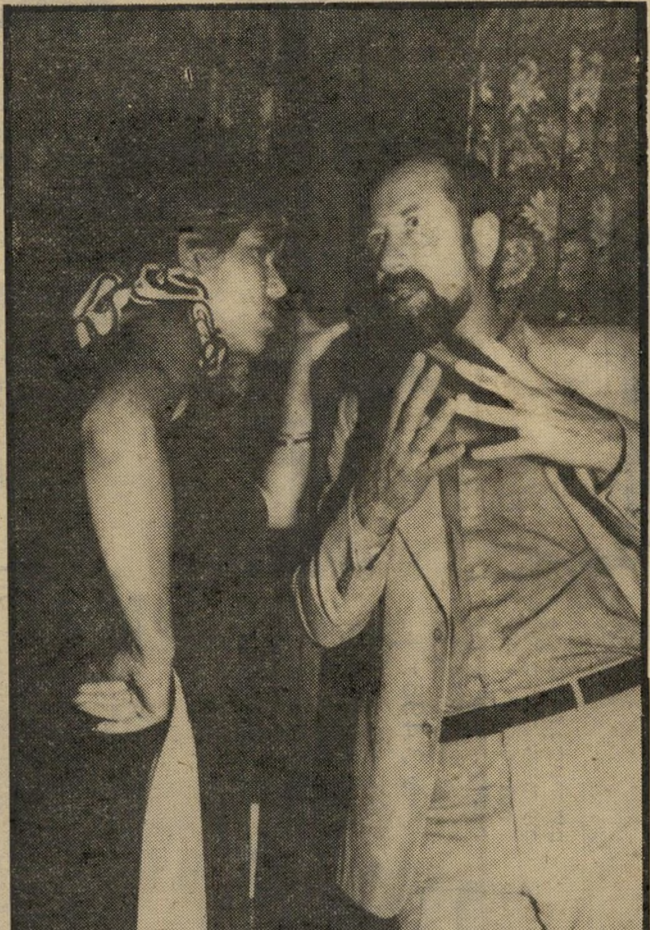

רגליים, רגליים מפגינה הדוגמנית פינצ'י מור. בעלה, דייל אל־על, עמי מור, לא בא עימה למסיבה, כי היה בטיסה, ופינצ'י באה עם חברתה, תמי בן־עמי. על רגליה היו מתוחות גרבי כסף ומעליהן כיסוי שקוף באורך מיני.

מארחת. חניתה לא ויתרה, ועד תום המסיבה סירבה לגלות את גילה. „היא עדיין החתיכה הכי טובה שמסתובבת כאן," הבטיח בעלה, תעשיין הטכסטיל **אבנר**, שרקד כל הערב בהתלהבות רבה. המקום המה דוגמניות ומעצבי־אופנה שעימם עובדת חניתה כבר 18 שנה, מגיל שבע, לפי חשבונה.

למסיבה אורחים מן המלון, וכאשר ראו את חניתה, שהיתה לבושה בבגד מבד כסף שקוף ונראתה יפה מאוד הם ניגשו אליה והזמינו אותה לרקוד. חניתה סירבה לר־קוד עם זרים, וגרשה מהמסיבה בנימוס את מי שלא הכירה.

עמיתותיה של חניתה באו בהרכב כמעט מלא. **בתיה דיסנצ'יק**,

מעריב־ידיעות עידו דיסנצ'יק, מעורכי „מעריב", וג'ודי מוזס, בתו של נוח מוזס, מבעלי „ידיעות אחרונות", הפגינו אחווה. משמאל: חווה לוי וידידה, גי פילופ.

אם אתה בדעה שרהיטי דניש הם לוקסוס אנו מקווים שהמחירים במודעה זו ישנו את דעתך.

כאשר תספר לידידיך שאתה עומד לרכוש רהיטים בדניש ודאי תהיה התגובה: "איזה לוקסוס". זה נכון בכל הנוגע לאיכות הרהיטים, הגימור המושלם והעיצוב הבינלאומי.

זו אינה האמת בכל הנוגע למחירים: כדאי לך להשוות ולבדוק. אנו משוכנעים שתגיע למסקנה אחת בלבד – רהיטי דניש הם לוקסוס שאתה יכול להרשות לעצמך.

ספת ישיבה מודולרית דגם באלד, המורכבת משתי כורסאות. מכורסאות באלד ניתן להרכיב ספות בגדלים ובצורות שונות.

6,330.- ש'

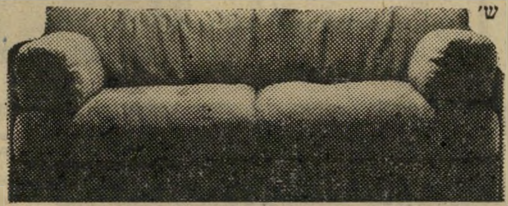

ביבה
מיטה זוגית ו־2 ארונות לילה תואמים – עשוי עץ אורן מסיבי.

5,030.- ש'

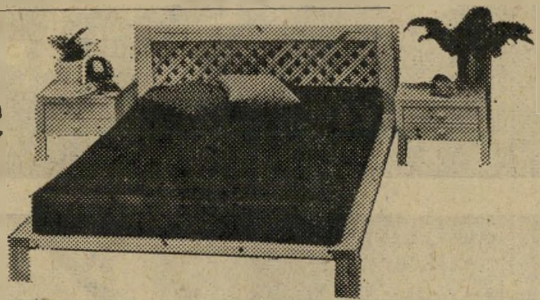

כורסת טלויזיה דגם טלסטר, עשויה עור אמיתי, מסתובבת ומתנדנדת, מיובאת מדנמרק.

3,495.- ש'

פינת ישיבה בוגי – מעץ אורן מסיבי, נוח ושימושי – כריות לשימוש דו־צדדי. ספה דו־מושבית, תלת־מושבית וכורסא.

8,150.- ש'

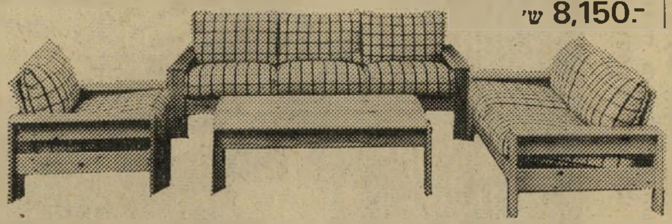

עגלת בר קליאופטרה עשויה במבוק מיובא, בקוטר 5 ס"מ, מקום לאחסון 8 בקבוקים.

1,535.- ש'

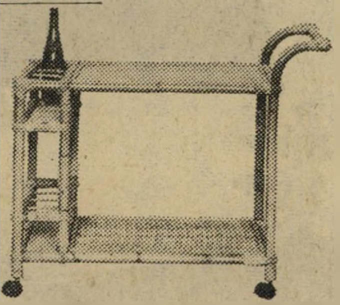

שולחן דגם פריס – בסיס שחור, יצוק ממתכת, פלטה שיש קררה, ו־4 כסאות ביסטרו. הכל מיובא מאיטליה.

4,280.- ש'

לה דונה – עיצוב איטלקי יוצא־דופן. בקש או בריפוד, נוחיות מירבית, מיוצר ע"י דניש ישראל.

890.- ש'

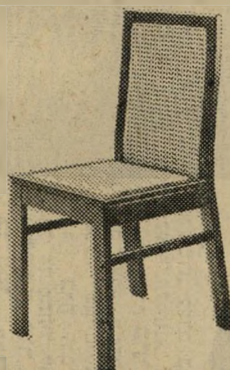

מזנון מודולרי דגם 4000, עשוי טיק אמיתי, מיובא מדנמרק.

7,995.- ש'

המחירים כוללים מע"מ, תשלום במזומן בשיטת "שלם וקח". אפשרות להסדרי תשלומים והובלה לביתך בתוספת מחיר.

דניש

רמת גן, דרך ז'בוטינסקי 104 ירושלים, רח' הסורג מול בנק ישראל. חיפה, אחוזה, רח' חורב 53 באר שבע, רח' החלוץ 124. אילת, המרכז המסחרי צופית-עלית.

ורשבסקי - פריליך

אנשים

ידידי ישראל הם ברבארים ודוסים

■ לאיש הטלוויזיה **מרדכי** („מוטי") **קירשנבאום** יש הסבר מדוע לבראבאדוס יש עדיין קשרים עם ישראל. „מה החוכמה? בבראבאדוס יש רק ברבארים ודוסים."

■ עבודתו של כתב פר־למנטרי עלולה לסבכו בסיכסו־כים מישפחתיים אלימים. לא מכבר התפרסם הסיפור אודות המכות שספג הכתב הפרלמנ־טרי של *מעריב*, **יהושע ביצור**, מידי אשתו. הפרשה הועלתה בבית־המישפט וביצור ניסה להוכיח שאשתו אכן מכה אותו. עתה הצטרף לביצור גם **יונה כהן**. אשתו של כהן, הכתב הפרלמנטרי של *הצופה*, **ויקטוריה כהן**, טוענת ב־תביעה שהגישה לבית־המישפט, שבעלה רואה בה, מאז ומת־מיד, שפחה שלו וכי באחת מהתפרצויות הזעם שלו נשך את ידה.

פיל'יס גלזר העיתונאית־תזונאית עומדת להינשא ליוני פרס, בנו של יושב־ראש מיפלגת העבודה, שימעון פרס. הזוג הצעיר נסע לארצות־הברית כדי לפגוש את הוריה של פיליס. בהיותה באמריקה ניצלה פיליס את ההזדמנות ופגשה בסנטור האמריקאי ויליאם פרוקסמאייר, האחראי להתרת השימוש בוויטאמינים בארצות הברית. הסנטור מרבה להשתמש בויטמינים כדי לשמור על מראה צעיר וגילה ענין בספר הבישול הצמחוני שכתבה פיליס. מימין: הרולד שומן.

פינה באוש מנהלת להקת הבלט הגרמנית „וופרטל", המתארחת בארץ, נשאלה את מי היתה רוצה לפגוש בישראל. תשובתה היתה חד־משמעית — את השחקנית ילידת גרמניה חנה מרון. השתיים נפגשו במוסיאון תל־אביב, לפני קהל צופים, אחרי הופעת הלהקה. מרון העירה כי עבודת הכוריאוגרפיה של באוש מזכירה לה את הסרטים הגרוטסקיים של צ'ארלי צ'פלין, שבמרכזם עומד האזרח הקטן והנבוך.

בלונים

מאת דניאלה שמי

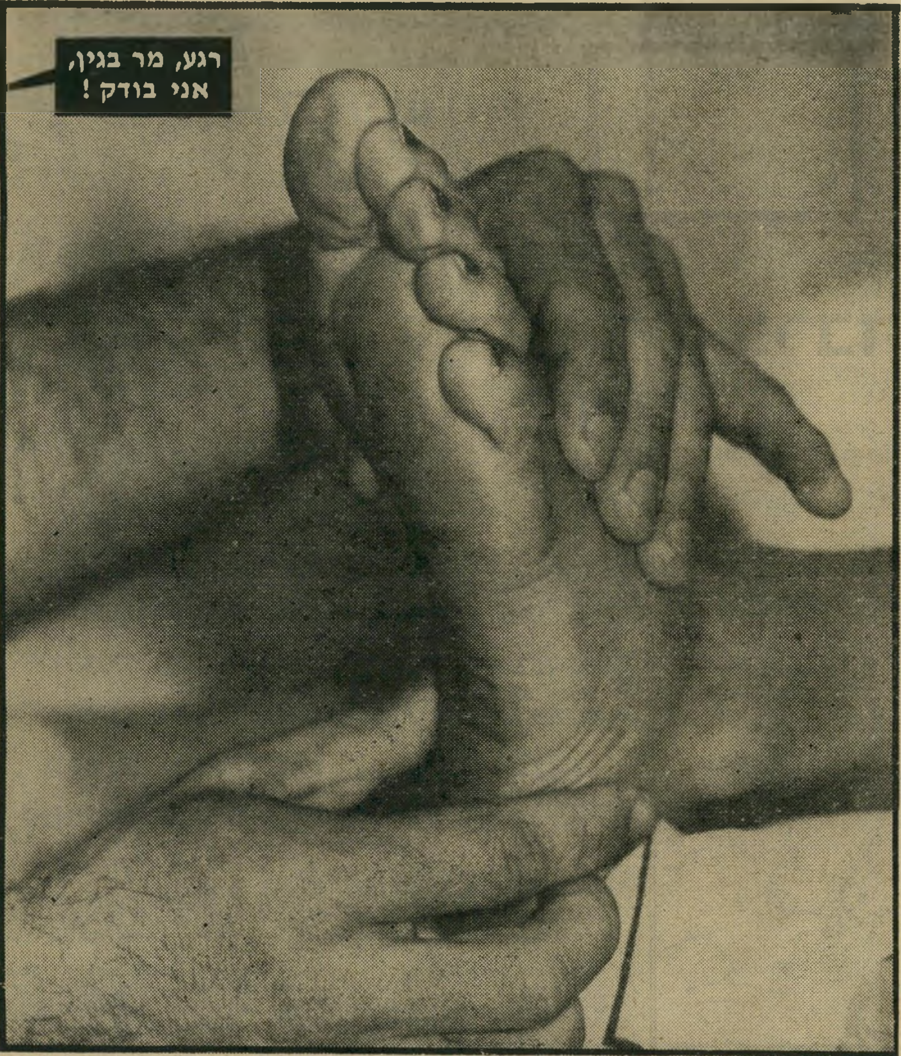

רשת מלונות ח. שיף

חופשה!!
הנאה!!

5+2

הצעה מיוחדת לישראלים בלבד

שהות של 7 ימים: 5 בתשלום + **2 חינם**

אפשרות חלוקת החופשה בין 8 בתי המלון של הרשת

- ✶ **דיפלומט ירושלים** ✶✶✶✶✶ טל: 02-710831
- ✶ **דיפלומט תל־אביב** ✶✶✶✶✶ טל: 03-294422
- ✶ **מרינה בת־ים** ✶✶✶✶ טל: 03-596111
- ✶ **מרינה תל־אביב** ✶✶✶✶ טל: 03-282244
- ✶ **אריאל ירושלים** ✶✶✶✶ טל: 02-719222
- ✶ **הנשיא ירושלים** ✶✶✶✶ טל: 02-631273
- ✶ **מרינה שארם** ✶✶✶✶ טל: 057-99365/7
- ✶ **מרינה נתניה** ✶✶✶ טל: 053-36061

התשלום בעת ההזמנה
(לא יתקבל תשלום בכרטיס אשראי)
התכנית בתוקף עד 20.9.1981

נפתחה ההרשמה לשנת 1981

לקאונטרי קלוב
„מרינה"
ריביירה, בת־ים
בהנהלה חדשה

המועדון כולל: ✶ בריכות שחיה (למבוגרים ולילדים) ✶ מגרשי טניס ✶ סאונה פינית מרחץ טורקי ✶ אולם התעמלות ✶ חדר כושר ✶ עיסוי ✶ חוגי ספורט וחברה ✶ יציאה ישירה לחוף הריביירה.

פרטים והרשמה במשרדי הקאונטרי קלוב במלון „מרינה", שד' בן־גוריון 36, בת־ים
טלפון: 03-596111
שעות הקבלה: 9.00—13.00, 16.00—19.00

●

בקרוב יפתח מועדון הרזיה

מטעמים מזרחיים כשרים

תפריט מגוון, אוירה נעימה
במסעדות המזרחיות

במלונות **דיפלומט**

- ✶ פתוח כל ערב (מלבד יום ששי)
- ✶ נא להזמין מקומות מראש

פרעה
מלון **דיפלומט** ירושלים
עציון 6, תלפיות
טל: 02-710831

הגריל המזרחי
דיפלומט
מלון **דיפלומט תל־אביב**
הירקון 145
טל: 03-294422

הופיע ונמצא למכירה גליון מספר 2

נגה

מגזין אחר של נשים

מתארגנים

חוגים להרצאות וחברה

בכל רחבי הארץ (כל הגילים)

פרטים מת.ד. 921 ת"א (וכן בקשר למיפעל היכרות)

מה עושים הסטודנטים התל־אביביים

בשעת הרצאתו של אחד מדוברי המערך יוסי ביילין

■ שנתיים אחרי גירושיה מן השחקן **יוסף כרמון** החליטה **אתי קורמן** לחזור לספסל־הלימודים אחרי הפסקה של 24 שנים. אתי לומדת בכיתה מיוחדת למנהיגים צעירים מטעם המערך, האמורה להכשיר חברי־כנסת לעתיד. שני ילדיה, בני ה־19 וה־16, הולכים בעיקבות האב ולומדים תיאטרון. גם אהבה חדשה מצאה לה אתי: מדריך תיירים בשם **יצחק מורנו**, המתגורר עימה.

■ כתב קול ישראל **אברהם בן־מלך** ידוע כידיד מקורב של ח״כ הרב **חיים דרוקמן**. לכן נדהם בן־מלך כשדרוקמן סירב בגסות לשוחח איתו, בשעה שהשניים נפגשו בחגיגות גוש־עציון. בן־מלך היה מעוניין לראיין את דרוקמן על פרישתו מהמפד״ל. תדהמתו של בן־מלך גברה כאשר הבחין, כמה דקות אחר־כך, שדרוקמן נענה לפנייתו של עיתונאי מאחד הצהרונים והתראיין. רק מאוחר יותר התברר לבן־מלך פשר התעלומה. דרוקמן התראיין באותו בוקר בטלוויזיה ומראייניו ביקשו ממנו שלא להעניק באותו יום ראיון לרדיו.

■ בלישכת ישראל־אמריקה, שהכינה ארוחה חגיגית לפעיליה, אמר מנכ״ל איגוד הבנקים, **אשר הלפרין**: „כאשר אירגנו את הארוחה הזמנו את מנכ״ל כור **נפתלי בלומנטל**, כי חשבנו שהוא יהיה מועמד לתפקיד שר־האוצר הבא. בינתיים מונה לתפקיד זה **חיים בן־שחר**, ואני מצטער שלא הזמנו אותו.״

■ ראש מטה הבחירות של המערך, **אהרון הראל**, ש־**שימעון פרס** דאג לשבצו במקום ריאלי ברשימת המערך לכנסת העשירית, חרף התנגדותם של חוגים רבים במערך, מתבייש ככל הנראה מכך שעיתונאים יבחינו באווירת השאננות וחוסר המעש במטה שלו. הראל הורה לשכור שומר ולהציבו בפתח מטה הבחירות, במלון דבורה, כדי למנוע כניסת עיתונאים.

■ למרות שמועד הבחירות מתקרב, מקפיד הראל על הפסקת צהריים כימעט כל יום בין השעות אחת עד ארבע. בשעה ארבע עוזבים כל יתר חברי המטה את המישרד.

יואל שר הבדרן השתתף במסיבה שנערכה ב„קסה־דל־סול״ לכבוד משתתפי תוכנית גלי־צה״ל „שירותרום״. יואל התיישב ליד הפסנתר והתחיל להצחיק. בין היתר אמר: „אתם יודעים מדוע איני מצליח להצחיק את הקהל שבא למועדון שלי, בעוד שאותכם אני מצחיק מאוד! זה משום שכאן אני עושה זאת בהתנדבות.״ הבדיחה חזו באמת הצחיקה.

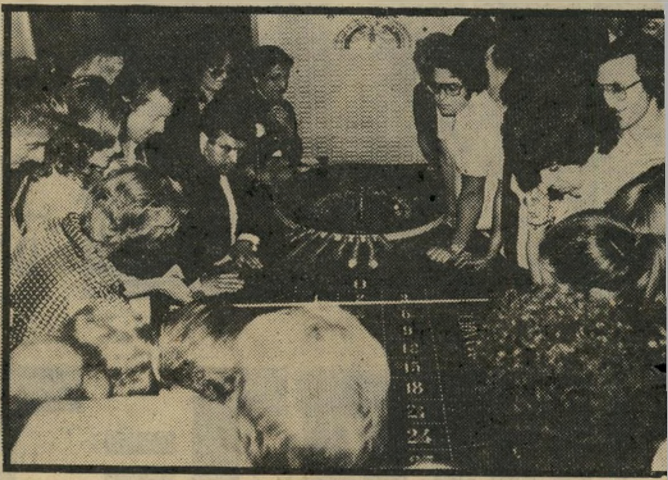

הנס גבל (משמאל, בעניבה לבנה) הובא ארצה לכבוד „שבוע אוסטריה״ הנערך עתה בישראל. גבל הוא קרופייה אוסטרי, שבא לארץ במיוחד כדי להפעיל את שולחן הרולטה במסיבה הענקית באחד מבתי־המלון של תל־אביב. הקהל הרב שנכח במסיבה עט מייד על השולחן והתחיל לשחק רולטה. הפרסים היו בקבוקי יין אוסטרי. הנס דאג להזכיר לכל, כי שם מישפחתו אינו מסתיים באות סמ״ך, כשמו של הפושע הנאצי גבלס.

דובי גל הקומיקאי משתתף בימים אלה בסרט חדש בשם „נשים, נשים, נשים״. דובי משחק בתפקיד מעסה, המסתבך בפלילים שלא באשמתו. בהיותו בכלא הוא מתכנן בריחה, במדים של מפקדת שוטרות. „אני דווקא נהנה הפעם ללבוש בגדי אשה,״ אומר דובי, „אפילו שאיני מצליח לשכנע שאני גבר.״

■ בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת אמר ראש־הממשלה מנחם בגין: „**אליעזר ז׳ורבין**, בעל פירסום דחף, העלה ב־1977 את הליכוד לשילטון ועומד לחזור על כך ב־1981.״ זורבין, שניהל את מערכת הבחירות של הליכוד ב־1977, מנהל הפעם את מסע הפירסום של המערך.

■ ח״כ **אברהם** („כצלה״) **כץ־עוז**, חבר קיבוץ נחל־עוז, העובד במטה הבחירות של המערך בתל־אביב, לן בימים אלה, כשאינו חוזר לקיבוץ, בבית אמו, הציירת **ציונה תג׳ר**.

■ לכץ־עוז היו השבוע שתי הצעות כיצד למנוע מילחמה. האחת: להוציא צו איסור יציאה מהארץ נגד השליח האמריקאי פיליפ חביב, מפני שברור שהמילחמה לא תיפרוץ כל עוד חביב נמצא כאן. ההצעה השניה היא, להפעיל את התנורים ולגרום שיהיו עננים, כדי שחיל־האוויר לא יוכל לפעול.

■ בקמפוס של אוניברסיטת תל־אביב מתחוללת מילחמת־די הליכוד מורידים מודעות מודעות לקראת הבחירות. אוהדי של המערך ואוהדי המערך גומלים לליכוד באותה צורה. אחת המודעות, על הרצאתו של איש הטלוויזיה לשעבר **עמירם ניר** בנושא המאפייה השמאלנית בטלוויזיה, זכתה ל„תיקון״. ליד שמו של ניר הוסיף מישהו את המילה „הבוגד״.

■ בחוג למדעי המדינה באוניברסיטה מרצה אחד מ־דוברי המערך, **יוסי ביילין**. בתום אחת ההרצאות שאל המרצה את הסטודנטים: „האם יש תגובות?״ ענה אחד ה־תלמידים: „כן,״ ופיהק פיהוק גדול.

■ נערת הזוהר **פנינה רוזנבלום** משתתפת בהצגה בשם מי מפחד מפנינה רוזנבלום. לפני שבחרו בשם זה להצגה, הציע הבדרן **גדי יגיל** לקרוא למופע אני יוצאת עם שדי לדרך.

ארתור לאו איש העסקים ממוצא קנדי, בא להצגת הבכורה של אשתו, הרקדנית דלית לאו. הוא נכח בכל החזרות, ועזר לטכנאים לכוון את אורות הבמה. משמאל: ארתור, דליה, בתם שירלי, מרטין וורגאס והבן אדם.

בקבוק מלא רעיונות...

תערובת מיוחדת במינה של אנטבקה וודקה עם מיצי לימון וסוכר. וודקה לימון המשקה להגשה לפני ואחרי הארוחה.

1. בתוספת קוביות קרח.
2. עם מי סודה וקרח.
3. אפשר להשתמש ב״וודקה לימון״ בהצלחה בהכנת קוקטיילים שונים.

אמריקנו
אמרטו
רום
וודקה לימון
הרביעיה החדשה של ״כרמל״
משקה ראשון • אצלכם בבאו

כרמל מזרח
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

יו״ר סיעת המערך בכנסת משה שחל (מימין) התחבר עם יורשו החדש של בגין בחרות, יעקב מרידור (משמאל) שקנה את חברת־הבניה של הסוכנות „רסקו״ מבלי להשקיע בה פרוטה אחת

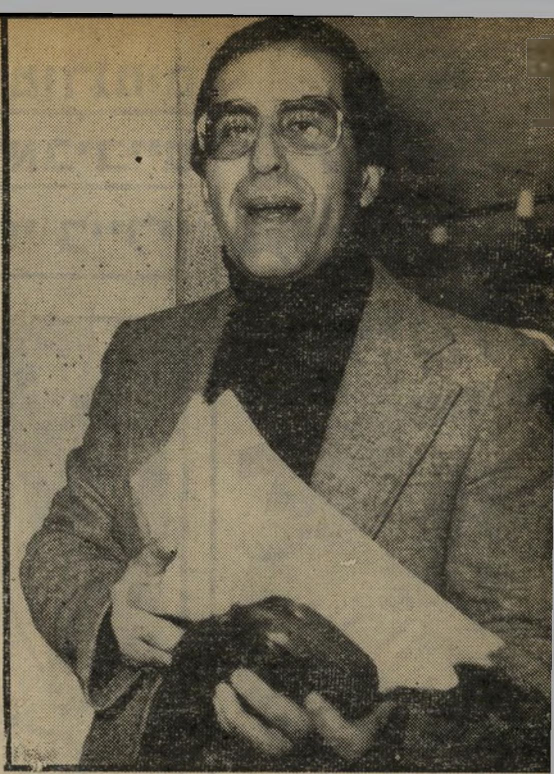

ליכוד+מערך=רסקו

ל יושב־ראש סיעת המערך בכנסת, ח״כ משה שחל, היתה לפני שבועיים בעיה. הוא היה צריך להחליט בין שתי נאמנויות. הנאמנות שלו לאחד מראשי חרות והנאמנות שלו למיפלגתו, מיפלגת־העבודה.

שחל הוא בעל אחד ממשרדי עורכי־הדין העשירים ביותר בארץ. מישרדו של שחל, השוכן בהדר בחיפה, הוא מישרד עורכי־הדין של איש־העסקים יעקוב מרידור, מי שלאחרונה נבחר על־ידי מנחם בגין כיורשו. אחת העיסקות הגדולות ביותר שאליהן לטש מרידור עיניו היתה עיסקת מכירת חברת הבניה ההסתדרותית רסקו. שחל היה צריך באותו יום לנהל עבור מרידור את המשא־ומתן ולחתום עליו.

אך שחל היה גם, יחד עם אליהו שפייזר, אחד ממעצבי רשימת המערך לכנסת ה־עשירית ובאותו היום היו צריכים שחל ושפייזר לסיים את הכנת הרשימה ולהגיש אותה לשימעון פרס. שחל מתגורר בחיפה, המשא־ומתן על רסקו נערך בבניין הסוכנות היהודית בירושלים ושימעון פרס ישב בתל־אביב.

מרידור עמד על כך שדווקא שחל ינהל עבורו את המשא־ומתן. מרידור לא התכוון לשלם עבור רסקו אף פרוטה אחת במזומן וידע שרק שחל „המפא״יניק״ יוכל לסיים עבורו את העיסקה.

וייצמן נזכר מאוחר מדי

את „רסקו״ עמד לקנות הקבלן אהרון רובינשטיין, אביו של ח״כ אמנון רובינשטיין השותף גם הוא בחברת הבניה. רובינשטיין חתם כבר בראשי־תיבות עם הנהלת הסוכנות על הסכם המכירה, אולם ועד עובדי רסקו הציג לקונה החדש תנאים כה קשים, עד שרובינשטיין נאלץ לוותר על הרעיון.

שחל ידע שוועד העובדים לא יהווה בעיה עבורו ועבור מרידור. ראש הוועד הוא איש חרות ותיק וכמה חברים אחרים בוועד הם אנשי מפא״י ותיקים. ואמנם, בהסכם, שעליו חתמו מרידור ושחל, אין זכר לדרישות הפנטסטיות של הוועד שבגללן התפוצצה העיסקה בין הסוכנות לרובינשטיין.

שחל ידע עוד דבר. הוא ידע גם שקבוצת משקיעים בראשותם של שר הביטחון לשעבר, עזר וייצמן, ועורך־הדין האמריקאי ליאון צ׳רני, מתעניינת אף היא ברכישת רסקו. וייצמן וצ׳רני רכשו מחברת רסקו, כמה ימים קודם לכן, מיגרש יקר שהיה בבעלות החברה הסוכנותית ליד בית־ציוני־אמריקה בתל־אביב. רסקו ביקשה וקיבלה מוייצמן וצ׳רני סכום אדיר של 26 מיליון דולאר עבור המיגרש. סכום זה כולל בתוכו גם בניית בנין מישרדים גדול על מיגרש זה שתיעשה על־ידי רסקו בעתיד.

בשלב מאוחר מאוד הגיעו וייצמן וצ׳רני למסקנה שכדאי להם לקנות את החברה כולה מאשר רק את המיגרש מהחברה. הסכום שנדרש עבור רסקו נע סביב 10 מיליון דולאר בילבד.

מרידור ושחל לא חששו מקבוצת וייצמן.

קבלן רובינשטיין
ויתור תמורת שכר־טירחה

הם ידעו שגם ועד העובדים, בראשותו של איש חרות, וגם יושב־ראש הנהלת הסוכנות־היהודית, אריה דולצ׳ין, לא יסכימו למכור לוייצמן, שנוא נפשה של חרות, את רסקו ויערימו עליו קשיים.

בהסכם, שעליו חתם רובינשטיין בראשי־תיבות עם הסוכנות, צויין שרסקו תימכר עבור 9.5 מיליון דולאר, מילבד מילוי דרישות העובדים, שהסתכמו בעוד כמה מיליונים. כשהגיע שחל למישרדי הסוכנות־היהודית, המתין שם עוד קונה אחד: נציגו של בנק טפחות, שהציע את אותו הסכום בדיוק.

מבלי להתייעץ כלל עם הלקוח שלו, יעקוב מרידור, החליט שחל להעלות את ההצעה שלו. הוא הוסיף 300 אלף דולאר, שהם 30 מיליון לירות, והעלה את מחירה של רסקו בשוק המשא־ומתן ל־9 מיליון ו־800 אלף דולאר. לאמיתו של דבר סכום זה נמוך הרבה יותר מהסכום שאותו היה מוכן רובינשטיין לשלם, משום שדרישות העובדים מרובינשטיין, שלא היו מופנות גם כלפי שחל ומרידור, עלו על 300 אלף הדולארים הנוספים.

עתה החל המאבק האמיתי בין שחל לבין הסוכנות — המאבק על תנאי התשלום. לקונה החדש הועבר המיגרש שליד בית־ציוני־אמריקה בתל־אביב יחד עם הסכם המכירה שלו לקבוצת וייצמן. שחל ידע שוייצמן התחייב לשלם במזומן 5.5 מיליון דולאר עבור המיגרש ואת יתרת הסכום להשלים עד סיום בניית בית־המישרדים על מיגרש זה. הוא רצה להגיע למצב שבו לא יצטרך מרידור לשלם אגורה אחת מכיסו עבור חברת רסקו ולהשתמש רק בכספים אותם ישלם וייצמן עבור המיגרש.

ראשי הסוכנות לא הבינו את התרגיל של שחל־מרידור, או שהבינו אותו והסכימו לו. על־פי ההסכם בין הסוכנות למרידור ישלם מרידור רק סכום של 800 אלף דולאר עם הקנייה, מיליון דולאר נוסף עבור חודש, 6.5 מיליון דולאר תוך שנה ואת העודף, בגובה של 1.5

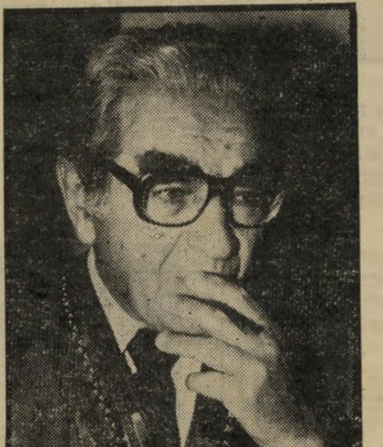

יו״ר סוכנות דולצ׳ין
לחתום מהר

מיליון דולאר, רק אחרי ארבע שנים. אף אחד מתשלומי מרידור אינו נושא ריבית.

כך קרה שבעוד שמרידור מקבל מוייצמן 5.5 מיליוני דולארים במזומן, הוא משלם בשלב ראשון רק 800 אלף, ובשלב השני עוד מיליון דולאר. חודש אחרי גמר העיסקה נמצא בידי מרידור סכום של 5.5 מיליון דולאר וחברת בניה מן הגדולות בארץ, בעוד הוא צריך לשלם רק 2.3 מיליון דולר. עיסקה סיבובית המזכירה את הימים הטובים של פינחס ספיר.

כשסיים שחל את אחת העיסקות הגורליות ביותר לחיי הכלכלה בישראל, אותו ערך עבור אחד מראשי חרות, הוא מיהר לסיים את אחד העיסקות העשויות להיות גורליות ביותר לגורל הפוליטיקה הישראלית, רשימת מיפלגת העבודה לכנסת העשירית. כשהוא הגיע עייף ומיוזע למישרדי מיפלגת־העבודה ברחוב הירקון 110 בתל־אביב הוא לא יכול היה שלא לאמר לשימעון פרס שישב יחד עם ראשי המערך במתח כשהם ממתינים לשחל: „אני את היומית שלי כבר עשיתי.״ ואכן, האחוזים אותם קיבל עורך־הדין שחל עבור עיסקת המיליונים גבוהים מתקציב הבחירות של המערך.

התרגיל של רובינשטיין

כמה ימים אחרי חתימת ההסכם בין מרידור לסוכנות, חשך עליו עולמו של שחל. מרידור קיבל הודעה שרובינשטיין מתכוון להפעיל את האופציה שניתנה לו. בהסכם שנחתם בראשי־תיבות בין רובינשטיין לסוכנות נאמר שעד ה־13 במאי יש בידי רובינשטיין את זכות הסירוב הראשונה. כלומר רובינשטיין יכול להחליט ולקנות את רסקו באותו סכום שכל קונה אחר מוכן להציע עבורה, אם הוא רוצה.

שחל ומרידור ידעו על ההסכם עם רובינשטיין עוד לפני שהחלו את המשא־ומתן עם הסוכנות. הם פנו אל רובינשטיין והוא הבטיח להם נאמנה שהוא עם רסקו גמר. הוא לא מעוניין לקנות את החברה.

ההודעה של רובינשטיין נפלה כרעם ביום בהיר על מרידור ושחל שחגגו כבר את סיומה המוצלח של העיסקה. מרידור מיהר לפנות לרובינשטיין ואז התברר לו שהיה זה תרגיל מחוכם של הקבלן התל־אביבי. רובינשטיין רצה לקבל את החזר ההוצאות המישפטיות שהיו לו בעת המשא־ומתן על קניית רסקו, הוצאות שהגיעו לכדי שלושה מיליון לירות.

מרידור נשם לרווחה. כשמדובר בעיסקה המכניסה כל כך הרבה כסף, מבלי שמשקיעים בה אגורה אחת, שלושה מיליון לירות אינן נחשבות. הוא הציע לרובינשטיין את כיסוי הוצאותיו ורובינשטיין ויתר על כל חזקה שהיתה לו לגבי רכישת רסקו.

קואליציה עיסקית מבורכת, בין מי שנחשב כיורשו של מנחם בגין לבין מי שמובטח לו כסא ליד שולחן הממשלה בממשלת המערך, הביאה למכירת אחת החברות הציבוריות הגדולות ביותר בארץ, מבלי שהקונה נדרש לשלם עבורה אף אגורה שחוקה אחת.

יוסי ינאי

Gali · גלי

הִסְתַּכֵּל עַל הַמַּקְלוֹן
הַפְתָּעָה בְּכׇל שַׁלְגּוֹן
בְּמִבְצָע
חַפֵּשׂ אֶת הַמַּטְמוֹן
שֶׁל שטראוס

איך מגרילים?

פשוט, מלקקים את השלגונים הטעימים של שטראוס (אסקימו או לוליפופ, רוקי או בומבה, פרוטי או גלידון, מילקי או פינוקיו).
כשמגיעים למקלון, רואים אות. מלקקים עוד שלגון ורואים עוד אות, ועוד ועוד.
אוספים את "אותיות הפרס": "ש" "ט" "ר" "א" "ו" "ס",
ושולחים אל: שטראוס, מבצע "חפש את המטמון" נהריה.

(ולא שוכחים לציין את שמכם וכתובתכם).

ועכשיו, מחכים להגרלה החודשית ובינתיים אוספים עוד סדרות של ש. ט. ר. א. ו. ס.
ושולחים כדי שיהיו יותר סיכויים לזכות.

ליקוק נעים.

אני רוצה לטוס אל על
EL AL אל על

אלפי פרסים ענקיים לילדים לקקנים

2 טיסות לארצות הברית עם "אלעל"
6 טיסות ללונדון עם "אלעל"
4 טיסות לקהיר עם "אלעל"
טלויזיה צבעונית סילורה כפר מסריק.
3000 תיקי שכל
3000 גלשני גלים
אופני רוס
מצלמות אגפמטיק "אגפא"
מחשבי כיס "סיסטמה" SYSTEMA
טכנו שרד, יפו 46 חיפה.

שטראוס ש | שטראוס ט | שטראוס ר | שטראוס א | שטראוס ו | שטראוס ס

= אסקימו חינם — חינם

רוצים אסקימו חינם?

אז מהר מהר ללקק שלגון שטראוס. כשגומרים, מסתכלים על המקלון. אם כתוב עליו "אסקימו חינם" מקבלים מיד מהמוכר אסקימו בחינם.

1981 המוצר הנבחר

הקניה הטובה ביותר 1981

טל-ארויו

השבוע במשק

מס־הכנסה יקר מדי

● **יום שני, 11.5** — פרקליטות המדינה תגיש תביעות נגד גופים שהפרו את חוק ההגבלים העסקיים; בין הקרטלים שיועמדו לדין: איגוד המוסכים, אירגון בתי־הספר לנהיגה בצפון, „אגד" ו„דן", ואיגוד יצרני האופנה.

היום מתפרסם ב„הארץ" מאמר של עזרא זהר (פרופסור לרפואה, ראש מכון הלר בבית־החולים שיבא) על: „מס הכנסה — גזירה שיש לבטלה". המעניין במאמר זה הם הטיעונים והנתונים. וכך הוא אומר: „שכירים עניינם ב,נטו', ה,ברוטו' הוא עניינו של המעביד. מכאן שמס־הכנסה הוא הוצאה נוספת של המיפעל, הנכלל בתחשיב המוצר. היצרנים והסוחרים ,מגלגלים' את המס על הלקוח. כלומר, זה מס עקיף. מס־הכנסה הוא גורם מייקר וכו'. ב־1979 נגבו על־ידי מס־הכנסה 10 מיליארד שקל, מהם 4.2 מיליארד משכירים. שליש מאלה מועסק על־ידי הממשלה, הרי שלגבי חלק זה, מס־הכנסה הוא העברה מכיס לכיס. הגבייה בפועל היא על כן 8.6 מיליארד שקל. במחירם של הסחורות והשרותים שקונה הממשלה כלול מרכיב מס־הכנסה ששיעורו כ־1 מיליארד שקל, לכן הסכום הריאלי שנגבה הוא 7.6 מיליארד שקל. בשנת 1979 היה סיבסוד האשראי והייצוא 8.6 מיליארד שקל. מסתבר שהתמיכה ביזמים, בתעשייה וכד' גדולה מהסכום הנגבה ריאלית על־ידי מס־הכנסה."

והמסקנה היא: „מס־הכנסה לא זו בילבד שאינו מכניס כספים לממשלה, אלא שהממשלה מפסידה בפועל בגינו." את התגלית הזו גילו הסעודים כבר מזמן, והראייה: בסעודיה אין מס־הכנסה. גם בכוויית אין.

● **יום שלישי, 12.5** — ארנסט יפת, יו"ר מועצת המנהלים של „בנק לאומי": מדיניות האשראי, המוכוון והחופשי, הנהוגה עתה מובילה לדרך ללא מוצא; קיימת מגמה של ירידה בשיעור החיסכון.

האוצר נמנע מלעדכן את סכומי המס שמשלמים בעלי הרכב הצמוד (מנהלים ופקידים בכירים).

בבורסה: עליות מתונות במניות ועליות בצמודים.

● **יום רביעי, 13.5** — מערכת הבנקאות הבינלאומית מוכנה להעמיד לרשותנו אשראי מעבר לסכומים שאנו מוכנים לקחת — דברי ארנון גפני, נגיד „בנק ישראל".

הכנסת אישרה את חוק חברת הטלפונים בקריאה ראשונה, בקולות הקואליציה והאופוזיציה. (הקשר הטלפוני פעל). ועוד חוק אישרה הכנסת, שיאפשר ל־180 אלף מישפחות לרכוש את הדירה הממשלתית שבה הם גרים בדמי שכירות מסובסדים.

האוצר מציע לכל היצואנים פיצוי עבור ההפרש בין שינוי השער לבין עליית המדד על־ידי ביטוח שער.

בבורסה: שוב עליות מתונות במניות. מגמה מעורבת בצמודים.

● **יום חמישי, 14.5** — סיבסוד ההון והוויתור על מיסים, שניהם על חשבון המדינה, הגיעו ל־20% מהתפוקה הלאומית בשנת 1980.

בבורסה: ירידות מתונות במניות. בצמודים יציבות.

● **יום שישי, 15.5** — בעיתון ערב הנמכר בבוקר, כתוב שהמדד יעלה ב־8% (בילבד). ב„קול ישראל", בחדשות של שעה 2.00, הודיע דובר הלישכה לסטטיסטיקה על עליית המדד של אפריל ב־10.7%. הוא יודע מה שהוא אומר. עובדה: שר־האוצר, יורם ארידור, אמר בליל שבת כי מדד אפריל מצביע על בלימת האינפלציה בתחומים רבים והעלייה בו משקפת בעיקר שינויים עונתיים... גם הוא יודע מה שהוא אומר. אז למה המדד לא יורד?

● **יום ראשון, 17.5** — היום מתחיל סיבוב ההוזלות החמישי של שר־האוצר, הוזלו מזגנים — גם לרכב, משקאות קלים, בירה וקטנועים. פסנתרים לא.

מנכ"ל האוצר, הפרופ' עזרא סדן, אמר בשבת לטלוויזיה, כי „מחוץ למיבצע ההוזלות צריך לעשות עוד משהו." מה?

בבורסה: ירידות תלולות במניות. עליות בצמודים.

מיסים

כמה שווה אפס?

הרבה מאוד, על פי המחשב של מס־ערך־מוסף. מישרדי מע"מ נוהגים „לשלוח אישורים שנתיים לעוסקים שדיווחו ושילמו המס במועד, גם השנה הונפקו אישורים כאלה." וממשיכה ההודעה הממוחשבת של מע"מ: „האישור השנתי לא הונפק לך היות ובחשבונך רשומה יתרה בסך הנ"ל ואו/לא דיווחת..." ולהלן: „יופעלו נגדך אמצעי גבייה, הטלת עיקולים, הגשת תביעה פלילית..."

ובאמת, ראו מה מודפס על ההודעה מצד ימין למעלה: יתרת זכות —0.

מה עושים? ניגשים למישרד מע"מ ומקבלים אישור ידני, בכתב־ידו של הפקיד, שהאפס הוא באמת אפס. והכל כשורה? לאו דווקא. אם, משום מה, לא הועברה „הידיעה החדשה", שבמילא מאוחסנת בזכרונו של המחשב, שהאפס הנדון אומנם זכאי, אז..., אבל זה כבר סיפור אחר.

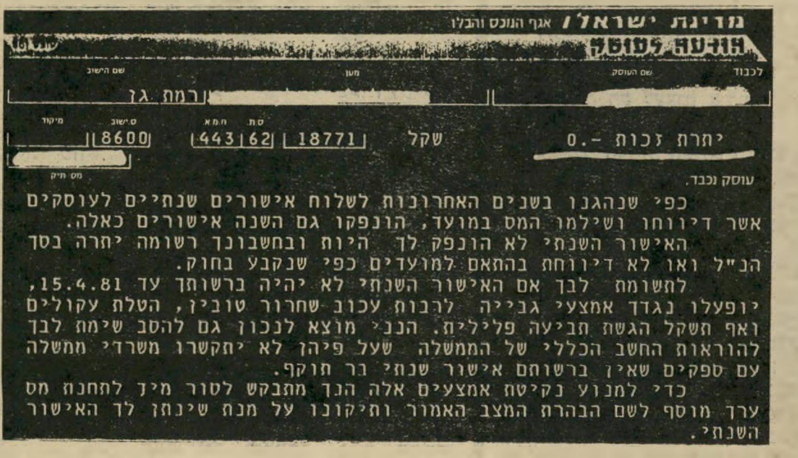
מדינת ישראל / אגף המכס והבלו
הודעה לעוסק
לכבוד | שם העוסק | מען | שם הישוב
רמת גן
מיקוד | ס.ישוב | ח.מ.א | ס.ת.
8600 | 443 | 62 | 18771
שקל
יתרת זכות - .0
מס תיק
עוסק נכבד.
כפי שנהגנו בשנים האחרונות לשלוח אישורים שנתיים לעוסקים אשר דיווחו ושילמו המס במועד, הונפקו גם השנה אישורים כאלה.
האישור השנתי לא הונפק לך היות ובחשבונך רשומה יתרה בסך הנ"ל ואו לא דיווחת בהתאם למועדים כפי שנקבע בחוק.
לתשומת לבך אם האישור השנתי לא יהיה ברשותך עד 15.4.81, יופעלו נגדך אמצעי גבייה לרבות עכוב שחרור טובין, הטלת עקולים ואף תשקל הגשת תביעה פלילית. הנכ׳ מוצא לנכון גם להסב שימת לבך להוראות החשב הכללי של הממשלה שעל פיהן לא יתקשרו משרדי ממשלה עם ספקים שאין ברשותם אישור שנתי בר תוקף.
כדי למנוע נקיטת אמצעים אלה הנך מתבקש לסור מיד לתחנת מס ערך מוסף לשם הבהרת המצב האמור ותיקונו על מנת שינתן לך האישור השנתי.

יתרה זכות — 0
איום בעיקולים ובתביעה פלילית

מכוניות

מגיפת העתיקות

לאיזה מכוניות אין ביקוש? לכל המכוניות בעלות מנוע בנפח עד 1300 סמ"ק, משנות הייצור האחרונות. המכוניות החדשות בנפח מנוע זה הוזלו. אלה שברשותם מכוניות משנות הייצור האחרונות לא מוכנים לקנות חדשות, כל עוד המחירים שיקבלו עבור מכוניותיהם נמוכים יחסית.

מה מחפשים? יש ביקוש גדול למכוניות במחירים של עד 35 אלף שקל. מה אפשר לקנות במחיר זה? מכוניות מכל השנתונים, עד 1972, פרט לאמריקאיות. הביקוש לאמריקאיות גדל שוב.

לינקולן משנת 1946
1600 מטר על ליטר

מחפשים מכל המודלים והשנתונים, עם מיזוג־אוויר, הגה־כוח, בקיצור: עם נוחיות מירבית, לקראת הקיץ.

גם מכוניות בינוניות, בנפחי מנוע שבין 1400 סמ"ק ל־2000 סמ"ק, מבוקשות. מחירן הוא 80—70 אלף שקל. ביקוש יש גם לג'יפים ומכוניות פתוחות — לצעירים הרוצים „להשוויץ" בקיץ. ביקוש רב יש גם לרכב מסחרי — הוא נחטף, ההיצע קטן.

שיגעון חדש ירד על המדינה — שיגעון העתיקות. כל מכונית אירופית שמלאו לה 25 שנה, או אמריקאית מלפני 1948, לעתיקה תחשב. חבורה הולכת וגדלה של משוגעים־לדבר מחפשת עתיקות, והם מוכנים לשלם כל מחיר, ויש להם במה לשלם.

תוכנית חיסכון חדשה מוצעת לחובבי רכב בילבד: קנה מכונית ישנה בזול, חכה 15—10 שנים, עד להפיכתה לעתיקה ואז... לא יהיה כדאי למכור. ערכה יעלה משבוע לשבוע.

עסקים

המתווך יקבל 3.5 מיליון דולר

עיסקת־ענק, הגדולה ביותר שנעשתה מעולם, בין שניים מענקי הקהילה הפיננסית של וול־סטריט, נחתמה לאחרונה. אמריקן אכספרס" (המחזור ב־1980: 5.5 מיליארד דולר) ו„שירסון, לוב, רודס", הברוקר השני בגודלו בארצות־הברית (מכירות 1980: 653 מיליון דולר) הסכימו להתמזג. תרומתה של „אמריקן אכספרס" לעיסקה היא — 19.7 מיליארד דולר בנכסים מהמחאות־נוסעים, יותר מ־12 מיליון לקוחות, מחזיקי כרטיס־אשראי, 44 אלף עובדים ב־1,000 מישרדי נסיעות ו־77 סניפי בנק ומישרדי־השקעות ברחבי תבל. ועוד אחזקות שונות: החל בטלוויזיית־כבלים וגמור בחברות־ביטוח. תרומתה של „שירסון" למיזוג היא: 500 אלף לקוחות, 11 אלף עובדים ב־270 סניפים בכל רחבי תבל ו־8 מיליארד דולר נכסי קרנות שונות.

המיזוג, אחרי שיאושר על־ידי השילטונות בארצות־הברית, יבוצע בדרך של החלפת מניות.

המתווך בעיסקה, בנקאי בשם לואיס, יקבל עבור שרותיו כ־3.5 מיליון דולר.

אגב, שתי החברות פועלות בארץ; „שירסון" באמצעות „שירסון־כלל".

הבורסה

20 מיליארד שקל

השבוע (17.5—11.5) שוב היה יו־יו. עולים ויורדים, עולים ויורדים עוד יותר, חוץ, כמובן, ממניות הבנקים. המאפיינים — עצבנות, חוסר מעורבות של הציבור הרחב, ירידות גדולות, עליות מתונות. לאן הלך הכסף הגדול שכולם חזו שיגיע לבורסה? חלקו הגדול הלך, וממשיך ללכת, למישרדי הנסיעות. מחצית עם ישראל נוסעת לחו"ל. החלק האחר הלך למניות הבנקים. עד לפני חודשיים, בזמן השפל, החזיקו הבנקים כמחצית ממניותיהם, שערכן נאמד היום בכ־20 מיליארד שקל. הבנקים מכרו את כל הסחורה. זוהי, בלי ספק, הצבעת אמון במניות הבנקים. הבנקים תפסו עניין זה מהר מאוד והקימו קרנות המתמחות במניות הבנקים. האם זה בטוח? עד לבחירות, בטח, לאחר מכן יש תיקווה.

מה לעשות?

הבורסה תמשיך לתפקד כרגיל. מי שרוצה לעשות כמה שקלים מהצד, שיחכה לרגע המתאים. כאשר הירידות תהפוכנה כמה מניות לאטרקטיביות במיוחד, יעשה „גיחה" קצרה והרי שללו בתיקו. משקיעים סולידיים ימשיכו להחזיק במניות הבנקים, בעיקר הגדולים, ובצמודים. יש להיזהר מסיפורים ומשמועות. ראו מה קרה לפני שלושת שבועות למניות „אתא"· אלה שקנו הפסידו תוך שבועיים 30% מכספם. מהו הלקח? (א) אל תאמין לשמועות. (ב) עם עזר וייצמן, מפקד חיל־האוויר לשעבר, כדאי אולי לטוס. (ג) אם איזנברג מוכר, הוא יודע למה.

הנפקה של „מגור"

הנפקה מעניינת מאוד הוצעה לציבור בשבוע שעבר. ההנפקה של „מגור", חברה העוסקת בשרותי־רכב. היא מעניינת בשל כמה סיבות: ההנפקה קטנה יחסית, לקהל הוצעו בסך־הכל מניות ב־4.6 מיליון שקל; המניות הן רגילות; ההנפקה היא רק בסוג אחד של מניות, בערך נקוב של 0.1 שקל המניה. להלכה ניתן להשתלט על החברה בקלות, אך החלק הכי מעניין הוא ניהולה הפיננסי. אך לפני זה יש לציין, שערכה של ההנפקה הוא בסך־הכל כשני־שליש מערכו של „בית מגור", בו שוכן כבוד מרכז החברה.

ועכשיו החלק המעניין ביותר: עיקר הכנסותיה של החברה הוא מדמי מינוי שנתיים של מינוייה, המשלמים מראש, לשנה. סכומים אלה נרשמים בספרי החברה כהתחייבויות. את הכסף עצמו משקיעה החברה בצמודים. הרווח האינפלציוני מהצמודים הוא של החברה, ואינו חייב במסי. דמי המינוי המקוריים הם, כאמור, התחייבות שחלקה הופך להכנסה, עם ההוצאה השוטפת. התוצאה: במאזן מופיע הפסד, אך הרווחים הם גדולים. וכל זה בהתאם לחוקי המס.

דפוסים:

מדוע הם פושטים רגל?

בשנה האחרונה הגיעו לכינוס נכסים (לשון עדינה לביטוי הגס: פשיטת־רגל) כמה מן הדפוסים הגדולים באיזור תל־אביב. למה? בעיקר משום שנוסף על הצרות הרגילות שהיו מנת חלקם, כמו עודף עובדים, קשיי מימון מחוסר הון ומשקיעים, ציוד חדיש שנוצל רק בחלקו, ניהול גרוע, אשראי מתקצר של ספקים לעומת אשראי ענק ללקוחות, היתה עוד צרה, ושמה תחרות פרועה — לא על טיב, אלא על מחיר. הרצון לנצל את המכונות החדישות ככל האפשר (ובצדק), אולם במחירי הפסד (שלא בצדק, אך מחוסר ברירה), גרם לתופעה חסרת־תקדים: דפוסים שונים היו מציעים במיכרזים הצעות מחיר, שהשתווה למחיר העלות. העיקר להמשיך ולגלגל, להמשיך ולהחזיק את הראש מעל למים. התוצאה: אי־עמידה בהתחייבויות· תוצאת־לוואי: כונסי־הנכסים, עורכי־דין ורואי־חשבון עושים חיים.

כגין במיטבו: את מי הוא העליב, מתי ואיך

הפה המשתולל

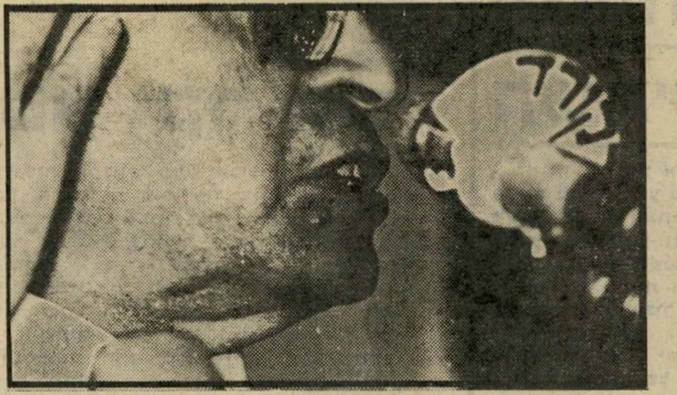

ראש־הממשלה היה בשבו־
עות האחרונים במיטבו. מע־
יציון, מהתקופה שבה שיי־
ית־אופנועים מפחידה לפני
מכוניתו היתה הסמל המיפ־
זרי שלו, או מהתקופה שבה
הסית המון פראי להסתער
על בניין־הכנסת, ולהטיל
אבנים אל עבר מעוז הדמו־
קרטיה הישראלית, חשו ש־
בגין שלהם חזר אליהם.

בגין כראש־הממשלה כבר
לא צריך את האופנועים,
אינו רוצה בהמון מוסת,

נשיא קארטר
מחה, מחה, מחה

טיידה אבנים לעבר הכנסת
שבה הוא שולט. את היצרים
שלו הוא מוציא עתה בצורה
אחרת לגמרי: הוא מעליב
פוגע באישי־מדינה, ישרא־
לים וזרים, זוכה למחיאות־
כפיים מצד אוהדים שוטים,
מבייש את שם ישראל.

הברקותיו של בגין בשבו־
עיים האחרונים, או כפי ש־
ודדי הגן מכנים זאת —
לשחק בלהעליב", ניכר בהן
שהן גרמו לו נחת־רוח מרו־
בה. מה אמר בגין:

● **על שר־החוץ המיצרי, בוטרוס בוטרוס ראלי**, בכנס
איחוד הליכוד בבנייני־האומה ב־
10. (אחרי שראלי הצהיר ש־
וזה ההגנה בין מיצריים וסוריה
דיף על הסכם קמפ דייוויד):
הוא מדבר שטויות. ממנו, הפרו־
פסור למישפט בינלאומי, אני מצפה
שידע להבדיל בין שני החוזים.
אני מצטער על ידידי פיטר. כש־
הנשיא סאדאת כועס עליו הוא
קורא לו פיטר. אני מתפלא עליך
פיטר, פיטר, פיטר."

● **על שר־החוץ ההולנדי, כריסטופר ואן דר קלאו**, ש־
היה אורחו של בגין בלישכתו ב־
12. (אחרי שהאורח סיפר לו
שנפגש עם יאסר ערפאת): "לחצת
את ידו?" (כשקיבל תשובה חיו־
בית, שאל בתמיהה מעושה ובז־
נזיפה): "לחצת את ידיו המגוא־
לות בדם יהודים של רוצח נשים
ותינוקות?"

● **על קאנצלר מערב גרמניה, הלמוט שמידט**, בישי־
בת מרכז חרות ב־20.4: רודף־
בצע. כל מה שמעניין אותו ואת
נשיא צרפת, ז'יסקאר ד'סטאן, הוא
לקנות נפט בזול ולמכור נשק
ביוקר. אנחנו הרי יודעים טוב
מאוד מי היה נוכח כשהקרינו סרט
על ההוצאה להורג של הקוש־
רים" (כוונתו של בגין היתה לכך
ששמידט נכח כביכול בהקרנה ש־
נערכה ב־1944, שבה נראתה ה־
הוצאה להורג של האדמירל קאנא־
ריס וקושרי מרד ה־20 ביוני. הא־
שמה זו של בגין אינה נכונה
מבחינה עובדתית. שמידט, שהיה
בוורמאכט, היה נוכח באחת מישי־
בות מישפטם של הקושרים, כפי

ראש־ממשלה תאצ'ר
רק אשה

שנכחו קצינים רבים שקיבלו הוראה
לבוא ולהוות קהל במישפט). "אמנם
הקאנצלר שמידט אומר שהוא היה
בוורמאכט ולא באס־אס, אבל אנחנו
יודעים כולם מה הוורמאכט עשה.
הוורמאכט היה מקיף את העיירה
היהודית, כשהאיינזסגרופה היו נכ־
נסים להשמיד את היהודים."

● **על הנ"ל** בטלוויזיה ה־
ישראלית, למחרת ההתנפלות על
שמידט (כשנשאל מה יש לו לומר
על הסערה שפרצה בגרמניה ב־
עקבות דבריו): "לא איבדתי על
זה אפילו רגע אחד של שינה."

● **על הנ"ל** בכנס איחוד ה־
ליכוד: "אומרים לי שאם אני
אמשיך לדבר ככה (על הגרמנים
ועל שמידט) לא יבואו לכאן תיי־
רים גרמנים. שישארו בבית."

● **על נשיא צרפת ז'יס־קאר ד'סטאן**: (ראה דבריו של
שמידט).

● **על נשיא ארצות־הברית לשעבר, ג'ימי קארטר**, בכנס
איחוד הליכוד: "קארטר מחה (על
ההתנחלויות) ואנחנו בנינו עוד
התנחלויות. קארטר מחה ואנחנו
בנינו קארטר מחה והיתה עוד
התנחלות, קארטר מחה, מחה, מחה
וככה היו 144 התנחלויות."

● **על ראש ממשלת אנגליה, מארגרט תאצ'ר**, בכנס
איחוד הליכוד: "כשבאתי לבקר
אותה בדאונינג סטריט מיספר 10
היא אמרה לי: 'אדוני ראש־הממ־
שלה, אם אני הייתי במקום צ'רצ'יל
(שלא הסכים להפציץ את מסילת־
הברזל שהובילה למחנות־ההשמדה
במילחמת־העולם השניה) גם אני
הייתי נותנת הוראה לא להפציץ,
כי חשוב היה לנצח במילחמה.'
פיתאום היא באה אלי עם ההערה
הזאת. לא ביקשתי אותה בכלל.
לימדתי אותה פרק במוסר. הסברתי
לה את ההיסטוריה הצבאית והמ־
דינית, ולא היה לה מה לענות.
לא רציתי לענות לה יותר, כי
היא בכל־זאת אשה ואני ג'נטלמן."

● **על שליח הנשיא רגן, פיליפ חביב**, במסיבת־עיתונאים
בפתח לישכתו ב־11.5: "הוא ערבי
אבל..."

● **על שר־החוץ, יצחק שמיר**, בכנס איחוד הליכוד (אחרי

סופר וייצמן
לא יודע לכתוב

ששמיר אמר בטלוויזיה שאין לנו
שום עניין להמשיך את הפולמוס
עם שמידט ועם גרמניה): "אני
מסכים בהחלט למה ששר־החוץ
שמיר אמר." מיד אחרי מישפט
זה תקף בגין במשך דקות ארו־
כות את גרמניה ואת שמידט,
ושמיר נראה כמי שרוצה לקבור
עצמו באדמה.

● **על שר־החוץ לשעבר, משה דיין**, בישיבת הכנסת ב־
12.5 (בהתייחסו לביקורת שהש־
מיע עליו דיין בעניין גילוי סודות
צבאיים): "שמעתי נימה של בי־
קורת בדברים של ח"כ משה דיין.
אני מתפלא עליו. אני זוכר שפעם
דיין גילה דברים שלא היה צריך
לגלות בקשר לאתיופיה, ואני לא
אמרתי לו שום דבר, והגנתי עליו."

● **על שר־הביטחון לשעבר, עזר וייצמן**, בכנס איחוד
הליכוד (אחרי שדיבר על הספרים
שיצאו לאור לאחרונה): "יש אנ־
שים שבכלל לא יודעים לכתוב,
ולוקחים מישהו שיכתוב בשבילם"
(בהתייחסו לעובדה שהעיתונאי
איתן הבר כתב עם וייצמן את
סיפרו האחרון).

● **על שר־האוצר, יורם ארידור**, בכנס איחוד הליכוד:
"יורם, מה שמו? אה, כן ארידור."

● **על ח"כ שימעון פרס**:
קשה להביא את כל הציטוטים
מסיפרי משה שרת ויצחק רבין,
המגנים את פרס, שאותם קרא
בגין מעל בימת־הכנסת, ואת כל
הנאצות שלהן זכה פרס מפיו של
בגין בעשרות הזדמנויות בשבועיים
האחרונים.

● **על ח"כ גד יעקובי**
בישיבת הכנסת מיום 12.5: "אדוני
שר־התעשייה המיועד. שב ושתוק."

● **על סגנו, הפרופסור ייגאל ידין**, בישיבת הכנסת מיום
ה־12.5: "(אמנון) רובינשטיין עשה
את ד"ש."

● **על ח"כ אבא אבן** ב־
כנס איחוד הליכוד: "אני אספר
לכם סיפור על אבא אבן, כשהיה
שר־החוץ. יום אחד הוא עלה לנאום
בעניין החרם הערבי, ודיבר על
כך שיש חברות ומדינות, שלמרות
שהן רשומות בחרם הערבי הן

ח"כ אבן
צדיק יפרח

מצליחות ומשגשגות. ואז אבן
אמר: 'צדיק כתמר יפרח'. תראו
איזו שפה תנכית הוא מדבר."

● **על ח"כ המערך, זאב כץ**, בישיבת הכנסת מה־12.5
(אחרי שכץ סיפר שהוא פורש
מהחיים הפוליטיים משום שלקה
במחלת הסרטן): "שב בשקט. מה
קרה לו?"

● **על ח"כ המערך, יוסי שריד**, בישיבת ועדת־החוץ־והבי־
טחון של הכנסת: "סמרקאץ'."

● **על הנ"ל** בישיבת הכנסת
מיום ה־12.5: "אתה היית ממונה
על ההסברה של המערך בבחירות
האחרונות והמערך נכשל. עכשיו

(המשך בעמוד 41)

במדינה

העם

הטוב בגויים — הרוג בלשון

מנחם בגין שופך את חמתו על הגויים — והמוני ישראל נהנים

„אם מטורף הוא, יש שיטה בטירופו!" אמר פולוניוס הזקן על האמלט, נסיך דנמארק, במחזהו של ויליאם שקספיר.

רבים בישראל סברו השבוע כי מנחם בגין, ראש הממשלה, סטה מן הדרך השפויה. לא עבר יום מבלי שבגין העליב מדינה זרה, מדינאי, ממשלה או שגריר (ראה מיסגרת). האיש, שנאלץ לנצור את לשונו במשך ארבע שנות שילטון, כאילו נתן לה פורקן.

אולם יש שיטה בטירוף זה של השמצה כלל־עולמית. כמכשיר לניצחון בבחירות, אין יעיל ממנו.

במשך דורות התחנן העם היהודי, בליל הסדר: „שפוך חמתך על הגויים!" מערכת־החינוך הישראלית הפכה תחנונים אלה לבסיס של תורה חינוכית, המלמדת את הצעיר היהודי כי „העולם כולו נגדנו."

מנחם בגין מתרגם אמונות עמוקות אלה, שנזרעו בלב האדם הישראלי, לשפה אלקטורלית המובנת לכל. בעיני העולם, וגם בעיני חלק קטן של הציבור הישראלי, הוא מצטייר כמטורף. אך בעיני ההמונים, אשר ינהרו בחודש הבא לקלפיות, הוא מצטייר כגיבור לאומי, המבטא את רחשי־ליבם הכמוסים ביותר.

„הטוב בגויים הרוג" — נאמר במקורות. ואם אי־אפשר לעשות זאת בפועל, אפשר לפחות לעשות זאת במילים.

בחירות

ההריון העצוב

האם יתכן שהכנסת הבאה תהיה גרועה אף מן הכנסת היוצאת?

שבוע לפני הגשת רשימות־המועמדים לכנסת העשירית, היו המיפלגות אחוזות בולמוס מטורף.

בכל מיפלגה, הרכבת הרשימה היא תהליך ממושך ומכאיב, הדומה לצירי־לידה של אשה שהגיע זמנה ללדת. כשם שהאשה צועקת, ושואלת את נפשה למות, כך מתייסרת המיפלגה במכאוביה, מתפתלת וזועקת.

תהליך מייאש. וינסטון צ'רצ'יל, הפרלמנטר הוותיק, אמר כי הדמוקרטיה היא שיטה רעה, שיש לה רק מעלה אחת: כל שאר שיטות־המימשל גרועות עוד יותר.

למראה התהליך שבו בוחרת החברה הישראלית את הנציגים אשר ינהיגו את המדינה במשך ארבע השנים הקרובות, אשר יחוקקו את חוקיה, יבחרו בממשלתה, יחליטו על עניינים של חיים ומוות, מילחמה ושלום — אפשר היה רק לעצום את העיניים ביאוש.

מבחינת הרמה האנושית, להבדיל מהחלוקה המיפלגתית, כבר מצטייר הרכב הכנסת הבאה בבירור. הכנסת הבאה תהיה כנסת של עסקנים. יחסרו בה כמה מן הכוחות הפרלמנטריים המעולים ביותר של ישראל. וכימעט בכל המיפלגות חלה ירידה ממשית נוספת ברמה האנושית, האינטלקטואלית והמוסרית של המועמדים.

היה נדמה שלא יתכן שהכנסת הבאה תהיה גרועה מן הכנסת היוצאת, שהגיעה למעמקי השפל. אך יתכן כי הכנסת העשירית תרד עוד יותר.

לרדת מן העץ

עיתון בריטי השווה השבוע את ה־מצב במרחב לעלילת הסרט הקלאסי בצהרי יום.

באותו סרט מופיע גארי קופר בדמות השריף, שהחליט להתמודד לבדו עם כנו־פייה של שודדים רצחניים. ככל שמתקרב המועד המכריע, גוברת בדידותו. אשתו החדשה, שתבעה ממנו לברוח, נוטשת אותו. אזרחי העיר מסתגרים בבתיהם ומונעים ממנו כל עזרה. הוא עצמו מתחיל לפקפק בתבונת מעשיו. אך הוא שבוי בהחלטתו. וכך, בצהרי יום, הוא עומד לבדו ברחוב הראשי, מוכן לשליפה, ו־ממתין לעימות האימתני.

מנחם בגין אינו דומה לגארי קופר בחיצוניותו. אך השבוע חיקה בחיים את התנהגותו של גָּ על הבד. בדידותו גברה. האמריקאים נטשו — כך נראה — את שדה־הקרב. העולם כולו תבע ממנו להפ־סיק את הדראמה ולעבור מעולם המערב הפרוע אל עולם המציאות. אך בגין סירב.

וכך, בנשימה עצורה, המתין ה־עולם כולו למעשיו של גארי־מנחם, ביודעו כי לא רק גורלו, אלא אינ־טרסים עולמיים עצומים, מונחים על כף המאזניים.

אורות בוושינגטון

בחלוף הימים, הוזכרה שוב ושוב תקופת ההמתנה שלפני מילחמת ששת־הימים.

מבחינה חיצונית היה דימיון מסויים בין שני המצבים. אז, כמו השבוע, היה הרבה תלוי בהכרעת ארצות־הברית, וממ־שלת־ישראל השתדלה לקבל את אישורה של מעצמת־העל לפתיחת המילחמה. אז, כמו עכשיו, היה הציבור הישראלי מרותק כולו. אז, כמו עתה, סירב הצד השני להחזיר את המצב לקדמותו, אחרי שמעשה שלו (ריכוז הצבא המיצרי בסיני ב־1967, הזזת הטילים הסוריים ב־1981) הוכרז על־ידי ממשלת־ישראל כבלתי־נסבל.

אולם דווקא דימיון חיצוני זה הבליט את ההבדלים העצומים בין שני המצבים.

ב־1967 האמין הציבור הישראלי כולו (בצדק או שלא בצדק) כי צפוייה סכנה של השמדה למדינה, וכי אין מנוס מ־מילחמת־מנע, כדי להקדים תרופה למכה. השבוע חסרה בישראל הרגשה זו לחלוטין. אז היה הציבור מאוחד כולו בנכונותו לצאת למילחמה. השבוע גבר הקיטוב, כשהשכבות היותר מבוססות ומשכילות שוללות לחלוטין את הטענה שיש עילה סבירה למילחמה. אז היה ברור לחלוטין על מה יש להילחם. השבוע לא היה הדבר ברור כימעט לאיש. אז לא פיקפק איש בכך שממשלת־ישראל נוהגת בתבונה וב־אחריות מירבית. השבוע פיקפקו רבים במידת־האחריות של ראש־הממשלה. רבים החשידוהו בתימרוני־בחירות וכמה פרשנים אף פיקפקו בקול רם בשפיות־דעתו.

ובעיקר: אז הודלק ברגע המכ־ריע אור ירוק בוושינגטון. השבוע לא היתה ממשלת־ישראל בטוחה אילו אורות דולקים בבירה האמ־ריקאית, מי מדליק אותם ומדוע.

העמדה האמריקאית במשבר נשארה ב־בחינת חידה, שרבים פיענחו אותה ב־צורות שונות.

בשלב הראשון של המשבר (ראה מיס־גרת) סברה ממשלת־ישראל שנדלק אור ירוק אמריקאי. עדיין לא התגלה איך נוצר רושם זה.

יתכן מאוד שבאותו שלב אכן ביקשו אישי־מפתח בממשלה האמריקאית לדרבן את ישראל לפעולה מהירה ונמרצת נגד סוריה, מתוך תיקווה להנחית במחיר זול מכה מכאיבה על היוקרה הסובייטית ב־עולם. אם כן, הרי נעשה הדבר בצורה עקיפה מאוד, שאיפשרה לאותם אישים להכחיש את הדבר למחרת־היום.

השבוע טענו כל אישי־הצמרת בארצות־הברית, ולא רק בחוגי ה־ממשלה החדשה, כי מעולם לא ניתן היתר אמריקאי לממשלת־בגין להלום בסורים.

יתר על כן, כולם היו משוכנעים כי מתן היתר כזה כלל לא היה אפשרי, מסיבות שונות. בין השאר:

● הממשלה החדשה לא הספיקה עוד להיכנס לעובי־הקורה של בעיות־המרחב, והחליטה לדחות כל טיפול בהן עד לסתיו הקרוב.

● אין לארצות־הברית כל עניין להס־תבך בשעה זו במשבר, העלול לקבל מייד ממדים כלל־עולמיים.

כך נוצר מצב מביך ומסוכן בי־יותר: אחרי שממשלת־בגין הס־תבכה בפרשה הלבנונית מתוך אמונה כי יש לה גיבוי אמריקאי, היא נוכחה לפתע לדעת כי גיבוי כזה חסר.

היא נמצאה במצב־רוח של ערב־מילחמה, מוכנה לפעולה. היא הכניסה את עצמה למצב פוליטי־פסיכולוגי שלא איפשר לה נסיגה בכבוד. הפרשה כולה השתלבה במערכת־הבחירות של הליכוד, והיתה קשורה בסיכויים של בגין לחזור לשילטון.

ומארצות־הברית באה הוראה חד־משמעית: לא לפתוח במיל־חמה.

לאו אמריקאי

מהו השיקול האמריקאי? מה גרם למומחים־כביכול של ממשלת־בגין לטעות כך לגבי המניעים של ממשלת־רגן?

יתכן שהיתה לבגין תקופת־כושר קצרה להלום בסורים — לפני שממשלת־רגן כולה התעוררה לחומרת המצב.

אולם ביגלל „מזג־האוויר" בוטלה ה־פעולה כמה פעמים — ובינתיים צילצלו פעמוני־האזעקה הבינלאומיים. שרי ממ־שלת־רגן התעוררו פיתאום ונוכחו לדעת כי בגין זומם משהו — אולי בעידוד סמוי של מישהו בממשלתם.

מאותו רגע הפך העניין לנושא־ממדרגה־ראשונה בבית הלבן, וכל החלטה יכלה להתקבל רק בדרג העליון, בהשתתפות השרים המר־כזיים ובאישורו האישי של רגן.

כשהיו הדברים מונחים על שולחן הנשיא, היו הנימוקים נגד פעולה ישראלית בעלי כוח־שיכנוע מכריע. בין השאר:

● אין לדעת מה תהיה מידת המעור־בות הסובייטית. אמנם סברו המדינאים האמריקאיים כי ברית־המועצות אינה מעוניינת כיום בעימות, אך הם לא היו בטוחים שהיא תוכל לזנוח את סוריה בשעה המכרעת, מבלי לאבד את שארית יוקרתה בעולם הערבי. ההנחה בדרג עליון בוושינגטון היא שסוריה אינה גרורה סוב־ייטית, וכי הנשיא חאפט' אל־אסד פועל ברוב המיקרים על דעת עצמו.

החשש: אם תתקוף ישראל בי־לבנון, עלולה סוריה לגרום ללוחמה גם על אדמת סוריה עצמה, ואז תהיה ברית־המועצות מחוייבת לחוש לעזרת סוריה. הסכנה: עי־מות בינלאומי, שארצות־הברית אינה מוכנה לו ולא החליטה עליו.

● מילחמה בין ישראל וסוריה, על רקע זה, תתקבל בעולם הערבי כמילחמת האומה הערבית נגד האוייב הציוני, ולא תהיה למישטרים הערביים ברירה אלא לחוש לעזרת סוריה. בעוד שכיום סוריה מבודדת, היא תהפוך בן־לילה מוקד העולם הערבי.

לארצות־הברית אין כל עניין לחזק בצורה זו את מעמדה של המדינה היחידה בעולם הערבי המיזרחי שיש לה קשרים הדוקים עם ברית־המועצות.

● מצריים תושפע קשות על־ידי מיל־חמה כזאת. הנשיא אנוור אל־סאדאת לא יוכל להתערב, כי אין ברצונו לספק עילה לממשלת־ישראל שלא להחזיר את צפון־סיני. הוא יצטרך לשבת בחיבוק־ידיים ולחרוק שיניים. קשה לחזות מראש איך ישפיע הדבר על דעת־הקהל המצרית ועל הצבא המצרי.

דבר אחד ברור: מכל עברי המרחב הערבי הגיעו לוושינגטון קריאות אס־או־אס מפי ידידיה של ארצות־הברית. המסר האחיד: רסנו את בגין!

זאת היתה מגמת שליחותו של פיליפ חביב. תחילה רווחו במרחב חששות שמא זוהי שליחות־הסוואה, שנועדה לטשטש את ההכנות של ישראל למילחמה, בתמיכה אמריקאית. אך במהלך השבוע השתכנעו ראשי העולם הערבי כי חביב אכן בא

כך מצאה ממשלת־בגין את עצ־מה השבוע במצבו של אדם שהת־כונן להתעטש, אלא שהעיטוש קפא בגרונו ביגלל הסחת־דעתו ברגע המכריע. הגירוי נשאר, אך העיטוש נשאר תקוע בגרון.

העץ הגבוה

השאלה היתה: אם ירצו האמריק־אים להכריח את ישראל לרדת מן העץ הגבוה שבגין טיפס עליו — איך יוכלו לעשות זאת?

המצב מאשר את הכלל הישן: צד אחד יכול לפתוח בעימות, אך רק שני הצדדים יכולים לסיימו.

יתכן מאוד כי הנשיא אל־אסד מעוניין בהמשך המשבר, ביגלל אותן הסיבות עצמן שביגללן מעוניינת ארצות־הברית בחיסולו.

לאסד אין, למעשה, מה להפסיד. אם יספוג מכה במילחמה, יהיה בכל זאת גיבור ההמונים הערביים, ומדינות־ערב תיאלצנה לחוש ל־עזרתו ולממן את הפסדיו.

אם יספוג מכה גדולה, תיאלץ ברית־המועצות להפעיל את חוזה־הידידות בין שתי המדינות ולעניק לסוריה עזרה מאסי־ווית — צבאית ומדינית — אם תרצה בכך ואם לא, כי אחרת תציג את עצמה בעיני העולם הערבי כולו כמישענת־קנה־רצוץ.

נוקשותו של אסד גברה עוד יותר אחרי שיוזף סיסקו, מי שהיה פקיד בכיר במיש־רד־החוץ האמריקאי, גילה השבוע גילויים מדהימים על הסכם סורי־ישראלי סודי, שהושג ב־1977 בתיווך אמריקאי. לפי אותו הסכם תמכה ישראל אז בפלישה הסורית ללבנון, סוריה הסכימה לוותר על כל פעו־לה אווירית בלבנון, ישראל הסכימה שלא לפגוע מן האוויר בכוחות הסוריים בלבנון, סוריה הסכימה לפעילות אווירית אחרת של ישראל בלבנון. סוריה גם הסכימה שלא להדרים אל מעבר לקו מסויים.*

גילוי זה, שפירושו הוא כי במשך שנים פעלה סוריה תוך הסכמה אילמת — ולמעשה תוך ברית סודית — עם ישראל, הכריח את אסד להיזהר עוד יותר מפני כל מעשה העלול להתפרש עתה ככניעה לישראלים ולאמריקאים. מכאן סרבנותו הגלוייה, התעקשותו שהטילים לא ייסוגו, והמשך הפעולות נגד הכוחות הנוצריים בצפון, הנתמכים על־ידי ממשלת־ישראל.

במציאות זו ניסו האמריקאים השבוע להגיע לפשרה, העשוייה להתקבל על כל הצדדים.

היה עליה לספק את הדרישות הבאות:

● להנחיל לבגין הישג גלוי, שיאפשר לו לרדת מן העץ ולטעון כי ישראל השיגה את מבוקשה.

● למנוע כל רושם כאילו אל־אסד נכנע לישראל ו/או לאמריקאים, וכי ויתר על אינטרס סורי ו/או ערבי.

● לשלב במערכת הכללית את סעודיה.

● למנוע וטו של אש"ף.

● לאפשר לישראל לכפות אותה על המחנה הנוצרי בצפון, שביקש למשוך את ישראל למילחמה עם סוריה ועם אש"ף.

במשך השבוע הציעו הסעודים והאמ־ריקאים כמה הצעות ברוח זו. אף אחת מהן לא התקבלה על דעת כל הצדדים.

אך ככל שחלפו הימים, כך גברה התיקווה כי המילחמה, שלא היתה פופולרית בישראל מלכתחילה, מאבדת את יכולתה לפרוץ.

גם זהו הבדל בין מאי 1967 ומאי 1981: אז גברה מיום ליום הוודאות כי המילחמה היא בלתי־נמנעת, וההמתנה רק סייעה ללכד את השורות. הפעם נחלש המתח מיום ליום. המילחמה־התקועה־בגרון הלהי־בה מיום ליום פ ח ו ת.

מול תיקווה זו עמד חשש שהפחיד את המדינאים בעולם כולו: הפיקפוק בתקינות מחשבתו ורגשותיו של מנחם בגין. ההר־גשה שהאיש אינו אחראי ללשונו, ואולי גם לא למעשיו, היתה לנחלת הכלל — ולא רק בצמרת הישראלית.

כך המשיך גורל השלום — ועימו גורלם של אלפי חיילים ואזרחים משני הצדדים — להתנדנד במשך כל השבוע אנה ואנה.

העיט

---

* הדברים מאשרים את גילוי **העולם הזה** באותם הימים בדבר הסכמה ישראלית סודית לפלישה הסורית ללבנון, שנועדה אז להציל את הנוצרים מפני ניצחון של כוחות אש"ף במילחמת־האזרחים.

"לאומי מלווה לי 500.- שקל על כל 1,000.- שלי ועוד נותן לי על הכל ריבית והצמדה."*

לזה קוראים "כח וחצי רב תכליתי"

"מאז שהבנתי שבלי חסכון אי־אפשר להצליח, חיפשתי תוכנית חסכון מתאימה, שתיתן לי הרבה כח. בנק לאומי הציע לי הצעה שאי אפשר לסרב לה: על כל —.1,000 שקל שאחסוך, אקבל —.500 שקל הלוואה לא־צמודה, ובנוסף ריבית שנתית צמודה — גם על הקרן וגם על ההלוואה.
עשיתי חשבון פשוט: הבנק מלווה לי כסף שאינו צמוד ונותן לי על ההלוואה ריבית צמודה, זו ממש מציאה!
מיד הכנסתי את כל חסכונותי לתוכנית הזו, קיבלתי הלוואה נוחה — ועכשיו יש לי כח וחצי.
כדאי גם לך לגשת מיד לסניף בנק לאומי ולפתוח חשבון חסכון בתוכנית "כח וחצי".
זה כדאי — כדאי וחצי!"

*המבצע לתקופה מוגבלת!

פרטים בסניפי בנק לאומי, בנק איגוד, בנק עליה־לאומי ובנק ערבי־ישראלי.

חסכון זה כח

בנק לאומי

בצעד חסר־תקדים הוציא שופט שלום צו־הבאה

נגד ניצה כהן (משמאל), אשת שופט־מחוזי.

בעלה השופט דן כהן התפטר אחר כך מתפקידו

השופט ואשת השופט

„אשתו של קיסר צריכה להיות מעל לכל ספק,” אמר יוליוס קיסר. האם גם אשתו של שופט מחוזי בישראל חייבת להיות אזרחית מעל לכל ספק? כך בוודאי שאלו עצמם באי בית־מישפט־השלום בתל־אביב, ששמעו בסוף החודש שעבר, כי ניצה כהן, אשתו של השופט המחוזי דן כהן מבאר־שבע, לא הופיעה כעדה למישפט.

שופט השלום התל־אביבי, אפריים שלו, שדן בתיק שבו היתה ניצה כהן אמורה להעיד, דחה את הדיון בתיק שבע פעמים, ולאחרונה נעתר לבקשתה של התובעת, פנינה גיא, ודחה את המישפט דחיה אחרונה, כדי לשמוע את עדת־התביעה, אשת־השופט.

עדותה של ניצה כהן היתה חשובה, שכן לפני שבעלה התמנה לשופט והזוג עבר לגור בבאר־שבע, היתה ניצה קצינת־מישטרה. היא עבדה במיחלק־מירמה בי־מישטרת מרחב הירקון בתל־אביב, וטיפלה בתיקים רבים. אולם כאשר עקרו בני־הזוג לבאר־שבע, לפני שלוש שנים, הת־פטרה מעבודתה במישטרה, והתחילה לעבוד באוניברסיטת בן־גוריון בנגב.

במשך שלושת השנים שבהן מכהן בעלה כשופט בנגב, נידונו בתל־אביב כמה וכמה תיקים שבהם טיפלה ניצה כקצינת־מישטרה. בתיקים אחדים הוזמנה על־ידי הפרקליטות להופיע כעדת־תביעה. בכל התיקים הללו היא לא הופיעה.

ברוב המיקרים התברר לבסוף כי הנאשם הודה באשמתו, ולכן לא היה צורך כלל בעדי־תביעה, ואי־הופעתה של קצינת־המישטרה לשעבר לא הפריעה למהלכו הרגיל של המישפט. אולם הנאשם בתיק הנוכחי הוא עורך־הדין נחמיה מימון, שהואשם בהוצאת כספים בטענות שוא. התביעה טענה, שלפני שמימון התפטר ממישרתו הממשלתית הוא עקר למקום־מגורים אחר בבית־שמש באופן פיקטיבי, כדי לקבל פיצויי פיטורין ממישרתו. עורך־הדין לא הודה באשמתו, והוא מנהל מישפט ארוך ומסובך. כדי להכריע במישפט זה נדרשה עדותה של קצינת־המישטרה, ש־גבתה את עדותו של עורך־הדין במישטרה.

התובעת פנינה גיא, הנחשבת לאחת הנשים היפות בפרקליטות תל־אביב, התקשרה למקום־עבודתה החדש של אשת־השופט, ושם נמסר לה כי היא בחוץ־לארץ. מיספר הזמנות אחרות נשלחו, אך לא נחתמו כדין. בביתו של השופט כהן בבאר־שבע אין טלפון, ולכן נדחה המישפט של מימון במשך השנתיים האחרונות כמה פעמים. לאחרונה התעקשה התובעת ושלחה דרך בית־המישפט שתי הזמנות לניצה כהן. שתיהן התקבלו על ידה ונחתמו כחוק — האחת על־ידי בן מישפחה והשניה בידי ניצה עצמה.

כאשר התברר לשופט שלו כי גם הפעם, למרות שתי ההזמנות החתומות כדין, לא הופיעה העדה, הוא חרג ממינהגו הרגיל, כתב החלטה המגנה את העדה והוציא צו־הבאה. על פי צו־הבאה הצטוותה מישטרת באר־שבע לעצור את ניצה כהן, ולשחררה רק תמורת הפקדה של 5000 שקל במזומן.

שופט־שלום שלו

ביזיון בית־מישפט

שופט צעיר ונמרץ

בהחלטתו כתב כי זהו מיקרה ש־אפילו בנסיבות המוכרות בבית־המישפט הוא יוצא־דופן. עדה ששימשה בזמנו חוקרת־מישטרה ואשר מוזמנת חודשים לבקרים לבוא ולמסור את עדותה — מתעלמת בצורה כה בוטה מהזמנות שונות, עד כי הדבר גובל לדעתי בביזיון בית־המישפט.”

החלטה חמורה זו, שנגעה לאשתו של שופט מחוזי, לוותה בהערתו של השופט שלו לשופט השלום הראשי בתל־אביב, חיים שפירא. שלו ביקש משפירא שהוא יודיע על כך אישית לבעלה של ניצה,

הטירדות הרבות בעבודה השכיחו את ההזמנה לבית־המישפט

השופט דן כהן, כדי שלא יוודעו לו הדברים מפי אמצעי־התקשורת.

מישפטנים המכירים את שופט השלום הראשי, חיים שפירא, מעידים כי חוש־ההומור הידוע שלו גרם לו לשאול את השופט כהן אם הוא מעוניין כי יעצרו את אשתו, שכן הדבר ניתן לסידור על פי צו־ההבאה שניתן נגדה.

כבר למחרת פנה עורך־הדין התל־אביבי, אהוד דגן, המייצג את ניצה כהן, לשופט שלו, וביקש ממנו לבטל את צו־ההבאה שהוטל על מרשתו. הוא העיד כי ניצה קיבלה למעשה אך ורק הזמנה אחת

(המשך בעמוד 48)

תובעת גיא

יפהפיה ועקשנית

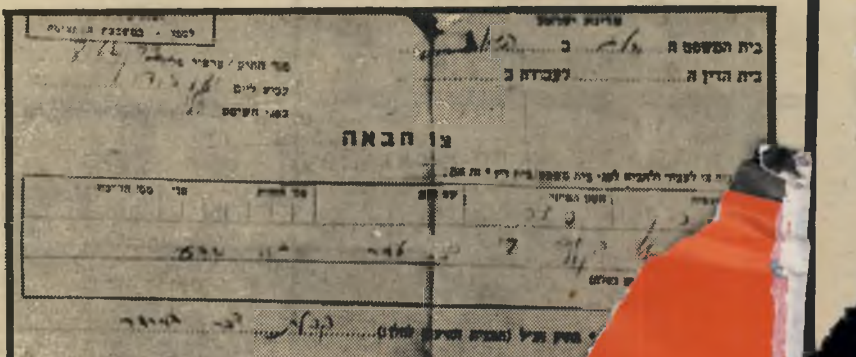

צו־ההבאה

קיבלה רק הזמנה אחת

תשקיף

שרון -
שר־הביטחון?

מקורבי ראש־הממשלה, מנחם בגין, טוענים כי הקרקע בשלה אצל בגין למנות את אריק שרון כשר־ביטחון עוד לפני הבחירות.

בשבוע האחרון אין בגין מפסיק לדבר בשיבחו של שרון, ולהזכיר את סגולותיו כמצביא. בגין אף טוען ששרון „התבגר", וכי התנהגותו בימים האחרונים מעידה על אופיו השקט והוותרני.

הסכם
הורביץ - ליכוד

גורמים בליכוד יודעים לספר על הסכם שנחתם בין ח"כ יגאל הורביץ, השלישי ברשימת תל"ם לכנסת, ובין ראשי הליכוד.

על פי הסכם זה יעבור הורביץ עם המנדט שלו לליכוד מייד אחרי הבחירות, אם ראש רשימת תל"ם, ח"כ משה דיין, יחליט שלא להצטרף לקואליציה עם הליכוד.

באוגוסט

איזור־החוף בין טבא, שבה שוכן הכפר של רפי נלסון דרומה לאילת, לבין שארם־אל־שיח' יסגר לתנועת אזרחים כבר בחודש אוגוסט הקרוב.

שילטונות צה"ל יסגרו את האיזור, למרות שהפינוי נקבע רק לחודש אפריל 1982.

בגין משתיק
את ציפורי

ראש־הממשלה, מנחם בגין, אסר על סגן־שר־הביטחון, מרדכי ציפורי, לתת ראיונות לעיתונאים או להתבטא באמצעי־התיקשורת.

גם במיפגשים בתוך מישרד־הביטחון, בישיבות־ממשלה שבהן משתתף ציפורי, ובכנסי חרות, משתיק בגין את ציפורי בכל פעם שהוא מתחיל לדבר.

תמיר מאשים
את בגין

שר־המישפטים לשעבר, שמואל תמיר, מאשים את ראש־הממשלה, מנחם בגין, באי־הכללתו ברשימת הליכוד לכנסת.

תמיר טוען שבגין אף העמיד פנים כאילו הוא תומך בצירופו של תמיר, בעוד שלמעשה הורה למקורביו להצביע נגדו.

סרטאווי
ממשיך לפעול

אחרי שהתפטרותו מן המועצה הלאומית הפלסטינית לא התקבלה, ממשיך הד"ר עיצאם סרטאווי, מנהיג מחנה־השלום הפלסטיני, בפעילות נמרצת.

השבוע השתתף סרטאווי לצידו של אורי אבנרי בדיון בינלאומי על השלום במרחב, שנערך בבריטניה, ושבו הוגדר כנציג אש"ף. הוא גם נפגש בצרפת עם האלוף (מיל') מתי פלד, יו"ר המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני.

פרס קבע
את הצוות המדיני

יושב־ראש מיפלגת־העבודה, ח"כ שימעון פרס, עומד להודיע בקרוב על הרכב הצוות המדיני של המערך.

מילבד פרס עצמו יהיו חברים בצוות: שר־החוץ המיועד של המערך, אבא אבן; שר־הביטחון המיועד, חיים בר־לב; ח"כ יצחק רבין; רב־אלוף (מיל') מרדכי („מוטה") גור; השגריר לשעבר, שימחה דיניץ ונציג מפ"ם; ויקטור שם־טוב.

מאבק
ברשימת ר"צ

ח"כ שולמית אלוני הציעה את המקום השלישי ברשימתה לחבר קיבוץ יוטבתה, אדי שילוני. שילוני נמצא עתה בשליחות איחוד־הקבוצות־והקיבוצים בארצות־הברית, והוא מארגן גרעיני־התיישבות של התנועה הרפורמית לערבה.

אלוני פגשה את שילוני בניו־יורק, בעת ביקורה בארצות־הברית בשבוע שעבר, והוא נתן לה את הסכמתו.

כשנודע הדבר לפורשי שלום עכשיו בתנועת ר"צ, דדי צוקר ויולי תמיר, הם איימו לפוצץ את ההסכם בינם לבין ר"צ, אם יוצב שילוני במקום השלישי.

תלונה
נגד חב"ש

למבקרי־ההסתדרות הוגשה תלונה נגד שר־האוצר המיועד מטעם המערך, הפרופסור חיים („חב"ש") בן־שחר.

על פי התלונה מיקם חב"ש את מטה־הבחירות שלו במישרדי חברת איסקו, הנמצאים בבית אליהו ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב. איסקו היא חברת־בת של החברה ההסתדרותית כור.

ראש מטה־הבחירות של חב"ש הוא עומרי פדן.

המשבר בשל"י
מתעמק

שבוע לפני הגשת הרשימות לוועדת־הבחירות לכנסת, מתעמק המשבר בכנסת.

המאבק בין מאיר פעיל ורן כהן על המקום הראשון ברשימה לא הוכרע. נראה סופית כי אורי אבנרי ומתי פלד לא יסכימו להופיע ברשימה. הנציג הנוכחי של של"י בכנסת, ואליד צאדק חאג'־יחיא, האמור על פי חוק להגיש את הרשימה, תובע אולטימטיבית את המקום השני בה.

הישיבות של מוסדות התנועה, שאין בהם הרוב הדרוש לשום הרכב, נדחו שוב ושוב.

דרוקר
בראש אל־על?

המערך כבר החליט מי יהיה ראש מועצת המנהלים של חברת אל־על, אם יעלה המערך לשילטון.

את אברהם („בומה") שביט יחליף במיקרה זה הקבלן החיפאי, המיליונר זכריה דרוקר.

צדוק חוזר
לפעילות

שר־המישפטים לשעבר, חיים צדוק, חוזר לפעילות במיפלגת־העבודה. צדוק היה היחידי מקרב חברי־הכנסת של מיפלגת העבודה שפרש אחרי הבחירות, וניתק מגע עם מיפלגתו.

אחרי שצדוק לא הוכלל ברשימת המערך לכנסת הבאה, הוא החליט לחזור לפעילות מוגברת, וביקש ממטה־הבחירות לשלב אותו במיספר גדול ככל האפשר של אסיפות־הסברה וחוגי־בית.

מדוע
50 מיליון?

בחוגי כלכלה ומשק מובעת תמיהה רבה על תנאי המכירה של חברת סונול לקבוצת אנשי־העסקים גרניט.

השבוע החליטה קבוצה זו לרכוש את סונול תמורת 50 מיליון דולר, למרות שמישרד־האוצר מתעקש על גביית תשלום מלוא המס, בגובה של 14 מיליון דולר נוספים.

על פי נתוניה הגלויים של חברת „סונול", הנמכרת ל„גרניט" על־ידי האחים ארתור וכוב בלפר מניו־יורק, אין ערך החברה עולה על 30 מיליון דולר.

„אולפני הבירה"
ימכרו

אולפני הבירה וחברת קוסמוס עומדים להיות מוצעים למכירה בימים הקרובים, למרות ההצלחה הכספית שלהם.

השותף הבכיר בשתי חברות אלה, המיליונר ליאון תאמן, גיסו של ניסים גאון, הסתכסך עם מנכ"ל החברות והשותף שלו בהן, אדי סופר, ולכן החליט למכרן.

מנכ"ל „קונטיננטל"
הודח

מנכ"ל „בנק קונטיננטל", זאב לוין, הודח מתפקידו חודשיים אחרי שמונה לתפקיד. את ההדחה יזם יושב־ראש מועצת־המנהלים של „בנק קונטיננטל", ואלטר הסלבך.

בנק קונטיננטל נמצא בבעלות בנק הפועלים ובנק האיגודים המיקצועיים של גרמניה. על־פי ההסכם בין לוין להסלבך, יעזוב לוין את תפקידו ב־1 באוגוסט.

הקיבוצים
יגוייסו לבחירות

שלוש התנועות הקיבוציות החליטו על הירתמותן המלאה למערכת־הבחירות של המערך.

הוכנה תוכנית שלפיה יגוייסו, החל בשבוע הבא, יותר מאלף חברי־קיבוצים לעבודת מטה־הבחירות. הם ישוחררו מכל עבודות־המשק עד ליום־הבחירות.

ייבדק
מחיר המלט

מישרד־התעשייה עומד לבדוק את דרכי השיווק והמכירה של המלט.

החברה המונופוליסטית למכירת מלט בישראל היא חברת נשר סחר, חברת־בת של נשר.

„נשר סחר" היא החברה היחידה ב[illegible] הגובה את מלוא תשלום הקניה כש[illegible] שלושה לפני ההספקה, ומישרד־התע[illegible] טוען שאת הריבית שהיא מרוויחה [illegible] היא היתה צריכה להוריד ממחיר המ[illegible]

כיום אפשר לרכוש מלט גם מסוחרים פרטיי[illegible] תמורת מחיר העולה ב־400 לירות לטון על [illegible] נשר־סחר, או בשוק השחור במחיר העולה באלף לירות לטון על מחירי נשר־סחר.

(המשך מעמוד 36)
התפטרת (מתפקיד ההסברה של המערך), אבל זה לא יעזור לכם."

● **על ח"כ המערך, דני רוזוליו,** בישיבת הכנסת מה־12.5 : "הישיבה שלך כאן היא בושה לכנסת."

● **על שר־המישפטים די־שעבר, חיים צדוק,** בישיבת הכנסת מיום ה־12.5 : "הייתי מוזמן לגולדה מאיר זכרונה לברכה יחד עם יושב־ראש ועדת־החוץ־והבי־טחון של הכנסת, אז קראו לו, מה שמו?" (רק אחרי שיושבת־ראש הישיבה אמרה לו: 'חיים צדוק' נזכר כביכול בגין בשם).

● **על סגנית יושב־ראש הכנסת, חייקה גרוסמן,** בישי־בת הכנסת מיום ה־12.5 (אחרי שגרוסמן ביקשה ממנו לדבר לעניין עליו נסוב הדיון): "אני אדבר על מה שאני ארצה, כמה זמן שאני ארצה."

● **על ח"כ שולמית אלוני** בכנס איחוד הליכוד (אחרי שהזכיר מיפלגות שונות): "שולמית אלוני, איך קוראים להם?" (ואחרי שח"כ חיים קורפו שישב לידו אמר לו: 'ר"צ'): "אה כן, כן, קוראים לה רץ. רצים, רצים, רצים, רצים."

● **על ח"כ התחיה, גאולה**

פירסומאי ז'ורבין
בלי שמות

כהן, בישיבת הכנסת מה־11.5 ו־מה־12.5 : "את כל הזמן עם ה־אצבע שלך."

● **על ח"כ רק"ח, מאיר וילנר,** בישיבת הכנסת מה־12.5 : "אה, מאיר וילנר, התעוררת? אני זוכר אותך בימי סטאלין. אני זוכר אותך שהיית סטאליניסט, אחר כך היית מלנקוביסט, אחר־כך חרוש־צ'וביסט ואחר־כך ברז'נייביסט."

● **על ח"כ של"י, ואליד צאדק,** בישיבת הכנסת מה־12.5 : "אתה עוד חדש כאן. תדבר ב־נימוס."

● **על הפירסומאי אליעזר ז'ורבין** בכנס איחוד הליכוד: "הוא לא ראוי שאזכיר את שמו" (ובכוונו דבריו לאנשי המערך): "עכשיו אתם לוקחים אותו. לפני ארבע שנים הוא אמר שאני מת־אים להיות ראש־ממשלה, עכשיו הוא שינה את דעתו, הוא בטח קיבל בשביל זה תמורה."

● **על הפרשן הצבאי של "הארץ", זאב שיף,** בישיבת ה־כנסת מה־12.5 : "איזה בן־אדם שחושב את עצמו לאחד הפרשנים הצבאיים הגדולים."

● **על נשיא סוריה, חאפז אל־אסד:** "חביב נסע לסעודיה. בסעודיה יש הרבה כסף. אסד צריך כסף אז אולי זה יעזור."

יוסי ינאי

כך זה קרה:
שלב אחרי שלב

הצהרות תמימות

ראש־הממשלה, מנחם בגין, והר־מטכ"ל, רב־אלוף רפאל ("רפול") איתן הגבירו את התבטאויותיהם בעניין הנוצרים בלבנון. בעוד בגין שם את הדגש על ההתחייבות ה־מוסרית של ישראל כלפי הנוצרים בלבנון, תוך כדי הזכרת השואה בכל נאום ונאום שלו, הרי שמדברי הרמטכ"ל אפשר להבחין בגישה השונה שלו: לבנון היא מרחב ביטחון גדול לישראל.

הפסקת המודעה

על פי הוראתו של מנחם בגין הפסיק מטה־ההסברה של הליכוד לפרסם את מודעת הבחירות, ש־טענה: "טובים קשיי השלום מ־יסורי המילחמה."

הדרך והגשר

הנוצרים השלימו את פריצת הדרך ההררית לזחלה, דרך שאותה התחילו לפרוץ עוד לפני חודשים רבים, אך הפסיקו את העבודות בגלל השלגים, והמשיכו אחר־כך. הנוצרים תפסו את הגשר בזחלה אחרי קרב עם הסורים, תוך כדי גרימת אבדות לסורים והשמדת טנ־קים סורים. היתה זו פעולת־נגד של הנוצרים, על כך שהסורים חטפו את מפקד הפלאנגות בזחלה. הסורים הגיבו בהרעשות ארטילריות כבדות, אך הנוצרים המשיכו ב־מאחזם בגשר.

בקשת חדאד

רב־סרן סעד חדאד הפנה בקשה לראש־הממשלה, מנחם בגין (5.4), לסייע לנוצרים בזחלה.

החדר הצרפתי

מיבנה בודד — ארבעה מטרים על ארבעה מטרים, על הר סנין — ששימש מוצב עיקרי של הנוצרים, נפל בידי חיילי קומנדו סורים, יחד עם עמדות נוספות, שנכבשו על־ידי הסורים על גב־ההר. שיטת תקיפת הסורים את אותן פסגות היתה זהה כימעט לחלוטין לדרך שבה הם כבשו את החרמון במיל־חמת יום־הכיפורים.

אישור להסלמה

ראש אמ"ן, האלוף יהושע שגיא, אישר לראשונה במסיבת כתבי־חוץ (14.4), שישראל תומכת גם בנוצ־רים שבצפון־לבנון.

ועדת שרים א'

ועדת שרים לענייני ביטחון הת־כנסה כדי לדון בדרכים לעזור לנוצרים בצפון־לבנון. הוועדה הת־כנסה ללא שר־החקלאות, אריאל שרון, שהיה באותה עת בדרום־אפריקה.

בגין וחביב
הרגעה והבטחה

ועדת שרים ב'

ועדת־שרים לענייני ביטחון מת־כנסת, הפעם עם אריק שרון, ששב בינתיים מחוץ־לארץ, ומחליטה על התערבות צבאית פעילה של יש־ראל בקרבות בצפון־לבנון.

הפלת המסוקים

בשעות הבוקר (28.4) הופל על־ידי מטוסי צה"ל מסוק סורי מסוג מי 8 במרחב הר סנין. אחר־הצה־ריים הופל מסוק סורי נוסף. ה־מסוקים הופלו בתותחי־אוויר ולא בטילים.

הודעת הדובר

דובר צה"ל, תת־אלוף יעקוב אבן, אישר (29.4) שהסורים הכ־ניסו לגיזרה טילי סאם 6.

הביטול וההכחשה

מטוסי חיל־האויר עמדו לצאת כמה פעמים באותו היום (30.4) ולתקוף ולהשמיד את סוללות־הטילים הסוריות, אך הפעולות הת־בטלו בגלל תנאי מזג־אוויר.

בצאתו מישיבת ועדת החוץ וה־ביטחון של הכנסת הכחיש בגין את הידיעות כאילו הסורים הכניסו טילים לגיזרה, למרות הודעתו של דובר צה"ל.

אלוף־הפיקוד בן־גל (מימין)
פגישה עם הנוצרים

הסלמה

התברר שהפלת שני המסוקי[ם] לא גרמה לשינוי במצב, מילב[ד] הכנסת הטילים. הסורים ממשיכי[ם] להפעיל מסוקים בגיזרה, בעיקר לצרכי תובלה, אך גם לצרכי תקי[]פה. רק אחרי הפלת המסוקים הע[]הסורים, לראשונה, לתקוף ברקטו[ת] ממסוקים. למרות זאת לא שלח[] ישראל מטוסים להגן על הנוצרי[ם] בלבנון.

טילים נוספים

פורסם כי הסורים הכניסו ג[] סוללות טילים סאם 2 וסאם 3 בנוסף לסאם 6, וזאת ללא כ[] תגובה ישראלית.

בינתיים חלה ירידה במתח ה[] ביטחוני באיזור, ורגיעה בזחלה.

טילים לובים

סגן־שר הביטחון, מרדכי ציפורי הודה (8.5) כי ידוע לישראל ע[] הימצאותם של טילים מסוג סא[ם] 9 הטילי[ם] הם מתוצרת רוסית, אך הגיעו ל[] סורים מלוב.

חזות קשה

ראש־הממשלה מנחם בגין, אומ[ר] כי רק נס יציל את האזור ממיל[]חמה. השליח האמריקאי, פילי[פ] חביב, מגיע לישראל (11.5), אחר[י] שביקר בבירות ובדמשק.

הקלה

ראש־הממשלה, מנחם בגין, מבי[ע] אופטימיות לגבי פיתרון פרשת ה[] טילים הסורים ללא צורך במיל[]חמה, ומדווח על הסכמת ישרא[ל] לתת לחביב פרק זמן בלתי־מוגב[ל] לפתור את הבעיות בדרכי שלום.

יוסי ינאי

עיתונות

בנו של אצ"ג

מודעות הפירסומת של בנו של אורי צבי גרינברג זיעזעו את שומרי המוסר, אך הבן הכחיש את קשריו המישפחתיים

כשהתפרסמה בגליון מספר 2267 של העולם הזה מודעת־הפירסומת של חיים גרינברג, היא גרמה לי־זעזוע אצל כל שומרי המוסר. המודעה פתחה בכותרת־הענק: „נשבר לי הזין", מתחתיה בצורת כתבה, היה כתוב: „קוראים לי חיים גרינברג ויום אחד נשבר לי הזין" וכן הלאה. במיסגרת הכתבה הופיע תמונתו של גרינברג צעיר, ארוך־שיער ומפורסם.

בישיבת־מערכת גילה אחד ה־כתבים כי האיש המזעזע את אשיות המוסר בארץ, בעצם הפירסום של מודעה כל־כך נועזת, אינו אלא בנו של אצ"ג, אורי צבי גרינברג. בירור קצר אצל חיים גרינברג העלה כי הידיעה בטעות יסודה. האיש הכחיש מכל וכל את הקשר שלו למשורר הרביזיוניסטי.

במערכת קיבלו את דבריו והניחו לעניין. גם עיתונאים אחרים קנו את סיפורו של גרינברג. מודעתו הפרובוקטיבית של האיש הביאה לו ראיונות עיתונאיים. בכולם הכחיש את הקשר שלו לאצ"ג. גם כשהעיתונאית תמר אבידר הת־עקשה בכתבה שפירסמה במעריב וחזרה ושאלה את האיש על הקשר המישפחתי שלו, הוא הוסיף ל־הכחיש את העניין בתוקף.

חיים גרינברג

מודעת־הפירסומת למיסעדה של חיים גרינברג
לא גילה את קשריו המישפחתיים

בשבוע שעבר, בעת הלווייתו של אורי צבי גרינברג, התגלה לעיני העיתונאים והצלמים הרבים שסקרו את הלווייה כי האיש ש־נשבר לו הזין אינו אלא בנו של משורר החרות. חיים גרינברג פסע ביחד עם בני מישפחתו מאחורי הארון וניסה להתחמק ככל האפשר מעיני הצלמים והעיתונאים. האיש שלא גילה את קשריו המישפחתיים, כדי שלא לבייש את אביו, ניסה

חיים גרינברג בהלווית אביו
לא להצטלם

למנוע את הגילוי גם אחרי מותו של האב.

אשתו, העובדת בחברת־הפיר־סום טל ארויו סיפרה לחבריה ל־עבודה כי בעלה עשה ככל יכולתו כדי שהצלמים לא יזהו אותו עם בעל המודעה הסנסציונית.

עם ישראל מת

מסיבת־קוקטייל רבת־משתתפים נערכה לפני כחודשים בביתו של שגריר ישראל לאו"ם, הפרופסור יהודה בלום. אל המסיבה נקלע המשורר חיים גורי, שהיה באותו זמן בניו־יורק. גורי אינו מכיר את בלום, והוא נלווה לאחד ממוזמני המסיבה.

כדי להיות נחמד עם מארחו, ואולי כדי להכיר טוב יותר את בלום, ניגש גורי אל השגריר וניסה לפתוח עימו בשיחת־חולין. על־פי עדי־השמיעה לשיחה, היא התנהלה בערך כך:

גורי: „אני מבין שיש לך הרבה עבודה עכשיו."
בלום: „אל תדאג, עם־ישראל יתקיים לנצח."

גורי: „זה לא בדיוק תשובה לשאלה שלי. מה הקשר בין העבודה הרבה או המועטה שלך ובין זה שעם־ישראל יתקיים לנצח?"

בלום: „אני אסביר לך מה הקשר. אני נלחם כאן, בחזית רחבה, נגד מדינות הרוצות להשמיד את ישראל ונגד מדינות אדישות לגורלה של מדינת־ישראל."

בשלב זה קיבל המשורר מישראל הרצאה מהשגריר בניו־יורק, שלפיה אין כלל ביטחון שמדינת־ישראל אכן תמשיך להתקיים, אך לדעת בלום, אין זה משנה כלל אם המדינה תמשיך להתקיים או תחרב. מה שחשוב, לדעת בלום, הוא שעם־ישראל ימשיך להתקיים לנצח, וכי יהודים יהיו תמיד בכל מקום.

גורי, יחד עם כל מי ששמע את השיחה, נדהמו. לידידים אמר אחר כך גורי: „לא האמנתי ששליח של מדינת־ישראל יחשוב וגם יצהיר, שלדעתו מדינת־ישראל לא תמשיך להתקיים, וכי אין זה משנה לו כלל אם היא תתקיים או לא."

לבלום אמר גורי: „אחרי שמדינת־ישראל לא תתקיים, לא איכפת לי בכלל אם אתה תגור בברוקלין ואם תהיה לך או לא תהיה לך כיפה על הראש„

שגריר ישראל לאו"ם, יהודה בלום, לא הכחיש בפני כתב העולם הזה את תוכן השיחה. דוברו, נחמן שי, אמר: „השיחה לא התנהלה בדיוק כך. זו היתה יותר שיחה פילוסופית. הדברים הוצאו מהקשרם."

ריימונדה טאוויל: „לחצתי ידו של לוינגר!"

בשבוע שעבר החמיצה העיתונות הישראלית תמונה היסטורית. הפנתרה מרמאללה, ריימונדה טאוויל, נציגתם של הפלסטינים בגדה המערבית, נפגשה עם הרבנית מרים לוינגר, אשתו של הרב משה לוינגר, ממנהיגי גוש־אמונים.

על הפגישה ההיסטורית, שהתקיימה ב„בית הדסה" בחברון, סיפרה ריימונדה טאוויל ל„העולם הזה":

הייתי בחברון בביקור עם אורחי היהודים, איירה וואלך, מהאקדמיה הבינלאומית לשלום, ואשתו ובנם של הנדבנים היהו־דיים סמואל וג'יין גוטסמן, שבנו את „היכל הספר" במוסיאון ישראל. טיילנו בעיר ובמקומות הקדושים והגענו לבית הדסה.

החייל שעמד בשער הציע לנו להיכנס פנימה ולדבר עם ה־רבנית לוינגר. נכנסנו. היה שם גם בעלה, הרב לוינגר. לחצתי את ידו.

אני לא יודעת, אבל אני חו־ששת שהוא חשש שאני ערביה. הרבנית היתה מוקפת בילדים ובתינוקות מגן הילדים. הייתי במבוכה. לא חלמתי מעודי, שאלחץ את ידו של לוינגר. הייתי ממש בהלם. מצד אחד, זה האיש המפחיד את האוכ־לוסיה הערבית. מצד שני, גן הילדים וכל ציורי הילדים על הקירות, והאשה הזאת שפניה שלוות, שהיא מאוד מאוד מר־שימה, ומסבירה בדרך טובה מאוד את זכויות היהודים ב־חברון, לפי האלוהים והתנ"ך. הייתי מופתעת ובהלם קלטתי את האווירה, ולא הייתי יכולה להאמין שרק לפני רגע, בחוץ, ראיתי חיילים עם רובים מסתו־בבים ברחובות. הייתי במבוכה. מצד אחד הילדים המשחקים, ומן הצד השני החיילים החמושים. באיזה צד אני עומדת?

הסתכלתי מסביבי וראיתי תמונה של אלי הזאב תלויה על הקיר. והרבנית לוינגר, עיניה טובות. רציתי להאמין לה באותו הרגע. היא לא תאמה את מה שחשבתי עליה. היו לה פנים אחרים. היא דיברה על זכויות העם היהודי על בית הדסה, שהיה שייך ליהודים ב־1929. שאלתי אותה האם היא מסכימה שהפלסטינים יחזרו ליפו. היא אמרה לי: למה שלא יתפשרו על עיסקת חבילה, למה שלא יקבלו כסף עבור בתיהם? הפסקתי אותה ואמרתי לה: אתם לא לוקחים כסף. אתם באים להתיישב. לא רק בבית הדסה, גם בקריית ארבע.

עד לאותו רגע לא ידעה מי אני, ואז אמר לה איירה וואלך: אני רוצה להכיר לך את ריימונדה טאוויל.

היה רגע של מתח. הסתכלנו האחת על השניה. פניה השתנו. היא נעשתה מאוד מאוד מתוחה, העמידה פנים, ואז אמרה: כן, ריימונדה טאוויל מרמאללה.

אמרתי לה: „אנחנו אוייבות!"
אמרה: „אני יודעת!"

■ ■ ■

אמרתי לה שאני רוצה לשאול אותה שאלה אחת: אם אתם חזרתם לבית הדסה, למה שאנחנו לא נחזור ליפו?

אמרה לי: שמתם פצצות במחנה־יהודה, אתם הורגים נשים וילדים. אנחנו לא נוקטים בשיטות כאלה.

אמרתי לה שזה לא נכון. „את יודעת מה קורה בחברון, הפכתם את המקום לפצצת תב־ערה. בעצם ההתיישבות שלכם לקחתם זכויות של אחרים".

היא אמרת לי: „אני מא־מינה באלוהים וזה רצונו. תק־ראי את התנ"ך ותראי שיש לנו זכות על ארץ־ישראל ובשבילי גם חברון זה ארץ־ישראל."

אמרתי לה: ומה עם ה־פלסטינים? אמרה לי: אני לא אומרת להם לא לגור בארץ־ישראל.

היא לא הבינה מה היא או־מרת. היא אמרה שהיא מקבלת את זכותם לחזור לארץ־ישראל. יחד עם זאת הבהירה לי, שהיא לא רואה עצמה גרה תחת שיל־טון פלסטיני בחברון.

רבנית לוינגר　**עיתונאית טאוויל**
דת ואקדח לא הולכים ביחד

הסתכלנו האחת על השניה, ואני אמרתי לה: „את מאוד מרשימה וחכמה. אני מכבדת אותך." ניסיתי קשר אנושי ישיר. אמרתי לה: „יום אחד יהיה שלום. למה לא לנהל משא־ומתן בדרכי שלום? בלי רובים. דת ואקדח לא הולכים ביחד. את אשה דתיה. אנשים הורגים בחוץ, מפחידים. תראי מה קורה בבית־הספר שמול בית הדסה."

והיא ענתה לי: „זה לא אנחנו." אמרתי לה שאני מכבדת אותה כאדם דתי, אני מכבדת את הדת היהודית. „השתמשי בכוחך למען השלום," אמרתי. „לא למען הנשק." והיא: „זה לא אנחנו, זה אנשי כהנא."

היא הקשיבה לי. לא היתה אגרסיבית. כשעזבתי אמרתי לה, שאני מקווה שאלוהים יתן לה כוח לעבוד בדרכי שלום: „לכי לרחובות חברון, דברי עם האנשים. אנחנו פה, רוצים לחיות ביניכם. אנשים פה מעריכים את התנ"ך, דברי איתם. אם תלכי בדרכי שלום ותגידי לאנשים שאתם רוצים דו־קיום בלי רובים, יקשיבו לך. יש לך כוח. אנא, עשי זאת."

עד כאן סיפורה של ריימונדה טאוויל.

איך קרה שהחתול שלך נעשה כחול?

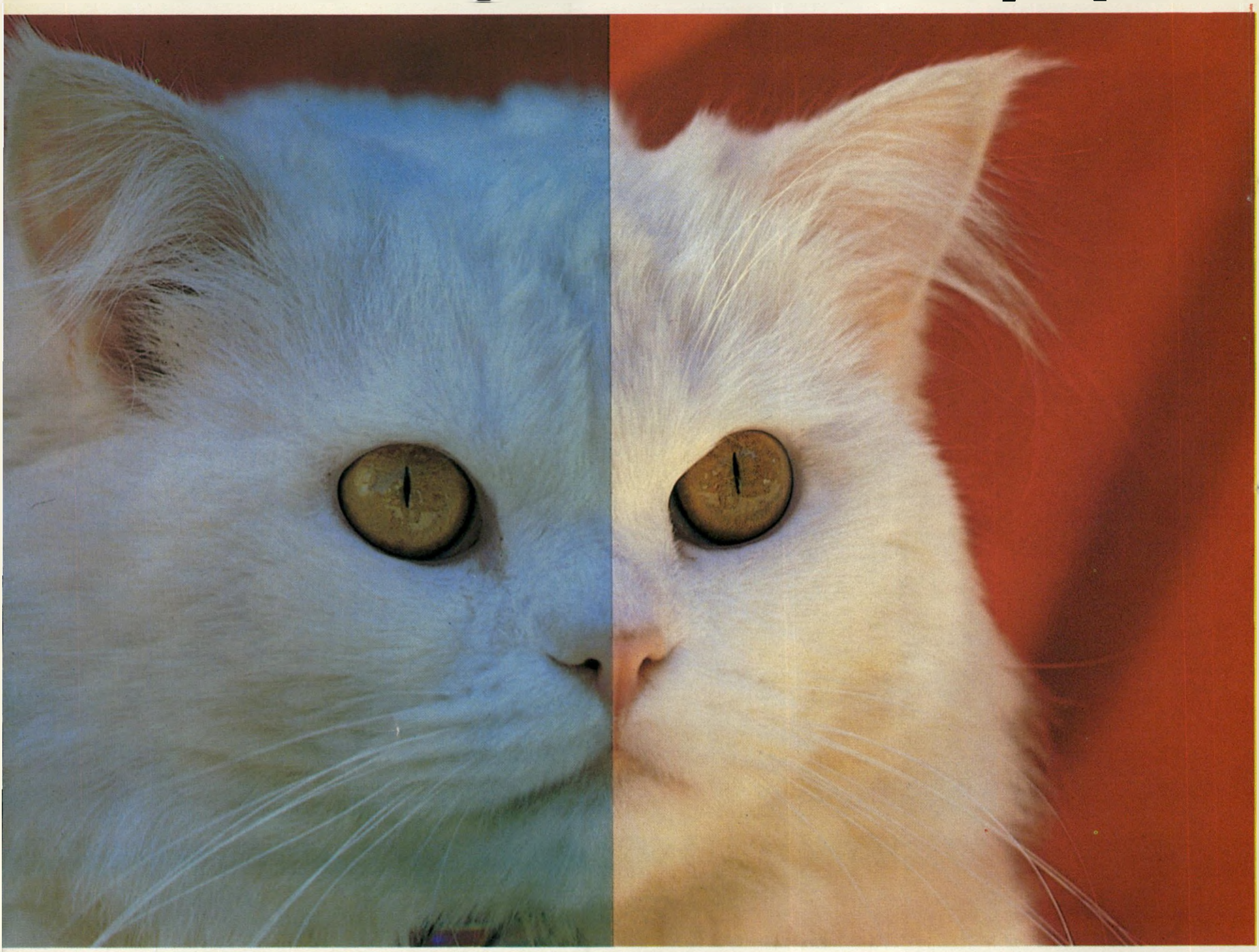

ניסית לחסוך...
בפעם הבאה רק עם קודאק.

בטבע יש שלל צבעים מרהיבים. חבל לאבד בצילום את הצבע הטבעי.
איך זה קורה? כשמנסים לחסוך בקניית הפילם...
כדי לקבל את כל קשת הצבעים הטבעיים המדוייקים צלם רק עם קודאק.
כי פילם קודאק מורכב
מיותר מ־10 שכבות צבע ומבטיח לך דיוק צבעוני זהה למקור.

פילם קודאק מורכב מיותר מ־10 שכבות צבע.

Kodak

העולם מצלם בקודאק.

ראל"י

הגרמנים מוכרים

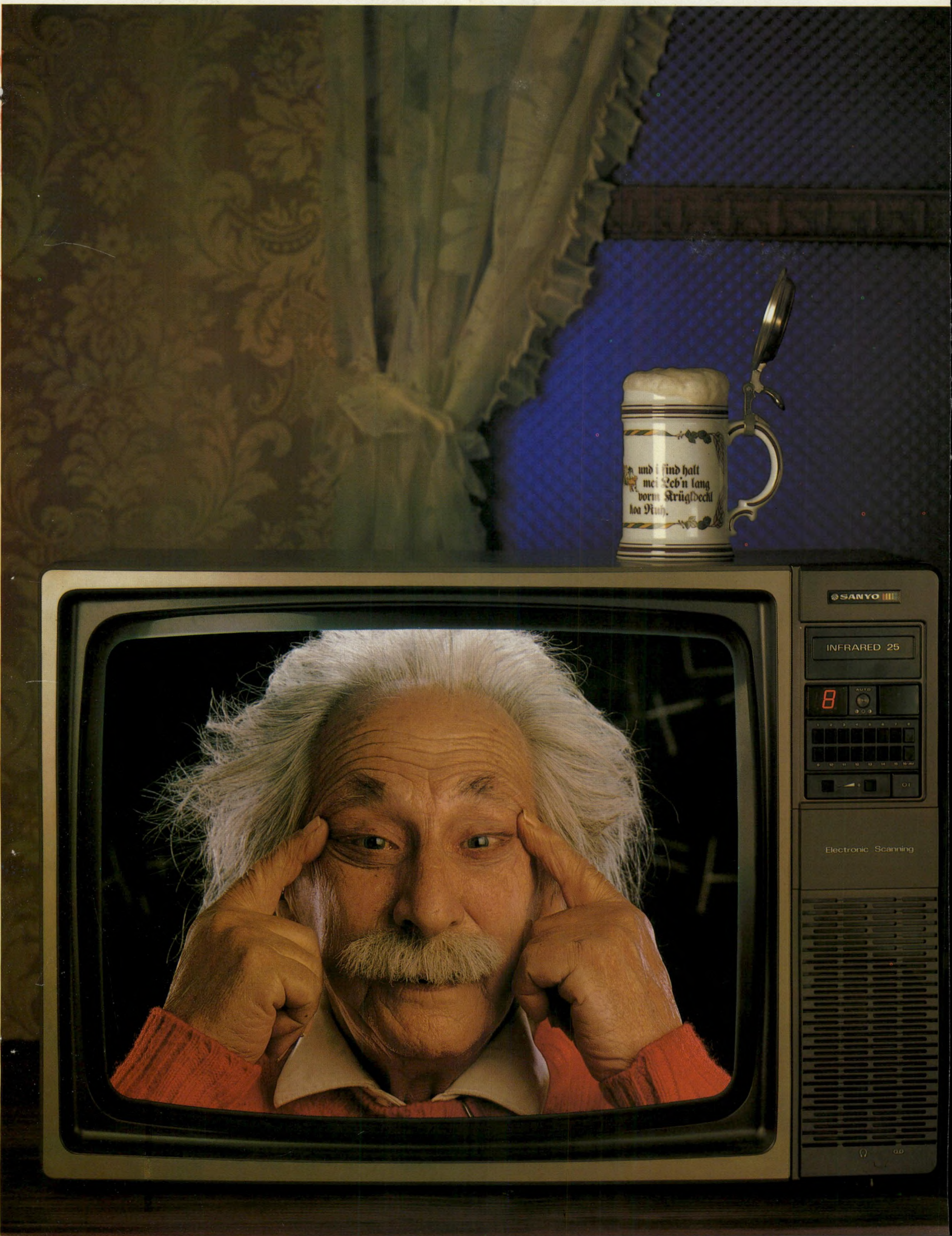

טלויזיות גרמניות
אבל... קונים "סניו"!

הגרמנים הבירה והתעשיה

שני דברים פרסמו את הגרמנים ברחבי העולם - תעשית הבירה והטכנולוגיה המתקדמת והמשוכללת. באשר לתעשית הבירה עוד לא קם בעולם העם שיודע לעשות ולשתות כל כך הרבה בירה כל כך טוב. הבעיה שהגרמנים עומדים בפניה היום היא "הבעיה היפנית".

היפנים כבשו את מקום הכבוד של הגרמנים גם בתחום הטכנולוגיה והאלקטרוניקה.

איפה התחיל המהפך?

האם בשטח כלי הנגינה, כשמרכז הכובד של תעשית הפסנתרים עבר מגרמניה ליפן? או אולי בשטח האלקטרוניקה העדינה? ואולי דוקא בשטח האלקטרוניקה המתוחכמת, כש"סניו" תשלובת הענק של יפן, יצאה עם טלויזיות צבעוניות, וידאוטייפים ומערכות סטראופוניות.

הגרמנים מורידים את הכובע

ויש להם סיבה טובה.

למרות שהם מוכרים טלויזיות גרמניות, כשמדובר בקניה, אתה יכול לראות אותם מסתובבים בחנויות הגדולות וקונים טלויזיות ... "סניו".

את הבירה הם לא מוכנים להחליף בבירה זרה, אבל כשמדובר בטלויזיה הם פשוט מעדיפים לקנות את הטלויזיה הטובה ביותר.

את הצבעונית של "סניו".

שני מליון צבעוניות

ב"סניו" מייצרים כל שנה למעלה מ-2,000,000 צבעוניות, בשלוש שיטות צבע NTSC, SECAM, PAL.

כל אחת משני מליון הטלויזיות עוברת סידרת בדיקות קפדניות של ביקורת איכות לפני שיווקה. מערכת Automatique Brightness Control מבטיחה כוונון אוטומטי של חדות, בהירות וצבע.

3 שנות אחריות

כל סוחר שמשווק את מוצרי "סניו" וכל צרכן שכבר רכש אחד ממוצרי החברה מכיר את המושג "אפס תקלות". לכן "סניו" היא החברה היחידה שנותנת 3 שנים אחריות.

SANYO

האיינשטיין של יפן

SANYO תשלובת ענק לטכנולוגיה מתקדמת.

אני יפה?

איך החולצה?

האוברול ג'ינס?
לא מוריד אותו.

האמת?
לא בכל בגד אני
כל כך יפה.

אין מה לעשות,
Lee עושה
אנשים יפים

חיים בטבע עם העז „בובה". השכנים התלוננו בעירייה שהעז מעלה צחנה. הפקחים שהגיעו למקום לא מצאו שיש ריח מיוחד. את העז הביאה שרה לחדר לאחר שהפכה להיות טבעונית בעצת המרפא הטבעוני.

מיהי שרה חמו, אשר הביטוח הלאומי מסרב לשלם לה מפני שילדה בבית

הברירה הטבעית

„**אני אזרחית** לא ממושמעת, לא זורקת אומנם ליכלוך לרחוב, אבל יולדת, ברוב חוצפתי, בבית." בעלת הדבר, שרה חמו (36), שהתעקשה ללדת בביתה, בשיטת ה„לידה ללא אלימות", גרמה לסערה ציבורית. הביטוח הלאומי סירב להכיר בה כיולדת מן המניין, ולזכותה במענק־לידה, המגיע לה לפי החוק. וזאת מפני שהיתה גלויית־לב וישרה, והודיעה לביטוח הלאומי טרם לידה על החלטתה ללדת בבית.

בארץ יש הרבה נשים שמעדיפות ללדת בביתן. אבל שלא כמו שרה חמו, אין הן מכריזות על כך מראש, אלא יולדות בצינעה ובהיחבא, ואחר־כך ממהרות לבית־החולים להירשם, כדי שלא להפסיד את המענק. כיום מסתכם המענק ליולדת ב־6,000 שקלים, שמתוכם מתקזזים כ־4,000 שקלים לדמי־אישפוז. היתרה מוכרת כ„הוצאות־לתינוק".

מספרת שרה: „לא די שחסכתי למדינה את הוצאות האישפוז, עתה רוצים לחסוך עלי גם את ההוצאות לתינוק. בחוק כתוב בפירוש שזה הוצאות לתינוק, ורק את זה ביקשתי. לא העזתי לבקש את דמי־האישפוז, אבל הם כרכו את זה ביחד, כדי להכריח אמהות ללדת בבית־החולים."

שרה, ילידת כינרת, היא בת להורים שעלו לארץ מרוסיה. מאז היותה בת שבע היא אשקלונית. יש לה שתי בנות, בנות 16 ו־12, ועתה ילדה גם את עינם, שעדיין לא מלאו לו ארבעה שבועות. לדבריה היתה אשה רגילה ושקטה, שילדה את שתי בנותיה בבית־החולים באשקלון, „בלי שום ג'וקים בראש." הכל היה רגיל ונורמלי, עד שאיבחנו אצלה סרטן בבלוטות הלימפה (בשפה הרפואית: לימפומה).

הבדיקות הקשות „הרסו אותה," לדבריה, לאט לאט. וכשנאלצה לקבל טיפול כימו־טרפי, כדי להשמיד את תאי הסרטן שבגופה, התמוטטה לגמרי. אחרי הטיפול השלישי הרגישה כל כך רע, עד שהעדיפה להתאבד על פני המשך הטיפול.

מספרת שרה: „בעלי היה בדיעה אחת איתי, שמוטב למות מוקדם מאשר להישאר חי ורק לסבול. זו היתה אמורה להיות החלטה הרת־גורל בשבילנו. זו לא היתה שאלה של אומץ. ידעתי שאני חייבת לעשות משהו בשביל עצמי, ואפילו שיהיה משהו אחרון. חיפשתי אלטרנטיבה."

בביקיני בחוצות אשקלון, רוכבת על אופניים עם הבת הילית, שנולדה לפני שאמה לקתה בסרטן.

האשה שנולדה מחדש

היא שמעה סיפורים על רפואה טיבעונית, צילצלה לכמה מרפאים טיבעונים וכולם הציעו לה לגמור תחילה עם הטיפול הכימוטרפי ורק אז לבוא אליהם. את ההצעה לא נטתה לקבל, כי רצתה להפסיק את הטיפול הכימוטרפי מייד. כשצילצלה למרפא הטיבעוני, אליהו שטראוס, קיבלה תשובה חד־משמעית: להפסיק מייד את הטיפול ולבוא אליו, לפגישה.

„נסענו אליו, אני ובעלי, מדוכאים ואבודים לגמרי, ויצאנו ממנו זורחים. הוא הסביר לנו את ההגיון שבטיבעונות, שלא מוכרחים להרוס בכדי לבנות, כמו שהרפואה עושה כיום; הורסת מצד אחד, כדי לרפא, מחוסר ברירה, מצד שני. שטראוס נתן לנו את ההרגשה שהיתה חסרה לנו, ושהיא חזקה כל כך בטיבעונות: שכל אדם אחראי לעצמו, ושלא הרופא לבדו יקבע מה טוב בשבילו, ושהכל מסתובב סביב תזונה נכונה."

מישפחה בריאה שזכתה שוב באושר, היא מישפחתה של שרה חמו. לאחר כל תלאות הסרטן, נרפאה האם וילדה בן. את הבן ילדה בלידה טיבעת בביתה, כאשר לידה בעלה ושאר בני המישפחה.

רפואת הטיבעונות עזרה לשרה חמו, לדבריה, להתגבר על הסרטן שהיה לה, אחרי כמה שבועות של תזונה טיבעונית. כל מיני תופעות־לוואי כמו פצעים מוגלתיים, שילשולים, כאבי־ראש וכאבי פרקים — הכל נעלם כלא היה. לא היה גבול לשימחתה של שרה, שהרגישה כאילו נולדה מחדש. בהשפעת הטיבעונות קנתה שרה עז, כי רצתה בחלב ללא רעלים וללא פיסטור, ובעידודו של המרפא הטיבעוני נכנסה להריון.

בגלל הדחייה שלה מפני תרופות, זריקות ורופאים, החליטה לאמץ את שיטתו של הרופא הצרפתי פרדריק לבואייה וללדת בביתה, בשיטה של לידה־ללא־אלימות.

שרה: „הנסיון שלי עם הרפואה היה כל כך מר, ועם הטיבעונות היה כל כך טוב, שלא פלא שהגעתי לדיעה כל כך נחרצת. פחדתי פחות מסיבוכים, אולי בגלל הביטחון שקיבלתי מהטיבעונות. בני מישפחתי וידידי לחצו עלי מכל הכיוונים ללדת בבית־חולים, אך היום מודה בעלי שהלידה שלי בבית היתה החוויה הכי יפה שלו בחיים."

הלידה־ללא־אלימות מבוססת על ההנחה, שלא חייבים לגרום לעובר טראומה סביבתית רק מפני ששינה כתובת. שינוי הסביבה הטיבעית של התינוק ייעשה בהדרגה; הלידה תתבצע בשקט מירבי — ללא צעקות של „תלחצי עוד קצת," ללא זרקורי־אור מסנוורים הנהוגים בבתי־החולים, ומבלי לבודד את התינוק מייד עם צאתו לאוויר העולם.

כאשר יוצא הרך הנולד מבטן אמו, לא ממהרים לחתוך לו מייד את חבל הטבור. נותנים לו להתאושש תחילה, ואחרי כחמש דקות מכניסים אותו לאמבטיה של מים בטמפרטורה של הגוף. אמבטיה זו „מחזירה" אותו לסביבה המוכרת לו ומשחררת אותו מן הפחד והמתח המתלווים לחוויות החדשות שנפלו עליו כרעם ביום בהיר. שיטה זו מנוגדת לתפיסה המוכרת, שהרך הנולד אינו שומע, אינו מבין ואינו רואה. אחרי האמבטיה נמסר התינוק לידי אמו, המאמצת אותו לחיקה החם, כדי שירגיש חום טבעי תחת ניכור מאיים של חיתולים ומיטה.

התינוק באמבטיה

הרופאים ערים היום לתופעות הלידה הטבעית ובריחתן של יולדות מבתי־חולים לקליניקות פרטיות. לכן הם מגלים נכונות לבוא לקראת האשה ולהיענות לבקשותיה, כדי שלא תלד, חס וחלילה, בבית, ללא מיכשור מתוחכם בשעת לידה. אלא שנכונות זו עודנה מוצנעת ותלויה בהלך־רוחו של הרופא המנהל.

בית־החולים הדסה בירושלים הוא הגמיש מכולם, ומוכן לבוא לקראת היולדת. שרה חמו התעניינה, והסתבר לה, לדבריה, שרופאי הדסה אומנם גמישים אבל לא עד הסוף. הם לא היו מוכנים להיענות לבקשתה, להכניס את תינוקה לאמבטיית המים, דבר פשוט לדעתה בתכלית הפשטות. בשל כך העדיפה שרה ללדת בחיק מישפחתה, שם זכתה בליטופים בשעת צירי הלידה. בליל שבת הספיקה לראות טלוויזיה ולשמוע את סיפורה של הרחובותית, שהביסה אף היא את הסרטן, ומייד לאחר מכן יילדה את בנה, עינם.

„זה הצחיק אותי כשדובר הביטוח הלאומי טען בפני, שלו הייתי יולדת בבית מחמת החיפזון היו משלמים לי, אבל מכיוון שזה לא היה בתום־לב ובגלל שהודעתי להם מראש על כוונתי, אין להם אפשרות לשלם לי לפנים משורת־הדין." אומרת שרה.

„יילדתי בבית בתום־לב, ולא היתה לי שום כוונה ללדת כך כדי למחות נגד הביטוח הלאומי, אך למרות זאת הם מסרבים לשלם לי את ההוצאות לתינוק."

דינה ונון

■ השופט ואשת השופטת

(המשך מעמוד 39)

בפועל, ויתר ההזמנות לא הגיעו לידיה. את ההזמנה הנוכחית לא כיבדה, כיוון שהיתה באמצע ועידת חבר־הנאמנים של אוניברסיטת בן־גוריון, והטרדות שהדבר הטיל עליה מבחינה מיקצועית השכיחו מליבה כליל את ההזמנה לבית־המישפט. השופט ביטל בעיקבות בקשה זו את צו־ההפקדה, אך השאיר על כנו את צו־ההבאה נגד אשת־השופט.

שבועיים אחרי אירועים אלה הודיע השופט דן כהן כי עם תום הפגרה הנוכחית הוא מתפטר מתפקידו ולא ישוב לכהן כשופט. הדבר הפתיע את כל ידידיו, שכן השופט הצעיר והנמרץ ידוע לכל כלוחם אמיץ, שאינו נכנע.

לשון שלוחה וחדה

כהן, שהוא היום בן 39, נתמנה לשופט מחוזי אחרי שהיה שנים אחדות עורך־דין תל־אביבי. את התמחותו עשה אצל מי שהיה נשיא בית־המישפט־העליון. זוסמן התרשם מאוד מהמישפטן הצעיר והמוכשר, ועזר לו לקבל את המינוי כשופט.

מיד עם הגיעו לבירת הנגב התעוררו קשיים מסויימים. כהן הוא מישפטן מוכשר ואדם אמיץ, אך יש האומרים כי הוא גם שחצן ובעל לשון שלוחה וחדה. ולשונו היא אשר סיבכה אותו בסיכסוכים מיותרים וחמורים עם המימסד המישפטי. הוא עורר עליו את חמת פרקליטות המחוז, וקנה לו שונאים נוספים. והדבר גרם לו קשיים מיקצועיים חמורים. היו שניסו לפתור את הבעיה על־ידי העברתו למחוז שיפוט אחר, אך כהן התנגד בכל תוקף, ונשאר במקומו.

בחודש האחרון, אחרי שהשופט שלמה אלקיים, שהיה נשיא בית־המישפט־המחוזי בבאר־שבע התפטר, ובמקומו התמנה המישפטן הצעיר והמוכשר יעקב טירקל, חשבו הכל כי בזה נפתרה גם בעייתו של כהן, והוא יוכל להסתדר היטב עם הנשיא הצעיר החדש, המבין אותו ומדבר בשפתו.

דווקא משום כך היתה זו הפתעה, כאשר למרות הכל הודיע השופט כהן על התפטרותו. היו שקשרו זאת עם צו־ההבאה שהוצא נגד אשתו, וחשבו כי ראה בכך התנכלות נוספת לו על־ידי הפרקליטות. אך ידידיו של כהן מכחישים כל קשר בין התפטרותו לבין צו־ההבאה שהוצא נגד אשתו.

הנימוקים שנתן השופט כהן להתפטרות היו אישיים. נראה כי לאנשים יוצאי־דופן, בעלי חוש־הומור ולשון ספונטאנית, קשה מאוד להיכלא בדל״ת האמות של מישרת ציבור בדרגת שופט.

אזרחית המכבדת חוק

ביום הראשון השבוע נערך דיון נוסף במישפט, הדיון לו קיבלה ניצה כהן את צו־ההבאה. השופט שלו קבע את זמן המישפט לשעה 11.30 בבוקר, מתוך כוונה להקל על כהן, במידה ותחליט כן לבוא. שלו ידע שכהן מתגוררת בבאר־שבע. אולם הוא לא ציין בצו־ההבאה שהוציא את שעת־המישפט, וכהן היתה כבר בשעה 8.30 בבוקר בבית־המישפט, והיתה נאלצת להמתין עד השעה 11.30.

כהן, מנהלת יחסי־הציבור של אוניברסיטת באר־שבע, אשה צעירה ונאה, הופיעה לדיון בבית־המישפט כשהיא מטופחת להפליא, ולבשה שימלה הודית כחולה.

בשיחה עם כתבת העולם הזה היא אמרה: „אני הוזמנתי כבר לעשרות תיקים שבהם גביתי עדויות, בתקופה שעבדתי במישטרה. הדבר מטריד אותי ומפריע לעבודתי בבאר־שבע. הופעתי כבר, מאז פרשתי מהמישטרה, ביותר מ־10 תיקים. קשה להאשים אותי שאני לא אזרחית המכבדת חוק. הרי בדיוק ביגלל סיבה זו התגייסתי בזמנו למישטרה.

„ההזמנה, שעליה יצא קצפו של השופט, נפלה עלי בדיוק כשהתקיימה ועידת חבר־הנאמנים של אוניברסיטת בן־גוריון בנגב. הייתי אז, יחד עם מאות אורחים, בשדה־בוקר.

„פרשה זו ופרשת התפטרותו של בעלי הן שתי פרשות שונות, שאין ביניהן כל קשר. בעלי אינו יכול בוודאי להגיב עכשיו, כיוון שהוא עדיין עובד ציבור ומנוע מלמסור הצהרות לעיתונים.״

כאשר הגיש איש־ד״ש לשעבר עתירה להחזרת המיליונים של ד״ש - הסכים שמואל תמיר לתת לו את המקום השני ברשימה שלו לכנסת

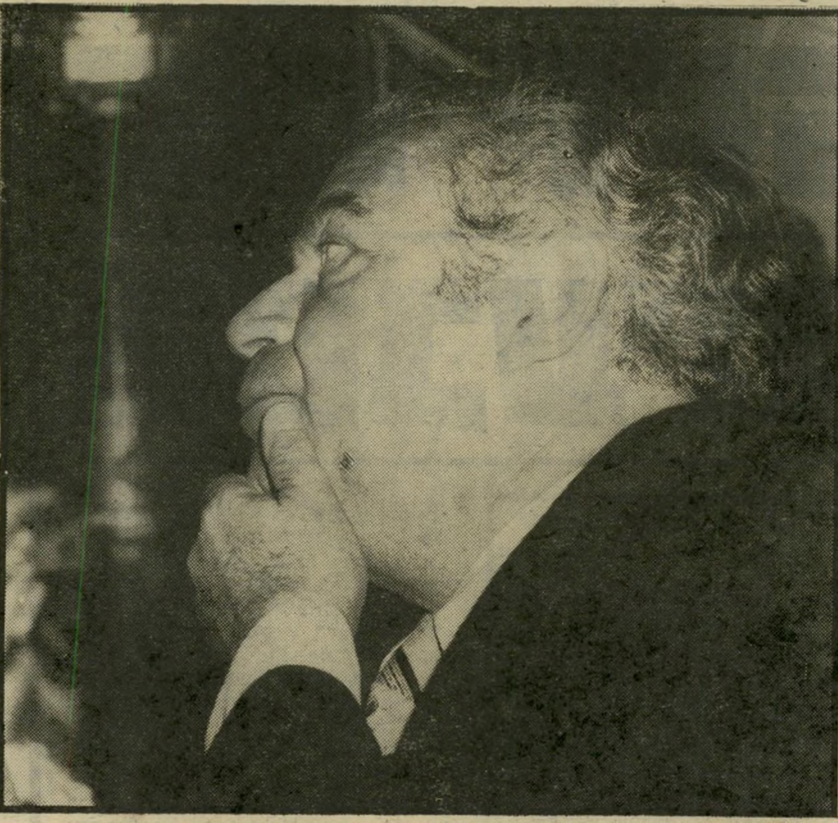

חיים גנדל חכך ידיו בהנאה. יחד עם פרקליטתו, עורכת־הדין הבלונדית ה־נאה יונה מרקוביץ, הוא ישב ביום השישי האחרון בלישכתו של נשיא בית־המישפט־המחוזי בתל־אביב, השופט בנימין כהן, שדן בתביעתו נגד קבוצת מנהיגי ד״ש לשעבר. מול השניים ניצב עורך־הדין שימעון דגן.

על־פי התבטאויותיו של השופט כהן ב־לישכה יכול היה גנדל להבין, שהשופט מסכים עם דעתו, וכי קיים סיכוי שהוא יפסוק בסופו של דבר כפי שרצה. נראה כי אותה ההרגשה היתה גם לעורך־הדין דגן. כשהסתיים הדיון בלישכת השופט, ושני הצדדים התחייבו להגיש לשופט סיכו־מים בכתב תוך עשרה ימים, הזמין דגן את גנדל ואת פרקליטתו לשתות קפה במיזנון בית־המישפט.

גנדל לא היה חבר באף אחד מ־מוסדות ד״ש. מורה הטניס לשעבר, בן ה־63, עולה מברית־המועצות, נסחף בזמנו בגל ההתלהבות הכללית, שאיפיין את מצביעי ד״ש, עסקניה ומנהיגיה. היום נמ־נה גנדל על מאוכזבי ד״ש המוכים.

הסודות שמאחרי הקלעים
מדוע

בעוד שכל ידידי ידין, חסידיו השוטים של שמואל תמיר והד״שולוגים למיניהם אינם יודעים להסביר מדוע פורקה התנו־עה הדמוקרטית במהירות־שיא, טען גנדל בתביעות שהגיש לבית־המישפט, כי ידין, ממי דה־שליט, חיים סמט, מי שהיה עוזרו של שמואל תמיר, ועוד שני עסקנים ה־מקורבים לתמיר, שמואל אייל ודויד ברין, „גרמו, בין במישרין ובין בעקיפין, לכך כי ישיבת המועצה (מועצת התנועה ה־דמוקרטית, שהחליטה על פירוק התנועה ב־3 במארס) התנהלה בניגוד לתקנון, ו־זאת כדי להגיע למטרת חלוקת הכספים בניגוד לחוק, וכדי להשתמש בכספי ה־תנועה לשם קידום מטרות אישיות ו־פוליטיות של מיספר חברי־מועצה בודדים.״

ידין טעה בהערכה

כתב גנדל בכתב־התביעה: „ידין אח־ראי, בין במישרין ובין בעקיפין, לכל מעשיה ומחדליה של התנועה הדמוקרטית, המפורטים בכתב־התביעה, באשר הוא היה זה שיזם, ניסח וגיבש את הצעות־ההחלטה (על הפירוק ואופן חלוקת־הכספים) ויזם את קבלתה בניגוד לתקנון, ומבלי ששאר חברי־המועצה יכלו לדעת מראש מה ש־,מתבשל׳ בחדרי־חדרים.״

הסכם פירוק התנועה הדמוקרטית קבע חלוקה משונה ביותר לכספים הרבים ש־נותרו בקופתה של תנועה זו. בעוד ש־הפרופסור ידין טען בזמנו שבקופה נותרו רק כחמישה מיליון לירות, שמהם צריך עוד לשלם משכורות לעובדים ולסגור חו־בות, הרי שכבר עתה ברור שאחרי תשלום כל החובות נותרו בקופה שיבעה מיליון לירות.

על־פי ההסכם הופרש סכום של מיליון לירות לשלושת השרים של הדמוקרטים, ייגאל ידין, הד״ר ישראל כץ ושמואל

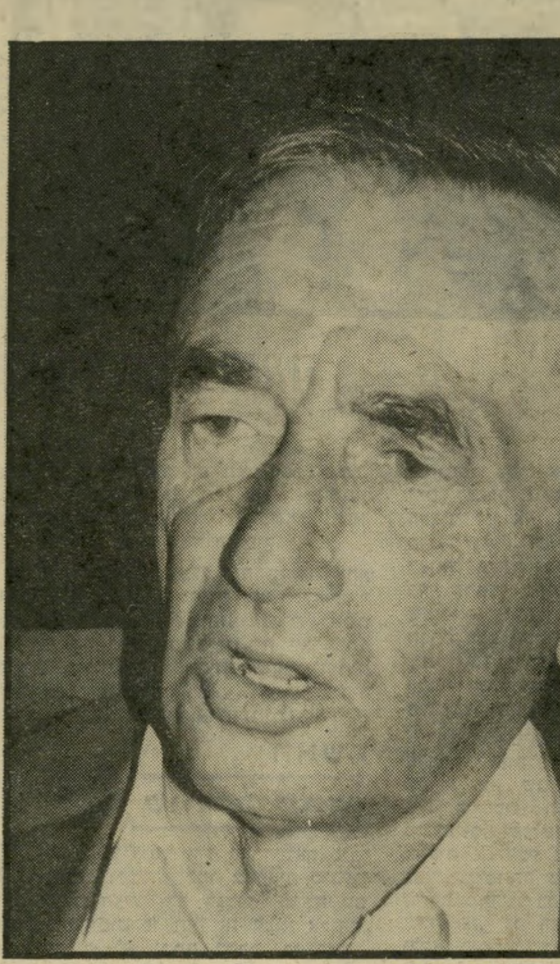

עותר גנדל
מקום שני לכלב שמירה

חקירה מיוחדת

פרקליטה מרקוביץ
איזה סוג של דו"ח?

תמיר, כדי שיסבירו את הנימוקים לפירוק התנועה הדמוקרטית, ויסקרו את פעולותיהם כשרים. היום כבר ידוע מה מתכוונים השלושה לעשות: להוציא חוברת מהודרת, שתהיה שיר הלל ושבח לשלושתם.

יתר ששת המיליונים היו צריכים להתחלק, על פי ההחלטה, בצורה הבאה: כל עשרה מחברי מועצת התנועה הדמוקרטית שיתאחדו לרשימה לכנסת העשירית, או שיצטרפו לרשימה קיימת, יזכו בשלל. הקופה כולה תתחלק בין כל הקבוצות (עשרה אנשים בכל קבוצה) הממשיכות בפעילות פוליטית באופן כזה, שככל שלקבוצה יהיו יותר חברי התנועה הדמוקרטית לשעבר, היא תזכה ביותר כסף.

עד ליום הראשון השבוע היתה ברורה לכל חלוקת הכספים. לשמואל תמיר היו כ־75 אחוז מחברי־המועצה וקבוצת הד"ר כץ, שהצטרף לתל"ם, היתה כ־25 אחוז. על־פי מפתח זה היה צריך שמואל תמיר לקבל כ־4.5 מיליון לירות וכץ כ־1.5 מיליון.

את זאת רצה גנדל למנוע. לא היה לו דבר נגד תמיר, או נגד כץ. גנדל פשוט רצה שהכסף יוחזר במלואו לקופת־המדינה, ולא ישמש הרפתקה פוליטית חדשה.

רק התחייבות בכתב

ביום השישי האחרון חשבו הכל ששמואל תמיר יקים רשימה עצמאית לכנסת העשירית. יש להניח שגם תמיר עצמו חשב כך. כשדיווח לו דגן על ההתפתחות במהלך המישפט, לא מצא הדבר חן בעיני תמיר, והוא החליט להפעיל את מכבש הקסם האישי שלו על גנדל.

תמיר היה עסוק באותו היום, ופעולת עם תמיר בטלפון, אחרי שדגן ביקש ממנו לעשות כן. „בוא נפגש," אמר לו תמיר, „אני חושב שיש לנו הרבה על מה לדבר." גנדל שאל אותו: „מתי אתה רוצה להיפגש," ותמיר השיב לו: „עכשיו. מיד." בסופו של דבר נקבעה הפגישה ביניהם ליום הראשון השבוע.

בינתיים המשיך גנדל את המשא־ומתן שלו עם דגן, כשדגן מדווח על כל שלב לתמיר, ומקבל ממנו הנחיות. „אני רוצה את המקום השני ברשימה לכנסת," דרש גנדל. דגן, אחרי שהתייעץ עם תמיר, לא השיב לבקשה, הנשמעת כדימיונית, בשלילה. הוא ידע שגורל של מיליונים תלוי בגנדל. מאוחר יותר הסביר גנדל: „אני לא צריך את הכבוד, ואני גם לא צריך לשבת בכנסת. אם שמואל תמיר יכול לעזור למדינה, כמו שהוא ניסה להסביר לי, אני מוכן לתת לו צ'אנס. אבל אני רוצה שהפעולה שלו תהיה ברוח מצע ד"ש המקורי, לשמו ניתנו הכספים. וכדי שזה יהיה באמת כך, אני מוכרח להיות כלב השמירה של תמיר."

גנדל לא ויתר על התביעה למקום השני, למרות שדגן הסביר לו לדבריו: „הנימוקים שלך משכנעים, אבל אם תמיר יתן לך את המקום השני הוא יהיה מנהיג ללא חיילים. כל הנאמנים שלו יעזבו אותו." נראה שתמיר לא נבהל מאיומי הפרישה של נערי־תמיר. בשיחה שהיתה לו עם גנדל, לא דחה תמיר את הרעיון, אך סירב לתת לגנדל התחייבות־בכתב. לדיברי גנדל, טען בפניו תמיר שהתחייבות כזו אינה חוקית.

גנדל סירב להסתפק בהבטחה בעל־פה. הוא רצה בהתחייבות־בכתב, שאותה התעקש תמיר שלא לתת לו. בשיחה שהתקיימה בין השניים ביום הראשון בצהריים, ושהופסקה רק משום שתמיר טען שהוא צריך לנסוע לאזכרה של אורי צבי גרינברג, דיבר תמיר כאילו הכסף דרוש לו למימון פעולות המיפלגה החדשה שלו.

התקפל תמיר

הריכוך הוטלה על דגן. דגן יצג את הנתבעים בתיק, שהיו חברי הוועדה המיוחדת שהקימה התנועה הדמוקרטית לסידרי פירוק התנועה.

תמיר לא היה באופן רישמי באותה ועדה, אם כי דאג שנציגיו ישלטו בה. לכן לא היה תמיר ברשימת הנתבעים הישירים. אולם דגן הוא איש תמיר, וכפי שהוא מעיד על עצמו: „אני יד ימינו, והאיש הכי קרוב לשמואל."

להיטותו של דגן בלישכת כבוד־השופט עברה את הגבול המקובל של עורך־הדין המגן על לקוח, עד שהשופט כהן העיר

רק אחרי־הצהריים נודע לגנדל מהרדיו, שתמיר הודיע שאין הוא מתמודד בבחירות הקרובות. „אני חושב שלעובדה שלא הסכמתי לחתום על הסכם־הפשרה, מבלי שתמיר חתם לי על המקום השני, היתה השפעה גדולה על החלטתו של תמיר לא לרוץ," טען אחר־כך גנדל.

נראה היה שהקשר בין גנדל ובין תמיר יפסק. לכאורה לא היה צריך תמיר את גנדל יותר. כיוון שהוא לא מתמודד בבחירות לכנסת, לא מגיע לו כשהתעקש גנדל ודרש להמשיך את המישפט, או לקבל התחייבות משרידי התנועה הדמוקרטית ומתמיר עצמו, שהכספים כולם יועברו לקופת־המדינה, יצא המרצע מן השק.

תמיר הודה, שהוא לקח כבר את מרבית הסכום שהיה מגיע לו אם הוא היה מתמודד בבחירות הבאות. כששאל אותו גנדל: „מה עשית עם הכסף?" הסביר לו תמיר: „אנחנו הקמנו גוף פוליטי, ולגוף זה יש הרבה הוצאות."

על פי הסכם פירוק התנועה הדמוקרטית צריך גוף שלקח כספים מקופת־התנועה, ביץ: „אני לא מוכן לסיגנון כזה של שיחה. אני לא מוכן שמישהו יחשוד ביושר האישי שלי, או של האנשים שיכתבו את הדו"ח. אני לא צריך לתת לך מאזן מאושר. מספיק דו"ח רגיל."

מרקוביץ לא ויתרה. היא חששה מפני האפשרות שדו"ח ההוצאות של תמיר יהיה מנופח, וכי מהכסף שצריך להיות מוחזר לקופת־התנועה הדמוקרטית לא ישאר כמעט כלום.

„ומה עם ההצמדה של הכסף?" שאלה מרקוביץ בתמימות. תמיר מיהר להשיב: „זה יהיה בסדר," ואילו דגן פצה לראשונה

שמואל תמיר כבר לקח את המיליונים למען הרשימה שלא קמה - ומסרב לדווח על השימוש בהם במאזן מאושר

לו: „מוטב היה שהייתם שולחים עורך־דין שאינו מעורב כל־כך בעיסקי התנועה."

דגן, שהבין שהוא עומד מול יהודי חם, הרוצה בטובת המדינה, ניסה לנגן על הנימה האנושית. הוא טען בפני גנדל שהוא פוגע בתביעה שלו בעיקר בתמיר, וניסה לשכנע אותו שכל כוונתו של תמיר בהליכה לכנסת העשירית היא לשרת את העם והמדינה.

דגן ביקש מגנדל לוותר על התביעה ולחתום על הסכם־פשרה, לפיו יועמד הכסף לרשות תמיר. הוא אף רמז לגנדל שמקומו במיסגרת המיפלגתית החדשה של תמיר מובטח.

מנהיג ללא מלים

גנדל לא אכל את הפיתיון. הוא רצה הבטחות מפורשות. הוא שוחח נתח מעוגת־הכספים של התנועה הדמוקרטית, ולא היה צריך להיות איכפת לו כלל אם גנדל יזכה בתביעה שלו. לכן רבה היתה הפתעת גנדל ועורכת־דינו, כשהם הוזמנו ביום השני השבוע, אחרי שתמיר הודיע על פרישתו מהמירוץ, לפגישה במישרד עורכי־הדין של תמיר בשדרות־רוטשילד בתל־אביב.

תמיר קיבל את השניים כשהוא כולו נופת־צופים. גם עורך־הדין דגן, שנכח בפגישה, הסביר לגנדל ולמרקוביץ פנים. „למרות שאני כבר לא מתמודד, ואני לא צריך את הכסף, התביעה שלך פוגעת בשמי הטוב," הוא אמר לגנדל, וביקש ממנו לחתום בכל־זאת על הסכם־הפשרה.

במהלך השיחה האשים תמיר את גנדל ומרקוביץ על שהם הדליפו את פרטי התביעה להעולם הזה (2276), וטען שהפירסום פגע בו.

לגנדל לא היה ברור בתחילת השיחה מדוע תמיר כה מעוניין בביטול המישפט. ושבסופו של דבר לא מתמודד בבחירות לכנסת, להחזיר את הכסף לקופת־המיפלגה. תמיר הבטיח שהוא יחזיר את הכסף, וציין שתמורת הכסף הוא נתן ערבויות טובות, אם כי סירב לפרט את מהות הערבויות. נראה היה שהכל בסדר, עד שתמיר הפליט בכדרך־אגב: „אני מתחייב להחזיר את כל הכסף, מילבד הוצאות שוטפות שהיו לנו."

צמוד או לא

גנדל לא שם־לב להערה, אך חושיה של מרקוביץ התחדדו: „אני מקווה שאתה תצרף מאזן מאושר לכל ההוצאות שלך," היא אמרה לתמיר. לפתע איבד תמיר את נימוסיו ואת הבעת החביבות שלו. הוא הזדקף בכיסאו וצרח על מרקובמיפגש זה את פיו ואמר: „בין כה וכה הכסף אצלנו מעט זמן, אז אין כאן עניין של הצמדה."

בפגישה, שהסתיימה ברוח הרבה פחות טובה מאשר התחילה, לא הגיעו הצדדים לידי סיכום. הוחלט שתמיר ישוחח עם הד"ר כץ ועם מאיר („ממי") דה־שליט, מי שהיה גיזבר התנועה הדמוקרטית, ויבקש את הסכמתם לפשרה, שלפיה תועבר יתרת הכסף לקופת־המדינה, כפי שדרש גנדל, וללא פסק־דין של בית־מישפט. תוך ימים אחדים צריך תמיר להודיע לגנדל אם הוא קיבל את הסכמת השניים, ואם הוא מסכים לצרף ליתרת הכסף שהוא לקח מאזן מאושר של ההוצאות.

כאשר עמדו כבר גנדל ומרקוביץ לעזוב את חדרו, לא שכח תמיר להפליט: „אני מבין שהחברים שלי כבר הבטיחו לך שאנחנו נכסה את כל ההוצאות המשפטיות שהיו לך בתביעה הזו."

דן בן־אמוץ, שספרו החדש „זיוניוני הדרך" יצא בימים אלה לאור, מספר על יחסיו עם ילדיו, יחסו למוות, לנשים צעירות, המניות בבורסה, הסתרת זהותו האמיתית והחופש המיני שלו

האשה שלי צריכה להיות דו־מינית ולהתחלק אתי בכל

אני לא אסכים שמישהו יקרא לי היום: משה תהילים־זאגער

קראו לי בבן־שמן משה שעוני, אחר־כך, שקראו לי מויישה, הייתי מתעלם

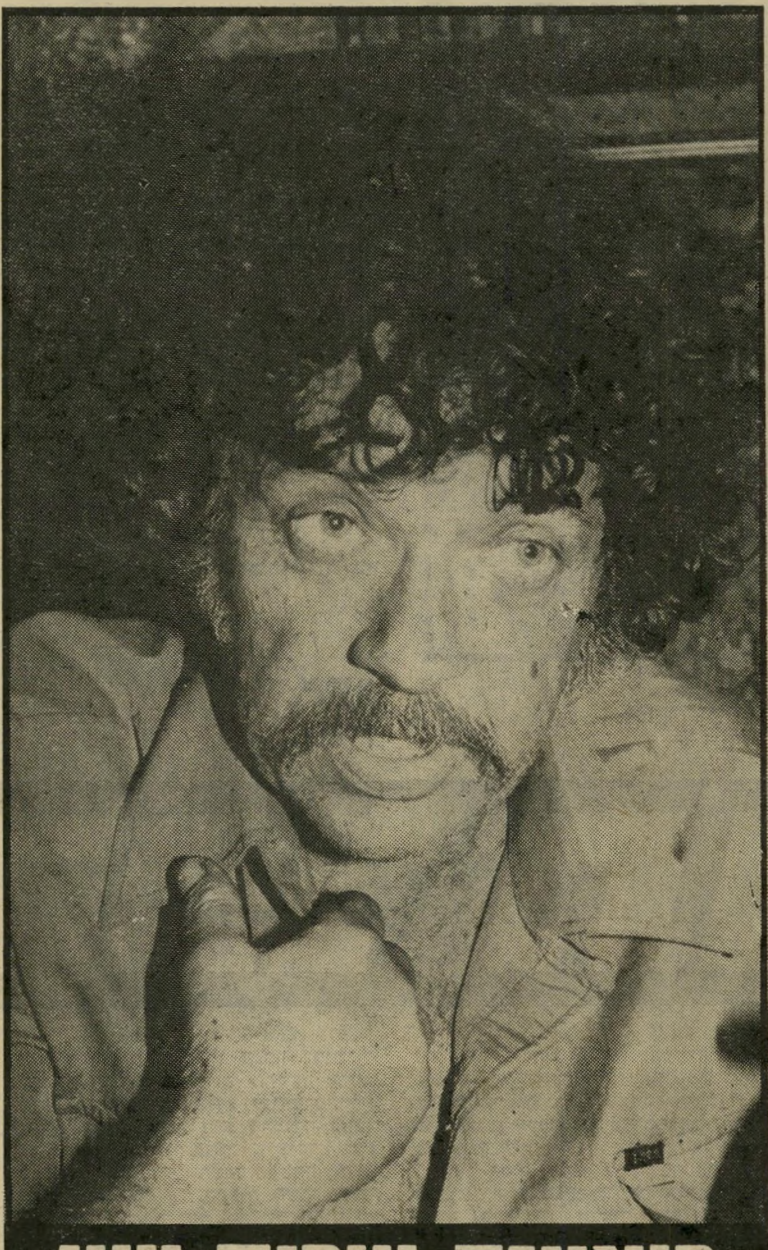

ריאיינה שרית ישי

אני לא קמצן, אבל אני לא אלתרואיסט, יש אנשים שאני אדיש לקיומם

אם לילדי יש צפיות ממני זה לא מכתיב את מעשי, אני מוכרח לקחת צ'אנס

אני מתרבן על החברה, אני הסמכות האחרונה

„אני דו־מיני!"

כשהגעתי לביתו היפואי של דן בן־אמוץ הרגשתי בבית. אחרי ככלות הכל, ביליתי כמה שעות בבית הזה, כשקראתי את שני ספריו „זיונים זה לא הכל" ו„זיוניוני הדרך", שיצא לאור בימים אלה. כשנכנסתי לחדר־האורחים לא הופתעתי לגלות שם את דן על המרבץ המפורסם, בחברתן של שתי חתיכות בנות שמונה־עשרה מכסימום. במהלך הראיון הצטרפה חתיכה נוספת, שלא הייתי נותנת לה להיכנס לסרט המיועד למבוגרים מגיל 16 ומעלה.

אל כל החבורה העליזה הזו הצטרף גם הצייר שלמה צפריר, שכנו של בן־אמוץ.

הגעתי לראיון מתוך ידיעה, שסקופ גדול לא אגלה כאן. דן בן־אמוץ שוטח בספריו את חייו, כולל הפרטים האינטימיים שבהם. הוא חכם מכדי לכתוב משהו שהוא לא רוצה שידעו, והוא חכם מכדי להיכשל בלשונו כשהוא מדבר איתי. הוא גם יכול תמיד להגיד „זה אוף דה רקורד" והוא גם מתעקש לקרוא את החומר לפני שהוא יורד לדפוס. קיוויתי, בכל זאת, שבשיחה בארבע עיניים אצליח לשבור אותו. רציתי שיגיד לי שהוא עייף וזקן ומפוחד, שנמאס לו להסתובב בלילות יחף ולבוש גלבייה. רציתי שהוא יגיד לי שבגילו לא רק שזיונים זה לא הכל, אלא גם שזיונים זה כבר לא מה שהיה פעם. תחת זאת הוא סיפר לי שהוא מלא מרץ וצעיר. ושהוא בכלל לא מס־תובב בלילות בבארים של תל־אביב. ו־שלא רק שהוא כימעט שלא הולך יחף, הוא כבר לא לתש גלבייה, לא חובש את הכובע המפורסם שלו, וכמו שאני רואה, גילח את הזקן. כי ברגע שהם הפכו לסמל המסחרי שלו, הוא מאס בהם, כי הוא מואס בסמלים. דן בן־אמוץ, צוק גיברלטר, שכב שרוע על המרבץ, מלטף חתיכה אל"ף מימין, חתי־כה בי"ת משמאל, ובעיניים צוחקות סיפר לי שהוא בעצם מבסוט לאללה מהחיים, ושאם אני מחפשת אצלו נפילות או מעי־דות אני מחפשת בכתובת הלא נכונה. הוא גם הבהיר לי שהוא לא יתן לי הסיפור הקלאסי של נער־השעשועים ה־מזדקן, המוצא הנאות בכתיבה על מה שפעם גרם לו הנאה.

● **אתה לא עייף?**

לא, בשום פנים ואופן לא. פיסית כן. פיסית אני עייף, כי אני קם כל בוקר בחמש־וחצי־שש בבוקר ועובד על תערוכה עד שמונה־תשע בערב. כשאני עובד אני ישן בחוסר סבלנות. אתמול בלילה התעו־ררתי שלוש פעמים. משהו הטריד אותי בקשר לתערוכה שאני מכין, כך שפיסית אני עייף מאוד.

● **יש לך זמן חופשי?**

יש לפעמים תקופות מעבר. כימעט כל שנה מורכבת אצלי מהכנת ספר או תערו־כה ובין לבין יש איזה חודש־חודשיים. זה הכל.

● **מה אתה עושה בזמנך ה־חופשי?**

כלום, קורא בעיקר.

● **ומה עם בילויים?**

שנים שאני יוצא מהבית רק פעם אחת בשבוע. ביום שישי, בין שתיים לארבע

אחר הצהריים. לא הייתי בקולנוע כבר חצי שנה.

● ומה עם השוטטות המפורסמת שלך בבארים של תל־אביב?

אני משוטט בבארים של תל־אביב? בכלל לא.

● כלומר, אינך חי חיים חברתיים?

אם את מתכוונת למסיבות, אז אני לא הולך למסיבות ואף פעם לא היתה אצלי מסיבה בבית. אני רואה אנשים שמוצאים חן בעיני. לפעמים אני מבשל ארוחת־ערב לחמישה־שישה אנשים.

■ ■ ■

● אתה איש בודד?

אני רואה את הבדידות כמצבו הטבעי של האדם. הוא בא לעולם לבד ועוזב את העולם לבד. המצב האידיאלי בעיני הוא למצוא את מלוא הכיף ומלוא הסיפוק בעבודה. אני יכול לחיות לבד, אבל כשאני פוגש אנשים שאני אוהב זו חגיגה. אני לא תלוי בהם. יש אנשים הזקוקים לאישור מתמיד שאוהבים אותם, שהם חסרים לי־מישהו. לי זה לא נחוץ! חברים הם לא תנאי לקיומי. הם פרס לקיומי.

● אתה לא חושש לחשוף את עצמך באופן כל כך נועז בספרים שלך?

אין לי מה להסתיר. רק אנשים שקוברים שלדים במרתפים חושפים את עצמם לפעמים. אני לא מקבל את האיסורים המקובלים בחברה, ולכן אני לא חושף את עצמי כי אם, מדבר על עצמי.

● לא מפריע לך שילדיך ילמדו פרטים אינטימיים ביותר מחייהם ביחד עם כל עם ישראל?

לא מפריע לי. אני מאוד מקווה שנעמי תבין לרוח הדברים שכתבתי. ציפיות הזולת אינן מכתיבות את מעשי. אם לילדי יש ציפיות ממני, זה לא מכתיב את מעשי.

● אני לא מדברת על הזולת, אני מדברת על ילדיך, בשר מבשרך?

אני מוכרח לקחת את הצ׳אנס שלי. זה לא יזיק לבת שלי להיאבק מגיל מוקדם על חייה ועל אהבתה לאמה ולאביה. תארי לעצמך שבכיתה שלה כולם חרדים, ואני מספר שאני לא חרדי. האם זה יכול להזיק לה?

■ ■ ■

● אתה קורא לאם בתך בשמה האמיתי, בתך לומדת בבית־ספר בכפר־סבא: אינך חושב שלפי מוסכמות החברה הגילויים המרעישים שלך עשויים להזיק לה?

אני מחרבן על החברה. אני הסמכות האחרונה של חיי, בדיוק כמו שאת הסמכות האחרונה של חייך.

● עם אבא כמוך זה לא כל כך פשוט.

אני לא חושב שאני אבא קשה, אם כי אני לא אבא קלאסי.

● מה הם יחסיך עם שלושת ילדיך החיים בארצות־הברית?

יש בינינו יחסי היכרות. אנחנו מתכתבים. לאחרונה המיכתבים נעשו מעניינים יותר. היחסים בינינו הם יחסים של אנשים מבוגרים. אף פעם לא היה לי רגש של אבהות. כשלא עמדתי עדיין על דעתי עשיתי ילדים ושיחקתי כמו כולם את מישחק האבהות. לא היתה לי אף פעם הרגשה של רכושנות כלפיהם. לא חשתי גאווה על בשר מבשרי ועצם מעצמי. אני מאוד גאה בנעמי, בתי הקטנה, לא מפני שהיא בתי אלא משום שהיא חכמה ורגישה ובעלת כושר אבחנה יוצא מהכלל. קוראת המון. אני לא חושב שאני אחראי לזה. העברתי אליה איזשהם גנים וזה הכל. אני אוהב אותה מאוד ואני גאה בה כמו שאני גאה בכל ילד אחר של חברים, שיש לו תכונות ואופי כמו שיש לה.

אני מקווה שאשמן לא נפטר בגלל הספר שלי

● מה, אם כך, עושה אותך לאבא שלה?

לא יודע. הבאתי לעולם יצור חסר ישע ואני אחראי למעשי עד שהילד יעמוד על רגליו. זה הכל.

● זה נשמע לי לא אנושי.

בעיני כל מה שאמרתי אנושי מאוד. אשה קשורה לילד שלה באופן טבעי מאוד. יתכן שהאב היה צריך למות אחרי שהוא עושה ילד, בדיוק כמו בטבע. בסך הכל מה הגבר עושה? הוא תורם את הגנים שלו וזה הכל. עיקר העבודה מוטלת על האשה.

● למה כתבת את „זיונים זה לא הכל” ואת „זיוניוני הדרך”? האם יש לך איזשהי הנאה מזה שכל עם ישראל מבלה אתך בחדר השינה הפרטי שלך?

אני כותב מתוך סיבות רבות ולמטרות רבות. קודם כל, באמצעות הכתיבה אני מממש את יכולתי, ואדם אינו יכול להיות מאושר מבלי לזהות את הפוטנציאל שבו ולממשו. יש לי מטרות חברתיות ופוליטיות — למען עצמי ולמען העולם. אני רוצה לחיות במדינה שבה הכפייה תהיה מינימלית. רוצה מידה גדולה ככל האפשר של חרות. רוב האנשים אינם משתמשים בכלי־החשיבה שלהם והכתיבה היא נסיון לעורר אנשים לחשוב. אולי הם יגיעו למסקנה שאפשר לחיות אחרת. זו הסיבה שנתתי שמות כאלה לספרי. אני רוצה שהם יגיעו גם לבחור העומד בטרמפיאדה וקורא את „הייתי כלבתו של קולונל שולץ”.

דן בן־אמוץ (במרכז) עם אשתו הראשונה אילן וידידו שאול ביבר
„אני מודה לה שעזבה אותי!”

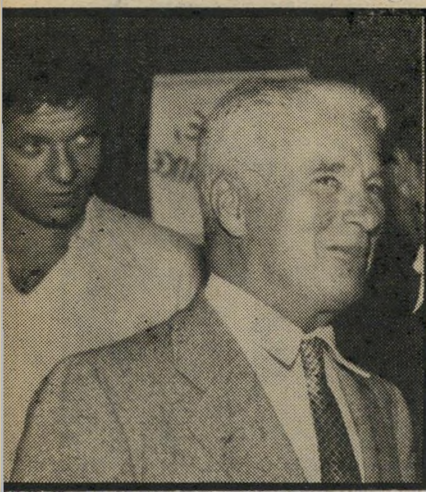

דן בן־אמוץ עם צ׳ארלי צ׳אפלין
„הכנתי לו קפה!”

כעס על כך שפגעת בכבוד שירו „ציוניוני הדרך” כשקראת לספרך בשם „זיוניוני הדרך”.

פנו אלי מאקו״ם ואמרו לי שאשמן שמע שאני עומד להוציא ספר ויש לו זכויות מוסריות על השיר ציוניוני הדרך. אני עושה פאראפראזה על השם. זה שם אחר. אי אפשר להוציא זכויות יוצרים על כל השפה העברית.

● הוא נפטר לפני שבועיים.

אני מקווה מאוד שאין לזה כל קשר לספר שלי. הוא היה איש סימפאטי ונחמד.

● מנין בא לך הרעיון לשם?

היתה לי רשימה של שלושים שמות, החל מ„זיונים זה כן הכל” או „מי אמר שזיונים זה לא הכל?” אחר כך חשבתי על אפשריות של „מזיון תצא תורה”. התחלתי לחשוב על שמות הקשורים פונטית לזיון, כמו ציון, והגעתי לזיוניוני הדרך.

■ ■ ■

● מה שבטוח הוא שגמרת את השיר. אף אחד לא ישיר יותר את היי ציוניוני הדרך.

יתכן שהשיר יעורר אסוסיאציה לספר ומבחינתי זה בסדר גמור. את הביטוי „זיונים זה לא הכל”, הנשמע היום על ימין ועל שמאל, הטבעתי אני. לפני כן לא היה מישפט כזה בשפה העברית.

● המוות מפחיד אותך?

יוסל ברגנר אמר: „אני לא מחזיק מהמוות”. הדרך היחידה היא לצחוק מהמוות.

● זה עניין של גיל.

כן כן, אני איש יותר מבוגר ממה שהייתי פעם.

● בן כמה אתה?

אם את דווקא מתעקשת לדעת — אני עוד לא בן שלושים.

● באמת...

את יודעת שהייתי בפלמ״ח ואת יכולה לנחש. גיל זה מצב נפשי. את מרגישה בת כמה את? יש ימים שאת מרגישה בת

דן בן־אמוץ עם מארלון בראנדו
„אדם אמיתי בהוליווד!”

■ ■ ■

● אנשים שקראו את ספריך מספרים שהם מדלגים על קטעי הפילוסופיה ומתרכזים בקטעי הזיונים.

זו זכותם. כל אדם הוא השופט העליון של עצמו. כשהייתי בן שש־עשרה דילגתי על קטעים שלמים של תיאורי נוף ובגיל מבוגר חזרתי אליהם.

● ב„זיוניוני הדרך” יש יותר פילוסופיה ופחות זיונים.

זה עניין של גיל. לאט לאט אני מתקדם לקראת הספר השלישי, שבו יעלמו הזיונים. חשבתי שכשאגיע לספר השביעי, אקרא לספר האחרון „זיונים? רגע, מה זה זיונים?”

● האם הספרים שלך הם מעין תראפייה לעצמך?

מה פתאום, איזו תראפיה. אם יש לי בעיות יש לי דרכים לפתור אותן.

● מדוע אתה מסתיר את גילך?

איזו חשיבות יש לגיל? אני לא חייב להגיד בן כמה אני. אני חייב להגיד אמת רק לעצמי ולבית־המישפט.

● מספרים שאשמן, לפני מותו,

דן בן־אמוץ עם אשתו השניה, בתיה אפולו
„הדבר היפה ביותר שקרה לי!”

בן־אמוץ בפלמ"ח

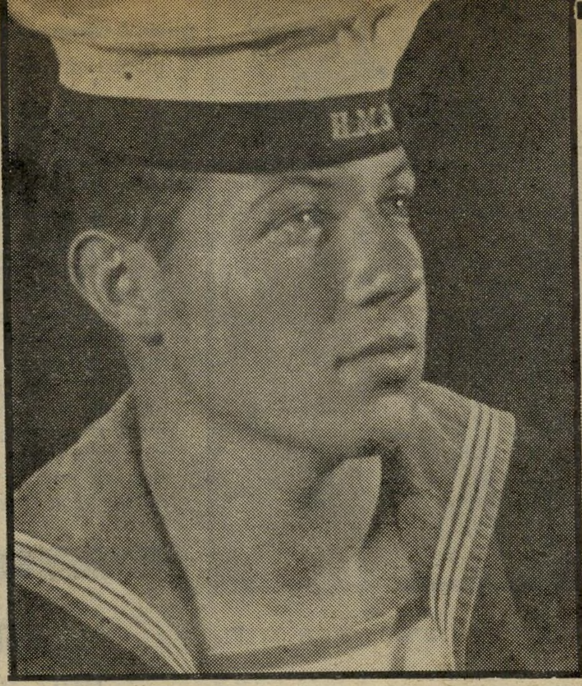

שעוני בחיל־הים הבריטי

"אני לא מתגעגע לשום דבר"

(המשך מעמוד 51)

שמונה־עשרה, אבל תמיד יש מי שמזכיר לך את גילך האמיתי. אני לא אחראי להורמונים ולעצבים. אני אחראי רק לגילי הרוחני. אני משער שאמות יום אחד וזה לא מפחיד אותי.

● **מתי החלטת להפסיק לגלות את גילך?**

לפני שנתיים, כשמלאו לי עשרים ו־חמש, אמרתי די, יותר אני לא מגלה!

■ ■ ■

● **אתה קמצן?**

אני לא חושב שאני קמצן אבל אני לא אלטרואיסט. אני לא נותן לאנשים שאינם ראויים לכך. אני נותן למי שהופך את חיי לעשירים ולטובים יותר. יש אנשים כאלה אבל יש גם הרבה אנשים שאני אדיש לקיומם.

● **אתה מופיע בהתנדבות?**

פעם נהגתי להופיע בהתנדבות. בימים שטרם עמדתי על דעתי. כעת, כשאשת יחסי־ציבור מתקשרת אלי לפתיחה או סגירה או הצגה, ומבטיחה כיסוי עיתונאי וצלמים, אני מבקש ממנה חמשת אלפים לירות עבור הופעה המשרתת את האינ־טרסים שלה.

● **מספרים שאתה אשף בבורסה ובניירות ערך.**

יש לי יועצים. כל מה שלמדתי על הבורסה למדתי מאילי גורליצקי. ואם

תהילים־זאגער בבן־שמן

תהליך של התבוללות

עשיתי כסף זה רק משום שהכסף שווה חרא. שמרתי על ערך כספי ואולי פה ושם הרווחתי משהו. הבורסה היא הדופק האמיתי למה שקורה במדינה.

● **הדוקטור משה קרוי, שנימנת על חסידיו, נטש את תורתו, מה איתך?**

מעולם לא הייתי חסיד שוטה של קרוי, גם כששמעתי את הרצאותיו לא הייתי חסיד שוטה. היו לא ויכוחים רבים איתו. יש לי תיק שלם של מיכתבים. חייתי חיים רציונאליים לפני שהיכרתי את קרוי. פירסמתי את ספרו "הוכחות לוגיות בדבר קיומה של הנשמה" — ספר שבו עשה תפנית של 180 מעלות — למרות שאני לא מקבל את תורתו החדשה. נשארתי אדם רציונאלי. אני ממשיך להשתמש בשכל, כמכשיר בילעדי לגילוי האמת.

■ ■ ■

● **כיצד הצלחת להסתיר את העובדה שנולדת בפולין?**

בדרכון הישראלי שלי כתוב דן בן־אמוץ נולד בתל־אביב. בפלמ"ח עבדתי בעליה בי"ת ומסרתי את דרכוני האמיתי לעליה דל"ת. כשהגעתי ארצה באחת הפעולות, אחרי קום המדינה, הוצאתי דרכון ונתנו הוראה לכתוב בדרכון שנולדתי בתל־אביב. שמי מלידה היה משה. ההורים קראו לי מוסייה. שם המישפחה היה תהלים־זאגער, כלומר אומר־תהילים. זה היה שם נורא להגיע איתו ארצה. ברגע שהיגעתי לבן־שמן המורה שלי חשב שזאגער זה שעון וקרא לי משה שעוני. כך קראו לי עד שעזבתי את בן־שמן, בגיל 16. שנים אחרי זה הייתי פוגש אנשים והם היו אומרים לי שלום מוישה. הייתי מתעלם מהם. הייתי מכחיש שלמדתי בבן־שמן.

● **איך הגעת אל השם דן בן־אמוץ?**

שימעון פרס היה מדריך בבן־שמן ו־פירסם רשימות בעלון הנוער העובד וחותם שימעון פרסקי, ובסוגריים בן אמוץ. לשם היה צילצול יפה. חיפשתי שם פרטי בעל הברה אחת, ובחרתי בדן.

● **למה הסתרת את זהותך ה־אמיתית?**

עברתי כמו כל ילדי חוץ־לארץ תהליך של התבוללות.

● **ומדוע גילית את האמת אחרי כל כך הרבה שנים?**

פתאום זה היה חסר חשיבות. יש אנשים שאני מכיר, שעדיין לא מסוגלים לספר מה היה שמם הקודם. אני מזמן התגברתי על הבעיה הזו. יחד עם זה לא אסכים שמישהו יקרא לי משה תהילים־זאגער. השם הזה לא אומר לי שום דבר.

● **מתי התברר'ה גילו שאתה בעצם ממוצא פולני?**

יום אחד התחלתי לדבר אידיש ופולנית עם יוסל ברגנר. שנינו היינו שיכורים.

■ ■ ■

● **אתה מעדיף אנשים צעירים?**

כן, מכל הגילים. אלא שמשום מה יש יותר בני־אדם צעירים־צעירים מאשר מבוגרים־צעירים.

● **האם נכון שגברים מבוגרים בגילך, שהתנסו בחוויות עם נערות צעירות, מעדיפים בסופו של דבר נשים מבוגרות ומנוסות יותר?**

ודאי, נשים מבוגרות בנות עשרים־ושתים־שלוש.

● **ברצינות...**

בשום פנים ואופן לא! כשהייתי בן 16 מתתי על נשים בשלות עם פרוות ושמלות משי וגרבים עם פס מאחור. זה תהליך טבעי שאנשים מבוגרים בני שלושים (בגילי) מתעניינים בנערות צעירות. אבל אולי אני חוזר לנעורי שוב. פתאום נשים קשישות מוצאות חן בעיני. יש לי שתי חברות מקסימות — אחת בת 35 והשניה בת 37.

● **האם אתה חי עם אשה?**

מאז שנפרדתי מליזה — לא. אני נהנה לחיות לבד. אבל אני פתוח להצעות.

● **יש לך רצפט של האשה האידיאלית בשבילך?**

רצפט ברור מאוד. היא צריכה להיות דו־מינית. מכאן שהיא לא קנאית ולא רכושנית. היא צריכה לאהוב את הבית שלי לפחות כמו שאני אוהב אותו. היא צריכה להיות שותפה לכל, כולל לאהבות.

■ ■ ■

● **אתה עצמך דו־מיני?**

כן! אני דו־מיני. כל אדם נורמלי הוא דו־מיני בצורה זו או אחרת, אבל למה אנחנו מדברים על זה? למה שלא נדבר על הספר החדש שלי.

● **האם היית רוצה להיות סבא, האם העניין של נכדים ודור המשך מעניין אותך?**

לא. לא איכפת לי. לא מעניין אותי אם לילדי יהיו ילדים או לא יהיו להם ילדים. לא מעניין גם מה יקרה לספרים שלי אחרי מותי. לא איכפת לי אם כבר עכשיו יתגנבו בהם, בתנאי שיקנו אותם.

● **כתבת צוואה?**

לא, אבל אני משתעשע ברעיון. הכספים והרכוש ודאי ילכו לילדים.

● **אתה מתגעגע לילדיך?**

אני לא מתגעגע לשום דבר. לא מתגעגע לשום תקופה בחיי. הימים האלה שאני חי עכשיו הם היפים בחיי.

● **בספרך אתה עוסק בעברך.**

אני עוסק בעבר לא מתוך נוסטלגיה ולא מתוך געגועים, אלא משום שרק עכשיו אני מצליח להבין מי הייתי בגיל עשר או עשרים. אני לא מתגעגע לא לתקופת בן־שמן ולא לתקופת הפלמ"ח.

● **להוריך המתים, למישפחתך שנכחדה?**

אני לא מתגעגע לאתמול. אני מתגעגע למחר.

עם יורם קניוק בפאריס

"אני אחראי רק לגילי הרוחני"

רחל מרחלת על כל העולם

הרומן המוזר של הזוג המוזר

לא צריך להכיר אותם באופן אישי, כדי לדעת שהם באמת זוג מוזר. די להסתכל בהם כשהם צועדים ביחד ברחוב. שניהם מפורסמים, וזו עוד סיבה לכך שכל מי שרואה אותם ביחד יסובב את הראש.

במוקדי הבילוי של תל־אביב נראים ב־שבועות האחרונים, כשהם צמודים כמו תאומים סיאמיים, זוכה האירוויזיון, **יזהר** (אבאניבי) **כהן**, דק־הגו ובעל ההופעה העדינה, יחד עם כוכבת־הסרטים העולה, **דבורה בקון**, התגלית האישית של ה־במאי **אסי דיין**. דבורה, למי שלא זוכר, היא בעלת גוף מטיל־אימה, ואומרים עליה שהיא נשמה טובה. היא הופיעה בכמה סר־טים, בהתאם לכישורי־הגוף שלה, וזכתה בהצלחה גדולה. קודם־לכן היתה שומרת־סף בדיסקוטקים, וקודם לקודם־לכן היא

דבורה בקון
שומרת צמודה

היתה פאנצ'ר־מאכרית, או בעברית — מתקנת תקרים.

יש הטוענים שזה רומן אמיתי. יש ה־אומרים — ודווקא המכירים את בני־הזוג — שזו ידידות אמיתית, ושדבורה פשוט באה לסעוד את יזהר בתקופת־משבר שלו. בשביל זה היא גם עברה להתגורר איתו, ודואגת לבשל לו שלוש ארוחות, מינימום ליום.

וכשהם בכל זאת יוצאים מהבית ומ־הארוחות, נזכרת דבורה במיקצוע הקודם שלה. במומחיות רבה היא מצליחה לסלק מעליו את כל המעריצות הטורדניות, ה־נטפלות אליו סתם ככה ברחוב.

אני לא יודעת מה ייצא מהרומן או מהידידות הזו, אבל ברור לי לגמרי שדבר אחד כבר יצא ממנה: יזהר כהן הוא ה־בדרן הישראלי הראשון ההולך עם שומר־ראש צמוד.

תיקוות־שווא לבחורות

אני מציעה שכל מי שמעריצה את **צביקה פיק** — ומי עד גיל 12 אינה מעריצה אותו? — לקרוא את הסיפור הזה רק עד החצי, ללכת אחר־כך לישון עם המון תיקווה בלב וחלומות נעימים, ורק למחרת בבוקר לקרוא את החצי השני.

מי מכן לא קינאה בעתונאית **מירית שם־אור**, אשתו החוקית לגמרי של **צביקה פיק**? אז אתן יכולות להפסיק לקנא בה, כי לא הכל כל־כך טוב בקן הפיקי הזה.

השבוע הגישה מירית תביעה לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, שבה היא דורשת סכום של 200 אלף לירות לחודש מזונות בשבילה ובשביל הצאצא המשותף לה ולצביקה. כמו שאני מכירה זוגות שמתגרשים, זה השלב האחד לפני הפגישה הלא־נעימה ברבנות.

עד כאן לקרוא הערב, ולחלום שאולי נפגוש את צביקה באחד הערבים, שהוא ישים את העיניים שלו דווקא עלינו, ושזה יהיה הרומן הכי משגע שלנו.

את הקטע של הבוקר אני אכתוב בקיצור. מסתבר שצביקה עוד לא הצליח להיכנס להלם של התביעה של אשתו נגדו, וכבר מצא לו נערה צעירה ונחמדה איתה הוא מבלה, ככה בלי בושה ובלי להסתיר שום דבר.

צביקה פיק
תביעה בבית־המישפט

הסיפור הכי עצוב

זה אולי הסיפור הכי־עצוב שסיפרתי לכם בשנים האחרונות.

לפני שש שנים היתה החתונה הכי־מרגשת שאני נכחתי בה. היתה זו החתונה של **הילה אלעזר**, בתו של מי שהיה הרמטכ"ל של צה"ל, דויד („דדו") אלעזר, עם **שלמה כהן**, ששירת עם הילה ב־צבא, בנו של מנהל סניף בנק לאומי בטבריה.

למה חתונה מרגשת? כי הכלה היתה יפהפיה, והאבא היה האבא הכי מאושר בעולם. דדו, שהיה כבר בלי מדים, אחרי הנבזות שעשתה לו ועדת־אגרנט, ערך ב־אמצעות חתונה זו את מיבחן־האמת ל־ידידים שלו: האם הם עזבו אותו, אחרי שהוא הושמץ על־ידי הוועדה, או שנותרו ידידי־אמת.

הידידים הוכיחו שהם ידידי־אמת והופי־עו כאילו על פי פקודה. היתה זו הרהבי־ליטציה הציבורית הגדולה והחמה ביותר שיכול היה דדו לקבל.

אז למה אני נזכרת דווקא עכשיו בכל זה? כי העורב השחור לחש לי באוזן שלא הכל בסדר אצל הילה ודורון. הילה אפילו היתה מאוד רוצה להתגרש, ודורון עסוק עתה בלשכנע אותה שלא לעשות כן.

אני מאוד מקווה שהוא יצליח.

ברכות החלמה ליהורם

מי שראה את תוכנית חג־העצמאות ב־טלוויזיה, בהנחיית **נעמי שמר**, בוודאי שם לב לשינוי הגדול שחל אצל הכוכב, **יהורם גאון**.

אני יודעת כמה כולן אוהבות אותו, אז אני מוכרחה לספר לכן מה בדיוק קרה לו.

כמה שבועות לפני שהתוכנית צולמה לקה יהורם בהתקף־לב. הידידים הקרובים שלו מספרים שזה היה התקף קל, ואני מקווה שהם צודקים. יהורם, כמו כל כוכב אמיתי, מגדיר את ההתקף כ„תשישות גופנית בילבד."

את השיער הלבן שלו, שהחל מידלדל, מצליח יהורם להסתיר בעזרת פאה נוכרית חדשה, אבל את הקמטים, שבאו בעיקבות ההתקף, קשה להעלים. אבל לכל מי ש־מודאג אני יכולה לבשר שבזמן האחרון מרגיש יהורם ממש בטוב, והוא אף יצא לארצות־הברית לשורה של הופעות, שהיו, כפי שמוסרים לי המרגלים שלי שם, מוצלחות ביותר.

הילה אלעזר ושלמה כהן
דדו היה מאושר

שואה של חתונה

את **עדנה לב** אתם זוכרים? כמה ש־היא היתה נחמדה, אתם זוכרים? אז את זה אתם יכולים להתחיל לשכוח. עדנה פשוט כבר לא נחמדה.

החלטתי לכתוב עליה כדי לברך אותה לחתונתה. עדנה, שירדה כבר לפני כמה שנים מהארץ, נישאה **ליורם שינמן**, יורד ותיק יותר ממנה, העוסק במכירת מכוניות משומשות בארצות־הברית.

אין לי שום דבר אישי נגד יורדים, ו־כימעט ואין לי שום דבר נגד מי שמתחת־

עדנה לב וידיד
המרחק הקטן

נים, אבל מדוע לערוך חתונה שמחה, עם המון־המון מוסיקה, דווקא בערב יום־השואה? כל פניות ידידיה של עדנה אליה לדחות או להקדים את החתונה לא עזרו: „אותי לא מעניינת השואה," היא הסבי־רה.

החתונה נערכה במיסעדה ניו־יורקית מפורסמת, טאברן אין דה גרין, במרכז סנטרל־פארק, במרחק של כמה מאות מט־רים ממישרדי הקונסוליה הישראלית, שם נערכה בדיוק באותה שעה עצרת לזכר יום־השואה.

ספורט

כדורגל

הקבוצות חייבות כסף לשחקנים

קבוצת הכדורגל של מכבי נתניה נמצאת, כנראה, במצב כספי קשה, אחרת אי־אפשר להבין את הזילזול שהיא מפגינה כלפי תשלומים לשחקניה. מזה כמה חודשים חייב המועדון תשלומי פרמייה לשחקנים, אבל אינו משלם.

טענת הנהלת הקבוצה מוזרה. חברי ההנהלה טוענים, שהקבוצה אינה משחקת טוב, ולכן יש ירידה בכמות הקהל שמגיע להתמודדויות.

„יש משהו במה שהם אומרים,” כך **רוני גלאוברמן**, שוערה החדש של הקבוצה, „נכון שירידה ברמה גוררת ירידה בקהל, אבל זה לא רלוונטי, ולא

שוער גלאוברמן
חייבים כסף

צריך לעניין אף אחד מאיתנו. אנחנו עושים את שלנו, וצריכים לקבל מה שהתחייבה הקבוצה לתת.”

לגלאוברמן יש גם הסבר מה קרה העונה לאלופת אשתקד: „מכבי נתניה של היום היא קבוצה של מנצחים, של אנשים המתמודדים על אליפות. ברגע שהשחקנים ראו שאת האליפות הם לא יקחו, ירדה להם המוטיבציה לאפס, והם משחקים כדי לגמור את העונה. זה נראה מוזר, אבל זה המצב אצלנו, והדבר היחידי שאנחנו רוצים כרגע הוא לגמור את הליגה ולהתכונן ברצינות לעונה הבאה, כדי לקחת את האליפות.”

בעיות דומות יש לקבוצת הכדורגל של מכבי פתח־תיקווה. השחקנים טוענים, שההנהלה חייבת להם כסף זה זמן רב. הגיעו הדברים לידי כך, שביום השבת האחרון סירבו **ניסים כהן** ו**גד מכנס** לעלות ולשחק נגד הפועל תל־אביב, עד אשר תחזיר להם ההנהלה את הכסף שהיא חייבת להם.

דברים מוזרים מתרחשים במועדון הפתח־תיקוואי. כמה מההמחאות, שניתנו בזמנו לשחקנים, חזרו, חלק לא קיבל כסף, ואחד מהם אף טען במרירות, שהנהלת הקבוצה מעדיפה שהם יפסידו ואז לא תצטרך לשלם פרמיות לשחקנים. אין לקבוצה בית משלה. היא ממוקמת יחד עם כל ענפי־הספורט באותו מקום. „לקבוצה בליגה הלאומית מגיע מקום ויחס טוב יותר,” טוען השחקן, „ואם יש לה בעיות כספיות, יש מספיק עשירים בפתח־תיקווה שיכולים לעזור לקבוצה לצאת מהבוץ, איך אפשר לשחק ככה?”

כדורגל מג'ייס לבחירות

הנהלת בית״ר חוגגת את עלייתן של ארבע קבוצות לליגה גבוהה יותר: בית״ר תל־אביב ובית״ר ירושלים, שעלו לליגה הלאומית, בית״ר נתניה, שעלתה לליגה הארצית, ובית״ר חיפה, העולה לליגה א׳.

מיכה רייסר, צעיר נמרץ, מראשי הליכוד, החליט שיש סיבה לחגיגה, וערך ערב אמנים בהיכל־הספורט של יד־אליהו. יחד עם **צביקה פיק** ו**עפרה חזה** הופיעו השרים **דויד לוי** ו**יורם ארידור**. אליהם הצטרפו ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ׳יצ׳”) **להט** וסגנו, **יגאל גריפל**.

אין זאת הפעם הראשונה, ובוודאי לא תהיה זו האחרונה, שהספורט מנוצל למטרות פוליטיות. אנשי הליכוד תפסו טרמפ על עגלת הליגה לכדורגל, כל זאת ערב בחירות.

בסוף החגיגה נערך גם מישחק קט־רגל, ובסיומו הוענקו פרסים למצטייני קבוצות בית״ר.

הישראלים המטיילים

יום הרביעי הבא, שבו תשחק קבוצת הכדורגל של ליברפול מול ריאל מדריד, יהיה לא רק חגם של האנגלים היוצאים את ארצם במטוסים מייוחדים, או של אוהדי קבוצת־הפאר ממדריד, תהיה זו גם שימחתם של שני ישראלים שזכו לכבוד מייוחד. השניים, העיתונאי **פנחס** („פיני”) **זהבי** ועורך־הדין הירושלמי **ראובן ריבלין**, יושב־הראש לשעבר של קבוצת הכדורגל של בית״ר ירושלים, הוזמנו לצאת במטוס מיוחד של ליברפול לפאריס.

מישחק זה, גמר גביע אירופה בכדורגל, מושך אחריו התעניינות רבה. מיספר הצופים שיגיע לשם יהיה עצום. במטוס שבו יוצאים ריבלין וזהבי יהיו, מלבדם, שחקני הקבוצה ואנשי המועדון בלבד. זימונם של השניים הוא מחווה יוצאת־דופן, שלא רבים זוכים לה.

השניים קשורים למועדון זה זמן רב. לזהבי קשרים עם אנשי הכדורגל האנגלי, שאותם הוא מטפח. קשריו עם ליברפול העמיקו, לאחר שהיה קשור במכירתו של **אבי כהן**, מה שהיה בסופו של דבר לשביעות־רצונו של המועדון. על כך ועוד גמלה ליברפול לשניים במחווה מיוחדת זו.

ביקור סודי

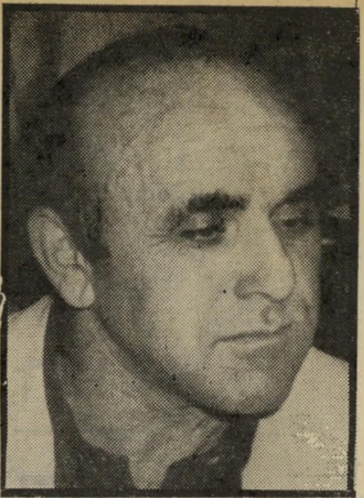

מאמן שפר
פגישה חשאית

מנהלה המפורסם של קבוצת הכדורגל הגרמנית בורוסיה מינשנגלדבאך, **הלמוט גרהסוף**, ביקר בישראל ושהה בה ארבעה ימים. הביקור היה חשאי. מיספר קטן מאוד של אנשים ידע על כך, וגם זאת במיקרה. במשך שהותו בארץ נראה גרהסוף בחברתו של המאמן הלאומי לשעבר, **עימנואל שפר**.

הניסיונות לגלות את הרקע לביקורו עלו בתוהו. השניים סירבו לומר מה המניעים לכך. אין זה מן הנמנע שהקבוצה הגרמנית מגלה עניין בכמה מהשחקנים הישראליים.

לאחרונה התפתח בארץ מסע אירופי לגילוי כישרונות. כך ביקר, לאחרונה, מנהלה של קבוצת הכדורגל האמריקאית קליבלנד, כן שהו בארץ אנגלים המעורים היטב בכדורגל בישראל. נראה שהפוטנציאל הטמון בשחקנים הישראליים מעניין את הקבוצות הזרות. כמה שחקנים לוטשים עיניהם אל מעבר לגבול, בתיקווה לתפוס מקום בקבוצה אירופאית טובה. לא יהיה זה מן הנמנע שהתפתחויות בכיוון זה יתנו את ביטויים כבר בימים הקרובים, עם סיום המחזור האחרון של הליגה, שיהיה ביום שבת זה.

בכל אופן, אחד מאנשי־המפתח, ומהראשונים שיזמו חילופי שחקנים הוא עימנואל שפר. את תגובתו אי־אפשר היה לקבל, שכן מיד עם סיום ביקורו של האורח מגרמניה עזב שפר את הארץ לרגל עסקיו.

מי מרוויח? - מי מפסיד?

הכדורגל מרכז סביבו סכומים אדירים של כסף. הפועל תל־אביב, למשל, תוציא סכום גדול עבור הזכייה באליפות. השחקנים יקבלו מענקים של 200,000 לירות עד 500,000 לירות כל אחד. אלה הם מענקים מיוחדים עבור הזכייה באליפות. מלבד זאת יקבל כל אחד מהם סכום נוסף, של 40,000 לירות כל אחד, על־פי החוזה שלהם עם האגודה. החוזה מזכיר בעצם סכום של 18,000 לירות לכל שחקן, אבל אחרי המתנה ממושכת של 12 שנה

מאמן שוויצר
רבע מיליון לירות

כדי לזכות באליפות, החליטו קברניטי הפועל להגדיל את הסכום. מאמן הפועל תל־אביב, **דויד שוויצר**, לא יצא נפסד מהעיסקה, והוא יקבל רבע מיליון לירות עבור ההישג.

בחלק התחתון של הטבלה מפסידים כסף. כך זה, לכל הפחות, לגבי כמה משחקני הפועל חיפה, היורדת לליגה הארצית. השחקן **שלום שוורץ** חתום על חוזה, שלפיו יעלה לו השיחרור מהקבוצה 800,000 לירות אם הקבוצה תרד, ו־300,000 לירות אם הקבוצה תישאר בליגה. **לאלי מיאלי** יעלה השיחרור 150,000 לירות, אם הקבוצה היתה נשארת בליגה ו־500,000 לירות אם היתה יורדת. יוצא ששוורץ מפסיד 500,000 לירות ומיאלי מפסיד סכום של 350,000 לירות.

בבית״ר תל־אביב, העולה השנה לליגה הלאומית, החליט מאמץ הקבוצה, **אהרון גניש**, שלא להמשיך ולהעסיק את הוותיק, **גיורא שפיגל**. שפיגל זכאי למענק־עלייה בסך 500,000 לירות. גם **ירון אדיב** ו**אבי ליברמן** יקבלו כסף, כל אחד מהם יזכה במענק־עלייה של 150,000 לירות.

הפרינציפ: להרוויח!

400,000 לירות שטרלינג, שהם כ־80 מיליון לירות ישראליות, תדרוש קבוצת הכדורגל של מנצ׳סטר יונייטד עבור השחקן המחונן **ג׳ו ג׳ורדן**. סכום זה יידרש, אם יימכר החלוץ המצטיין לקבוצה אנגלית. במיקרה שקבוצה אירופית אחרת תהיה מעוניינת לרכוש אותו, תדרוש מנצ׳סטר סכום קטן יותר, של 240,000 לירות שטרלינג, שהם 48 מיליון לירות ישראליות.

ג׳ורדן הסקוטי, שעליו נאמר שהוא מגדולי החלוצים שקמו אי־פעם לממלכה הבריטית, הוא כבר בן 29. גיל שאינו צעיר לכדורגל, ולא נותרו לו שנים רבות להרוויח כל־כך הרבה כסף. הוא תפס, כנראה, את הפרינציפ, ועם סיום החוזה שלו עם מנצ׳סטר סירב לחדש אותו, אלא בתנאים אחרים.

הוא הציע לראשי המועדון את הצעתו לפני חודש, אבל הם דחו אותה על הסף. ג׳ורדן לא התייאש, ולפני בואו לישראל הוא נתן למועדון אולטימטום של שבועיים, כדי שיגבשו עמדה סופית לפני דחיה של הצעתו. עם סיום מישחקו בישראל נגד נבחרת הכוכבים וחזרתו לאנגליה היה על ההנהלה להודיע מה תשובתה. לא נראה כרגע שההנהלה תיעתר לדרישותיו. גם כך היה ג׳ורדן אחד השחקנים היקרים בליגה האנגלית.

„יש שחקנים שמשחקים גרוע יותר”, הוא אמר לכתבת העולם הזה, כששהה בישראל, „בכל זאת משכורתם גבוהה יותר מזו שאני מקבל. אין שום סיבה, ששחקן טוב כמוני לא יקבל את מה שמגיע לו.”

מנצ׳סטר שילמה עבור ג׳ורדן סכום של 350,000 לירות שטרלינג לפני שלוש שנים, ושיחררה אותו מלידס יונייטד. אמנם, קהל רב, שהביא לגידול בהכנסות המועדון, בא בעיקבות ג׳ורדן, אך נראה, שאם אמנם יימכר השחקן הזה לקבוצה אירופית, יפסיד המועדון כסף על העיסקה כולה.

„אני ממהר להודיע על פרישתי ממנצ׳סטר,” אומר ג׳ורדן, „אני מקווה שהמועדון יחליט להגיע איתי לעמק השווה. אבל אני בטוח, שברגע שהדבר יפורסם, תהיינה מספיק קבוצות שתרצנה לקנות אותי.”

כדורגלן ג׳ורדן (משמאל)
אולטימטום בישראל

טבעי טבעי. קפוא קפוא.
פרי-יכין
לימונים
משקה מרוכז קפוא
אשכוליות
משקה מרוכז קפוא
תפוחים
משקה מרוכז קפוא
תפוזים
חלום טבעי ביום קיץ
להכנת
5
כוסות
פרי יכין
פרי יכין - מפרי טבעי מובחר,
ללא חומר משמר ללא צבע מאכל.

Baby Shampoo

שמפו עדין בעל נוסחה
מיוחדת המונעת גירוי
העיניים ועור הקרקפת.

Baby Powder

טלק מיוחד לספיגת
הלחות המיותרת,
לצינון והרגעת העור.

Baby Lotion

תחליב התינוק הנמכר
ביותר בארצות הברית.
מרכך ומזין את העור.
מ.נע דלקות וגירויים,
בעל פעולה ממושכת
ומצטיין בניחוח
של רעננות ובריאות.

Baby Oil

שמן תינוק מעולה.
מונע גירוי של
עור התינוק בחיתול .
מונע ייבוש העור
לאחר חשיפתו לשמש.

Baby Bath

תכשיר חדיש המשמש
כתחליף אמבט לתינוק.
צמר הגפן הספוג ב־Baby Bath
מחליק על עורו של
התינוק ומותיר אותו
נקי רענן ורגוע.
ממש כמו לאחר אמבט

להשיג בבתי המרקחת ובחנויות המובחרות לשרות עצמי.

מה איכפת לתינוק שלך ש־Baby Magic
הוא ספור הצלחה באמריקה?
העור שלו יתן לך את התשובה.
להצלחתה חסרת התקדים של סדרת Baby Magic
(בֵּייבִּי מֶגִ'יק) נגיעה ישירה במיליוני תינוקות
ברחבי ארצות הברית. מוצרי Baby Magic
הפכו תוך זמן קצר לנמכרים ביותר בארצות הברית,
והכמויות מוכפלות בחלק מהמוצרים מדי שנה.
מהו סוד ההצלחה של Baby Magic?
אנשי המחקר ורופאי הילדים העומדים מאחורי
Baby Magic בארצות הברית יצרו מיגוון
תכשירי טיפול שהותאמו במיוחד לעורו העדין
של התינוק, ולמידת הלחות והשומניות
החיוניים לבריאותו ולרעננותו.
מוצרי Baby Magic נמכרים ב־3 גדלי אריזות,
והם מצויידים בשסגור חסכוני מיוחד המאפשר לך
להוציא מן הבקבוק הפלסטי את הכמות המדוייקת
הדרושה לך. היום גם את יכולה להעניק לתינוקך
עור בריא, רענן ומלא חיוניות עם סדרת Baby Magic.
Baby Magic כל תינוק ירגיש בהבדל

לפיד הורה להכין תוכנית כלבוטק נגד הרדיו וכשהתברר שהתוכנית הציגה דווקא את חובבנות הטלוויזיה הורה לגנוז אותה

מפיק כלבוטק
רפי גינת

מילחמת הרדיו בטלוויזיה

מנכ״ל רשות השידור, יוסף („טומי״) לפיד, חכך ידיו בהנאה. מולו ניצב מפיק התוכנית כלבוטק, רפי גינת. לגינת היה סיפור־שחיתות: תוכנית הרדיו, כל צבעי הרשת, ערכה לפני יום־העצמאות מיבצע מיוחד. יחד עם ליבי, הקרן־לביטחון־ישראל, ועם יצרן הדגלים הירושלמי המפורסם, יצחק ברמן, נערך מיבצע מכירות רדיופוני של דגלי הלאום, שנמשך חודש שלם. תמורת כל דגל קיבל יצרן הדגלים 15 שקל, ויתר הסכום הוקדש לליבי. גינת בא עם מידע, שלפיו סירבו עורכי כל צבעי הרשת לערוך את המיבצע עם יצרני דגלים אחרים, שרצו לתת את הדגלים במחיר זול הרבה יותר. „כך, בגלל יחס מועדף לברמן״, טען גינת, „הפסידה הקרן־לביטחון־ישראל כסף רב״.

אחד החוקים שעליהם מקפידים מאוד ברשות־השידור אומר, שאין לשדר, ברדיו או בטלוויזיה, אף מילה על רשות־השידור עצמה ללא אישור מוקדם של מנכ״ל הרשות. כשבא גינת ללפיד, כדי לבקש ממנו רשות להכין כתבה על תוכנית הרדיו, הוא היה משוכנע שלפיד יאסור זאת. אך גינת אינו אוהב את מנהל הרדיו, גידעון לב־ארי ואת מפיק כל צבעי הרשת, דויד („דודי״) מרגלית. לב־ארי ומרגלית היו המפיקים הקודמים של כלבוטק, ולגינת כבר נמאס לשמוע הערות מסוג: „פעם התוכנית הזאת היתה מצויינת.״

להפתעתו ולשימחתו של גינת נתן לו לפיד אור ירוק. היו ללפיד, ככל הנראה, סיבות טובות לאשר תוכנית טלוויזיה שתכה את הרדיו. לפיד אינו אוהב את עצמאות היתר שמגלה מנהל הרדיו, גידעון לב־ארי, בחודשים האחרונים, והחליט, ככל הנראה, ללמדו לקח. התוכנית כל צבעי הרשת היא התינוק של לב־ארי, שהפקיד עליה את האיש המקורב לו ביותר ברדיו ואת ידידו האישי, דודי מרגלית. לפיד גם רצה להראות שהוא ליברל אמיתי וכי כאשר יש מקום, הוא מוכן שרשות־השידור תבקר גם את עצמה.

מנכ״ל לפיד
הגינות עיתונאית

הגינות ✱ עיתונאית

גינת הטיל על אחד מכתביו, ירין קימור, לערוך את התחקיר ואת הכתבה. גם גינת וגם קימור שכחו להודיע למרגלית שהם חוקרים עליו. אולם, כפי שקורה תמיד בטלוויזיה, המידע דלף החוצה. למרגלית נודע שכלבוטק מכין כתבה נגד התוכנית שלו. אך הוא לא גילה לאנשי כלבוטק שהוא יודע על מזימתם.

מרגלית ידע גם כיצד התחילה הפרשה. כמה ימים לפני מיבצע הדגלים התקשר אליו יצרן דגלים בשם חסון. חסון דרש לשתפו בתוכנית, ולמכור דגלים במחיר שברמן מוכר אותם. מרגלית הסביר לו בנימוס, שהוא נזכר מאוחר מדי, וכי התוכנית כבר מוכנה, אבל הבטיח לו: „במיבצע של השנה הבאה, ניתן גם לך הזדמנות להשתתף.״ חסון התרגז ואיים על מרגלית: „אני אפנה לעיתונאים ואלך לכלבוטק.״ מרגלית טרק לו את הטלפון בפניו.

ביום הראשון לפני שבוע, יומיים לפני שידור כלבוטק, התקשר גינת עם מרגלית: „אנחנו עומדים לשדר איזו כתבה על מיבצע הדגלים שלכם ביום־העצמאות. אל תדאג. הכתבה לא תתקוף את כל צבעי הרשת, אלא רק את ברמן ואת ליבי.״ מרגלית עמד על כך שהוא ישותף בדיון שאחרי התוכנית. „לכל מי שאתם תוקפים בתוכנית, נותנים הזדמנות להגן על עצמו. גם אני רוצה את ההזדמנות הזו.״ גינת סירב וידע מדוע הוא מסרב: מרגלית ידוע כאיש רדיו וטלוויזיה מעולה, וקשה לצוות של כלבוטק להתמודד איתו.

על לפיד הוטל להחליט אם לאפשר למרגלית לענות על ההאשמות במיסגרת התוכנית או לא. מנהל הרדיו גידעון לב־ארי, התקשר ללפיד. להפתעתו של לפיד, לא ביקש לב־ארי שלא לשדר את התוכנית. הוא אפילו תמך בשידורה. הוא רק דרש הגינות עיתונאית אלמנטרית — לאפשר למרגלית להופיע בתוכנית. ללפיד לא היתה ברירה, והוא הורה לגינת לשתף את מרגלית בכלבוטק.

מנהל לב־ארי
לגמור חשבונות

מפיק מרגלית
להכין שעורי־בית

למרות שמפיקי כלבוטק מנסים ליצור את הרושם אצל קהל־הצופים, שהתוכנית מוגשת בשידור חי, הרי שכלבוטק מוקלט בבוקר יום ההקרנה, ביום שלישי בבוקר. מרגלית, יחד עם יצרן הדגלים ברמן ועם אלוף מישנה ד״ר אהוד דיסקין, אחד מראשי ליבי, הוזמנו לאולפן. באולפן נכח גם היועץ המישפטי של רשות השידור, עורך־הדין נתן כהן. כהן נוכח בכל פעם שמקליטים תוכנית כלבוטק, כדי למנוע ממפיקיה להביא על רשות־השידור יותר תביעות־דיבה מאשר יש לה עד כה בגלל כלבוטק.

טובת־הנאה ✱ שלישית?

בפני הנוכחים באולפן הוקרן סרט, שאותו צילם ירין קימור. בסרט רואיינו יצרני־דגלים, מתחרים של ברמן, ביניהם גם חסון, שסיפרו שהם היו מוכנים לייצר את הדגלים בסכום נמוך מזה של ברמן. קימור אף גילה חריצות רבה, הוא מצא יצרן־דגלים פלסטיים קטן, ולקח ממנו הצעת־מחיר זולה בהרבה מהמחיר שאותו קיבל ברמן.

הרושם מהסרט היה חמור מאוד. נראה היה שהקשר בין דודי מרגלית ובין ברמן גרם להפסד כסף רב, שהיה צריך לעבור לצה״ל. מבלי שהדברים נאמרו, נוצר רושם שלמרגלית יכולה היתה להיות טובת־הנאה אישית מהמיבצע.

(המשך בעמוד 60)

65

בתוכנית התשלומים הסנסציונית של דיזנהויז תוכל ליהנות כעת מנסיעות וטיולים בחו״ל בתשלומים, מבלי שתהיה חייב להיות בעל זכויות ב״מוסדות שונים״ ולהשיג פנקסי חברות ב״מועדונים שונים״! בחברת דיזנהויז, מהגדולות, הרציניות והמובילות בענף התיירות, לא מוכרים לך ״הנחות״! אין ״מכירות סוף עונה״! אין טיולים ״מיואשים״ ואין ״מכירות עודפים״! אנו מארגנים עבורך טיולים מכובדים, על רמה, לכל היעדים לפי רצונך, הזמן העומד לרשותך והיעד הנבחר על ידך. אתה מקבל מידע מדוייק על פרטי הטיול. אתה, הנוסע, נהנה בטיולי דיזנהויז מן המחירים הסבירים, ההטבות והתנאים המיוחדים הנובעים מיכולתנו כחברה גדולה.

תשלומים לכרטיסי טיסה

בלי ריבית
בלי הצמדה
״בלי טובות״

20% ממחיר הכרטיס, במזומן עם רכישתו ו־80% בארבעה תשלומים חודשיים שווים, החל ב־1 לחודש שלאחר מועד הרכישה. (התשלומים בשקלים).

לכל סוג כרטיס שהוא במטוסי חברות התעופה הסדירות

תשלומים לטיולים לחו״ל

בלי ריבית
בלי הצמדה
״בלי טובות״

⅓ מהמחיר במזומן בעת ההרשמה,
⅓ — כ־10 ימים לפני היציאה לחו״ל לפי שער הדולר ביום התשלום, ⅓ ב־6 תשלומים חודשיים שוים, החל ב־1 לחודש שלאחר מועד היציאה. בשקלים

בתוכנית ״סע־קל״ של

דיזנהויז

ו״ישראכרט״

טרנס־אירופה
26 יום, איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה ובלגיה.
בתי־מלון דרגה א׳
חצי פנסיון (למעט לונדון)
הטיול המפורט והמושלם ביותר לאירופה ובנוחות מכסימלית
$1,872

סקוטנוביה
25 יום, סקנדינביה וסקוטלנד. דנמרק, שוודיה נורבגיה, סקוטלנד ואנגליה.
חצי פנסיון (למעט לונדון)
$2,230

מיני אירופה
16 יום: איטליה, שוויץ הרביירה האיטלקית.
חצי פנסיון, בתי מלון דרגה א׳
$1,197

טיולי יוקרה לארה״ב
27 יום ארה״ב מחוף לחוף
$2947
30 יום ארה״ב מחוף לחוף
$3247
בתי מלון דרגה א׳ ודה לוקס

1001 פנים של דרום אפריקה
22 יום חצי פנסיון
כל מה שיש לראות בדרום־אפריקה
(כרטיס הטיסה ב־12 תשלומים, בשקלים ללא הצמדה (P.L.P.)
$3,100

ועוד מגוון רחב של הצעות לטיולים!

ההצעה בלעדית לחברי ישראכרט! אם אינך חבר ישראכרט הזדרז להרשם

אשראי וטוב לנסוע עם דיזנהויז בכרטיס האשראי של ישראכרט

הכנס לאחד מסניפינו:
ת״א, רח׳ בן יהודה 21 טל. 652140
ת״א, רח׳ בן יהודה 33 טל. 654676
ר״ג, בורסת היהלומים טל. 266222/3
ירושלים, רח׳ שמאי 9 טל. 246868/9

סע באושר
ואשראי
לכל מקום בעולם

הורים בכל מחיר

ריצ'ארד פארקר החליט שהוא בנם של נעמי ושלמה לוי ולמרות שהבדיקות המעבדתיות שוללות אפשרות זו הם קיבלו אותו למישפחתם

1959 נעמי לוי נושאת בידיה את בנה אהרון, שנפטר מכוויות בהיותו בן שנתיים. בחלומותיה ראתה נעמי את בנה השני, יורם, שנפטר שבוע אחרי הלידה. כשראתה את ריצ'ארד פארקר האנגלי, חשה שהנה הבן יורם חוזר אליה.

"תגידי שאני הבן שלך, שאת ה־אמא שלי," ביקש ריצ'ארד פארקר מן האשה שישבה מולו. נעמי לוי נעצה בו מבט, ודמעות חנקו את גרונה. „אני מרגישה שאתה הבן שלי," השיבה.

לפני שלוש שנים הגיע פארקר לישראל כדי למצוא בה את זהותו. כשהיה בן שבע, גילו לו הוריו, שגידלו אותו בבריסטול שבאנגליה, כי הוא ילד מאומץ. ריצ'ארד לא הופתע. תמיד היה מוטרד מכך, שמראה פניו שונה מזה של שאר הילדים בשכונת מגוריו. שיער ראשו המקורזל וגוון עורו השחום הבדילו אותו מחבריו. אפילו בגילו אין הוא משוכנע. הוא משער שהוא בן 23. להוריו אין מיסמכי־אימוץ והפרטים שהצליח לדלות מהם מעטים. הוא נימול והוריו סיפרו לו שהוא ממוצא תימני.

כאשר החליט לנסוע לישראל מימנו הוריו המאמצים את כרטיס הטיסה. הוא פנה לקבוצת שילר — קיבוץ ליד רחובות — והתקבל לעבודה כשאר המתנדבים המגי־עים לארץ.

לריצ'ארד היתה מטרה אחת: למצוא את הוריו האמיתיים. הוא קיווה שמישרד־הפנים יעזור לו. אלא שפקידי המישרד לא ידעו מאומה על עברו. מדי פרק זמן האריכו את היתר השהייה שלו בארץ, כדי שיוכל למצוא את הוריו, אך סוד עברו לא נפתר. ריצ'ארד נותר בודד.

הילד שבחלומות

כשנואש, **פנה** למערכת ידיעות אח־רונות, שפירסמה את תמונתו ואת סיפורו האישי כדי לסייע לו. „זה לא היה קל ללכת ולחשוף סיפור כל כך אישי בפני הציבור," הוא מסביר במבוכה.

נעמי לוי, בת העדה התימנית, אם ל־11 ילדים שמתגוררת בשכונת דורה בנתניה, ראתה את התמונה בעיתון וקפאה על מקומה. היא ילדה 14 ילדים, שמהם נפטרו שלושה, וכל השנים היה לה קשה להש־לים עם כך. אחד מהם, אהרון, שהיה צריך להיות היום בן 23 (כגילו המשוער של ריצ'ארד) הובא בזמנו לבית־חולים, בגלל כוויות קלות ממים רותחים שנשפכו על רגלו. אחרי יומיים הודיעו הרופאים בבית־החולים הלל יפה לאם המודאגת, שבנה נפטר. היה לה קשה להאמין. היא השאירה במחלקה ילד בריא, ומיאנה להשלים עם הבשורה המרה.

גם אחת מבנותיה אושפזה באותה השנה באותו בית־חולים. הילדה התקשתה לנשום, אחרי זריקת חיסון שקיבלה. בבית־החולים גילו הרופאים לאם כי הילדה סובלת מלב מוגדל. חלפו יומיים, ומצבה החמיר. כעבור יומיים נוספים נפטרה.

נעמי ושלמה לוי, בעלה, החליטו להח־ליף מקום מגורים, כמאמר הפיתגם „משנה מקום — משנה מזל".

לידת הבן יורם — הילד השלישי שנפטר במישפחת לוי — היתה בזמנו לאירוע משמח במיוחד. כשנולד היה בן יחיד. מילבדו היו עוד ארבע בנות.

לפני מועד ברית המילה הוא נבדק על־ידי רופאה, שגילתה כי הוא סובל מצהבת. לכן נשלח מייד לבית־החולים בילינסון. כעבור יומעיים הופיע שוטר בביתה של נעמי לוי ובפיו בשורת־איוב: יורם נפטר. האם מיהרה לבית־החולים ובדלת הכניסה נעצרה. הסבירו לה שאין צורך שהיא תיכנס למחלקה. „אנחנו נטפל בכל," הסבירה לה האחות. נעמי נותרה עומדת במקום, מזועזעת. היו אלה ימי מילחמת ששת־הימים ובעלה, שלמה, לא היה עימה.

מעולם לא הראו לה תעודת פטירה ולא ביקשו ממנה לחתום על מיסמך כלשהו. „הרגשתי שנעלם לי הילד," היא מסבירה. ומאז היא רואה את יורם בחלומותיה.

התמונה בעיתון הפיחה בה תיקווה, שהנה יורם חוזר. היא הזעיקה את בנה יוסי, המשרת היום בצבא, והראתה לו את ה־תמונה שבעיתון. „היא היתה כל כך נר־גשת," מספר יוסי, „אף פעם לא ראיתי אותה במצב כזה. הרגשתי שאני מוכרח להביא אליה את יורם."

יוסי טילפן אל ריצ'ארד פארקר, ששהה באותם ימים בקיבוץ מישמר דויד, וסיכם עימו שיבוא לקחתו ולהחזירו אל חיק המישפחה הנרגשת בנתניה.

1981 נער שחום, ששיער ראשו מקורזל, הופיע בפתח ביתה של מישפחת לוי בנתניה. אם המישפחה קראה לו יורם וחשה שהוא בנה. עתה יורם הוא הבן ה־12 במישפחת לוי. גם ריצ'ארד מרגיש כאילו מישפחת לוי היא מישפחתו.

מי אתה, יורם לוי?

היה זה רב שבת. כל בני המישפחה המתינו בפתח הבית, מתוחים ונרגשים. ריצ'ארד טיפס במעלה המדרגות וחש התרוממות רוח. „קראתי לו יורם, ל־

(המשך בעמוד 63)

המיסמך המכחיש

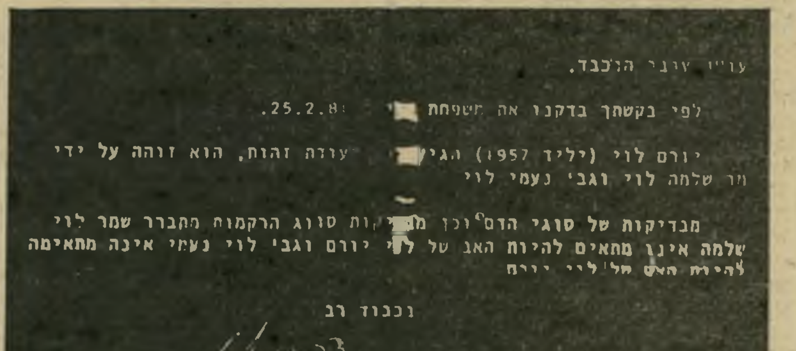
עו"ד יוני הנכבד.

לפי בקשתך בדקנו את משפחת .25.2.8

יורם לוי (יליד 1957) הגיע עודה זהות, הוא זוהה על ידי ...ר שלמה לוי וגבי נעמי לוי

מבדיקות של סוגי הדם וכן מ...ות סווג הרקמות התברר שמר לוי שלמה אינו מתאים להיות האב של ... יורם וגבי לוי נעמי אינה מתאימה להיות האם של לוי יורם

בכבוד רב

...רופי ד. נלקן

...גבה לאימונוהמטולוגיה

אחרי האכזבה מתוצאות בדיקת־הדם וסיווג רקמות שנערכו להורים ולריצ'ארד בבית־החולים תל־השומר, פנתה המישפחה לבית־החולים **הדסה** בירושלים, כדי לבצע בדיקות חוזרות. בשתי הבדיקות נקבע, שנעמי ושלמה לוי אינם הוריו הביולוגיים של ריצ'ארד.

שטיח של זהב

(המשך מעמוד 23)
בעניין זה. האירוח במלון־הפאר היה, כמו־בן, על חשבונו של אבי החתן.

היום ידועים מיפעליו של שפירא בכל העולם. התוצרת שלהם היא כה מעולה, עד שהשאה הפרסי, לפני שהופל, ביקש משפירא להקים מיפעל לשטיחים ולמכור ידע באמנות זו לארץ שהיא מולדת השטיחים הבלתי־מעורערת. שטיחי כרמל מפארים כימעט כל בניין ציבורי גדול המכבד את עצמו ברחבי־העולם. שפירא עצמו מפקח על ההזמנות הגדולות או היוקרתיות, ומבלה ימים מעטים בארץ. במרבית ימות השנה הוא נמצא עשרות אלפי רגל באוויר, או במיסעדות ובתי־מלון כשרים בבירות אירופה, ארצות־הברית או המיזרח־הרחוק.

עסקים — רק ביום

למרות הצלחתו המיסחרית לא איבד שפירא מלמדנותו הידועה, מחוש־ההומור שלו, מנדיבותו ומהנאתו

שפירא עם בנקאי לוינסון
הבנקים הצילו

משיחת חכמים מפולפלת. מדי יום הוא לומד דף גמרא, ממש כפי שנהג בהיותו תלמיד ישיבה: „המזל שלי,” הוא אמר פעם לידיד, „שהגויים לא עושים עסקים בשעות הלילה, כך שאני יכול ללמוד מדי לילה.” למרות עיסוקיו הרבים, הוא מקפיד להיות ראש מישפחה מסור ונאמן. ידידיו הקרובים אומרים עליו שהוא אב נפלא לחמשת ילדיו, שלושה בנים ושתי בנות, ובעל מסור.

כשהחליט הרבי מגור שהוא רוצה את שפירא בראש רשימת אגודת־ישראל, היתה זו מכה פוליטית קשה לעסקני האגודה ולחברי הכנסת שלה, שכולם התמודדו על ראשות הרשימה. היתה זו, ככל הנראה, הסיבה לכך שהרבי החליט דווקא על שפירא. אולם תדהמתם של אלה היתה קטנה לעומת זו של שפירא, שהיה באותה עת במסע עסקים בארצות־הברית.

שפירא מעולם לא חשב להיכנס לפוליטיקה, ובוודאי שלא במיסגרת הצרה של אגודת־ישראל, כפי שלא חשב אף פעם לחזור ללימודי תורה, או להשתמש בתואר הרב שאותו הוא נושא. שלא כמו רבנים אחרים, הרואים זאת כמיצווה להשיא זוגות בישראל, מסרב שפירא להשיא אפילו את ידידיו הקרובים ביותר. פעם הוא הסביר זאת: „השליחות שלי זו התעשיה. כשאני יוצר מאות ואלפי מקומות עבודה ליהודים, אני מרגיש שאני עושה מיצווה גדולה יותר מאשר לעסוק בהוראה, או חס וחלילה בפוליטיקה.”

כשטילפן אליו ערב יום־העצמאות, למלון הפאר שבו התגורר בניו־יורק, אחד מעסקני אגודת־ישראל והציע לו את המקום הראשון ברשימת האגודה לכנסת, דחה שפירא את ההצעה בתקיפות רבה. יומיים אחר כך הודיע לו אותו עסקן שההצעה יצאה ממיסגרת הצעה והפכה להיות הוראת הרבי מגור. בפני הוראה כזו אפילו האיש החזק של התעשייה הישראלית אינו יכול לעמוד, ושפירא הסכים מיד.

קשה להניח שמישהו מבין עסקני אגודת־ישראל שמח למינויו של שפירא. אך במטה המערך היתה שימחה גדולה. שפירא נחשב למפא״יניק של אגודת־ישראל, ולאיש כמעט ואין ספק, שעד כמה שזה יהיה תלוי בו, תצטרף אגודת־ישראל לקואליציה עם המערך.
יוסי ינאי

מילחמת הרדיו בטלוויזיה

(המשך מעמוד 57)
אולם מרגלית היה מוכן לשידור. הוא הביא עימו מיסמכים, שהוכיחו שאין לסמוך על דיברי יצרני־הדגלים האחרים. מרגלית הצליח לקבל הצעות־מחיר שונות לגמרי מהצעות־המחיר שאותם נתנו יצרני־הדגלים המתלוננים, ושאל: „מתי אתם רוצים להאמין להם? כשהם רוצים לנגח מיתחרה ולנקום ברדיו, או כשהם מגישים הצעות־מחיר ריאליות?” מרגלית גם הצליח להוכיח שייצרן דגלי־הפלסטיק נתן הצעת־מחיר נמוכה, משום שידע שאין כל כוונה לרכוש אצלו דגלים, אלא רק להוכיח שיצרן אחר לקח מחיר מופרז כביכול.

פניהם של רפי גינת וירין קימור חוורו. הם עמדו מול איש רדיו וטלוויזיה מיקצועי, שטרח גם להכין היטב את שיעורי־הבית שלו. ליד מרגלית הם נראו חובבים ועלובים.

לגמור חשבונות

מרגלית לא הירפה. בנימוס רב הוא לעג והתעלל בעורכי התוכנית ובמפיקיה. היועץ־המישפטי של הרשות, נתן כהן, הבין שעומד לקרות אסון. אם התוכנית היתה משודרת, היא היתה מציגה את עורכי כלבוטק ומפיקי תוכנית זו באור שלילי ביותר, ולדבר היה השלכות גם מעבר לאותה תוכנית שעסקה בדגלים, בעיקר לנוכח העובדה שנגד כלבוטק עומדים עתה כמה מישפטי־דיבה.

כהן מיהר לטלפון והזעיק את לפיד. לפיד פרץ לאולפן באמצע ההקלטה והחל לצעוק על מרגלית: „אתה לא תעשה לנו את זה. אנחנו נקליט את התוכנית מחדש, ואתה לא תגיב על הדברים כמו שהגבת.” מרגלית סירב: „אתה יכול לפטר אותי אם אתה רוצה, אבל אני אגיד בתוכנית רק את האמת. אני לא יזמתי את התוכנית, אבל אם אתם רוצים תוכנית על מיבצע הדגלים, בבקשה, שזו תהיה תוכנית עם כל האמת.”

ללפיד היתה באותה עת פגישה עם ראשי מישרד האוצר, והוא לא יכול היה להמשיך ולנהל את הוויכוח. הוא הורה להמשיך את הקלטת התוכנית מהמקום

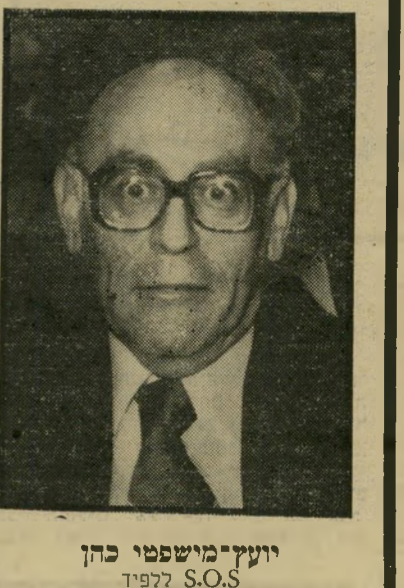

יועץ־מישפטי כהן
S.O.S ללפיד

שבו היא הופסקה, והודיע שיבוא מאוחר יותר כדי לצפות בה.

כעבור שעה, כשהסתיימה הקלטת התוכנית, חזר לפיד. הוא צפה בתוכנית במלואה, והורה לגנוז אותה. למרגלית הוא אמר: „אני לא אתן לך לעשות צחוק מהטלוויזיה, אבל עוד לא גמרתי איתך את החשבון.” אחר־כך הוא טילפן ללבארי, וביקש ממנו לנזוף במרגלית: „הוא איש מיקצועי ולכן הוא הצליח לעשות צחוק מהאידיוטים של כלבוטק, אבל אני לא אתן לכם להשמיץ את הטלוויזיה.” לב־ארי שתק. במילחמה בין הרדיו והטלוויזיה הוא זכה בעוד נקודות לטובתו.

למפיקי כלבוטק נותר זמן מרעט כדי להטליא תוכנית אחרת. התוכנית על דגלי יום־העצמאות נגנזה סופית, ולפיד הסביר את הגניזה לעיתונאים: „התברר לנו שאין שום חומר של ממש.” את זאת היה לפיד יכול לדעת לפני שהושקע כסף רב בהכנת התוכנית.
יוסי ינאי

אונס פחי האשפה

לאונס יש תמיד שני צדדים. אבל לאונס שבו נאשם ששת רונן יש שני צדדים מוזרים מאוד. הגבר התימהוני, בן ה־39, נאשם בכך שבחודש פברואר השנה, בלילה קר וגשום, הסתובב בצפון תל־אביב. בערך בשעה אחת אחר־חצות, ראה צעירה בת 22, הממהרת לביתה. הוא עצר אותה, תפס בצווארה ואיים עליה כי ירצח אותה „ויגמור עליה”. ואז גרר אותה במשך שעות ארוכות מחדר־אשפה אחד לשני, ובמרתון מפחיד ביצע בה שני מעשי־סדום, וכמה מעשי־אונס. בכל פעם בחדר־אשפה אחר של בית משותף.

בשעות־הבוקר הגיעו השניים לקירבת ביתה של הצעירה, ואז נכנס איתה לבית, ושם ביצע בה את האונס האחרון לאותו לילה, בחדרה שלה, כאשר הוריה ישנים בחדר הסמוך.

בעת פתיחת המישפט מונה לששת סניגור, כפי שדורש החוק בעבירות חמורות כאלה. אך ששת, בנימוס מירבי, ביקש לשחרר את עורך־הדין. הוא אמר לעורך־דין, יצחק וינוגרד, שמונה לו: „אני מבקש את סליחתך, אבל איני זקוק לעזרתך. איני מוכן לקבל הגנה, ואני מבקש ממך שלא תיעלב. אין לי שום דבר נגדך.”

בפני השופטים, חנה אבנור, ישראל גלעדי ונחמיה בר, חזר ששת על דבריו.

בית־המישפט, למרות הפצרותיו, החליט להשאיר את עורך־הדין לצידו, כדי שיעזור לו בחקירת עדים, וקרא בפני הנאשם את כתב־האישום המפורט.

„המישטרה רודפת אחרי”

ששת שמע את כתב־האישום ואמר לבית־המישפט: „בכביש, כן היא ואני התמזמזנו, אבל לא בכוח, ולא עשיתי לה את המעשה הזה מאחור בכביש, שום־דבר. לקחתי אותה, הכנסתי אותה אתי ביחד ואמרתי לה: תשמעי, המישטרה רודפת אחרי. אחרי שהיא שמעה על העבר הפלילי שלי, אז הסברתי לה שאני מפחד שיראו אותי בשעה כזאת בכביש, כי אני ארבע שנים מחוץ לבית־הסוהר, וכל הזמן המישטרה רודפת אותי. ואני פוחד שאני אעצר. אז נכנסתי איתה, על־מנת שהשוטרים שעברו בניידת לא יחשבו שבאתי לפרוץ. שם התמזמזנו, אבל לא בעלתי אותה, לא מקדימה ולא מאחורה.

„אחר־כך, בקטע שהייתי אצלה בבית, כן שכבתי איתה. אצלה בבית, בחדר שלה, כמו שהיא אמרה. אבל מרצונה. היא שיתפה פעולה, היא הלכה וחזרה. יותר מכך, המפתח של הבית היה אצלה, היא הכניסה אותי...”

עדת התביעה הראשונה עלתה על דוכן־העדים. והפרקליט, אברהם לנדשטיין, חקר את איילת* המתלוננת, היא צעירה תל־אביבית בת 22. בחורה משכילה, מבית טוב בצפון־תל־אביב. קטנת־קומה ושמנמונת, עמדה מול מבטי הנאשם, והעידה בדלתיים סגורות.

סיפרה איילת:

* שם בדוי. השם האמיתי נאסר לפירסום.

בלילה בין ה־4—5 בפברואר הלכתי עם ידיד לסרט. אחר כך הייתי אצלו בערך חצי שעה. בערך באחת וחצי יצאתי לבדי בדרכי הביתה.

הדרך מבית הידיד לביתי אורכת כעשר דקות. פיתאום שמעתי קריאות: „רותי רותי!” אני התעלמתי מהקריאות. וראיתי דמות שהתחילה ללכת לעברי. הוא צעק: „בואי הנה, תעצרי רגע, תעמדי,” הסתובבתי ואמרתי: „תעזוב אותי, אני לא רותי,” והמשכתי ללכת. הוא תפס לי את המעיל ואת החולצה, תפס אותי וחנק אותי. אני צרחתי צריחה חזקה, בתיקווה שמישהו ישמע אותי, הייתי נורא מבוהלת. הוא התרגז נורא מהצעקות שלי, והתחיל לגרור אותי אחריו.

הוא משך אותי לאיזה כוך בחצר, דחף אותי לעבר הקיר וצעק: „תשבי!” נתן לי מכה חזקה בראשי והושיב אותי בכוח. הוא אמר לי: „תיזהרי ממני, אני מסומם ואני גם שיכור, אני בן־אדם מסוכן, תיזהרי ממני, את עלולה לא לצאת בחיים. תעשי מה שאומרים לך ותסתמי את הפה.”

שיכנעתי אותו איך שהוא שיניח לי, ושאלך הביתה. הוא אמר: „בסדר, את תלכי הביתה, אבל אני ג׳נטלמן, אני אלווה אותך עד הבית.” הוא שלף שטרות כסף, ואמר שהוא מוכן לתת לי כסף למונית. אחר כך הוא אמר: „בינתיים את תישארי אתי, אני מסומם ואני צריך שמישהו יקשיב לי.”

היה זה לילה חורפי, והרחוב היה ריק, הבחנתי במונית מתקרבת, ונפנפתי בידי. כשהוא ראה שהמונית נעצרת, הוא תפס אותי בידי וצעק לנהג המונית שיסע.

הוא המשיך לגרור אותי לתוך חצר, ושם הצמיד אותי בחוזקה לקיר של מיבנה פחי־האשפה. הוא איים עלי שהוא יהרוג

מעשה סדום בכך מאשימה צעירה בת 22 את ששת רונן. לדבריה, גרר אותה מחדר אשפה אחד לשני וביצע בה מעשי־סדום.

בדרך לאונס המתלוננת טוענת כי ששת רונן עצר אותה בדרכה לביתה, איים עליה כי ירצח אותה, ואחר־כך ביצע בה מספר מעשי־אונס.

אונס „תיזהרי ממני, אני מסומם ואני גם שיכור, אני בן אדם מסוכן, את עלולה לא לצאת בחיים," איים רונן על הצעירה.

אותי. שלא אוציא הגה מהפה, ושאין לו סבלנות לשמוע אותי. הוא דחף אותי בגסות פנימה, הצמיד אותי לקיר ואמר לי: „הרי אני יכול לחנוק אותך בכל רגע, אבל לא בא לי עליך." אז אני הבנתי שהבן־אדם פסיכופאט. ניסיתי לשמור על קור־הרוח שלי, והוא נגע לי, מעל הבגדים שלי, בחזה ובין הרגליים.

להגיע לבניין שלי. מכיוון שאני באמת האמנתי לו שהוא יעזוב אותי ורציתי להגיע הביתה, אז אמרתי לו: „תלך עכשיו, כאן אני גרה." הוא אמר: „בסדר גמור, אבל אני מפחד שיקרה לך משהו בחדר־המדרגות, אני אלווה אותך, שתרגישי שנתתי לך יחס טוב."

כשהגענו לקומה שלי, הוא ביקש שאביא כולנו נהיה רצוחים. הוא תפס אותי בידיים ודחף אותי לתוך החדר שלי. הוא הושיב אותי על כסא, ולא נתן לי לזוז מילימטר.

הוא ישב ודיבר על החיים שלו, ועל בית־הכלא בגרמניה ועל חבורת־הכרם וכל מיני סיפורים כאלה. אני האזנתי לו בשקט, קיוויתי כי הוא יוציא את כל מה שמעיק עליו ויניח לי. הוא השכיב אותי על שלי, ודחפתי את המפתח לכיס.

כשחזרתי, הוא השכיב אותי במיטה שלי, הפשיט אותי מכל הבגדים שלי, סגר את הדלת, ואז הוא בעל אותי בחדר שלי, במיטה שלי. אחרי שזה נגמר, הוא הרשה לי להתלבש. אני כל הזמן ביקשתי ממנו שילך, והוא התרגז ואמר: „אם את רוצה לצאת בחיים, תסתמי את הפה שלך. אני

תמונות בילעדיות משיחזור המישטרה את אחד ממיקרי האונס האכזריים ביותר. הקורבן נגררה מפח אשפה אחד למישנהו ונאנסה

הוא פקד עלי להסתובב כשהפנים שלי אל הקיר, שם היתה רשת ברזל כזאת. הוא פתח את המיכנסים שלי ונגע לי באיבר־המין. אז הרגשתי את איבר־המין שלו על הישבן שלי, אחר כך הוא שוב גרר אותי החוצה.

האנס האדיב

ציתי לאדין אותו להגיע עד סוף הרחוב, כי שם יש שגרירות ונמצא שם זקיף יומם ולילה. אבל הוא סירב בתוקף. ביקשתי ממנו שיעזוב אותי, אבל הוא אמר שהוא צריך אותי עד שהשפעת הסמים תעבור. יש שם איזה בניין ציבורי עם גן גדול והוא רצה שניכנס לשם, אבל הוא תפס לי ככה בגרון, וגרר אותי לתוך החצר. אני בכיתי.

היה שם משהו ממתכת, אני לא יודעת בדיוק מה זה היה, הוא ציווה עלי שאשים את ידי על הלוחות, אוריד את הראש ואתכופף. אז הוא הוריד לי את המיכנסיים ואת התחתונים. אמרתי לו: „תעזוב אותי," אבל הוא אמר שידחוף לי סיגריה בוערת לאיבר־המין וכל מיני איומים כאלה. שוב הוא עשה בי מעשה־סדום. ואחר כך התחיל לפשפש לי בין הרגליים. הייתי במחזור והיה לי טמפון, הוא שלף את הטמפון החוצה וזרק על האדמה. הוא פקד עלי לשכב על האדמה, ואז הוא ביצע בי אונס. ואז בג'נטלמניות מופלגת הוא עזר לי לקום, ניקה את הגב של המעיל שלי מהאדמה, והוא הבטיח שיניח לי ללכת הביתה. הוא אמר לי שהוא ג'נטלמן והוא מביא בחורות עד הבית.

התלבטתי אם להגיד לו שאני גרה בבניין אחר, ואז להגיד לו שילך, או לו כוס מים, כי הוא נורא מסומם, והמים יעזרו. כמובן שלא התכוונתי להביא לו כוס מים, רק את המישטרה. ברגע שפתחתי את הדלת, הוא הסתער על הדלת. הוא ידע שההורים שלי שם, כי אמרתי לו קודם. הוא סגר את הדלת ואמר לי לא להוציא אף הגה, כי אם ההורים שלי ידעו, המיטה שלי, הרים את הרגליים שלי וכיסה אותי, הוא ליטף לי את הראש, וכל הזמן אמר שהוא מתכוון לרצוח את ההורים שלי. אני חששתי לחייהם, ראיתי שיש לי עסק עם בן־אדם שלא שולט במעשים שלו. ביקשתי ללכת לשירותים, ובדרך נעלתי את דלת חדר־השינה של ההורים בתוך הדירה הזאת קבור כאן מצידי. אני אשאר פה כמה שאני רוצה."

חשבתי על אפשרות אחרת, ראיתי שהוא רצוץ כולו, אמרתי לו: „אולי אתה רוצה כוס קפה?" הוא היה נלהב מאוד מהרעיון הזה. הלכתי איתו למיטבח, הורדתי קופסת נס־קפה וסוכר, ונתתי לו ביד את הקנקן של המים. אמרתי לו: „אתה תעשה את הקפה, אני הולכת לשירותים ותיכף חוזרת."

הלכתי על קצות האצבעות במהירות לדלת הדירה, פתחתי אותה, והשארתי אותה פתוחה, כדי שהוא לא ישמע את הטריקה. רצתי בהיסטריה במדרגות, זה היה שש בבוקר. עשיתי את הדרך עד השגרירות בשניות. אמרתי לזקיף בשגרירות שיזעיק מיד את המישטרה, כי יש בדירה שלנו מטורף, שאנס אותי כל הלילה. השוטר היה די אדיש. הוא ניסה להתקשר וזה לא הלך, התחננתי בפניו שייכנס לשגרירות ויטלפן מטלפון רגיל. נשארתי אתו כל הזמן, ואחרי כמה דקות ראיתי פיתאום ניידת מגיעה.

כשראיתי את הפנים שלו, נכנסתי ל־פאניקה נוראה, ולמרות שהייתי מוקפת שוטרים חמושים, התחלתי לרוץ. אחד השוטרים הרגיע אותי, סירבתי להיכנס לניידת. הם כבלו אותו באזיקים, ואני נסעתי במכונית אחרת למישטרה. ובזה זה הסתיים.

עד כאן דיברי איילת.

בשלב זה הפתיע הנאשם את כולם, כאשר קם על רגליו וטען כי הוא נמצא כבר ארבע שנים בטיפול־גמילה מסמים. ביגלל טיפול זה לפעמים אין לו זיקפה כלל, אבל גם כאשר יש זיקפה, אין זרע כלל. ובכל זאת 80% מהדברים שאיילת מספרת הם נכונים, אבל זה היה לא בכוח ולא בחניקות.

המישפט נמשך.

אונס בבית הנאשם באונס התעקש ללוות באדיבות את הנאנסת לביתה, אחרי שלדבריה, ביצע בה מעשי־סדום. גם בביתה, בחדרה, הוא חזר ובעל אותה, כאשר הוריה ישנו בחדר הסמוך, לאחר שסיפר לה על חייו.

קשר הנפט

(המשך מעמוד 17)

העת במחירי הנפט כסיבה לאינפלציה, וכשער הריבית הגבוה כסיבה לאבטלה, שהיא חיונית למילחמה באינפלציה.

לברית הזו, שבין אילי הבנקים והנפט, יש שיטה עוד יותר משוכללת לשדוד — „להעביר הכנסות" — את הארצות המתפתחות, שאין להן כסף לשלם בעד הנפט, ושאחיותיהן באופ"ק לא נותנות להן הנחות. הבנקים הגדולים שבעולם מלווים להן את הכסף לשם קניית הנפט; זהו אותו כסף שארצות אופ"ק מפקידות אצלן כעודפים מהכנסות הנפט. כך התוצאה: מסכום מסויים שמקורו בהכנסות הנפט נהנה אופ"ק שלוש פעמים — הן מן המחיר הגבוה, הן מהריבית מן הבנקים שבהם מופקדים הכספים, והן מן ההלוואות הניתנות מכסף זה לארצות המתפתחות, כדי שתיקנינה בו נפט.

הבנקים נהנים, כמובן, מריבית גבוהה יותר מן הארצות המתפתחות מאשר הם משלמים לאופ"ק. כך מתעשרים הן אופ"ק והן הבנקים, על חשבון הארצות המתפתחות ההולכות ומתדלדלות. קוראים לזה Reeycling. מול כ־120 מיליארד דולרים עודפים במאזן התשלומים המאוחד של אופ"ק, עומדים 50 מיליארד דולרים של גרעון במאזן התשלומים של הארצות המתפתחות ורק 70 מיליארד דולרים של גרעון במאזן התשלומים המאוחד של הארצות המתועשות.

אם נשווה גרעונות אלה לתוצר הלאומי של הארצות המתאימות, הרי ברור ש־50 מיליארד הוא הרבה יותר, באחוזים מן התוצר, מאשר 70 מיליארד דולר.

איבוד השליטה

הכל היה טוב ויפה, אם אפשר היה להמשיך כך. אך, כמובן, שזה בלתי אפשרי. הארצות המתפתחות אינן מסוגלות יותר לשלם את חובותיהן לבנקים הגדולים, ולכן אין הן זוכות להלוואות נוספות. (מעניין לציין, שבזמן שהמדינות המתועשות אינן מוכנות לתת הלוואות לארצות העניות מתקציביהן, הן מוכנות להשקיע את עודפי הכספים של אופ"ק באיגרות־חוב צמודות אצלן, ולשלם את הפרשי ההצמדה מתקציביהן ישר לכיסיהם של יצרני הנפט.)

שדה־נפט בסעודיה
אש בלב המידבר

הירידה בכוח הקנייה של מעמד העובדים, בתוספת הריבית הגבוהה, גורמות להתמוטטות מיפעלים רבים בארצות המתועשות, והדבר מתבטא בזעזועים גדולים בבורסה הניו־יורקית — כפי שאירע לפני שבועיים — שמאיימים בהתמוטטות.

יש סכנה של איבוד השליטה על הסטגפלציה. יש סכנה שהשיטה הזו תמיט על העולם משבר כלכלי גדול. עם אובדן היכולת של הארצות המתפתחות לשלם עבור הנפט, עם סכומי־עתק של פטרו־דולרים משווקי הכספים, שאין מה לעשות בהם, עם הזעזועים בבורסות העולמיות ועם ההפגנות של מחוסרי העבודה באנגליה, הפכה סכנה זו ממשית מאוד.

מצב זה טומן בחובו סכנת מילחמה. יש כוחות גדולים שמעדיפים מילחמה על פני משבר. לאחרונה נשמעים קולות כאלה בהכרזות רמות מעבר לים. אל לנו לשמוח אם ארצות־הברית נותנת „אור ירוק" כדי לנוע אל תוך לבנון.

אם עודפי הנפט מאיימים על השלום במזרח התיכון, הרי התמוטטות השיטה הסטגפלציונית מאיימת להרחיב מילחמה זו. מה גם שידוע כי המעצמות הגדולות מעורבות בסיכסוך שלנו עם סוריה ויתכן שנמצא מי ששמח בצד הסובייטי נוכח הסיכוי שתפרוץ מילחמה, שכן המילחמה עשויה לסייע לאיחוד המחנה.

זה הרקע לעימות שלנו עם סוריה. כוחות גדולים וחזקים דוחפים הן למילחמה והן להרחבתה, למילחמה עולמית קרה או חמה, לשם קיום האינטרסים של אילי ההון, הנפט והבנקים. אלה הם הגורמים היחידים שיכולים באמת להרוויח ממילחמה כזאת.

את הניגודים שלנו עם סוריה אפשר לפתור בדרכי שלום. שהרי כל הבעיות העומדות להכרעה לא תיפתרנה במילחמה. האינטרס שלנו ושל סוריה, של הלבנונים ושל הפלסטינים, של הנוצרים ושל המוסלמים הוא פיתרון בדרכי שלום. עמי האיזור צריכים להיות ערים לכך, שדמם לא יוקז למען אינטרסים לא להם.

יש עם מי לדבר!

„בוקר של שלום" אומר הליכוד. באמת?!...

לדבר על „שלום" בזמן של שפיכות דמים בלתי פוסקת בשטחים הכבושים ושל סכנה איומה, שממשלת בגין תפתח במלחמה נגד סוריה ולבנון. „שלום" כזה הינו פועל יוצא מכשלון עיסקת „קמפ-דייוויד" ותוכנית „האוטונומיה", להן רק **חד"ש התנגדה מרגע הופעתן.**

„ישראל חזקה", מבטיח המערך. באמת!

למערך אין תוכנית אלטרנטיבית, שתחלץ את המדינה מהמשבר הקשה ביותר בתולדותיה. אנשי המערך, שעדיין מדברים על „האופציה הירדנית", ולד שמת בטרם נולד, תומכים למעשה במלחמה בלבנון.

למילים שלהם אין כיסוי, לדברנו יש כיסוי.

בחד"ש השלום פירושו: „האופציה הפלשתינית" **התמודדות עם לב הסיכסוך, כלומר הסדר עם העם הערבי הפלשתינאי על בסיס הדדיות —** שתי מדינות לשני עמים; **הסדר שלהשגתו יש לכנס ועידה בינלאומית, בה יטלו חלק גם ממשלת ישראל וגם האירגון היציג של הפלשתינאים,** אש"ף; **הסדר שיכלול** הקמת מדינה פלשתינאית עצמאית (**בגדה המערבית, ברצועת עזה ובמזרח ירושלים**) בצד מדינת ישראל, **במסגרת של הסדר שלום כולל ובר־קיימא.**

לתוכניתנו יש פרטנר:

תוכנית זו מקובלת על אש"ף, על המדינות הערביות השכנות ועל הקהיליה הבינלאומית.

י ש ב ר י ר ה !

האלטרנטיבה הפוליטית היחידה:

חד"ש

הצבע ו

החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון

המפלגה הקומוניסטית הישראלית, אירגון הפנתרים השחורים, ראשי מועצות מקומיות ערביות, שמאל סוציאליסטי ישראלי, ועד היוזמה הדרוזי, חזיתות מקומיות וחוגי ציבור יהודים וערבים

ת.ד. 4885, תל־אביב

בילוי משגע במלון הסלע האדום אילת

מחיר מיוחד: -.395 ש' (לפני מע"מ) חצי פנסיון לאדם בחדר זוגי. טל. 059-73171

■ הורים בכל מחיר ■

(המשך מעמוד 59)
ריצ׳ארד,״ מספרת נעמי. „הרגשתי שהבן שלי חוזר הביתה.״

לכל בני המישפחה היה מובן שהנה אחיהם האובד שב הביתה. ואמנם מזה חצי שנה חי ריצ׳ארד בבית המישפחה ועובד בשיפוץ בתים.

שכנות סיפרו להורים, שישנה אפשרות לערוך בדיקת־דם, כדי לוודא את שייכותו של ריצ׳ארד למישפחה. הם ניגשו למעבדה פרטית, שילמו אלפיים לירות ו־ביצעו בדיקת דם. תוצאות הבדיקה היו ברורות: לריצ׳ארד סוג דם O, כמו לנעמי ולשלמה. אך הם התאכזבו כשנוכחו לדעת, שלא די בבדיקה זו כדי להוכיח קשר מישפחתי. הם שילמו עוד 20 אלף לירות, לבדיקת דם וסיווג רקמות בתל־השומר. ב־30 בדצמבר 1980 התקבלה התשובה מהמעבדה ה־המטולוגית בבית־החולים תל־השומר: אין שיתוף אנטיגני בין ריצ׳ארד פארקר לבין שלמה או נעמי לוי. במלים אחרות: התוצאות מצביעות על כך שאין הזוג לוי הוריו הביולוגיים של ריצ׳ארד פארקר. תוצאות אלה שקולות כמו עדות שניתנה בבית־מישפט.

ריצ׳ארד פארקר מסרב להשלים עם תוצאות הבדיקה. הוא אומר: „אני לא צריך נייר חתום כדי לשוב אל הורי.״ לפי עצתו של עורך־הדין משה עינבר מרמת־גן, ניגשה המישפחה אל היחידה ל־זיהוי רקמות בבית־החולים הדסה בירושלים, כדי לבצע בדיקת דם וסיווג רקמות חוזרת — לאב, לאם ולצעיר האמור להיות בנם. מחיר הבדיקות היה 35 אלף לירות, אולם התוצאות לא היו מעודדות.

לפני שלושה חודשים התקבל פתק המעבדה ובו רשום: „יורם לוי (יליד 1957) הגיע ללא־תעודת־זהות. הוא זוהה על־ידי מר שלמה לוי וגברת נעמי לוי. מבדיקת סוגי הדם וכן מבדיקות סיווג הרקמות מתברר שמר לוי שלמה אינו מת־אים להיות האב של לוי יורם, וגברת נעמי אינה מתאימה להיות האם של לוי יורם.״

יורם הוא שמו החדש של ריי־צ׳ארד.

מה אומר הרגש?

בדיקת סיווג הרקמות היא בדיקת־דם. זוהי בדיקה המ־אפשרת לגלות את „תעודת הזהות״ הגנטית של האדם. בבדיקת־דם זו ניתן לבדוק תיאום בין הורים וילדיהם. תוצאות הבדיקה הזו מת־קבלות היום כאמינות בבתי־ה־מישפט הישראליים.

כאשר מנסים לאתר אדם המת־אים לתרום אבר לחולה, מבצעים בגופו את אותה בדיקת־דם הקרוייה סיווג רקמות. התאמה המתגלה בבדיקה זו קובעת אם האבר של התורם מתאים לגוף החולה.

כל עובר ברחם אמו ניבנה מ־רקמות שאותן מורישים לו הוריו. התא שמורישים ההורים לצאצא נושא עימו את כל התכונות ה־תורשתיות. אם היה ריצ׳ארד בנם הביולוגי של נעמי ושלמה, היתה בדיקת סיווג הרקמות מאשרת עובדה זו.

„הרגש שלי אומר לי שזהו הבית שלי,״ אומר ריצ׳ארד־יורם, „ולא מעניינות אותי הבדיקות. עשיתי אותן מפני שבית־המישפט החליט שאני חייב לעבור בדיקות.״

בני מישפחת לוי לא אמרו נואש. הם רוצים שריצ׳ארד יוכר כבנם ומבררים אפשרות לערוך בדיקות חוזרות. הם מודעים לכך, שאם הבדיקות החוזרות ונישנות לא תאשרנה כי ריצ׳ארד הוא אכן בן ביולוגי של מישפחת לוי, תיוותר להם דרך אחת: לאמץ את ריי־צ׳ארד־יורם באמצעות בית־המיש־פט. במיקרה זה יימצא אמנם בית ומישפחה אוהבת, אך ייוותר בסטא־טוס של בן מאומץ. **גילה רזין** ■

במדינה

מישפט

כפית יקרה מפז

שלוש שנות מאסר
על גניבת כפית
השווה 12 לירות

הפיתגם העממי אומר, כי יש אנשים הנולדים עם כפית כסף בפיהם, אולם כנראה שיש גם כ־אלה הנתפסים עם כפית כזו ביד. מסעוד אזולאי נתפס בינואר 1980, אחרי שפרץ לדירתו של זיסו לי־ברמן בתל־אביב, שבר את המנ־עול וגנב מתוכה כפית מוכספת. שוויה של הכפית, לפי כתב ה־אישום, הוא 12 ל״י בלבד.

אלא שלמסעוד היו כמה בעיות. תוך כדי הודאה בתיק הנוכחי, ביקש מבית־המישפט לצרף לו עוד כמה תיקים שהיו תלויים ועומדים נגדו. גם תיקים אלה היו בענייני גניבות ופריצות, אך בהם לא הס־תפק בכפיות.

השופט עמית הטיל עליו עונש מאסר של שלוש שנים, על כל התיקים שבהם הורשע, למרות ש־אחד מהם מדבר בכפית אחת.

בחירות

הדיינים

כבית־דין לעבודה

דרגת הדיינים הועלתה
בוועדת הכספים
חודשיים לפני הבחירות

בקרב שופטי השלום במדינה התעורר בימים אלה זעם רב בגלל שינוי פתאומי בסטאטוס־קוו. ב־1953, כאשר נחוק במדינה חוק השופטים, נקבע כי קיימות שלוש דרגות־שכר לשופטים: שכרם של

יו״ר לורנץ
שכר בחירות

שופטי־השלום, שהוא הנמוך ביותר, שכרם של שופטי בתי־המישפט ה־מחוזיים, ושכרם של השופטים ה־עליונים.

ב־1955, כאשר נחוק חוק הדיי־נים בבתי־הדין הדתיים, הוצמד שכרם של הדיינים לשכר שופטי־השלום וכך היה הדבר עד לימים אלה.

בפברואר השנה הועלה שכרם של כל השופטים במדינה, ובכלל זה גם הדיינים. והנה לפני כמה ימים התברר, כי ללא כל הודעה מוקדמת או התייעצות עם איש, הוחלט בוועדת הכנסת, שהיא ה־מוסמכת לטפל בשכרם של שופ־טים, כי שכר הדיינים לא יהיה עוד צמוד לשופטי־השלום, אלא לשכרם של שופטי בתי־הדין ל־עבודה. בכך ראו שופטי־השלום צעד קונססיטוציוני חסר תקדים, ולא העלאת שכר בילבד. הם פנו מייד בתלונה על שינוי הסטאטוס־קוו בצורת מיסתורית וסודית כזו.

מה שהרגיז את השופטים יותר מכל היתה העובדה, כי הדרגה שונתה כחודשיים לפני הבחירות לכנסת, כאשר ראש ועדת־הכספים של הכנסת, האחראית לשינוי, הוא הרב שלמה לורנץ, איש שטובת הדיינים קרובה בוודאי לליבו.

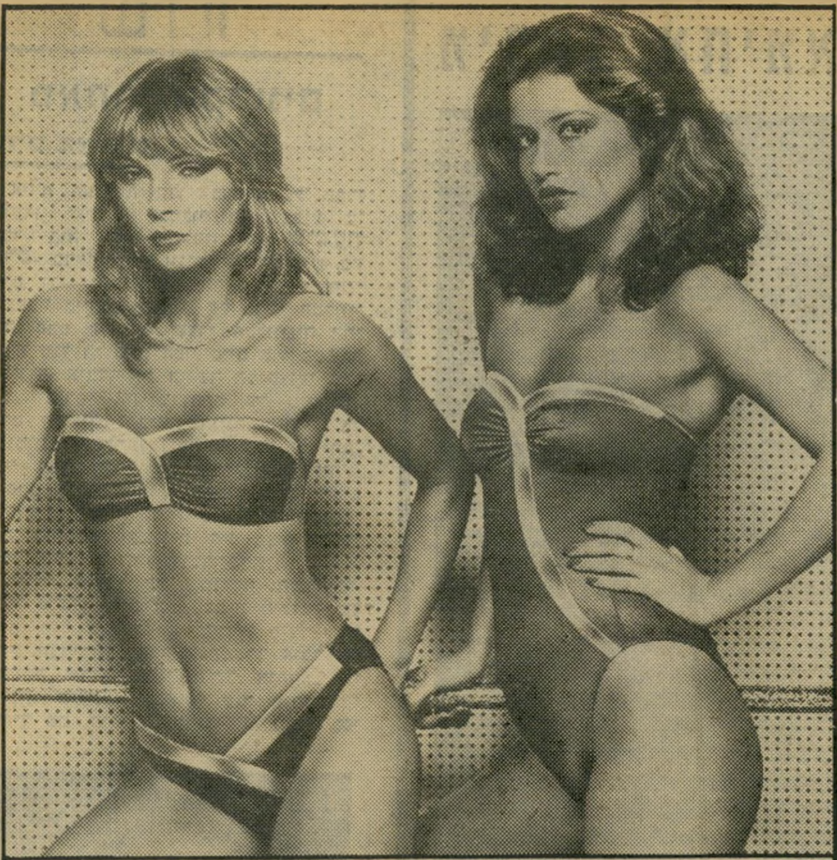

יש לנו עוד הרבה מה להראות...*

* לדיוה, 300 דגמים של
בגדי ים וחוף
לקיץ 81׳.
בואו לראותם
בבתי האפנה המובחרים

Diva דיוה

דיוה - הרצל 119, ת״א.

3

שלש אריזות ויטו
במחיר של שתים

2

מבצע אביב 81
vito
ויטו
קרם מעולה
להרחקת שערות

מאחרי הקלעים

פרס מאשים

אורח הפגישה הדו־שבועית של חברי מועדון השדרים בטלוויזיה, בשבוע שעבר, היה ראש האופוזיציה, **שימעון פרס**. בדקות הראשונות של המיפגש בין פרס ובין השדרים מתח שר־הביטחון־לשעבר ביקורת נוקשה על כתבי הטלוויזיה. פרס טען, כי שדרי הטלוויזיה התקפלו מול הלחצים הפוליטיים של ממשלת הליכוד, איבדו את היושר המיקצועי שלהם, וביססו את עבודתם על מיקריות. פרס המשיך והביא מהנייר סידרה של דוגמות, שבעזרתן ניסה להוכיח את תהליך ,ההתכופפות של שדרי הטלוויזיה׳.

פרט נוסף, שאותו הקפיד פרס לשוב ולהזכיר, היה הדבקות של עובדי הטלוויזיה בהוראות השונות של ,חוק הבחירות׳ ומיצויו בידי עובדי־הרשות.

היו״ר התורן של „מועדון השדרים", **אלי ניסן**, הזים את מרבית טיעוניו של פרס, תוך שהדגיש כי בעניין מיצויו של ,חוק הבחירות׳, הרי ש„המערך אוכל את הדייסה שהוא עצמו בישל אותה..." וכוונתו היתה — האופן שבו תירגם המערך את ,חוקי הבחירות׳ ופירסומן, כפי

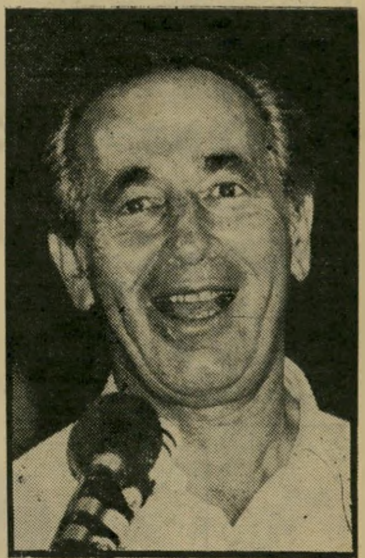

משודר פרס
להכניס שדרים ללחץ

שהיו קיימים ביומני־הקולנוע בעידן הטרום־טלוויזיוני, וכפי שאלה תורגמו בלא כל שינוי למדיום הטלוויזיוני.

שימעון פרס הבטיח לחברי מועדון השדרים, שאם המערך ישוב לשילטון, יש בכוונתו לשנות את חוק הבחירות ואופן סיקור הבחירות בידי כלי־התיקשורת האלקטרוניים.

כאשר נשאל יועצו של פרס לענייני טלוויזיה, **שימחה דיניץ**, שנלווה אליו למיפגש זה, לסיבות התוקפנות של פרס כלפי השדרים, השיב דיניץ: „פרס נאבק על הסיקור שלו במשך השבועיים הקרובים בטלוויזיה, והוא מעוניין להכניס את השדרים ללחץ."

האורח הבא במיפגשי „מועדון השדרים" עומד להיות ראש־הממשלה ושר־הביטחון, מנחם בגין, שיש בכוונתו לדון עם השדרים באותם נושאים שהועלו לדיון עם ראש־האופוזיציה.

כאשר העלה פרס בפני השדרים, כהוכחה לכישלונם, את אופן סיקור נאומו בשבוע שעבר — בתגובה למתן ההודעה המדינית של ראש־הממשלה, בעניין משבר הטילים — הרי שפרס לא ידע כי הפילם במצלמה, שצילמה אותו נואם, נשרף. במיסדרונות הטלוויזיה מהלכת מזה כמה ימים בדיחה, הטוענת כי המצלמה, ששרפה את כל הפילם שצילמו את יגאל ידין, הועברה באחרונה לצילום אירועים שבהם משתתף מר שימעון פרס.

החדשות המעופפות

כתבי מחלקת־החדשות בטלוויזיה מכונים באחרונה „מחלקת החדשות המעופפות". הסיבה: חלק ניכר של הכתבים מצוי מזה כמה שבועות בנסיעות לחוץ־לארץ.

מיכתב אחימאיר וספיחיו

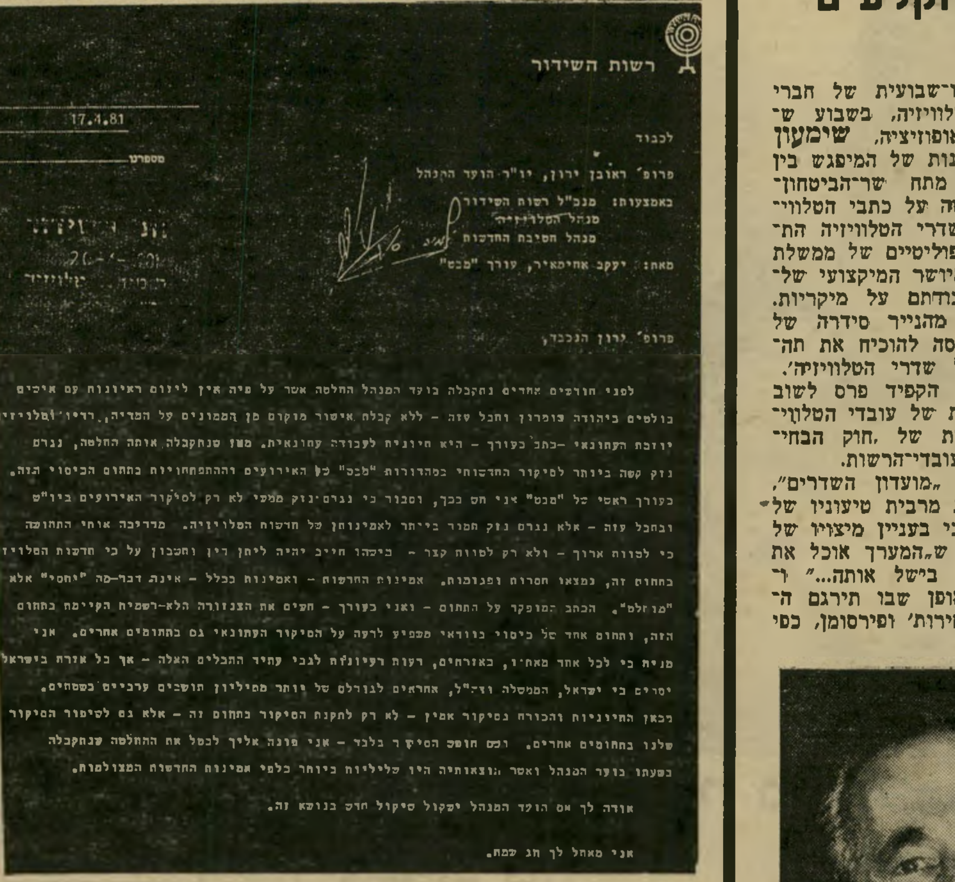

רשות השידור

17.4.81

מספרנו

לכבוד

פרופ׳ ראובן ירון, יו"ר הועד המנהל

באמצעות: מנכ"ל רשות השידור
מנהל הטלויזיה
מנהל חטיבת החדשות

מאת: יעקב אחימאיר, עורך "מבט"

פרופ׳ ירון הנכבד,

לפני חודשים אחדים נתקבלה בועד המנהל החלטה אשר על פיה אין ליזום ראיונות עם איכים בולטים ביהודה שומרון וחבל עזה – ללא קבלת אישור מוקדם מן הממונים על המדיה, רדיו וטלויזיה. יוזכת העתונאי –כתב כעורך – היא חיונית לעבודה עתונאית. מאז שנתקבלה אותה החלטה, נגרם נזק קשה ביותר לסיקור החדשותי במהדורות "מבט" כל האירועים וההתפתחויות בתחום הכיסוי הזה. כעורך ראשי של "מבט" אני חש בכך, וסבור כי נגרם נזק ממשי לא רק לסיקור האירועים ביו"ש ובחבל עזה – אלא נגרם נזק חמור ביותר לאמינותן של חדשות הטלויזיה. מדריכה אותי התחושה כי לטווח ארוך – ולא רק לטווח קצר – ביכהו חייב יהיה ליתן דין וחשבון על כי חדשות הטלויזיה בתחום זה, נמצאו חסרות ופגומות. אמינות החדשות – ואמינות בכלל – אינה דבר־מה "יחסי" אלא "מוחלט". הכתב המופקד על התחום – ואני כעורך – חשים את הצנזורה הלא־רשמית הקיימת בתחום הזה, והתחום אחד של כיסוי כוודאי משפיע לרעה על הסיקור העתונאי גם בתחומים אחרים. אני מניח כי לכל אחד מאתנו, כאזרחים, דעות רעיונות לגבי עתיד השטחים האלה – אך כל אזרח בישראל יסכים כי ישראל, הממשלה וצה"ל, אחראים לגורלם של יותר ממיליון תושבים ערביים בשטחים. מכאן החיוניות והכורח בסיקור אמין – לא רק לתקנת הסיקור בתחום זה – אלא גם לשיפור הסיקור שלנו בתחומים אחרים. ובשם חופש הסיקור בלבד – אני פונה אליך לבטל את ההחלטה שנתקבלה בשעתו בועד המנהל ואשר תוצאותיה היו שליליות ביותר כלפי אמינות החדשות המצולמות.

אודה לך אם הועד המנהל ישקול שיקול חדש בנושא זה.

אני מאחל לך חג שמח.

לפני כמה שבועות דיווח העולם הזה על המיכתב החריף ששיגר עורך־מבט, יעקוב אחימאיר, אל יו״ר רשות־השידור, פרופ׳ ראובן ירון (ראה גלופה).

בימים אלה השיב יו״ר הרשות, ראובן ירון, על מיכתבו של אחימאיר, שבו הסביר, בין השאר: „מדוע יש צורך בבקרה מיוחדת זו במיקרה דנן? משום שהעמדת הרדיו והטלוויזיה לרשותם של גורמים הקשורים ישירות עם אויבי ישראל, יש בה כדי לפתוח להם פתח לתעמולה המכוונת לכיוונים שונים: לא רק אל עבר תושבי ישראל היהודיים, גם אל עבר תושבי ישראל הערבים...

„מה לא כלול בהגבלה זאת? שני דברים חשובים אינם כלולים כאן: לא הסיקור של אירועים שוטפים מיש״ע, אפילו אירועים אלה קשים במהותם. מקובלת עלי החובה להביא לתושבי הארץ מידע מפורט ומספיק מכל תחומי החיים...

מר אחימאיר הנכבד, דומני כי לנגד עיניך יש אך ורק שיקולים ,מיקצועיים׳. אצל עיתונאי בעל מעמד כשלך, חייבים השיקולים המיקצועיים לכלול גם שיקול ציבורי. לא כל שכן, נכון הדבר לגבי הממונים עליך; ועל אחת כמה וכמה — לגבי הוועד־המנהל.

„מה שמייחד את הראיון היזום זאת היא שותפות העשייה הנוצרת בין מראיין ומרואיין. אין אנו מסכימים לכך שתהיה שיגרת שותפות כזאת בין כלי התיקשורת הממלכתיים שלנו, לבין אנשים אשר כלל אינם מסתירים זיקתם ההדוקה לאויבי ישראל. אם אינני טועה, היית אתה אשר העלה לפני זמן רב את השאלה ההיפותטית ,אם יאות להתראיין — האם נראיין את ערפאת׳, התשובה שלנו היתה חדה וברורה. עלינו להביא את ערפאת מכלי שני, אין אנו צריכים להביא דברו ישירות בראיון בלעדי..."

שתי תגובות נוספות למיכתב אחימאיר לירון, ודברי תשובתו של ירון לאחימאיר, נמסרו לכתב העולם הזה. התגובה הראשונה, תגובתו של מנהל חטיבת־החדשות, טוביה סער: „למרות זאת, הרי שאיננו מעוניינים במחסום אדמיניסטרטיבי בדרך הדיווח. אם כתב יצא לשטח, וצריך לראיין, הרי שעליו לפנות אלי, ואני צריך לפנות למנהל הטלוויזיה, והוא לממונים עליו. אי־אפשר לעבוד כך.

„היה לנו מיקרה קונקרטי, כאשר רפיק חלבי צילם בעזה, ולא רחוק התפוצץ רימון־יד, רפיק רצה לראיין מיד את ראש־העיריה שם, ונתקל במיגבלה זו. רפיק ריאיין בלי רשות, וביצע בכך עבירה אדמיניסטרטיבית..."

תגובה אחרת, אך בעלת גוון אירגוני, היא תגובתו של יו״ר אגודת־העיתונאים בירושלים, אלי ניסן, שפנה במיכתב אל פרופ׳ ירון, בעניין העקרוני שאותו הציג אחימאיר במיכתבו. מיכתב שטרם נענה על־ידי יו״ר רשות־השידור.

חנן עזרן, הכתב לענייני הסתדרות, שוהה בימים אלה בגרמניה, כאורח האיגודים המיקצועיים הגרמניים. לדיברי כתבים אחרים, הוא לומד מהם כיצד לסקר את המתרחש בהסתדרות עבור הטלוויזיה הישראלית.

יגאל גורן, הכתב לענייני השטחים המוחזקים, נסע לארצות־הברית בשליחותו של מנהל מחלקת־החדשות, ללמוד תיפעול של ציוד דיווח חדש. הכתב הכלכלי, **אלישע שפיגלמן**, טס לאירופה בשליחות תא־הכתבים הכלכליים. גם הכתב לענייני שיכון, **אליעזר** („גזר") **יערי**, יצא לחוץ־לארץ בשליחות תא־הכתבים הכלכליים. הכתב לענייני שטחים, **רפיק חלבי**, שב בשבוע שעבר מסיור קצר שאותו ערך בגרמניה, במיסגרת מסע הפירסום לסיפרו, סיפור הגדה המערבית, ומיד יצא לארצות־הברית כאורח מישרד־החוץ האמריקאי.

הקדמת שידור הבחירות

החלטתה של ועדת־הבחירות המרכזית להקדים את סגירת הקלפיות בשעה אחת, הביאה את מחלקת־החדשות של הטלוויזיה לשנות את התיכנון המיועד לשידור ולדיווח תוצאות הבחירות, מיד עם היסגר הקלפיות.

המישדר המיוחד של ליל־הבחירות יתחיל, למעשה כבר בשעה 9 בערב במהדורת מבט, שתסקר את הצד הלא תוצאתי של הבחירות, מהדורה שתימשך עד לשעה 10, היא שעת נעילת הקלפיות. ב־10 יעריך הסטאטיסטיקאי, **חנוך סמית**, מאולפן הטלוויזיה בירושלים את התוצאות הראשונות של הבחירות, כאשר לצידו **חיים יבין** ו**מיכה לימור**. באולפן תל־אביב יפנו **יעקב אחימאיר** וצוותו אל פאנל של אנשי מיפלגות, ציבור ואזרחים באולפן, ויבקשו את תגובתם לתוצאות הראשוניות של הבחירות.

מחלקת החדשות של הטלוויזיה תדווח ברציפות על זרימת התוצאות, ואימות המידגם הטלוויזיוני עד לשעה ארבע לפנות בוקר. לאחר הפסקה, שתימשך עד לשעה 7 בבוקר, תגיש את התוצאות הכמעט־סופיות של הבחירות.

רדיו

הרשות הרביעית

דויד אדמון, החבר החדש והנמרץ בוועד־המנהל ברשות־השידור, החליט לשנות את דעתם של מנהלי רשות־השידור בקשר לפירסומת בשידורי הרדיו. מיכתב רב־פירוטין, ששוגר מטעמו אליהם, הביא הצעה מהפכנית — לפצל את רשת א׳ לשתי רשתות, לפי המתכונת שנעשתה בשירות השידור הבריטי, כאשר רשת אחת תשדר מה שמכונה ,מוסיקה רוגעת׳ והרשת השניה מוסיקה קלאסית.

הצעתו של אדמון קובעת, כי הרשת שתשדר את המוסיקה הרוגעת תהיה מלווה בפירסומת, ותגדיל את הכנסות רשות־השידור.

במקביל הציע אדמון לראשי רשות־השידור, שהטלוויזיה תמכור ,פטרונות׳ (ספונסרשיפ) של תוכניות טלוויזיה לחברות־מיסחריות. במילים אחרות, שחברות־ענק ובנקים יפיקו תוכניות טלוויזיה עבור רשות־השידור, תוכניות שתוקרנה בלא כל תשלום של הרשות לחברות הנ״ל. הדבר נהוג בארצות־הברית ובעוד ארצות, ולדעת אדמון, יש בכוחה של הצעה זו לתרום לייצוב המצב הכלכלי של הרשות.

סרטים אמריקאים רבים, המוקרנים בטלוויזיה לאחרונה, הם סירטי פטרונות של חברות־ענק, נוסח חברת אי־בי־אם — כאשר הפירסומת אינה תשדירית, אלא מודפסת בהקרנות הכתובות במסך.

פסקול

ועד־הקהילה של בני פלד

רשות־השידור תתמודד בכל ניסיון של טלוויזיה פיראטית בישראל בחופיה, הבהיר מנכ״ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, לפני חברי הוועד־המנהל של הרשות ●● מינויו של **שימעון טסלר** כשליח רשות־השידור בלונדון אושר סופית במוסדות הרשות ●● כתוצאה מיציאתו של טסלר ללונדון, יתמנה זמנית **מיכה לימור** כמגישה וכמפיקה של תוכנית מוקד, העומדת לצאת בעוד כשבועיים לחופשת־בחירות, שהרי מרבית משתתפיה יהיו מנועים מלהשתתף בה, בשל חוק־הבחירות ●● בהמשך הדיון בתוכנית מוקד, כאשר המצלמות המשיכו לצלם והקול ירד, בעת הקרנת הכותרות, אמר האלוף (מיל.) **בני פלד**, לשאר המשתתפים בדיון: „ממשלות ישראל הקודמות פעלו לא רע בתור ועד הקהילה של מדינת ישראל" ●●

חבר־ועד אדמון
מוסיקה רוגעת

יום רביעי

20. 5

● **סרט טבע: רוצי פומה רוצי (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** סרט מתוך הסידרה עולמו של וולט דיסני, שבו מסופר על מישפחת פומה, שבה נהרג אבי המישפחה, והאם עם שני גוריה מתמודדות עם מילחמת־הקיום האכזרית.

● **מדע בידיוני: חלוצי החלל (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** שמש מלאכותית, המקיפה את הכוכב באלאן, נשלחת לעבר הארגו על־ידי הגאמילונים. התצליח ארגו להתחמק ממנה?

● **סרט קולנוע: גונב הפשעים (10.00—שידור בצבע, מדבר צרפתית):** סרט המספר על אלמוני, שנתקף בצורך להזדהות עם רוצח מיסתורי. הוא מתחיל לפברק עובדות, אשר אמורות להוביל את המישטרה אליו, ולהוכיח שהוא בעצם פושע מסוכן. בסרט מככבים: ז'אן לואי טרינטיניאן ורובר חוסיין.

יום חמישי

21. 5

● **בידור: צביקה פיק (9.30 — שידור בצבע, מאנפף עברית):** הבדרן צביקה פיק מגיש שורה של להיטים מפרי עטו, ומארח את קרוליין לנגפורד, דבורה בקון ולהקת ויילד פנטזי מלונדון.

● **שיחזור: חיים על כף המאזניים (10.15 — שחור־לבן, מדבר אנגלית):** שיחזור חטיפה של שליח בריטי במונטריאול, קנדה. את החטיפה ביצעה חוליה של הקבוצה הלאומנית, המשתייכת לחזית לשיחרור קוייבק.

● **מתח: שרלוק הולמס וד"ר ווטסון (11.05

לנגפורד: צביקה פיק
יום חמישי, שעה 9.30

— שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הסרט התעלומה של שלושת הדודים מציג עוד אחת מהרפתקותיו של הבלש המתוחכם וידידו הרופא.

יום שישי

22. 5

● **סרט ערבי: הנשיקה האחרונה (5.32 — שחור־לבן, מדבר ומזמר ערבית):** פרשת־אהבים כפולה, בין כוכבת קולנוע מצליחה, הנשואה לבמאי מבוגר ממנה בשנים, אך מצליח. התמסרותו של הבמאי לעבודתו גורמת לכך שאשתו מוצאת אהבה בחיקו של כוכב קולנוע צעיר, המככב לצידה. בסרט מככבים: מגדה, רושדי אבדה, עבד אל מונעים איברהים.

● **בידור: שעה טובה עם מני פאר ואורחיו (9.15).**

● **סידרה: קידמת עדן (10.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** פרק ראשון. עיבוד לטלוויזיה, בן 5 פרקים, לרומן הידוע שכתב חתן פרס נובל, ג'ון סטיינבק. הפרק הראשון מספר על שני האחים, אדי וצ'רלס, האוהבים ושונאים לסירוגין (כמשל על קין והבל). אדי הבכור נשלח לשרת בצבא, בניגוד לרצונו. במקביל לסיפור האחים מובא סיפורה של קתרין, הגדלה בבית דתי והופכת נערה הוללת. המשתתפים: טימותי בוטומס, ג'ין סיימור, אן בקסטר וברוס בוקסלייטנר.

● **סרט בלשי: קווינסי (10.50 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „מירוץ מסוכן" ממשיך להביא מעלילות הרופא־פתלוג.

שבת

23. 5

● **דת: שמעון בר־יוחאי (8.00 — שחור־לבן, מדבר עברית):** על דמותו של רבי שמעון בר יוחאי, שלכבודו נערכת ההילולה בל"ג בעומר. משתתפים: ד"ר צבי מלאכי, ד"ר נפתלי סלוקר ואחרים. במאית: ורדינה ארז.

● **סידרה: דאלאס (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** סערה קשה גורמת להתרסקות מטוסה של המישפחה שבה טסו בובי וג'י. אר. הנשים מחכות בבית לידיעה אם ניצלו. אלי מנסה לשמור את העובדה בסוד, כדי שלא לגרום התרגשות לצ'וק, שזה עתה החלים מניתוח לב קשה. הלחץ על שלוש הנשים, המחכות לשמוע על גורל האחים, חושף את הצדדים השונים שבאופיין.

יום ראשון

24. 5

● **שידור חי: ארץ אהבתי (8.03 — שחור־לבן, מדבר עברית):** תוכניתו של מאיר שליו.

● **סידרה: לו גראנט (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „כל־

קנדל: מיגוון של תשוקות
יום שני, שעה 9.30

בים" ממשיך בסיפורי מערכת יומון בלוס־אנג'לס. כלבה האהוב של הגב' פינצ'ון, המו"ל של היומון, מדליק את המערכת כולה לנושא הכלבים.

● **דיון: שיחה בשניים (10.55).**

● **סידרה סאטירית: בועות (11.25 — שידור בצבע, מדבר אנגלית:** במטרה להתנגד לטיבס, הסוחט את השריף ברט ועוזרו/בנו דני, הם מתכננים מיתקפת־נגד כלפיו. דני מגלה כי אחת מנערות העירום היא חברתו של טיבס. בינתיים בבית טייט ממשיכים הדברים להסתבך. המשרת הכושי, סנדרס, פורץ בצחוק היסטרי כאשר צ'סטר מבקש ממנו שילווה לו כסף.

אסנר: לו גראנט
יום ראשון, שעה 10.00

יום שני

25. 5

● **בידור: זה הסוד שלי (8.03).**

● **דרמה: מיגוון של תשוקות (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** ג'ין עומדת לזכות ב־250 אלף לי"ש. התנאי שעליה לקיים הוא להמשיך להיות רווקה.

גופר ופרביאץ': ארנסטו
יום שני, שעה 11.05

● **סרט קצר: ארנסטו (11.05 — שידור בצבע, מדבר עברית):** סירטו של חורחה יוחנן, המתאר ישראלים יוצאי ארץ דרום־אמריקאית, על רקע העלמות קרוביהם בארץ מוצאם. על סרט זה נכתב במדור קולנוע (העולם הזה, 2271): „ואכן, למרות שכל הסיפור מתרחש בישראל, ניתן ללמוד ממנו על הרדיפות הנהוגות במישטרים הטוטאליטריים בדרום־אמריקה: מאסרים שרירותיים, עינויים ואכזריות. הסצינה המתוכננת והאפקטיבית ביותר בסרט היא ראיון שעורכת כביכול הטלוויזיה הישראלית עם המפגינים ליד רחבת הכותל, התובעים את שיחרור חברים מן הכלא".

יום שלישי

26. 5

● **מדע: תצפית (8.03 — שחור־לבן, מדבר עברית):** מגזין דו־שבועי בנושאי טבע, מדע וטכנולוגיה.

● **בידור: המיסבאה של ארצ'י באנקר (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** אהבה חדשה תוקפת את חייו של מורי קליין, שותפו של ארצ'י באנקר, וזו אשתו לשעבר.

● **בידור: מונטה קרלו (10.00 — שידור בצבע, מדבר ומזמר באנגלית):** בהשתתפות בן וריק, זמר ורקדן.

● **סידרה: סטון (10.50 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „בלשים ורוחות". במהלכו חוקרת המישטרה רצח של אשה, שהיתה חברה בכת מיסטית, ולשם כך היא נעזרת באשה שעיסוקה הוא פרפסיכולוגיה. אנשי מחלק־הרצח מציבים בדרכה של האשה, העוסקת בפרפסיכולוגיה, מיכשולים רבים בדרך הפיענוח של הרצח.

לקראת שידור: חיפוש אחר האהבה

ביום רביעי (28.5) תקרין הטלוויזיה את הדרמה „חיפוש אחר אהבה". סיפור הדרמה מבוסס על אירוע אמיתי. במהלכו מתואר מאבקה של אם באבי ילדה, על רשות החזקה של בנם המשותף. מערכות החוק מנסות למנוע את החזקת הילד ברשות האם, בשל היותה של האם לסבית. ב„טי־וי גאייד" נכתב על סרט זה: „אחד מסירטי הטלוויזיה הנהדרים של השנים האחרונות..."

* * *

עמוד ענן בדמים

לרגל פטירתו של המשורר אורי צבי גרינברג, תגיש הטלוויזיה בשידור חוזר את הסרט „עמוד ענן בדמים". הסרט מנסה לעקוב אחר התמורות שחלו בשירתו ובהשקפותיו של המשורר מאז ימי המילחמה העולמית הראשונה

אורי צבי גרינברג
יום חמישי (28.5) שעה 10.00

בכרתים תמיד שמח.

חגיגת נופש בגדול, ביפה ובמעניין שבאיי יוון.

בכרתים, הגדול באיי יוון תמיד שמח
וכל חודש יש שם פסטיבל אחר:
במאי — פסטיבל ריקודים.
ביוני — פסטיבל הדובדבן.
ביולי — פסטיבל היין.
באוגוסט — פסטיבל הצימוקים.
לבקר בכרתים פרושו חגיגה גדולה של יין, מצב רוח, אוכל פיקנטי, חופים שלווים והמון שמש טובה.
בכרתים תמיד שמח. בוא לבלות אתנו חופשה בלתי נשכחת.
בוא להדבק במצב רוח יווני עליז.
אולימפיק לוקחת אותך בטיסה ישירה לכרתים.
פרטים בכל סוכנויות הנסיעות.

צריך רק לקפוץ ליוון וכדאי באולימפיק.

OLYMPIC
AIRWAYS

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

המאפיונרים

כבר תריסר שנים ויותר שאני עושה מילואים, ועוד אף פעם לא עשיתי מזה עסק מי־יודע־מה. הסיבה לכך היא ה־נימנום. בעוד שבאזרחות אני אדם די נמרץ, מתגרד, מתעטש, מזיע, עושה עי־ניים ודברים כאלה, הנה במילואים, כמו שאני נכנס למדים, אני נכנס למין מצב של נימנום מתמיד. אני עושה כל מה שנדרש — שמירות, סיורים וקישקושים כאלה, אבל בכל יתר הזמן אני מנמנמ־נמנמנם אותה. מין נימנומאניה כזאת.

ומה שקרה הפעם הוא שיצאתי לכמה דקות מהנימנומאנית הזאת, ומה אני מגלה? ברדק! כמו שיש במדינה ברדק, ככה יש ברדק גם במילואים! לא יאומן!

מאפיונר בפעולה

הסיבה ליציאה הפיתאומית הזאת היתה שאיזה ערב אחד שמרתי עם מי־לואימניק טרי ותמים — הוא רק שנתיים אצלנו בגדוד, והוא פתח לי את העיניים.

מתברר שיש אצלנו בגדוד מאפייה! כן, לא פחות ולא יותר — מאפייה! ואחר־כך, כשהתעניינתי, התברר לי שזה לא רק בגדוד שלנו, אלא בעוד הרבה גדודי מילואים. נו, הייתם מאמינים לזה? מאפייה במילואים!

ובכן, יש. ואפילו קוראים לזה מאפייה. מה שסיפר לי המילואימניק הטרי, הוא בערך ככה: „כשאנחנו חוזרים מהשדה, מזיעים, מלוכלכים ומזיעים, ועד צריכים לטפל בטנקים, מסתובב לידנו הפקיד הזה, מגוהץ מלמעלה עד למטה, עם אקדח בחגורה, וסירחון עצום של אפטר־שייב נודף ממנו. ואם זה לא מספיק, יחד איתו מסתובב עוד אחד, שעד היום אני לא יודע מה הוא עושה בפלוגה, גם־כן עם אקדח ואפטר־שייב, ושניהם צוחקים עלינו. לאלה תמיד יש מצב־רוח טוב."

נו, אז זה לא מעניין? מגייסים גדוד של אנשי מילואים, אבל לא כולם מת־אמנים או שומרים, או עושים סיורים. יש מיוחסים, מתברר.

ככה התחלתי לתקוע את האף שלי בעניין הזה ולרחרח, והתברר לי שיש ממש מוסד כזה של מאפייה, שחבריה מונים כמה עשרות אנשים, לא פחות ולא יותר.

המאפיונרים, למשל, לא חותמים על נשק, כמו כולם. הם מביאים אקדחים מהבית. בשבילם זה מספיק. הם תולים אותם על החגורה, או נועצים אותם ב־מיכנסיים מאחור, ונראים כמו בוק ג'ונס או ג'יימס בונד.

המאפיונרים לא שומרים כמו כולם. זה לא בגלל הדרגה, או בגלל שיחרור מהרופא או בגלל פחדים טמירים. פשוט ככה זה. מסורת.

המאפיונרים גם לא יוצאים לסיורים, לא עושים תורנות מיטבח, ובכלל, הם כאילו לא שייכים לגדוד מבחינת החו־בות. מבחינת הזכויות הם בהחלט בגדוד. באזרחות הם משוויצים, שהם קרביים בשיריון, וכשהם יוצאים לחופש הם נר־אים מאוד מרשימים, כמו כרזת־פירסומת של המילואימניק המצליח. המאפיונרים יודעים איפה, בקו, יש המיטבח הכי טוב, איפה ומתי אפשר לטלפן הביתה, איפה יש תנאי דיור מוצלחים במיוחד, ותמיד תמצאו אותם שם, ליד השמנת.

המאפיונרים לא נכנסים בסבב החופ־שות של הגדוד. עושה רושם שהם יוצאים הביתה בדיוק ברגע שיש להם חשק, ולא צריכים לשאול אף אחד. יש כמה מאפיונרים אצלנו שרואים אותם ביום הגיוס וביום השיחרור, וזה הכל.

איך בדיוק נעשה מילואימניק מאפיו־נר, אני עדיין לא יודע. ברור שהלשון ממלאת פה תפקיד חשוב. את המאפיו־נרים רואים תמיד בסביבת הקצונה הב־כירה בגדוד, מקשקשים בלשונם. אולי גם הכסף ממלא תפקיד? להרבה מאפיונרים יש כל־מיני מוסכים, חוות ומשקים מצ־ליחים, דברים כאלה. יש גם מאפיונרים שהם פטריוטים גדולים מאוד, ששים להיכנס איתי לוויכוחים על שטחים, פלסטינים ועוד. המאפיונרים נמצאים איכשהו בג'ובים שמאפשרים להם מין ניידות משונה כזאת. הם פקידים, סמלי תרבות, סמלי שלישות ומיבצעים ואפסנ־אות, דברים מהסוג הזה. אנשים יקרים.

איך זה מתאפשר? שמעתי לזה כמה הסברים. למשל: שזו מסורת, והקצינים לא מעזים לשנות אותה. למה לא מע־זים? אף אחד לא יודע. שמעתי עוד הסברים, אבל הבה לא ניכנס לחוק לשון הרע.

נו, אז לא מעניין? או אולי, רק חמור כמוני יכול להיות מופתע מזה שבמדינה שיש בה יעקב מרידור וירוחם משל, יש גם מאפיונרים בגדוד שיריון מילואים.

ואגב — זה לא מוכרח להיות ככה. יש בגדוד פלוגה אחת, שבה התארגנו החיילים והתלוננו נגד הפקיד. הפקיד עף כמו טיל, ובמקומו יש פקיד שעושה הכל כמו כולם ואפילו יותר, והפלוגה החיא בכלל היא לדוגמה, בלי צחוק.

ישראסופ

ואם אנחנו כבר בעיסקי מילואים, אז קיבלתי זה עתה מיכתב מחברי משה, שהוא מהגר ישראלי היושב בציריך, וכבר סיפרתי עליו פעם. והנה מה שכתב לי משה, בלי המילים הגסות:

ולאחרונה עליתי בדרגה, ולא סתם אלא כישראלי, וליתר דיוק כישראלי החי בחו"ל, או בשפת בני־אדם: יורד.

ולשם המחשה אני מצרף את הטופס המצ"ב, להלן מיסמך א". הטופס הגיע אלי מלווה במעטפה מבויילת ובשי קטן: עיתון במחנה עבה, ציבעוני וריחני, מה־דורה מיוחדת לחיילינו בחוץ־לארץ.

כפי שתיווכח מקריאת הטופס, הוא אדיב מאוד, נקי מאיומים, ויכול לזעזע אחד כמוני, הרגיל משנים לצורה אחרת לגמרי של טיפול. תוכל לשאול, כמובן, מה אני בעצם רוצה? שולחים לי מיכתב אדיב, מעטפה מבויילת ועיתון ציבעוני אז למה להתלונן?

התשובה פשוטה: במשך שנים רבות „מילאתי חובתי" (ראה סעיף 1 בטופס), אך איש לא טרח להודות לי. ואילו כאן מודים לי מראש (סעיף 7). על „מיספר דקות" (סעיף 3). בקיצור: שים צו קרי־אה רגיל ליד טופס זה (מיסמך א) והש־ווה.

זוהי, כמובן, לא הדוגמה היחידה ל־עלייתי לדרגת ישראלי סופר (פ' דגושה), שאפשר לקרוא לו גם ישראסופ, או סופישט. למשל: מאז תחילת ישיבתי בציריך אני מוזמן חדשות לבקרים לפגי־שות עם אנשים חשובים מישראל. כך הוזמנתי לארוחת־ערב עם אבא אבן, ל־שיחה עם עקיבא לווינסקי (גיזבר הסוכ־נות), לטקס חילופי נציג מישרד־התיירות בנוכחות כל „הצמרת" הישראלית, ועוד פגישות עליהן כבר שכחתי.

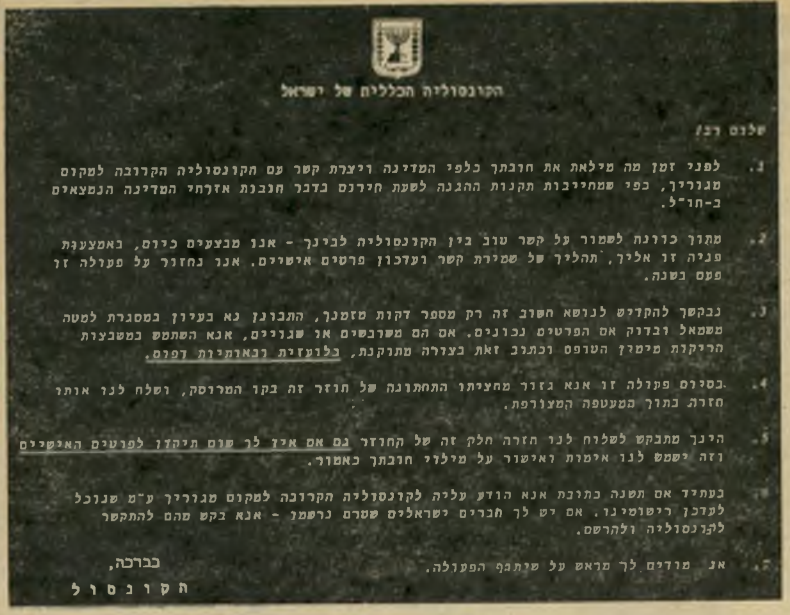

הקונסוליה הכללית של ישראל

שלום רב!

1. לפני זמן מה מילאת את חובתך כלפי המדינה ויצרת קשר עם הקונסוליה הקרובה למקום מגוריך, כפי שמחייבות תקנות ההגנה לשעת חירום בדבר חובת אזרחי המדינה הנמצאים ב-חו"ל.

2. מתוך כוונה לשמור על קשר טוב בין הקונסוליה לבינך - אנו מבצעים כיום, באמצעות פניה זו אליך, תהליך של שמירת קשר ועדכון פרטים אישיים. אנו נחזור על פעולה זו פעם בשנה.

3. נבקשך להקדיש לנושא חשוב זה רק מספר דקות מזמנך, התבונן נא בעיון במסגרת למטה משמאל ובדוק אם הפרטים נכונים. אם הם משובשים או שגויים, אנא השתמש במשבצות הריקות מימין הטופס וכתוב זאת בצורה מתוקנת, בלועזית ובאותיות דפוס.

4. בסיום פעולה זו אנא גזור מחציתו התחתונה של חוזר זה בקו המרוסק, ושלח לנו אותו חזרה בתוך המעטפה המצורפת.

5. הינך מתבקש לשלוח לנו חזרה חלק זה של החוזר גם אם אין לך שום תיקון לפרטים האישיים וזה ישמש לנו אימות ואישור על מילוי חובתך כאמור.

6. בעתיד אם תשנה כתובת אנא הודע עליה לקונסוליה הקרובה למקום מגוריך ע"מ שנוכל לעדכן רישומינו. אם יש לך חברים ישראלים שטרם נרשמו - אנא בקש מהם להתקשר לקונסוליה ולהרשם.

7. אנו מודים לך מראש על שיתוף הפעולה.

בברכה,

הקונסול

אני מקבל שירותים טובים בהרבה יו־תר מאשר בארץ, לא רק מהשווייצרים המופלאים, אלא גם מהקונסוליה היש־ראלית, המייצגת בשבילי, בין השאר, את מישרד־הפנים ומישרד־התמ"ת. נסה פעם להשוות הארכת דרכון ישראלי ל־תהליך המקביל בארץ, או יעוץ בענייני מכס ויבוא כאן לאותו שירות בארץ.

מחוגים יודעי דבר פה אני יודע ש־משה דיין, אריק שרון ונמושות אחרות, מתים להיות מוזמנים לכאן בתואנה של הרצאה לקהילה המקומית (מה שאפשר לקרוא: להוזמן), והקהילה אינה רוצה בהם.

את יצחק רבין, יוסף בורג, זבולון המר ואבו־חצירא אתה פוגש פה פשוט ברחוב (אני, לא אתה). שלושים (30) שנה הסתובבתי בחיפה ולא פגשתי אף אחד מהם שם. צירוף מיקרים.

זה מה שכתב משה, וכל המוסיף גורע.

שידוך טוב, שידוך רע

כידוע יש סיכוי טוב שנצא למילחמה חשובה בלבנון, כדי להציל שם את העם הנוצרי מסכנת כלייה, וגם כדי לגונן על האינטרסים החיוניים של ישראל. באמת שלא הייתי רוצה להיות קטנוני בעניינים כאלה, אבל תאוות־החשבון שלי משת־לטת עלי, מי דחף כזה שאינו־ניתן־לריסון.

אני מניח שידוע לכל הקוראים שיש בארצנו אנשים הנקראים „סוכני־נשק". אנשים אלה קשורים בחוזים עם חברות הנשק האמריקאיות והאירופאיות, ותפ־קידם לקדם מכירת־נשק בישראל. האנ־שים הללו, מיסכנים שכמותם, אינם עובדים על משכורת, אלא על אחוזים, בדיוק כמו מלצרים. נניח שהם מקבלים רק 5% מכל מכירה.

ואם כבר התחלנו להניח, אז נמשיך, נניח שבמילחמה הפטריוטית הקרובה ב־לבנון יירו כוחות צה"ל רק 40 אלף פגזים מסוגים שונים — ואני מדבר רק על הפגזים המיובאים. נניח שהמחיר ה־ממוצע של פגז כזה הוא רק עשרת אלפים לירות, וזה לא הרבה. נניח גם שמטוסים ישראליים יטילו במילחמה זו רק אל־פיים פצצות, ונניח שיירו רק 200 טילים, ונניח שמחיר ממוצע של פצצה מונחית טובה הוא רק 200 אלף לירות, ומחיר כל טיל רק מיליון לירות. נניח גם, שחס־וחלילה יופלו במילחמה הזאת שישה מסוקים וארבעה מטוסים ויושמדו רק 30 טנקים ו־40 נושאי־גייסות משוריינים, 20 משאיות וכן גם כמה תותחים מסוגים שונים וכו' — וכל זה רק ממה שאנחנו מייבאים בחתיכות שלמות, ולא מתוצרת התעשייה הצבאית שלנו, שגם היא כש־לעצמה קונה לא מעט פריטים מחו"ל דרך סוכני־הנשק, כדי לתת לנו את המו־צר המושלם.

ובכן, חשבון זהיר מראה לנו שתתקבל התוצאה הבאה, לפי הפירוט שלהלן:

●	40,000 פגזים	× 10,000 לירות	=	400 מיליון ל"י
●	2,000 פצצות	× 200,000 לירות	=	400 מיליון ל"י
●	200 טילים	× 1,000,000 לירות	=	200 מיליון "
●	4 מטוסים + 6 מסוקים		=	20 מיליארד
●	30 טנקים, 40 נושאי גייסות, 20 משאיות		=	2 מיליארד
●	שונות		=	1 מיליארד
●	סה"כ			24 מיליארד

הגענו, אם כן, בחישוב זהיר מאוד לסיכום של 24 מיליארד לירות, מחירו של עימות מוגבל. ברור שכל פגז שיירה, כל פצצה שתוטל וכל מטוס שיופל יוח־לפו בחדשים, וכך יצא, שכדי לחשב את ריווחיהם של סוכני־הנשק, עלינו פשוט לבדוק כמה זה 5% מ־24 מיליארד ל"י, והתשובה היא: 1.2 מיליארד.

כלומר — מיספר מסויים של אנשים בישראל ירוויחו מהמילחמה בלבנון 1.2 מיליארד לירות ישראליות, וזה נראה המון אפילו בשקלים. כל מה שנשאר עכשיו לעשות, הוא לעשות עוד חשבון אחד קטן כדילקמן:

כיוון שמדובר בעימות מוגבל, אפשר להניח שלא יהיו יותר מ־50 הרוגים, ונניח 200 פצועים. מכאן יוצא שסוכני־הנשק ירוויחו בממוצע 24 מיליון לירות על כל הרוג, או 6 מיליון על כל פצוע.

כדי לעשות חשבון אמיתי, צריך לה־ניח שסוכני־הנשק משלמים מיסים כחוק, ולא עושים כל מיני תרגילים מלוכלכים עם הוצאות מדומות וחברות פיקטיביות. מכאן יוצא שהרווח לאחר־מס על כל הרוג יהיה בערך 10 מיליון לירות, או כ־2 מיליון לירות על כל פצוע.

אפשר לעשות את החשבון הזה גם מצד אחר: נניח שיש בארץ 100 סוכני־נשק — ואז יוצא שבממוצע ירוויח כל אחד מהם 12 מיליון לירות לפני מס, או 4 מיליון לירות בערך אחרי מס.

בהתחשב בעובדה שכל התחשיבים כאן נעשו בהנחה שמדובר בקומיסיון של 5% בלבד, ובהנחה שמדובר בעימות מוגבל, וכמו כן בהתחשב בעובדה שלא סוכני־הנשק (בדרך־כלל) הם שייהרגו או יפצעו במילחמה המוגבלת הזאת, אלא אני או אתה — צריך להודות שבן של סוכן־נשק צריך להיות שידוך טוב מאוד בשוק.

וככל שהוא שידוך יותר טוב, כך אני נעשה שידוך יותר רע, וזה עוד לא הדבר הכי מרגיז בעסק.

היכן קמה המדינה?

את הצהרת דויד בן־גוריון על הקמת המדינה שמעתי כימעט במיקרה. עמדנו לצאת לפעולה, לכיבוש הכפר אל־קובאב בכביש ירושלים (מישמר איילון של היום), כשמישהו צעק שהרדיו משדר את טכס הקמת־המדינה.

נכנסנו לשעה קלה לחדר־האוכל של קבוצת חולדה (אשר לנו, החיילים, היתה הכניסה אליו אסורה). שמעתי בחצי־אוזן קטעים מן השידור, ולא התרשמתי ביותר. את נוסח המגילה כתב בן־גוריון, ולבן־גוריון פשוט לא היה שום כישרון־כתיבה. זהו מיסמך יבש, בלי השראה, בלי מעוף. משהו שכתב פוליטיקאי מן המניין, לא משורר או איש־רוח.

סיקרן אותי רק פרט אחד: מהו שם המדינה החדשה? הסתבר כי קוראים לה „מדינת ישראל". חשבתי אז (וחושבני גם כיום) שלא נבחר שם מוצלח ביותר. מדוע לא נקראה, למשל, „מדינת ירושלים?" זהו שם השייך למקום, לארץ. הוא היה מתקבל ביתר־קלות על דעת הערבים, שקשה להם לבלוע שם השייך לעם אחד. זהו שם הידוע בעולם כולו, והמעורר בארצות רבות רגשות עמוקים. גם הצלבנים קראו כך לממלכתם.

בן־גוריון

על כל פנים, הטכס נראה לי אז בלתי־חשוב למדי. ולא בלי סיבה: לגבינו, אנשי החטיבות הלוחמות, היתה מדינת־ישראל קיימת מזמן. החזקנו בשטחים רחבים, קיימנו בהן שילטון, ואיש לא יכול היה להוציאנו משם אלא במילחמה. לכן נראו לנו הוויכוחים באו"ם חסרי כל עניין.

נדמה לי שבסידרה עמוד האש השתנתה קצת הפרופורציה, אולי ביגלל העובדה שהמילחמה עצמה כימעט ולא צולמה, בעוד שדיוני האו"ם סוקרו בהרחבה.

מדינת־ישראל לא היתה קמה ומתקיימת בלעדינו. אבל היא היתה בהחלט קמה ומתקיימת בלי אותו טכס קטן בשדרות רוטשילד בתל־אביב.

שאו נס ציונה

קראתי בעיתון כי ההורים השכולים בנס־ציונה נפגעו קשה ביום־הזיכרון, והגישו לאחר מכן מחאה נגד הרשות המקומית. בדרכם לתפילה, כך נאמר, נתקלו ההורים בדגלים שהונפו ברחובות, וביניהם דגלים מצריים. מכיוון שבניהם נפלו במילחמות נגד מצריים, פגע בהם הדבר.

עם כל הכבוד להורים אלה, אני מרשה לעצמי — בדחילו ורחימו — לאמר להם שהם טועים.

בני נס־ציונה שירתו, במילחמת־העצמאות, בגדוד 52, הגדוד של בני־המושבים. נתקלתי בהם לא פעם במהלך הקרבות. על גיבעה חשופה בשם עיבדיס, ליד נגבה, ראיתי אותם ביום הגדול ביותר של גדודם, שהיה גם היום הגדול והמכריע במילחמה כולה — היום שבו נשברה סופית ההסתערות המצרית על תל־אביב. כאשר עשן הפגזים היתמר מעל לגיבעה, כאשר המיקלע האחרון החל מגמגם, כאשר ההרוגים והפצועים מילאו את השוחות שנחפרו בחופזה — למדתי להכירם.

דבר אחד אני יכול לקבוע בביטחה גמורה: הם לא שנאו את המצרים.

איני בטוח מה היה היחס לאוייב בשאר החזיתות, ומה התרחש בלב החברים שלחמו בלגיון הירדני במיזרח ובצבא הסורי בצפון. אך אני בטוח לגבי מה שהתרחש אצלנו, בדרום. לא היתה שינאה. היה מין כבוד נסתר לאוייב, שעמד באומץ־לב בקרבות חולייקאת ועיראק־סואידן, שהחזיק מעמד בכיתור של כיס־פאלוג'ה. היה כבוד לשבויים.

אבא קובנר, משורר שבא מגטו וילנה, ושהביא מן הפרטיזנים את סיגנון הצבא הסובייטי, כתב לנו „דפים קרביים" שהטיפו לשינאה, ברוח „כלבי־דם דינם מוות!" חיבבנו את קובנר, שנראה לנו קצת תימהוני בקסדה שלו, ואהבנו את הדפים הקרביים שלו. אך חייכנו למיקרא סיגנונם. זה לא היה סיגנוננו.

הבנים האלה, שלחמו בדרום, לא שנאו את האוייב. הם לא לחמו כדי להרוג. הם לחמו כדי להגן עליכם, הורים יקרים, ועל המדינה החדשה.

הם היו בטוחים, כפי שהיינו אז בטוחים כולנו, שאחרי המילחמה יבוא השלום. ואף כי התמהמה — השלום בא. לפחות השלום עם המצרים. והדגלים שהונפו בנס־ציונה באו לסמל את ההישג הזה.

מותר לכם להתגאות בשלום הזה, וגם בדגלים האלה. לולא הבנים שלכם וחבריהם, שהחזיקו מעמד כאשר גורל המדינה היה תלוי בדרום על חוט־השערה ביוני וביולי 1948, הדגלים האלה לא היו מתנופפים בנס־ציונה כדיגלי־שלום.

סירים חמים על התנור

ועוד בעיקבות עמוד־האש.

בפרק האחרון הוזכר — כימעט ברמז — איך נוצרה בעיית־הפליטים. העורכים השאירו את השאלה בלי מענה נחרץ, ועל כך מגיעה להם תודה. הם חרגו מן השיגרה התעמולתית.

כדאי להרהר על נושא זה שנית. בעיית־הפליטים מרעילה את חיינו עד היום, והיא מטילה צל־ענק על עתיד המדינה וסיכויי־השלום.

איך היא נוצרה? מה האמת ומה השקר בטענות של תועמלני שני הצדדים, שהעלו גירה במשך שנים כה רבות, עד כי כל זיקה לאמת ההיסטורית אבדה גם לאלה וגם לאלה?

כעד־ראייה הזוכר לא רק את המאורעות, אלא גם את מצבי־הרוח והדינאמיקה של התהליך, נתתי את תשובתי באחד מפירקי סיפרי מילחמת היום השביעי. הייתי רוצה לחזור כאן על עיקרי הדברים. כי עתה, כאשר תמונות הסידרה עוד עומדות לנגד עיני הציבור כולו, יהיו הדברים מובנים יותר.

לדעתי לא היתה מעולם בריחה של ערביי פלסטין. לדעתי גם לא היה גירוש של ערביי פלסטין. היה תהליך מתמשך שסיבותיו השתנו מחודש לחודש. בכל שלב ושלב השתנו מניעי הצדדים ולבשה הטראגדיה של המילחמה צורה חדשה.

אני מחלק את התהליך הזה לשלושה שלבים עיקריים.

שלב א': מיום ההחלטה של עצרת האו"ם ועד סמוך להכרזת המדינה.

אורי אבנרי
יומן אישי

יש לזכור כי תוכנית־החלוקה הציעה מדינה יהודית שבה היו כימעט מחצית התושבים אמורים להיות ערבים. הערבים, שהתנגדו לחלוקה, טענו שהדבר אינו אפשרי. החרו־החזיקו אחריהם הבריטים, ולאחר מכן גם האמריקאים, כאשר נסוגו מרעיון החלוקה.

משמע שבאותה תקופה היה לערבים עניין להוכיח כי אין ערבים יכולים לחיות תחת שילטון יהודי, וליהודים היה עניין להוכיח את ההיפך. אם אכן היו קריאות של מנהיגים ערביים לבני־עמם לנטוש את בתיהם שבסביבה יהודית (הדבר מעולם לא הוכח בצורה כלשהי!) הרי זה סביר רק בתקופה זו. וסביר גם כי בעת נפילת חיפה הערבית, למשל, ביקשו דויד בן־גוריון ועמיתיו באמת ובתמים למנוע את בריחת התושבים הערביים משם. הבריחה פשוט לא תאמה את התעמולה היהודית באותו שלב.

החל בראשית אפריל, כאשר זוועת דיר־יאסין הטילה את מוראה על הערבים, גברה הבריחה הספונטנית. הערבים היו משוכנעים כי היהודים ירצחו את כולם — גבר, אשה וילד — כפי שעשו באותו כפר אומלל.

איני סבור כי בתקופה זו היתה קיימת מדיניות יהודית מכוונת לגירוש הערבים. גם בלי מדיניות כזאת ברחו הערבים מן הכפרים שכבשנו. לא פעם נכנסתי לבית שבו עוד היו הסירים חמים על התנור.

שלב ב': מתקופת ערב־המדינה ועד להפוגה השניה, בסוף יולי.

בתקופה זו היה להגנה עניין ליצור שטחי־כיבוש רצופים, לקראת הפלישה הצפוייה של הצבאות הערביים. אז גורשו התושבים הערביים במתכוון, ובלי חוכמות. במקומות רבים היה גירוש הערבים מרכיב חשוב בתיכנון המיבצע כולו. כך סיפר פעם יגאל אלון כי בעת התיכנון של כיבוש צפת נעשה הכל כדי „להקל על יציאת הערבים". כך היה גם בבית־שאן ובמקומות רבים אחרים.

איני סבור כי אז כבר היתה מחשבה מגובשת לגירוש כל האוכלוסיה מן השטח שנכבש על־ידינו. כי עדיין היה נטוש אז הקרב הבינלאומי בין חלוקת־הארץ ובין רעיון־הנאמנות.

שלב ג': מחודש יולי 1948 והלאה.

בשלב זה השתנו כל הנתונים. המדינה כבר היתה קיימת, ולוויכוח הבינלאומי שוב לא היתה משמעות מעשית. ברית־המועצות וארצות־הברית היו לצידנו. בקרבות הקשים שהתנהלו בין שתי ההפוגות (אמצע יולי) היתה הכרעה צבאית לטובתנו. הסתערות הצבאות הערביים נבלמה הלכה למעשה.

אז התפנה בן־גוריון, לדעתי, למחשבה על העתיד. הוא ראה את הבריחה שכבר היתה, ונוכח לדעת כי הוא יכול לזכות לא רק בשטחים נ ר ח ב י ם, הרבה מעבר לגבולות שנקבעו למדינה בעצרת־האו"ם, אלא גם בשטחים ר י ק י ם. זה היה פיתוי עצום, ורק ההיסטוריון יקבע, בעוד מאה שנה, אם היה זה המישגה הגורלי ביותר בתולדות המדינה (כפי שאני סבור) או להיפך.

על כל פנים, בשלב זה נעשה הכל כדי לגרש את הערבים — במתכוון, במחשבה תחילה, ביעילות. אנחנו, שועלי שימשון, קיבלנו פקודות מפורשות למנוע את הסתננות הערבים חזרה לכפריהם שנטשו, ולהרוג בו במקום כל ערבי שייתפס תוך כדי נסיון כזה. את התוצאות תיארתי בשני סיפרי־המילחמה שלי, בשדות פלשת (במרומז) ובהצד השני של המטבע (במפורש).

אך האמת החשובה ביותר אינה טמונה גם בתיאור זה. היא היתה הרבה יותר פשוטה, בלתי־אמצעית, ורק חייל שהיה שם בשטח יכול להבין אותה נכונה.

פשוט לא היתה אף פעם בריחה של ערביי פלסטין מן הארץ.

החיפאים ברחו לעכו או לביירות. עשירי יפו ברחו לעזה. ירושלמים עשירים נסעו לכל מקום בעולם. אולם המוני הפלחים, אותם כפריים היושבים עתה במחנות־הפליטים ברחבי המרחב, לא ברחו אף פעם מן הארץ.

קרה דבר הרבה יותר פשוט. כאשר הסתערנו על כפר, ברחו התושבים — לרוב ברגע האחרון ממש, אחרי מכת־האש הראשונה שניתכה על הכפר ל מ ט ר ה ז ו — אל הכפר שמאחוריו. כאשר הותקף הכפר השני, כעבור יומיים־שלושה, ברחו אל הכפר השלישי. וכן הלאה, מכפר לכפר.

לבסוף קפצה על הפליטים האלה שביתת־הנשק. לפתע פיתאום, בן לילה, חצץ גבול בינם לבין בתיהם. הם היו משוכנעים כי כעבור זמן־מה יורשו סוף־סוף לחזור הביתה. הם ממתינים עד היום. ועד היום הם משייכים את עצמם לכפר שנטשו, ושחדל מזמן מלהתקיים. הם, וביניהם ונכדיהם ונינים אחריהם.

אם נותר ביכלל מיעוט ערבי גדול במדינה, הרי זה ביגלל שתי סיבות. תושבי הגליל לא הספיקו לברוח בעת הכיבוש, כי ההתקדמות של כוחות צה"ל באיזור זה היתה מהירה מדי, ולמען הצורך הצבאי הזה ויתר הפיקוד היהודי על פעולת הגירוש. פה ושם, כמו באיקרית ובבירעם, נעשה נסיון לתקן את „המעוות" אחרי שוך הקרבות, ולהבריח את התושבים בכל זאת. אך ברוב המקומות זה היה מאוחר.

אוכלוסיית נצרת ניצלה מפני שמפקד הכוח הכובש, קצין יהודי־קנדי בעל־מצפון, פשוט סירב למלא פקודה מפורשת לגרשה.

במשולש נשארה האוכלוסיה הערבית על אדמתה מפני שחבל־ארץ זה כלל לא נכבש. הוא הועבר לידי ישראל על־ידי המלך עבדאללה, בהסכם שביתת־הנשק, בתנאי מפורש שלא יאונה רע לתושבים.

זהו הסיפור האמיתי. אין הוא נעים ביותר, אם כי אינו כה שחור כפי שמתארת אותו התעמולה הערבית, המייחסת לנו כוונה זדונית מוכנה מראש.

מה שקרה אין להשיב. נוצרה מציאות חדשה. השאלה היא עכשיו כיצד להגיע לפיתרון שיאפשר לפצע עמוק זה להגליד. כי כל עוד יישאר פתוח, לא יהיה שלום — לא היום, לא מחר, לא לעולם.

אחריך, בנימין!

הוויכוח האחרון בתוכנית מוקד ריתק אותי. לא בשל תוכנו (הרבה מהדברים היו דיברי־הבל), אלא בשל הרכבו.

הטלוויזיה היא בבואה של המדינה. על המירקע אפשר לראות מי נמצא „בתוך" המחנה, בתוך הקונסנזוס, ומי נשאר בחוץ. וכאשר רואים היכן נמצא המחנה, ואת מי הוא כולל, ניתן להבין את מצב המדינה.

ובכן, היה איזון, כנדרש. איש אחד של הליכוד, איש אחד של המערך. יעקוב מרידור, (שלא ידע על מה הוא מדבר, ומישפט אחד שלו לא התקשר עם רעהו, אלא בדרך הסתירה והבילבול) וחיים בר־לב (שדיבר דווקא דיברי־טעם).

פלד

השלישי היה האלוף (מיל') בנימין פלד. פלד הוא איש הימין הקיצוני־הקיצוני. כדי להשלים את התמונה היה צריך להופיע מולו איש מחנה־השלום הרדיקלי. למשל: האלוף (מיל') מתיתיהו פלד.

מרידור מול בר־לב, פלד מול פלד — זה היה סביר.

אבל לא הביאו את מתי פלד, ולא כל אדם אחר כמוהו. הכיסא הרביעי נשאר ריק. וכדי שלא ירגישו בכך, הושיבו עליו מישהו. את אהוד יערי. הוא התאים למקום כמו חרש־אילם לתחרות־נאומים. כאיש־הטלוויזיה, אסור לו להשמיע דיעות. הותר

לו למסור מידע — והמידע של יערי לא היה שקול, כמובן, כנגד הדיעות של בני פלד.

בני פלד הוא פאשסיט. פאשיסט קלאסי. לא רק בתוכן דבריו, אלא בכל. הוא העתק מושלם של רודן־בדרך באירופה של שנות ה־30'. הוא דומה להפליא לסר אוסוולד מוסלי, המנהיג הפאשיסטי הבריטי באותה תקופה. אילו נדרש מנהל־ליהוק בהוליווד להמציא טיפוס לתפקיד של רודן־בדרך, לא יכול היה למצוא אדם מתאים יותר: העיניים הבעות־הפנים, החיוך המתנשא של „המנהיג" ששיגעון־הגדלות שלו בא לידי ביטוי בכל תנועה.

הוא הדין, כמובן, לגבי דיעותיו. אלה הן דיעות פאשיסטיות קלאסיות, המובעות בסיגנון פאשיסטי קלאסי. דרושה מילחמה כוללת מייד, כדי להגשים את המטרה הלאומית העליונה (שאותה לא הגדיר, למרות הפצרות המנחה). הליכוד והמערך ראויים שניהם לבוז שווה. ומכאן (במרוכז): דרוש איש חזק. דרוש מנהיג. אחריך, בנימין!

האיש הזה נמצא עתה בתוך המחנה. הוא שותף רצוי וטיבעי לוויכוח. לאותו ויכוח ששוב לא עולה עוד על הדעת להזמין אליו את מתי פלד. מחנה־השלום הוא בחוץ. הקונסנזוס הלאומי משתרע מן המערך אל הקצה הפאשיסטי.

וזה מפחיד יותר מכל דבר שנאמר באותו ויכוח.

המשורר כילד מגודל

בכל פעם שאני שומע בטלוויזיה את שיריו של נתן אלתרמן, עולה לנגד עיני דמותו של איש יפה ותמים זה.

כמו כל בני־גילי הייתי שבוי בידי שיריו — אני מצפת, כלניות — זמן רב לפני שהכרתיו אישית. (אז התאהבתי, כמובן, גם בשושנה דמארי).

פגשתיו לראשונה, כמדומני, בשעה שהקמנו ועד ציבורי להגנה על הימאים, יוצאי הפלמ"ח והפלי"ם, שעמדו בראשם מרד־הימאים הגדול בראשית שנות ה־50'.

זכיתי אז במחמאה רבה מפיו. נתפסתי באחד הערבים בידי המישטרה בשעה שהדבקתי כרוזים לטובת הימאים בחוצות תל־אביב, בחברתו של „בומבה" צור המנוח. הועמדתי לדין. בבית־המישפט הכרזתי כי „טוהר המצפון הלאומי חשוב מטוהר הקירות!"

אלתרמן

כשקרא זאת אלתרמן בעיתון, שיבח את דברי בפומבי.

ברבות הימים הצטלבו דרכינו פעמים רבות, לרעה ולטובה. בשעה שהעולם הזה עמד בראש המערכה הגדולה לטיהור המישטרה, באמצע שנות ה־50', התנפל עלינו אלתרמן בשצף־קצף, וקרא בכתב: „של נעליך כשאתה מדבר על המפקח הכללי של מישטרת ישראל!" אותו מפקח הורשע, לאחר מכן, בעדות־שקר.

גם בפרשת־לבון עמדנו בשני הצדדים של המיתרס. הוא היה מסור לדויד בן־גוריון, ואנחנו לחמנו בו.

בסוף ימיו הצטרף לתנועת ארץ־ישראל השלמה, והגיע אל הלאומנות הקיצונית ביותר. הצטערתי על כך. אך לא יכולתי לכעוס על איש כמוהו. ידעתי שהוא פועל בתום־לב, ולא מתוך טירוף או דמגוגיה, כמו כמה מחבריו.

בשנותיו האחרונות נפגשנו לעיתים קרובות, כי בתו, תירצה ז"ל, היתה השכנה שלי. הייתי פוגש בו במעלית, ברחוב ובכניסה לבניין, כשהוא מוביל את נכדו — צנוע, תמים, ידידותי, בעל אדיבות טיבעית. פעם. כשראיתי אותו משחק עם הילד ברחוב, עלתה בליבי המחשבה: „הנה הולכים שני ילדים!"

יום א' בפאריס

לפני חודשיים, בשהותי בפאריס, נמסרה לי הודעה מפתיעה. הוזמנתי לבוא למחרת בבוקר אל ארמון אליזה, כדי להיפגש עם אחד היועצים המדיניים הבכירים של נשיא־צרפת.

לא ביקשתי פגישה כזאת. היא התארגנה בצורה מוזרה למדי: איש־מדינה בעל שם עולמי (באחד הימים אוכל, מן הסתם, לגלות מי זה) שמע שאני בפאריס, התקשר מארצו עם הנשיא או עם לישכתו ויעץ לו לשמוע מה בפי.

וכך, ביום א' בבוקר, התייצבתי בשער הארמון. לובש־מדים קיבל את פני בכבוד והוביל אותי בפרוזדורים. עד כה ראיתי ארמון זה רק על מירקע הטלוויזיה. מבפנים הרשים אותי קצת פחות. הוא פחות מהודר מאשר ארמון עבדין בקאהיר, פחות נוח מאשר ארמון הקאנצלר בווינה, פחות יעיל מן הבית הלבן. אבל — למה להסתיר? — מרשים.

היועץ הושיב אותי בכורסת־עור, והחלפנו דיעות. ריח הבחירות כבר ריחף, כמובן, בחלל החדר. בעל־שיחי היה בטוח כי ואלררי ז'יסקאר־ד'אסטן ייבחר מחדש, אם כי ברוב לא־גדול. הוא גם הניח כי רוב היהודים בצרפת יצביעו בעד היריב, פראנסואה מיטראן. הלאומנות הישראלית של היהודים בצרפת — מקומיים וצפון־אפריקאיים — גואה בפרופורציה הפוכה לנכונותם לעלות לישראל ולהשתתף בגופם במילחמותיה. כמו אצל יהודי ארצות־הברית.

עיקר השיחה נסבה על היוזמה האירופית ועל גישתו של ז'יסקאר. היינו תמימי־דיעים על כך שאף לאחת משתי מעצמות־העל — ארצות־הברית וברית־המועצות — אין עניין אמיתי בשלום במרחב שלנו, וכי לשתיהן יש עניין רב בקיום המצב של לא־שלום ולא־מילחמה, אם כי מסיבות שונות. ואילו אירופה מעוניינת באמת בשלום ישראלי־ערבי כולל. היא תלוייה בנפט הערבי, ויש לה עדיין מחוייבות ריגשית עמוקה לגורלה של ישראל, כמדינת פליטי־השואה.

דיברנו על המצב באש"ף, ועל מה שניתן לעשות כדי לחזק בה את הכוחות המתונים ולהחליש את הכוחות הקיצוניים. גילינו כי המידע שלנו על המתרחש באירגון הפלסטיני זהה, פחות או יותר.

ישבנו כשעה וחצי. הבענו את התיקווה להיפגש שנית, אחרי הניצחון של ז'יסקאר. ובינתיים סיכמנו שלא לתת פירסום לפגישה — שמא ייפצאו חוגים לאומניים בקהילה היהודית אשר ניסו לנצל לרעה את העובדה שעוכר־ישראל כמוני, איש מחנה־השלום הארור, התקבל בהיכל.

עכשיו אין הפירסום יכול עוד להזיק לאיש. ז'יסקאר נפל. ניצח מיטראן, ידידם של שימעון פרס ושל מנחם בגין. שניהם מקווים שעכשיו תשתנה המדיניות הצרפתית, וששוב לא יבלבלו בפאריס את המוח בענייני השלום ובשאר עניינים פסולים.

סבורני כי „תיקוות" אלה תתבדנה. אותם האינטרסים שדירבנו את ז'יסקאר לנקוט בקו שלו, המקובל על רוב האישים המרכזיים באירופה, ידחפו גם את מיטראן אחרי זמן־מה באותו כיוון. כמו תמיד, יקבעו האינטרסים הלאומיים — ולגבי אלה קיבלתי, באותו בוקר אביבי של יום א' בפאריס, שיעור מאלף מאוד.

רב המשטינים

יתכן ולא הייתי שם לב לרשימתה של יהודית אוריין במעריב, שפורסמה תחת הכותרת „לאן נעלם נחי פרידמן?" לולא הוזכר בה שמי. מישהו שם לב לכך ושלח לי את הקטע.

הוא עורר בי מחשבה רבה.

זהו מעין קטע־זיכרונות. יהודית אוריין חוזרת לגיל־העשרה ומספרת על אחד נחי פרידמן, המדריך שלה בתנועת־הנוער, שהיה סמל האידיאליזם, הפטריוטיזם הצרוף, הציונות, החלוציות, ההגשמה והטוהר. וכנגדו אחד החניכים, ספקן ושואל־שאלות, בשם זאב.

נחי היה המדריך החלוצי המושלם. וכך מתארת אותו יהודית אוריין, בין השאר:

„נחי לא אהב חבר'ה שעושים ספקולציות, וגם לא זלמנים ומוגי־לב, כל מי שנחשל היה לצחוק. מי שפחד פחד־מוות במיבחני סיבולת במחנות־העבודה, מי שהחוויר ושילשל כשהיה עליו לרדת באומגה, הושפל עד עפר, לצרכים חינוכיים, כי נחי היה מחנך ואידיאליסט."

אוריין

שמי השתרבב לתיאור זה, כי אני הייתי סמל הרע, לאמור:

„באותם הימים הופיע הספר הצד השני של המטבע, ונחי יצא חוצץ, במאמר בעלון־התנועה, נגד המשטינים בעם ונגד רב־המשטינים, אורי אבנרי, וכולם — החרו החזיקו אחריו."

מדוע נזכרה אוריין בוויכוח זה? הסוד מתגלה בהמשך הרשימה, ובו טמון החומר למחשבה:

„כשהגיעה שעת ההגשמה, חל הקרע הגדול. מי שלא התחייב במפורש לצאת להגשמה, הסתכן בסילוק. השחיתות היא עניין מידבק. תפוח אחד בארגז־תפוחים. המסורקים והמסתלקים־על־דעתם, ידעו שהם עשו הכרעה, בחרו את דרכם, אבל הם גם ידעו כי משהו בהם פגום, כי תהום רובצת בינם לבין תמימות הדרך. להם אין כוחות לאלטרואיזם, לוויתור על טובת־ההנאה הפרטית למען הרעיון, ועם אות קין בלב, הלכו איש־איש לדרכו. נחי יצא מחיינו, אבל המשיך לרחף בהם כחיוכו של החתול בעליסה בארץ הפלאות, זמן רב לאחר שנעלם.

„...נחי פרידמן אכן נעלם לי ועקבותיו לא נודעו. איש־איש בדרכו התקרבנו יותר ויותר לאהבת המותרות, כשההכרה הלאומית כבר אינה חלק מסגפנות לשמה. כולנו צומחים עם הארץ הזאת, מטים ראשינו כחמניות לתרבות אמריקה, פונים אליה, אבל תקועים, מושרשים כאן עמוק. ואני שבה לחפש אחר נחי בקיבוצי הגליל, אולי בשליחות, אולי בשנת־שבתון באוניברסיטה.

„ואז נודע לי, שנחי פרידמן הוא קבלן עשיר בפלורידה. יש לנו שם עוד כמה חבר'ה, מהם בשיקאגו מהם בברוקלין, אבל נחי פרידמן זה דבר אחר. אף אחד לא רוצה שהמצפון שלו יהיה קבלן עשיר בפלורידה. ובשל מצפון כזה התייסרנו כל השנים?

„בא לי לפגוש בו, לוא פעם אחת, להביט לו בעיניים, באותן עיניים שנקבו את זאב שציטט לו את אורי אבנרי ,החזר לי את כוס־הדם שלי ואחזיר לך את המדינה!'

„אז נחי החזיר את המדינה בעד לא כלום. ואילו זאב, שציטט לו את אורי אבנרי, עירער דוגמות, הרגיז בספקותיו. זאב חיפש את הזהות שלו, והוא יושב כאן, מרצה להיסטוריה, הולך למילואים ובנו משרת בשריון.

„לכל אחד מאיתנו יש איזה נחי פרידמן כזה. וגם איזה זאב כזה, מהתנועה."

עד כאן הכתבה של אוריין. למען האמת, היה לי קשה לזכור היכן כתבתי את הפסוק המצוטט. נאלצתי להוריד מן האיצטבה את העותק היחידי של הספר ששרד שלי, ולחפש.

גיליתי את המקור. באפילוג לספר תיארתי מסיבה שערכתי לכמה מוותיקי פלוגתי ביום־השנה לפציעתי. כתבתי:

„המישתה לא היה שמח... יתכן שהגזים החבר הפצוע, אשר סיכם את הוויכוח בפסוק המזעזע: ,החזירו לי את ארבע כוסות הדם ששפכתי, ואני מוכן להחזיר לכם את מדינת־ישראל.' מקווה אני כי הגזים בהבעת רגשותיו. אולם במישפט נוקב זה ביטא אמת אחת גדולה: מקימי המדינה מאוכזבים ממנה אכזבה עמוקה וצורבת."

לא פלא שהדברים זיעזעו את נחי פרידמן, בן הדור שלאחר־המילחמה, שהפך בינתיים יורד עשיר בפלורידה. אני מוכן להתערב על כך שאותו בחור, שאת דבריו המרים ציטטתי, עדיין נמצא בישראל, משלם מיסים, מקטר, ונושא בעול.

היה מעניין אותי לדעת איך מגיב דור חדש על אותו ספר, שעורר בשעתו התנגדות כה מרה וקיצונית, עד שהופעת מהדורותיו הנוספות נמנעה בכוח (על־ידי אי־הקצאת נייר, בתקופת־הצנע). אולי היה כדאי להוציאו לאור מחדש.

ואגב: המהדורה המקורית של הצד השני של המטבע הופיעה בעטיפת־נייר, שאותה תיכננתי בעצמי, ושצויירה בידי שימעון צבר. יש בה יד התלוייה על גדר־תיל, על רקע אדום. אולי שרד בידי מישהו מהקוראים עותק של המהדורה המקורית (משנת 1950), בעטיפתו?

מי התורמים, בעצם

איני מסוגל להתלהב מכל מיבצעי־ההתרמה ברדיו ובטלוויזיה, שהפכו אופנת־המדינה.

בוודאי, המטרות רצויות. כאשר ציבור שלם מתאחד במעשים טובים, זה חינוכי יפה.

אבל איני יכול להשתחרר מן ההרגשה שחלק ניכר מן הכסף, הנתרם בידי הנדבנים הגדולים למטרות טובות, הוא הכסף שלי.

עשירי המדינה אינם משלמים מסים. זה ידוע. המיפעלים הגדולים, הכספיים והמיסחריים, משתמטים מתשלום חלקם במאמץ הלאומי. מיליארדים של שקלים מועלמים מדי שנה באופן בלתי־חוקי, ומיליארדים נוספים משתחררים מחובת־המס באופן חוקי, באמצעות כנסת שכמה מטובי חבריה קניים על־ידי הגורמים המעוניינים.

אז אם אדם שהעלים, נגיד, מיליון שקל ממס־ההכנסה מחזיר לנו כמה רבבות לירות כתרומה לילדים נכים — מיהו, בעצם, הנדבן? מי אם לא אתה ואני?

התרומה האמיתית לילדים ולזקנים אינה במיבצעי־ראווה. היא תהיה בחקיקת חוקים שיטילו מס צודק על בעלי־היכולת, ובהקמת מערכת־מס שהדגים השמנים ייתפסו ברישתה. אז יהיה למדינה כל הכסף הדרוש לה כדי לדאוג כראוי לזקנים ולילדים, לחולים ולנכים.

הדגים של מפ"ם

מסופקני אם קורט טוכחולסקי שמע אי־פעם על מפ"ם. אני מניח שלא. כשהתאבד יהודי מבריק זה ב־1935, שנתיים אחרי עלות היטלר לשילטון, עדיין לא היה עניין רב במיפלגות ציוניות בפלשתינה.

אבל בין כתביו הרבים של סאטיריקן זה מצאתי קטע, שנכתב ב־1930 והמתאים להפליא — אתם יודעים למי.

הנהו במלואו, בתרגום חופשי שלי:

ליד אסקונה בקאנטון טסין שבשווייץ חי לו אדם צדיק תמים בדורותיו, האוהב את בעלי־החיים למיניהם: בהמה ורמש וחייתו־ארץ ועוף־כנף למינהו.

טוכחולסקי

טוב. אבל האיש הזה אוהב מאוד לדוג. על כן הוא יושב לו מדי פעם בשפת האגם מאג'ורה, ורגליו משתלשלות, והוא אוחז בחכה ומביט במים. ותוך כדי כך הוא מתפלל.

הוא מתפלל ששום דג לא ייתפס בחכה.

כי הדגים מתענים כל־כך כאשר הם מפרפרים בקרס החכה, ובזאת אין האיש רוצה. לכן הוא משגר שוב שוב תפילה חמה אל הקדוש־ברוך־הוא, לתשומת־לב המחלקה־לדגי־האגם־מאג'ורה: שלא ייתפס אף דג אחד בחכתו. והוא ממשיך לדוג.

הוי, ידידי! האין האיש הזה בבחינת משל, ממש סמל? אכן, כזה הוא. אחת מן השתיים: או שהוא יהודי זקן, או — מיקרה חמור של יהדות מוגברת — הוא למד אצל הישועים. הוא הגיע אל השיא שאין למעלה ממנו: הוא הצליח לאחד את האידיאלים השמימיים שלו עם דחפיו החוטאים, ולא כל אחד מסוגל לכך. אמנם, זה לא איכפת לדגים, המפרפרים בחכתו. אבל לו זה איכפת מאוד. כי יש לו גם זה וגם זו: שלל של דגים ושלוות־הנפש.

מסקנה כללית:

הנה הם יושבים, בשפת אגם החיים, ...או בשפת ים החיים, זו יפה עוד יותר... הנה הם יושבים בשפת ים החיים, ורגליהם משתלשלות, והם אוחזים בחכה כדי לדוג את ההצלחה. אך אם פיקחים הם, הם מתפללים באותה שעה.

כאלה הם — זונות יראות־שמיים, מנהלי־בנקים בעלי תודעה סוציאלית, אלופי־צבא דמוקרטיים ועיתונאים האוהבים את האמת בליבם פנימה.

הם דגים והם מתפללים.

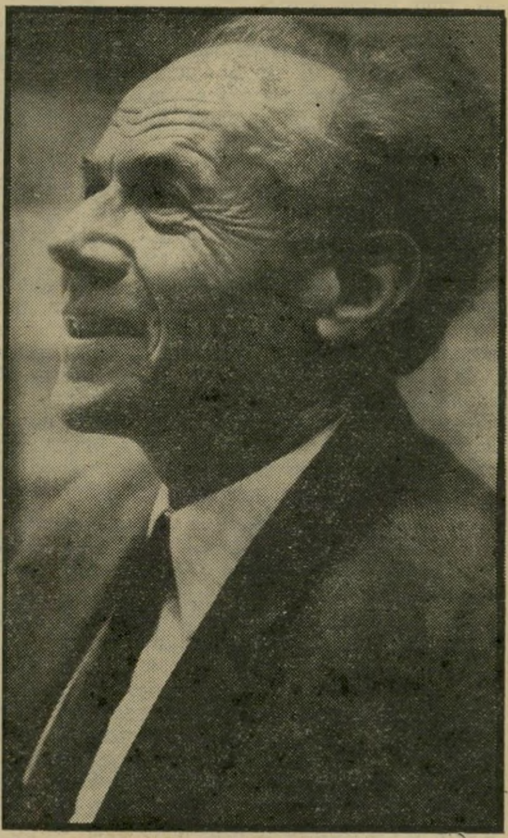

שמואל מיקוניס:

„הייתי טוב־לב, ולא נכנסתי להיסטוריה!"

מי שהיה מנהיג מק"י במשך שנים ארוכות, שמואל מיקוניס, גילה. בשבוע שעבר כי מנהיג רק"ח, מאיר וילנר, הערים עליו, וחתם במקומו על מגילת־העצמאות.
שאלתי אותו:

● **באיזה אופן הערים עליך וילנר?**

הוא עשה לי תרגיל ואמר לי שאיני מכיר את העניינים, לכן מוטב שהוא יחתום, כי הוא בקי בעניינים.

● **האמנם לא הבנת את העניינים?**

הייתי בבלגרד, עסקתי ברכישת נשק וחלפים, וניסיתי לשכנע את טיטו להעמיד לרשותנו 400 חיילים יהודיים למען עצמאותנו והגנת היישוב היהודי.

חזרתי ארצה ב־13 במאי. וילנר, שהיה ממלא־מקומי, אמר שהיות והייתי בבלגרד איני מכיר את העניינים, ומוטב שהוא יחתום במקומי על מגילת־העצמאות.

● **מדוע הסכמת לכך?**

מכיוון שהייתי טוב־לב, וגם הסכמתי לזה שהוא מכיר את העניינים הביורוקרטיים טוב ממני. לא הבנתי על מה הוא מבקש לחתום, לא הבנתי שתהיה לחתימה השלכה היסטורית.

● **מדוע שתקת 33 שנים?**

מכיוון שאסור היה לספר את זה, למרות שהבנתי שהוא הערים עלי בפירוש. אפילו המזכיר הראשון של הכנסת טעה וכתב שאני ממלא־מקומו של וילנר, בזמן שהוא היה ממלא־מקומי. אז שתקתי 33 שנים, מכיוון שלו הייתי מדבר, זה היה מתקבל קטנוני, ואסור היה לעסוק בקטנוניות כאלה.

● **מדוע גילית את הסוד עכשיו?**

מכיוון שקיבלתי את אות־העצמאות, ושאלו אותי למה קיבלתי את אות־העצמאות בזמן שלא חתמתי על מגילת־העצמאות. לידי ישב השר היחיד שעוד חי מהממשלה הזמנית, השר בנטוב, אז הסברתי לבנטוב מדוע אני מקבל את האות, ומדוע שתקתי במשך 33 שנים.

פנינה ירדן:

„מי רוצה לשמוע היום עלי?"

השבוע שמעתי סיפור מזעזע. סופר לי כי לפנינה ירדן, אמו של אורון ירדן זיכרונו לברכה, נגנב הארנק. כשהוצע לה לפנות למישטרה, אמרה, כך סופר לי: לא, המישטרה עייפה מלטפל בבעיות שלי.

טילפנתי לפנינה ירדן, העובדת במישרד־נסיעות סמוך למערכת, וביקשתי ממנה אישור לסיפור.
שאלתי אותה:

● **האומנם נגנב ארנקך?**

כן. הארנק נגנב ממישרדי. אני מניחה שאחד השליחים המגיעים למישרד שם־לב היכן אני שמה את הארנק, וגנב אותו. אחר־כך מצאנו את הארנק במדרגות, הכסף והתעודות נעלמו מתוכו.

● **האם סירבת לפנות למישטרה בטענה שהמישטרה עייפה מבעיותיך?**

להיפך, המישטרה התייחסה יוצא מהכלל. ברגע שהם שמעו שמדובר בי, הם הגיעו מיד.

אבל הגידי לי, מי רוצה לשמוע היום על פנינה ירדן? אני בטוחה שאני כבר לא מעניינת היום איש, ודאי לא את קהל הקוראים שלך.

● **האם את מרגישה כך באמת?**

עוד מעט שנה, ואנחנו נורא־נורא עייפים. אנשים ממשיכים לחיות, אני ממשיכה לחיות, אני עובדת כל יום עד חמש. אני חוששת קצת מפירסום שמי בעיתון. בכל פעם ששמנו מוזכר, כל המשוגעים והפסיכופאטים של המדינה מתקשרים בכל מיני שעות ומטרידים אותנו.

● **האם הוטרדתם על־ידי פסיכופאטים אחרי שמסרתם את כלבו של אורון?**

היו שטילפנו והיו שקיללו אותי על כך שאני מוסרת את הכלב. איך אני מעזה, הם אמרו לי, לעשות דבר כזה, הטלפונים היו מגיעים בשתיים־שלוש לפנות בוקר.

● **ומה שלום הכלב?**

התקשרתי כמה פעמים לבית בעליו החדשים. הם אמרו שהכלב מתנהג יפה, שהם אוהבים אותו, שטוב לו. עליזותו הטיבעית חזרה, והוא כבר אינו רץ כל בוקר לבית־הספר לחפש את אורון.

אייבי נתן:

„להפריע לעבודת חיל־הים!"

החייל האמיץ אייבי נתן יצא שוב לדרך. הפעם הוא לא טס, אלא יצא באוניית־המוסיקה שלו לגבול המים הטריטוריאליים של ישראל לבנון, במטרה לשדר אל ליבותיהם של הניצים, שיחדלו לעשות מילחמה ויתחילו לעשות אהבה.

● **ספר לי על הרפתקות הנסיעה שלך?**

בשבת בבוקר נסענו לגבול. כשהגעתי קרוב לצור, ראיתי את ספינות חיל־הים, והטלתי עוגן. הם אמרו לי לחזור לחיפה, שאלתי אותם למה, אז הם אמרו לי שהם לא יכולים לתת לי פרוטקשן. אמרתי להם לא רוצה פרוטקשן. אמרו, אייבי, דחילק, אל תעשה בעיות, קיבלנו הוראות.

● **ואז חזרת לחיפה?**

לא! אמרתי להם שיש לי תקלה, ושאני נשאר בגבול. הספינות התרחקו, ואני שידרתי לפלנגיסטים. אחר כך, כשהספינות לא נראו בראדאר, הרמתי עוגן והתחלתי להפליג לביירות. נו, הספינה שלי נוסעת שישה מייל בשעה, הספינות שלהם נוסעות ארבעים מייל בשעה, אני לא יודע מאיפה יצאו, פיתאום ראיתי אותם לידי. אמרו לי: אייבי, אנחנו מבקשים שתחזור, אין לנו זמן לשמור עליך, ואתה בסכנה.

● **אתה לא חושב שהם צודקים? אתה לא חושב שאתה מפריע לעבודת חיל־הים?**

הלוואי שהייתי יכול להפריע לחיל־הים ולחיל־האוויר ולשיריון, זה מה שאני רוצה לעשות. זו לא הדרך! דרך אלימות לא נגיע לשום דבר! דרך מילחמה לא נפתור כלום!

וחוץ מזה, מה יש לנו לעזור לנוצרים עם כלי־מלחמה? לא הייתי נותן שאזרח ישראלי יאבד אצבע בשביל עם אחר.

● **איך אתה מציע לפתור את בעיית המשבר צפון לבנון?**

אני חושב שבגין צריך לנסוע לדמשק, וכך נפתור את כל הבעיות פעם אחת ולתמיד. את כל הבעיות של מדינת ישראל.

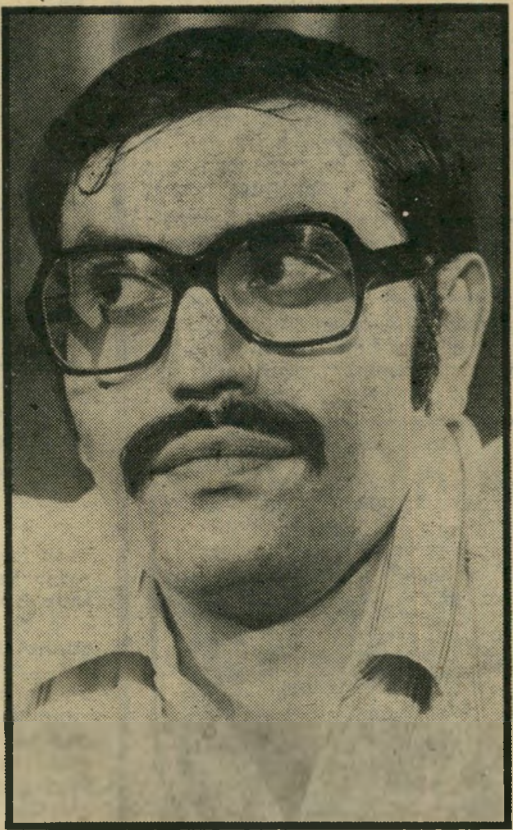

כוכבי שמש:

„ללמוד איך פועלת מחתרת!"

פגשתי את איש הפנתרים השחורים, כוכבי שמש, בבית־האמנים בירושלים. שם, על כוס תה עם נענע ולחם עם זעתר, הוא סיפר לי שהוא חזר מסיור מדליק בדרום־אמריקה.

חשבתי לעצמי: אקפולקו, איפה הבן־אדם הס־תובב לו בארצות דרום־אמריקה חשסועות, ממחתרת למחתרת, וחזר עם זקן סטייל צ'ה גאוורה.

● **ספר לי על ביקורך באל סאלוואדור.**

על כל מטר יש חייל. את הולכת ברחוב, אסור לעצור, צריך כל הזמן לנוע. אם מישהו נעצר הוא מסכן את חייו.

● **מה עשית שם?**

הגעתי לבית־מלון, ונפגשתי בחבר מחתרת אחד, אולטרא שמאלי, שהכרתי בארץ. הוא אמר לי: בוא תראה איך עובדים פה. יצאתי איתם ללילה אחד, כדי לראות איך מדביקים כרוזים. מה את יודעת, כמו שפעם המחתרת בארץ היתה מדביקה. פיתאום פתחו עלינו באש ונאלצנו לברוח משם.

● **לא פחדת?**

אר־הו, מה זה פחדתי? פחד אימים, ממש שיקשקתי במיכנסיים.

● **למה הסתכנת?**

סתם, רציתי לראות מה זה באמת פעולת מחתרת.

● **יש לך תוכניות לעתיד?**

רציתי לראות איך באמת מתמודדים בתנאי לחץ חזקים. עשיתי אותו דבר בפאריס. אחרי שרצחו את באדר בגרמניה, אירגנו ארגוני האולטרא שמאל הדבקת מודעות נגד הרצח. המודעות קראו להפגנה שהתקיימה למחרת היום, נטלתי בזה חלק.

● **מתוך הזדהות עם באדר מיינהוף?**

לא, בשביל ללמוד.

צדי צרפתי:

„להגיע לטלוויזיה דרך לוד!"

צדי צרפתי הוא האיש האחראי, באופן ישיר וכמעט עצמאי, על שיר־השבוע ומופעי האמנים בתוכנית הטל־וויזית שעה טובה. הוא האיש שמאחרי־הקלעים — האיש הדואג לכך שגלי עטרי תראה טוב, ששימי תבורי יהיה מה שהוא, שרבקה זוהר לא תעשה יותר מדי צחוק מעצמה ושהעם יהיה מרוצה. שאלתי אותו:

● **איך אתה מגדיר את תפקידך?**

באנגלית קוראים לזה במאי פלור, כלומר, במאי הנמצא בתוך האולפן עצמו. בקרדיט נתתי לעצמי את התואר יועץ־אמנותי. אני בעצם אחראי לאיך שהאמנים נראים, לתאורה, להוראות, לצלמים.

למעשה, אני עושה עבודה של במאי טלוויזיה, אבל בארץ אין דבר כזה שני במאי טלוויזיה — אחד שיושב בחדר הבקרה ואחד באולפן — אז אני עושה בעצם עבודה בלתי־חוקית, כי איגוד הבמאים מתנגד לתפקיד במאי פלור.

● **אם כך, הבמאים המביימים את „שעה טובה" אינם משתפים איתך פעולה?**

אם אני תופס איתם ראש, אז הם משתפים. למשל, עם ראול יחיאל ועם חגי מאוטנר אני בראש לא נורמלי, אז הם הולכים יחד אתי. כשבא במאי אחר, אני עוזב את האולפן.

● **מדוע לדעתך מתנגדים הבמאים לתת לך את התואר המגיע לך?**

לא יודע, יש להם בטח סיבות. אז הם קוראים לי במאי פיזמונים, ואני עושה מה שאני רוצה. אחרי הכל עברתי קורס במאי טלוויזיה, הם לא יכולים להגיד לי שאני לא יודע מה אני עושה. למעשה, אני מכתיב לבמאי הטלוויזיה מה לעשות, כשזה נוגע כמובן לצד האמנותי. אני פשוט מביא לו הצעה, שהוא לא יכול לסרב לה.

● **אתה נשמע כועס.**

אני כועס. מרגיז אותי שהדרך הכי קצרה לטלוויזיה היא דרך לוד, זה מרתיח אותי. לא רק לטלוויזיה, זה לכל מקום. אם הייתי גומר קורס במאים בבי־בי־סי, היו נותנים לי בטוח לביים, אבל אני גמרתי קורס במאים בארץ, ואנחנו הרי לא מתייחסים ברצינות לעצמנו.

● **אתה מתכוון לכך שגם דרכם של האמ־נים לטלוויזיה קצרה יותר דרך לוד?**

ועוד איך. פגשתי השבוע איזה אמן שגר בחו"ל, בא לביקור בארץ, ורוצה שכל העם יראה אותו. את יודעת איך הוא מרר לי את החיים?

● **למה אותו אמן לא ורבקה זוהר כן?**

היו שיקולים. חשבנו שהיא מספיק מוכרת ושמת־געגעים אליה, טעינו. רבקה זוהר היא הוכחה שאנחנו לא שירות פרסומת. היא הופיעה אצלנו וברחה מהארץ. אף אחד לא קנה כרטיסים להופעות שלה.

מיכל בת־אדם:

„אני כל־כך פוחדת מהכל!"

נפגשתי עם מיכל בת־אדם, אחרי שראיתי את סיר־טה, על חבל דק, והערצתי את האומץ שלה לחשוף כך את חייה. כשפגשתי אותה לראיון ממושך וארוך, הסתבר לי שהגברת החושפת את הסודות הכי כמו־סים של חייה בסרטים שלה, אינה מוכנת להחשף אפילו מעט בשיחה בארבע עיניים.

אני יכולה לתת פה הרבה דוגמות למה שהיא לא אמרה ולתשובות המתחמקות שנתנה. אך בתוך כל מה שלא אמרה, היא בכל־זאת אמרה משהו. שאלתי אותה:

● **האם „על חבל דק" הוא סיפור ביוג־רפי, האם את הילדה שבסרט?**

הסיפור של הסרט מבוסס על המון פרטים שאובים ממני. אנשים נורא רוצים שאני אהיה הגיבורה שלו. בסירטי רגעים, למשל, לאנשים היה נורא חשק שאני אגיד להם שהיתה לי הרפתקת־אהבים בשלושה. האמת היא שזה לא קרה לי אף פעם, אבל זה יכול היה לקרות.

● **לא ענית לי, האם הסרט הוא ביוגרפי?**

לא!

● **כמו הילדה בסרט, גם את התחנכת בקיבוץ מחוץ לבית ביחד עם אחותך הגדולה, כמו האב בסרט, גם אביך היה צלם, כמו האם בסרט, גם אמך היתה חולה, ואת עדיין או־מרת שהסרט אינו ביוגרפי?**

פרטים חיצוניים יש המון. לו היה לי חשק להביא, לא היתה לי בעיה. אנשים רוצים לחלוב ממני פרטים, ואם החיים הדימיוניים שלי תוססים, ומה חשוב מה קרה לי באמת?

● **הסרט, בעיני לפחות, הוא החשפות מדהימה. האם את פותרת דרך הסרטים שלך את הבעיות המעיקות עליך, כאילו נפרדת מהבעיות ברגע שהן ידועות לכלל הציבור?**

אני לא מרגישה כאילו שלוקחים ממני חתיכת בשר וזה כואב לי, אם לזה את מתכוונת. הייתי שמחה להגיד לך שכך הוא, הייתי שמחה להגיד לך שהסרט דורש ממני כוחות, הייתי שמחה להגיד לך שהוא פותר לי בעיות. אבל לא. אני לא עושה סרטים בגלל הצורך להיפטר מבעיות. אם היו לי איזשהן בעיות, פתרתי אותן הרבה קודם. זו לא איזו תרפייה, אני פשוט אוהבת לביים, זה מאוד מוצא־חן בעיני.

קשה לי לחיות בעולם הזה בלי לעשות משהו. אני נורא מפחדת מהכל, ולעשות סרט לוקח כל כך הרבה זמן, עד שאין זמן לפחוד.

● **את אמא טובה?**

לא חושבת שיש לי חשק לדבר על זה. זה נראה לי כל כך ענק, שאני לא יכולה להשתלט על זה באיזה מישפט ולהגיד לך.

שרית ישי

יעקב שרת / איש ממאדים

תרבות השכול

לא ראיתי את „העיט" וככל הנראה לא אראה אותו, ולא מפני שזה סרט קשה או סרט בוסר, אלא מפני שאני חש, כי אין במסר שלו כדי לחדש לי דבר. כמובן, אין צורך להכביר מילים על קטנות המוחין, האיוולת וכל שאר תופעות הארצ'י־בנקריזם שאיפיינו את התנהגות שוללי הסרט, המועצה לסרטים ולמחזות, וסגן שר־הביטחון בקלושמרל ישראלי תורני זה.

הדבר שגירה את מחשבתי אגב פרשת „העיט" הוא תופעת תרבות השכול הממוסדת בישראל.

קודם כל, כאשר מדובר בשכול, הכוונה אך ורק לשכולי צה"ל. מי ששכל פרי־בטן או פרי־זרע בתאונה או במחלה אינו נחשב, משום מה, לשכול. הוא סתם אומלל, שעה ששכול־מילחמה הוא אומלל בעל יוקרה מיוחדת, שכאילו תרם והקריב את בנו לטובת האומה ולכן מגיע לו יחס מיוחד.

אני חושב, שבן־אדם בוגר אינו שייך לאף אחד מילבד לעצמו, ולכן איש אינו יכול לתרום אותו או להקריבו.

אני חושב, שכאשר אדם צעיר מת זה אסון נורא, אך לא ברור לי מדוע מוות אזרחי נחשב שונה ממוות צבאי עד שהוא מקנה זכויות מיוחדות להורי מי שנהרגו במיסגרת צבאית (ולא חשוב אם בקרב או במיני תאונות ומחלות שונות ומשונות, או אפילו בהתאבדות).

אני חושב, שאין ניחומים על מות בן. אבל אין ניחומים גם על מות בת. שום מליצה, ולו גם הכנה ביותר, על „מות קדושים" ו„חירוף נפש" ו„מגש הכסף" אין בהן לנחם את הנפגעים הישירים ממות איש קרוב. אבל אם כבר נפגע מישהו ביותר, הרי זו האשה או הבעל או הילדים, ולא ההורים, שאמנם הביאו את המת לעולם, אך לא מרצונו־הוא, ולא היו בעליו מעולם, ולא כל שכן מיום שבגר.

אני חושב ששום מיפעל הנצחה — ספר זיכרון, אנדרטה, מיפעל על שם וכו' — אין בהם להנציח את המת, ובוודאי שאין בהם לנחם באמת, כשם ששום מיפעל אינו יכול להנציח מי שמת בשיבה טובה. אדם הוא בן־תמותה, ובתור שכזה אינו יכול להיות נצחי, מונצח או מת וחי בעת ובעונה אחת.

אני חושב, שמותר לכל שכול, ואף רצוי במידה סבירה — איך אסא כשר אומר? העיקר לא להתמכר לשום דבר — לנסות להתגבר על כאב הפרידה מן המת בשיטות שונות של ריפוי בעיסוק, שמיני „מיפעלי הנצחה" הם חלק שלהן. לכן אין זה חשוב כלל, שלמרבית מיפעלי התנצחה, אם לא לכולם, אין שום ערך סגולי, שלא לדבר על ערך נצחי; העיקר, שבמשך תקופה מסויימת הם מעניקים למתמסרים להם יכולת להמשיך לתפקד והרגשה מדומה — אך גם הרגשה מדומה היא הרגשה — שהמוות אינו סופי. עם זאת נראה לי, שהורים שכולים, המסוגלים להפריד בין חייהם־הם וחיי בניהם, ואינם „שויכים" אותם לאחר המוות — לא אחת בצורה מוגזמת וקיצונית יותר מאשר בהיותם בחיים — וממשיכים לתפקד כבני־אדם עצמאיים בזכות עצמם, הורים שממשיכים להיות הם־עצמם ולא הופכים פתאום למין זהות חדשה של אם־השכול או אב־השכול, הם בני־אדם בריאים יותר בנפשם.

אני חושב, שהמדינה לא חייבת שום דבר למי שמת באיזו צורה שהיא, וגם לא לקרובים שלו. המדינה חייבת לעזור לאנשים במצוקה. ליתום, לאלמנה שנשבר מטה לחמה, להורים שנתמכו על־ידי בן שמת — צריך לעזור, אבל עזרה זו אין לה ולא כלום עם סיבת המוות.

אני חושב, שצרת רבים אינה נחמה ומתקשה להבין את התופעה של התאגדויות שכולים. התאגדות של שכולי תאונות־דרכים, במטרה להילחם ביתר שאת בתאונות־דרכים, מובנת לי כלשהו. התאגדות של שכולי־צבא אינה מובנת לי. מפני שייתכן, כי נפגע ממות בן בתאונת־דרכים ייטיב להטיף לצורך בנהיגה מתחשבת, מונעת, אבל למה יטיף השכול? לפירוק נשק חד־צדדי או למילחמת־מנע שתמנע בכל מחיר את כל המילחמות הבאות? אז מה, אם יש גם כאלה וגם כאלה יקומו שתי התאגדויות? התאגדות שכולים לכל מטרה אחרת אינה אלא מזוכיזם חברתי, התגרדות לעין כל.

אני חושב, ששכול צבאי אינו מקנה שום זכויות מוסריות, חברתיות או פוליטיות. מצב השכול עשוי לחזק דעות פוליטיות או לשנותן מן הקצה אל הקצה, אבל אינו מקנה שום זכות להתערב מכוח השכול ובשם השכול בהליכים פוליטיים, תרבותיים או אחרים. לשכולי הצבא אין זכות להתערב בסרט או בספר או ביצירה תרבותית אחרת על נושא השכול יותר מאשר בקביעת גבולות הארץ לפי כמות הדם שנשפכה במילחמות ישראל או לפי המקום שבו נשפך הדם. גם לנופלים בגבולות אין זכות כזאת, ומה גם שהם דוממים.

אני חושב, שמדינה שמעניקה זכויות מיוחדות לשכולי צבא עושה זאת, כנראה, בגלל רגשות אשמה עמוקים מאוד של העומדים בראשה, אשר במידה לא מעטה אחראים לתופעת השכול. אבל מה התוצאה? כך קם מימסד של שכול צבאי, מתגבשת תרבות של שכול צבאי, אשר מתחילה לתפקד כמין קולט־אבל לאומי, המקל על המכונה הצבאית־מילחמתית להמשיך לתפקד.

אני חושב, שאולי היה הרבה יותר טוב אילו העומדים בראש המדינה הקדימו להבין, כי לא השכול הוא הבעיה, אלא המילחמות, שראייתן כבלתי־נמנעות היא הגורם העיקרי העושה אותן לבלתי־נמנעות.

אני חושב, שהיתומים של אתמול הם המשכלים של היום והיתומים של היום הם המשכלים של מחר, והשכולים של כל הזמנים מאיצים לא אחת את גלגל הנקם והשכול המוזר הזה. זה מה שאני חושב.

הרוסים של מרידור

מזל, שהרוסים עוד ישנם. כאשר שלל הטיעונים אוזל כמו החול בשעון־החול הישראלי־סורי, והנימוקים הירושלמיים מת־קהים, ואיש בעולם אינו מתרגש כאשר ישראל מתייצגת כמצי־לת נוצרי הלבנון משואה, ולאיש לא איכפת אם בתגובה על הפלת מסוקים סוריים על־ידי ישראל הסורים מזיזים טילים — להיפך, זה מתקבל כצעד הגיוני למדי — מה נשאר? הדחליל הרוסי.

כי הרוסים תמיד שם — עירניים, אורבים, זוממים, מפעי־לים חוטים ומה לא. ומה הגיוני ופשוט יותר מאשר לתלות בהם כל מהלך ומהלך בהשתלשלות המתדרדרת של משבר ישראל־לבנון סוריה?

מצטער, לא הגיוני וגם לא כל כך פשוט. אף על פי שהאשף החדש יעקב מרידור טוען כך.

זה שהרוסים נבנים ממה שמתרחש סביב משבר הטילים הסורי־ישראלי, עדיין לא מוכיח שהם יוזמיו, חרף כל הקיר־קורים והכירכורים. זה מאוד לא נעים, מאוד מאוד לא נעים, שאתה עושה איזה מעשה איוולת, והיריב שלך ניבנה ממנה. מאוד, מאוד לא נעים, לפעמים, שכאשר ממשלת ישראל עושה משהו נפשע, או מתירה אותו או מעלימה ממנו עין, זועקים שופרות התעמולה של מוסקווה או של כל יריב נכבד אחר של הציונות, של מדינת ישראל, חמס — והצדק איתם. מאוד מאוד לא נעים. אבל מה לעשות? במצב שכזה אי־אפשר להאשים את זועקי החמס, אפילו הם אוייבים בנפש. במצב זה אין ברירה אלא להאשים את העומדים מאחרי מעשי החמס. אם המטרה למנוע מעשי איוולת וחמס נוספים בעתיד, כמובן.

אבל אין כאן רק שאלה של צדק ושל יושר ושל אמת. יש פה גם עניין של אינטרס.

ומה אומר האינטרס? האינטרס אומר, שאסור להסתייע בטיעון שאין לו סיכוי להתקבל על הדעת, שכן בצורה שכזאת אתה אינך משיג כלום; אתה רק מחליש את עמדתך.

מי שחשב, כי האשמת הרוסים בתיכנון משבר הטילים תעשה רושם על מישהו, תקפיץ לדום את כל „העולם המערבי" לפקודת הרס"ר מנחם בגין, פשוט לא חשב עד הסוף.

גם אם נניח, ש„העולם המערבי" מעוניין בעימות צבאי עם הרוסים, כדי לחסל את האיום הסובייטי־קומוניסטי אחת ולתמיד, בוודאי נסכים כי הוא ירצה לבחור לו את הזמן והמקום והצורה של העימות הזה לפי ראות עיניו־הוא, ולאו דווקא מפני שבאשמת מדיניות־על־הסף של ישראל חלה הסלמה שמעורבת בה מדינה־לקוח של רוסיה.

לא, גם הפעם הרוסים הרשעים לא יחלצונו מן הביצה שלתוכה קפצנו בחופזה במו רגלינו. מן הביצה הזאת ניחלץ, אם בכלל ניתן להיחלץ מתוכה, רק בכוח החלטתנו אנו — אם נרצה.

איך? על־ידי שקודם כל נכיר במיגבלותינו, הן בעשיה עצמית והן בהפעלת אחרים והן בהרתעת יריבים, קטנים כגדולים.

אבל הרושם הוא שדרושה עוד מילחמה אחת, לפחות, כדי שנעפיל אל גובה העדשה של האמת הפשוטה הזאת, שחז"ל הגדירוה בשעתם כ„תפסת מרובה".

תודה לבגין

תודה, בגין. תודה. אני רואה אותך בתמונות ב„מעריב" וב„ידיעות אחרונות" מניף את יומנו של אבי לעיני העם, וקורא בו כתלמיד שקדן באוזני נבחריו — ולבי רחב.

ולא מפני שאולי זה ישפיע על מישהו לקנות את היומן, ולקשט ברבע־מטר שמונה כרכיו את איצטבתו בספרים שראש ממשלת ישראל הנוכחי מנפנף בהם כבאורים־ותומים. אפילו לא מפני שאולי מישהו יהגה רעיון גאוני לתרגם את היצירה הזאת לאנגלית או לכל שפה אחרת, דבר שעוד לא קרה — העולם מסתפק בבן־גוריון, גולדה, דיין, רבין, ובגין. שרת? זו אופרה אחרת. אני לא מזלזל בתמלוגים, אבל כסף זה לא הכל.

לבי רחב, אפילו לא מפני שאם אנשים ירכשו את היומן האישי של משה שרת, או סתם יסתקרנו לקרוא בו בספריה, הם ידעו מה משה שרת אמר עליך, בגין, ועל חבריך. סוף סוף ההגיון אומר, שאם מה ששרת אמר על פרס יש לו ערך, יש ערך גם למה שהוא אמר על בגין.

לבי רחב, באמת, מפני שאם תודות לבגין השוקד על כתבי משה שרת, מישהו — ולו ישראלי נוסף אחד — יקרא את היצירה הזאת, הוא יגלה עולם של תרבות ישראלית השונה תכלית שינוי מתרבותם של בגין, ושל פרס. ושל רבין ושל גולדה, שלא לדבר על תרבות בן־גוריון. ואז הוא אולי יתחיל לחשוב קצת אחרת.

לחשוב קצת אחרת לפעמים זה דבר גדול.

קורא יקר

(סוף מעמוד 3)

אורי צבי: „כן, אני יודע מה שתא־מר. כן, לדעתי ממשלת חירום לאומית יכולה לפתור את הבעייה."

* * *

אני: „ומה עם הכנסת?"

הוא (בהרהור פילוסופי): „נכון, צריך לפזר אותה. דור גלותי חי בארץ. עבדים בני עבדים, דור המידבר. דור בלי רוח־חיים ונשמה. צריך לפזר את הכנסת, אין לי ספק בעניין זה!"

אני: „ומה יהיה אם הממשלה הזאת לא תמצא חן בעינינו? מה יהיה אם נרצה להפיל את שילטון מפא"י?"

הוא (במבט אבהי): „הסכת ושמע, אדון צעיר" (קם ותופס בצווארו): „המחנק כבר מחזיק בגרוננו. אנחנו מוכרחים להת־לכד סביב ממשלה לאומית. אתה חושב

שמיר בהלוויית אצ"ג
מהפכה לא תהיה פה

שבגין יותר טוב? אם הוא היה בשילטון והיה רוצה להצליח — לא היתה לו ברירה אלא ללכת בדרך של ממשלה לאו־מית, ברור?"

אני: (מצליח להגניב מישפט): „אתה רוצה לומר שלעולם לא יפילו את מפא"י?"

אורי צבי: „מה יצא לך מזה שתפיל אותה עכשיו? מה אחרים טובים ממנה במצב המדיני החמור?"

אני: „טוב אדוני, אז אתה מנבא שלנצח מפא"י?"

הוא (בפעם הראשונה ברגיעה): „אי־נני נביא ואיני בן־נביא. אולם שמע איש צעיר (הוא ממלא את פיו בוז, לוחש): „מהפכה לא תהיה פה! זהו דור של מיקסרים ומכוניות. זה לא דור של מהפכה ואמונה."

אני: „כתבת פעם, אדוני, 'דרך אחת מובילה אל הפרת ודרך שנייה אל תהום!' מה קרה לדעתך זו?"

הוא: „שמע, אני ריאלי. כל זה אינו עומד עכשיו. אבל הקמת ממשלת־חירום־לאומית היא ראשית הדרך.

„תרשה לי לומר לך משהו על אורי אבנרי. אני מאמין לו, משהו דופק בליבו. הוא אינו משה שמיר. הוא גם המוכשר בין אנשי הפרסה של העיתונות העברית. אבל הוא טועה.

„מה כל העניין הזה של המרחב השמי? אם לא הצליחו לאחד את המרחב הסלא־בי, למה שיצליחו לאחד את המרחב ה־שמי? הא?

„שיבין: שיוויון לערבים — כן, כן וכן! סטיפנדיות ללמוד? שוב פעם כן! אבל אותו סופר ערבי שבא לתל־אביב ואמר לחבר שלו, באמצע העיר העברית: העץ היה שלי — זה לא! לא בא בחש־בון! אל־ארד, שמשמיצים את ישראל ב־אוניברסיטה העברית שלנו — זה לא! שאנחנו נרוץ אחרי דמשק? למה? זה לא! ואם אבנרי מדפיס ומפיץ דעתו בין רבבות קוראים, מוטב לו שישקול את דבריו שנית."

„זהו מה שיש לי לומר," מתפרק אורי צבי על כורסתו.

חולצות לגברים המגיעים רחוק

הקיץ הגיע לאופנת ברוך בשלל דוגמאות ושילובים. חולצות כותנה אווריריות בגזרה גברית ומחמיאה, המביאה אליך את רוח האופנה בעולם הגדול. חולצות אלגנטיות וחולצות ספורטיביות, חולצות בפסים וחולצות מצוירות, בצבעים רכים ובגוונים עזים, מתאימות לגברים היודעים את רצונם — אתה תאהב אותן.

Baruch

אופנת ברוך — אופנה שאוהבים.

KENT

מפעם לפעם מגיע לי...

KENT
שווה כל מחיר.

מפעם לפעם אני מרשה לעצמי משהו מיוחד. כמו קנט למשל. אני מדליק לי קנט ונהנה מהשילוב הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך. הטעם המיוחד של תערובת הטבק האמריקאית ופילטר המיקרונייט המפורסם. קנט.
מפעם לפעם מגיע לי.

קשר בראון&שוחט

נמר של נייר

ספר זכרונותיו של הפנתר הראשון ✱ הצעותיו של

יונתן סוויפט לפתרון בעיות אירלנד ✱ לא מלאך. לא שטן ולא זמר

שורשים

אלישר

אליהו אלישר, ממנהיגי היישוב הס־פרדי משך שנות דור, ומי שהיה נציגה של המפלגה הספרדית בכנסת הראשונה, פירסם החודש ספר עב־כרס — לחיות עם יהודים" * — המהווה מעין המשך לסיפרו הקודם לחיות עם פלשתינאים.

סיפרו החדש של אלישר מהמם, עמוס

אליהו אלישר
אצבע על הדופק

תעודות והוכחות, החושפים היבטים כימעט בלתי־ידועים בתולדות הישוב הספרדי־יהודי בארץ־ישראל.

אלישר פותח את סיפרו בסקירה, ה־מתארת את תולדות יהודי ספרד מאז גירוש ספרד, ההתפצלות לשתי הקהילות העיקריות של יהודים וספרדים, והתהוות היישוב הספרדי־יהודי בארץ־ישראל. אלי־שר מתאר את הספרדים בארץ־ישראל כחלק מן הקהילה היהודית באימפריה ה־עותמנית; הוא מציג את מיבנה הקהילה באמצעות מוסדות, שכונות והסדרי־עזבו־נות (הקדשים).

פרק מרתק הוא חינוך בירושלים במאה התשע־עשרה, הנקרא כעבודת מחקר מד־עית, המתארת את התשתית התרבותית עליה בנתה קהילה שלימה את מסורתה.

האחרון בפרקים ההיסטוריים הוא הפרק ישוב חדש מ״ל ישוב ישן, בו מתאר אלי־שר את המאבק בין אנשי הישוב הישן בירושלים לבין ראשוני המתיישבים הציו־ניים בארץ, ביניהם **אליעזר בן־יהודה** ואחרים. בפרק זה נחשפת מסיכת שלימה של ציונות ספרדית, שאין לה עדויות אח־רות בספרות הציונית המקובלת.

בפרק ירושלים בה נולדתי מובא הרקע המישפחתי של המחבר, תיאור אבותיו ואבות אבותיו, שאחד מהם היה הראשון־לציון, הרב הראשי הספרדי. אלי־שר, שהתגייס עם פרוץ המילחמה העול־מית הראשונה לצבא התורכי, מביא גירסה אישית לסידרה שלמה של אירועים היס־טוריים מאותה תקופה, וביניהם הגירוש של היהודים מיפו ומתל־אביב, אירגון ניל״י והרעב ששרר בארץ באותה תקופה. בבהירות מדעית למחצה מציג אלישר את תהליך המעבר משילטון תורכי לשיל־טון בריטי בארץ, תוך כדי הבאת מערכות שלימות של תעודות ומיסמכים, הממחי־שים באורח חד־צדדי את תהליך הקיפוח של עדות המזרח. בתעודות, זכרונות ו־עדויות הוא מבליט את המאפיינים העיק־ריים של יהדות המזרח ואת חלקם בישובה של ארץ־ישראל. בפרק המסיים הת־ארגנות הספרדים לאחר הכיבוש הבריטי הוא מציג את כישלון אותה התארגנות ואת ניוונה ההדרגתי.

בפרק אחר שב אלישר לזכרונות אישיים יותר — שירותי בממשלת המנדט — ובו הוא מתאר את חלקו בעידוד התעשיות הקלות בארץ. מתוך עדותו ניתן לאתר את תהליך יציקת הבסיס הראשוני לתעש־יות בארץ־ישראל.

קבוצת הפרקים המתארת את שנות ה־20 וה־30 מבחינתו של אלישר (ההתפתחות הכלכלית של הארץ ושל הקהילה הספ־רדית בה), מהווה תעודה מרתקת, אותה חי־בר אדם קל עט, בעל מעוף ומבט של סו־פר, שניחן בחושים נהדרים לתאר את כל שחווה.

החלק האחרון של הספר מתמקד בשנות המנדט האחרונות, בתהליך האירגון־מחדש של הקהילה היהודית הספרדית בארץ־ישראל; באותן שנים היה אלישר אחד מנציגיה הבכירים של קהילה שהאמינה בזכותה להציע נציגים משלה למוסדות המובילים של הישוב, אמונה שלא הגיעה לידי התגשמות.

בפרק המספר על ישיבתו בכנסת, כנציג המפלגה הספרדית, מציג המחבר סידרה של תיעודים ושל ניסוחים, המעידים על כך שמאז ועד היום לא השתנו הבעיות של כמחצית האוכלוסיה הישראלית. אלישר היה הראשון שהניח את אצבעו על הדו־פק, בנקודות התורפה של החברה הישרא־לית, מבלי שאיש ישים לב לצעקותיו ו־לטענותיו.

בפרקים האחרונים של הספר מוצגת גלריה של נושאים אתניים, כמו הפרדת הדת מהמדינה, חוקה ובית־עליון, שיחזור בתי־כנסת ספרדיים בעיר־העתיקה, ועוד נושאים שהינם סימליים בעיני אלישר ו־הקהל שהוא דוברו.

לחיות עם יהודים הוא ספר היסטוריה מעולה, בו שזורה גם החוויה האישית של מנהיג, שהיה בכוחו לקרוא על הקיר את סימניה האמיתיים של החברה הישראלית. בינות לעמודי ספר זה ניתן לאבחן בגלוי את הקשר העמוק שקשר את אלישר אל אחיו הפלסטינים, כבסיס אחד ויחיד ל־כינון חיים של ממש בארץ־ישראל.

סיפרו של אליהו אלישר הוא מספרי ה־זכרונות המעולים שראו אור בשנה האח־רונה בארץ. הספר מומלץ לכל מי שמוכן לקלוט הפתעות, שאינן מצויות בסדרות ספרי הלימוד והמורשת של עדות המזרח, שאותן מפיץ מישרד החינוך מתוך סיבות השמורות עימו.

*) אליהו אלישר — **לחיות עם יהודים**; הוצאת מרכוס, ירושלים; 711 עמודים (כריכה קשה).

פולקלור

פיק

כותב שורות אלה לא הגיע מעודו ל־ריגשה אינטלקטואלית או מינית נוכח דמו־תו של זמר הדיסקוטקים **צבי** („צביקה") **פיק**. מילות שיריו ופיזמוניו לא עוררו מעולם הד כלשהו, וגם אם נלקחו מתוך ספרי שירה של משוררים כ**יונתן רטוש** או **נתן יונתן**, הרי שעוררו תגובת דחייה בשרשרת מהשירים המפוזמנים.

בימים אלה קיבל כותב שורות אלה ב־דואר ספר בתבנית אלבומית, הנושא את הכותרת צביקה פיק — מלאך או שטן? מאת עיתונאי בשם **דודו אורן** *. במיכתב מטעם המו"ל כותב זה **(צבי מוריק)**, בין השאר, על „תדמיתו של צביקה פיק כסמל מין..." ושאר דברים ההופכים אותו, אליבא דבית־ההוצאה, שווה אלבום שכזה.

כבר בפרק הראשון מבהיר המחבר, כי מדובר ב„אנטומיה של סופר־סטאר". ולשם הוכחת היותו של פיק סופר־סטאר, מתבסס מר אורן על סידרת ציטוטים מתוך כתבות בעיתוני פיזמונים ונשים. למשל: הגב' **ישי** מלאשה כתבה ב־8.10.76 כי: **„בניגוד לזמרים ישראליים אחרים, שעומדים ב־מרכז הבמה, עוצמים עיניים ושרים למיק־רופון, הוא מעז להופיע על הבמה בבגדים מטורפים מקטיפה וטריקו, מדביק לעיניו כוכבי כסף מבהיקים המנצנצים למרחוק, עונד שרשרות, עגילים וצמידים, ומעל לכל מעז להתנועע..."** פרק זה מסתיים בהצהרה מטעם מר אורן, הקובעת לא פחות ולא יותר, כי: **„כיום צביקה פיק היא אימפריה של איש אחד"**.

במיסגרת אימפריה־זו־של־איש־אחד, מצוי פרק שהוא מעניינו של הרמטכ"ל ודובר צה"ל; פרק שבו מוצג טכס הענקת דרגת סמל לחייל פיק על־ידי רב־סרן, הנושא את תג המטכ"ל. הפרט המרגש ב־תצלום: מדיו של החייל האמיץ פיק, הכוללים חולצת פסים, שצה"ל טרם הנ־פיק כמותה לחייליו עד עצם היום הזה.

בפרק השני של ספק־אלבום ספק־ספר זה, לומד הקורא כי מר פיק נוטף כא־ריזמה. וההוכחה מצוייה בקביעתה של גברת בשם **סנדרה סקארבק**, הטוענת כי: **„יש בו מגנטיזם חייתי־חושני. איכות ערפילית, משהו שלא מן העולם הזה..."** וכנראה שהגברת הנכבדה, והמחבר הנכבד יותר, אינם יודעים מהי כאריזמה. הוכחת הכאריזמה של מר פיק טמונה בתנוחת ההתפרקות שלו, אחרי המתח באולפני קולינור.

ילדותו ממש מרגשת. חרף היותו סופר־סטאר, יש לו אלבום תמונות־ילדות שאינו שונה מכל אלבום־ילדות אחר. את התצלום של פיק בן השנה וחצי פירסם מחבר ה־ספר, מר אורן, בליווי קביעה נבואית: **„בן חצי שנה — 'הקטן הזה גדול יהיה...'"**. מעורר גיחוך הוא הפרק על מישפחתו של פיק: **„שעות ארוכות עשו האם והבן ב־מוזיאונים ובתערוכות, בולעים בצמא את מוצגי האמנות הרבים. יצר הסקרנות ש־גילה הבן היה הרבה מעבר למה שמאפיין ילדים בגילו..."**

פרק מצחיק באינפנטיליות שבו, הוא זה שבו מנסה הביוגרף של פיק, דודו אורן, לשחזר את הגירסה הפיקית על הקאריירה של החיפושיות. כימעט כל מישפט נפתח במילים „בדומה לחיפו־שיות..." וכו'.

האלבום מגלה כי סצינת השיא של ה־מחזמר שיער היתה, כמובן, סצינת העירום של מר פיק, שחשף את חמודות גופו בפני המעריצים הנלהבים.

השורה המרתקת ביותר בסיפרו של אורן היא זו המצטטת את הזמר המעולה אריק איינשטיין. הלה נשאל לדעתו על תוכנית של פיק בטלוויזיה, והשיב: **„יש לי פתק מהרופא לא להסתכל על דברים כאלה."** תצלום מרתק הוא זה שבו נראה פיק מעניק מזמנו לאדונים **מנחם בגין** ו־**יצחק שמיר**. ליד התצלום כתוב: **„באי־תה הזדמנות העניק מר בגין לצביקה פיק — בלוויית הקדשה אישית — את סיפרו 'המרד'. צביקה פיק לא שכח את המחווה שעשה עבורו מנחם בגין ולימים שלח עותק מתקליטו 'המראה' למישרד ראש־הממשלה — בלוויית הקדשה אישית וב־ברכת ידידות..."** הצניעות בוקעת מכל שורה.

באמצעות תצלומים צבעוניים אפשר לעקוב אחר תהליך ההזדקנות המהיר העובר על האדם המכנה עצמו מלאך או שטן. ומה שחסר באלבום הוא פרק על כישלונותיו של פיק בפסטיבלי הזמר.

הפרק האחרון בספר מצחיק זה מכיל את דיעותיו של פיק על כל מיני נושאים שבעולם, כמו שלום עכשיו („אלימה ו־בוטה"), מנחם בגין („איכזב אותי אי־שית"), גאולה כהן („משעשעת אותי") ואחרים.

האלבום מסתיים בתיקווה ש**„אולי יהיה אז גם מקום לספר שני בסידרה..."**

הכותרת המוצעת פה: לא מלאך, לא שטן ולא זמר.

* דודו אורן — **צביקה פיק — מלאך או שטן?** הוצאת תמר; 140 עמודים (כריכה רכה).

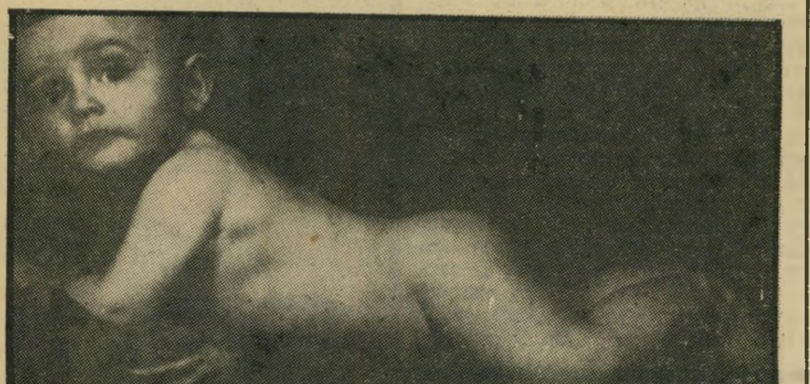

מלאך או שטן פיק בן חצי שנה
עניינים של הרמטכ"ל או דובר צה"ל

אמנות

חינוך העין

מעט מאוד ספרי חינוך להבנת האמנות מצויים בשפה העברית. אל המעט הקיים הצטרף החודש ספר מעולה לחינוך העין — אמנות לתלמיד, מאת **דוב מדזיני** *.

אמנות לתלמיד, שהוא חלק שני של ספר (שכותב שורות אלה אינו מכירו), מעוצב להפליא, נפתח בתצלום של הפסל „נימ־

* דוב מדזיני — **אמנות לתלמיד**; חלק ב'; 107 עמודים (כריכה רכה + פלטות צבעוניות).

נמר של נייר

(המשך מהעמוד הקודם)

רוד" של **יצחק דנציגר** המנוח, כממחיש ראשוני של הפרק על הפיסול.

גישת מחבר הספר אינה שמרנית, והוא מוליך את הקורא אל פסלי **אהרון פריבר, יגאל תומרקין והנרי מור**, תוך פירוט מילוני ולקסיקוני של ערכים ושמות באמנות.

הפרק „הצבע בפיסול" מתאר את תולדות הנושא, ומייד אחריו הפרק „אורנמנטיקה", שבו יש עשרות המחשות.

הפרק הרביעי, „ציור חופשי", מוליך את הקורא מציור בקבר מצרי עתיק, דרך כיכר לפי **ג'אקומטי**, עד לערך **קנדינסקי**.

מיקבץ גדול של הדפסות מעולות בצבע ממחיש את „הפרש המונגולי", „פסל המלכה נפרתיתי", **טולוז לוטרק**, „המונה ליזה" של **ליאונרדו דה־וינצ'י, רמברנדט, אל גרקו, מרק שאגל, יוסף זריצקי, נחום גוטמן** ועוד רבים אחרים.

הפרק „הגוף באמנות" מתמקד במרכיבי המרחב והיציאה ובהתפתחותם באמנות מימי קדם ועד היום.

לא נפקד גם פרק הטיפוגרפיה ועיצוב הספרים כאמנות. הפרק החמישי, הוא הפרק העוסק באדריכלות, ממחיש צורות אדריכליות שונות ואת השימוש בהן. הפרק האחרון הוא „טכניקות שונות", בו מסביר המחבר את נושאי הפרספקטיבה, צורות מיבנה גיאומטריות ועוד.

אין ספק, הספר הזה מהווה תרומה נכבדה לתהליך חינוך העין של צרכן האמנות של הדור הבא. הספר מעניק את הבסיס להבנה ראשונית של האמנות באמצעות ערכים פשוטים.

ציור נ׳ — שער הספר ״משלי שועלים״

משלי שועלים
חינוך לעיצוב

מציאות

בנק הגידופים של הדיקאן סוויפט

מותו של לוחם הגרילה האירי הרפוליקאי **בובי סאנדס**, ביום ה־66 לשביתת־הרעב שלו, הביא עד לכדי קיצוניות חסרת־תקדים את המאבק בן מאות השנים של האירים על עצמאותם. אירלנד, שהיא ארץ מקוללת, היא בבחינת נעלם לישראלי. מעט מאוד ספרות אירית ראתה אור בעברית.

קטע יוצא־דופן, המתאר מעט מהעולם יוצא־הדופן של אירלנד, הוא הקטע בנק הגידופים — או ערובה פרלמנטרית להקמת בנק חדש באירלנד, ובו נבחנות סגולות המרפא אשר לקללות — נכתב בידי הדיקאן סוויפט ותורגם בהשמטות קלות בידי נתן זך, שראה אור בחוברת דפים צהובים 1966. זהו קטע בעל נימה אקטואלית למתרחש כיום, בארץ האיבה, אירלנד.

קטעים מתוך בנק הגידופים מובאים כאן:

„להאמין מה שסוג ידוע של בני־אדם אומרים, ולא להטיל ספק במאומה מכל מה שיספרו, ויהי זה בלתי־מתקבל על הדעת ככל שיהיה, — הרי זה כלל גדול המסייע כיום בידי הבנקים האירים, כדרך שתמך מאז ומעולם את אישיותיה של הדת האפיפיורית. ולא רק עליו מסתמכים גם זו וגם אלה; איתרע מזלם המזב, וקדוש אחד משמש פטרון לשניהם: הבערות, הזרתה המפורסמת של האדיקות בדת, מקיימת כמדומה אותו יחס־קירבה מסור גם אל האשראי.

כל הנותן ידו ונידכת ידו לבנקים, שאת כוונותיהם ומטרתם אין הוא יודע, משול לאותו אדון החותם על תזכירים מבלי לדעת את תוכנם. הצטרפות לבנק שאין לו לא יפוי־כוח פרלמנטרי, אף לא כתב הרשאה, או נכסי דלי ניידי כל־שהם, בתורת ביטחונות, כמוה כשיגורה של ספינה ללא קרקעית. כל המקווה להרכיב עצמו, בעזרת הבנקים, במרכבה רתומה לשישה סוסים, סופו מתגחך כזה הממתין למיטען חוזר באניה בלי קרקעית.

מאחר שרבים כל כך מיקיריה של העיר הזאת התאזרו עוז בנפשם לסכן מיליון או שניים, בלי כל ביטחונות שהם, ניתן לקוות כי אפשר יהיה לשכנעם להרים לפחות מיליון אחד לטובתה של הצעה זו שאין בה כל סיכון.

כדי לעודדם, מציע בעל־התוכנית להקים את הבנק על יסוד ביטחונות פרלמנטריים, וביתר דיוק: ביטחונות שלא יהא להם מה לחשוש, לא מפני הפיכה, אף לא מפני תמורות העתים.

למען סלק כל חשד, כי את טובתו שלו רואה בעל־התוכנית לנגד עיניו, הריהו מבטיח כזה לעולם כולו, כי הוא ישוב לו עתה בעליית־גג, כשלסוטה קלה לבשרו, שכן הגיש לארצו הוכחה ניצחת לאהבתו אותה, בתיתו את מעילו האחרון בעבוט, כדי לשלם את הוצאות הדפוס, וכך הוא ניגש לעיין בטובת הכלל.

כגלוי וכידוע, שבהתאם לחוק פרלמנטרי, המבקש לשרש את נגע הקללות המגונות, צפוי כל אדם העובר עבירה זו ומואשם כחוק על־ידי עדים לפני שופט, לחסרון שילינג אחד, אותו ניתן לגבות ללא קושי ניכר.

למותר להזכיר כי הקללה היתה בינינו לחטא טיפוחים; אף כי הגיל הופך אותנו לבלתי מסוגלים לכל שאר החטאים, הנה זו, משאך היכתה בנו שורש, שוב אינה נוטשת אותנו אלא עם הדיבר...

...חוקרי ידיעת הארץ חישבו ומצאו, כי בממלכה זו, אירלנד, חיות שתי מיליון נפשות. מתוך מיספר זה, ניתן ודאי להביא בחשבון מיליון מקללים.

הערכה מקובלת היא, כי באירלנד מצויים כ־5000 בעלי־אחוזה. והנה, כל בעל אחוזה יכול, בדרך כלל, להתיר לעצמו קללה אחת ליום; משמע, הכנסה שנתית של מיליון־שמונה־מאות־ועשרים־וחמישה־אלף קללות, שהן — במטבע קשה — תשעים־ואחת־אלף־ומאתיים־וחמישים לירות לשנה.

וזוהי, כמובן, שומה נמוכה כיותר; שהרי ברור, כי בממלכה זו נעשה שימוש במיספר גדול הרבה יותר של קללות; וכך ניתן גם לגייס סכום שנתי גבוה מזה בהרבה.

למען אפשר גבייה קלה ומסודרת של הכסף, הנני ממליץ על העסקתם בערים הגדולות של מלשינים, וזאת בהתאם לצפיפות האוכלוסיה; בכפרים יש להעסיק פקידים רוכבים. ומאחר שאין לך דבר המבוזה מיקצוע כלשהו יותר מן הדלות, יוחלט, כי האדונים המועסקים על־ידי הבנק ייהנו ממשכורות נאות, למען תחכב עליהם רמת־חיים גבוהה תפקיד אשר עורר באחרונה מורת־רוח רבה, עד כי רק כמרים, מנהלי בתי־יראה נונפורמיסטים (כיתה פרוטסטנטית) וסוחרים פושטי־רגל ניאותו להתמסר לו.

כן ייקבע, כי רק אנשים הידועים בתורת בנים נאמנים לכנסייה ומשתתפי־קבע במיסה, יורשו להתעלות למישרות אלה. אדיקותם בדת תשמש ערובה מספקת להנהגה ישרה וחרוצה של מישרתם.

מתקבל על הדעת שעשרים־אלף לירות תידרשנה לכיסוי כל ההוצאות על משרתים, משכורות וכו׳. גם לאחר ניכוי סכום זה, יוותר כל שנה סף של מאה־אלף לירות נטו, אשר בהסתמך עליו ניתן בצדק לדרוש סובסקריפציה של מיליון אחד.

מוחלט בזה להקדיש את יתרת הרווח אשר לה לא יימצא שימוש (אף היא תסתכם בסכום נכבד), להקמתם ולהחזקתם של בתי־ספר לעניים; — תוכנית רבת־יתרונות לציבור כולו, וביחוד לאינטרסים של הפרוטסטנטים בממלכתנו, אשר אף נתקבלה בהתלהבות יתירה על־ידי מיספר לא־מבוטל של חסידי־אנגליה מושבעים, עד שהתחייבו להעביר הצעת־חוק המקדישה את כל ריווחי המלשינות אשר על־פי חוק זה לידי סוכניו ושמשיו של הבנק החדש.

רבים מידידי מתחייבים להוכיח, כי הבנק המוצע אף יוכל ברבות הימים להתחרות ב„חברת הים הדרומי" („שערוריית פאנאמה" פרשיה כלכלית נודעת מאותם ימים). משוכנעים הם, כי הכוחות המזויינים לבדם משתמשים מדי שנה במיספר כה גדול של קללות, עד כי מתוכם בילבד ניתן לגיים מאה־אלף לירות טבין ותקילין לשנה.

חישבו ומצאו, כי בעיר זו חיים כמאה ברנשי־חמד המקללים חמשים־ליום, כל אחד: כמה מהם אף יראו עצמם נפגעים אישית, אם נבוא לגרוע — ולו רק קללה אחת — מן הסך העגול של מאה־ליום. ענף זה לבדו עשוי איפוא להניב הון עתק.

סאטירין סוויפט
כל הזונות הפרוטסטנטיות

הירידים השנתיים בממלכה זו עתידים אף הם להכניס הון תועפות; קללותיו של איש קטן אחר מקונוס טיפסו ועלו, במידה ששני אנשים מסוגלים היו למנותו, לכדי שלושת־אלפים. אכן, לא את כולן ניתן יהיה לתרגם לכסף מזומן; שכן שילינג הוא מס כה גבוה על קללה בודדת, שאם אומנם ייגבה בקפידה — לא יוכלו עוד פשוטי־עם להתיר לעצמם אלה וקללה, יותר משיוכלו להתיר לעצמם לגימה, ונמצאת הקללה יקרת־המציאות ביניהם...

משרת שעליו הוטלתי ללוות את המיליציה ביום מיסקרה האחרון, מנה שלוש־מאות קללות במשך שמונה שעות. דא עקא, שאילו ביקשנו לכוף את החוק בימים מעין אלה, היינו מצליחים רק למלא את בתי־הכלא בעבריינים, ואת בתי־העבוט — ברובים ובחרבות. מאחר שנאמני האפיפיור, וכן שאר אנשים מרי־נפש במחננו, היו ודאי נהנים בשמעם את המיליציה שלנו, כשהיא מחרפת את רוביה וחרבותיה, מוחלט בזה לאסור כל שימוש בקללותיו של חייל המיליציה, כל עוד הוא משרת בשרות פעיל. כן לא תופק שום תועלת מן הקללות שאדם משמיע בארבע ערכאות המישפט, בתנאי שהוא עומד אותה שעה לדין, או נתבע לפרוע את חשבון עורך־דינו.

כוח המרפא שבקללה נמנה על הדברים בהם אין יוזם חוק זה מתכוון, בשום פנים, לפגוע. קל וחומר במקום שבו יש לחוש לעזרת הריאות, בבקשן לפלוט מיצים חריפים. אם יאשר איפוא רופא, כי המליץ על דיאטה של קללות, ינופק לפציינט, תמורת תשלום של לא למעלה משש פנס, כתב־היתר מיוחד.

יש לצפות שתוכנית, אשר כה רבה הברכה בה לכלל הציבור, תזכה ליתר עידוד מזה של הבנקים באספמיה; והוגה־התוכנית, אחר שהוציא בהריונה את ממונו, מביע בזה את התיקווה כי יותן לו לחזות בהגשמתה לטובת הרבים, גם אם הוא עצמו עתיד לחלוק את גורלם של שאר בעלי־התוכנית, כלומר, להביא על ראשו צרה ופגע ותיקון שיניים.

כן נקבע בזה, ששום הסכמים לא ייחתמו ושום אסמכתות לקללות לא יונפקו, בכוונה להשתמש בכסף למטרות חסודות. נוהג זה מרגיז ומעליב כל־כך, שהוא ראוי רק לכס־האפיפיור, המשתמש בהכנסות ההיתרים לזכות צורך הרבצת מוסר שמיים. לחרפתה ולגנותה של סימטת הזונות, וכן של כל הזונות הפרוטסטנטיות (ובעיקר אלה מהן, המסתופפות באזרה של כמורת המיסיון), ייאמר שברומי הקדושה אין זונה משתרעת על גבה מבלי להגות תיקווה חרישית, כי בדרך זו יוחזר למוטב כופר מיסכן או מין שאין לו תקנה.

את ההכנסות מקללותיה של העיר קורק יועיד הבנק, דרך קבע, לתמיכה באלמנותיהם של אנשי כמורה עניים; ואילו אלה שמרינג־סנד — להחזקת ממזריהם של ספנינו המפליגים בים.

תוך ימים ספורים מתכוון בעל התוכנית לקבוע את המקום והמועד להרשמה; החותמים חייבים להיות מוכנים לשלם רבע במזומן, בעת החתימה.

עד כאן אירלנד, והבערות של התרבות המערבית מאז ימי יונתן סוויפט ועד עצם היום הזה.

תרגום

(לא) יפה

קיים סוג של ספרים הבנוי על המתכון הדהוי והמשומש ביותר של תפירת ספרים. ספר כזה הוא פגישת מחזור, מאת המחברת האמריקאית **רונה יפה***. ספר זה הוא בבחינת נוסחה זולה למדי של החבורה, סיפרה הנודע של **מארי מקארתי**, שראה אור בעשור שעבר. ככותרת הספר, כן תוכנו: „פגישת מחזור" של ארבע בוגרות מחזור אחד בבית־ספר אריסטוקרטי אמריקאי. אלא שהגב' יפה זנחה את המעלות שהיו בסיפרה של מקארתי, את העניין המהפכני, ומצאה להם תחליפים הומו־סכסואליים, ברוח התקופה.

פגישת מחזור הוא ספר משעמם, העוסק בנשים המזכירות יותר בובות של חלונות־ראווה, או שערים של ווג, מאשר דמויות־תלת־מימדיות. זכותו של המו"ל לציין בדש האחורי של העטיפה שהגב' יפה היא „אחת המשובחות שבסופרות אמריקה", אבל קביעה זו היא על אחריותו הבלעדית, וכל קשר בינה לבין המציאות הספרותית באמריקה הוא מיקרי בהחלט.

* רונה יפה — **פגישת מחזור**; עברית: מרים יחיל־ווקס; הוצאת כינרת; 330 עמודים (כריכה רכה).

מאת דן עומר

מי-טל

לאמישראגז הולכים כשצריכים תנורים

ועתה-תנורי הקו החדש!

אמישראגז 3001
(NEW LINE)

★ בגודל מקסימלי (60 × 60 ס"מ).
★ 4 להבות,
★ תא אפיה וגריל חשמלי.
★ הצתה אלקטרונית.
★ שיפוד חשמלי·מתסובב לגריל.
★ עיצוב חדיש ומרהיב

אמישראגז 2001
(NEW LINE)

★ 5 להבות בישול־גז,
★ שני תאים נפרדים לאפיה ולגריל־חשמל.
★ הצתה אלקטרונית.
★ בגוונים מרהיבים ובעיצוב חדשני.

מחירים מעל לכל תחרות השווה ותווכח!

תו השירות והבטיחות

שים לב לתו השרות והבטיחות המוצמד לכל תנור. תו זה, הינו ערובה לכך שאתה מקבל מוצר שתוכנן בקפדנות ועבר ביקורת איכות ובטיחות, מבטיח לך שירות יעיל וחלקי חילוף מקוריים לאורך שנים.

תנורי אמישראגז ניתן להשיג ברשת חנויות אמישראגז ברחבי הארץ ובחנויות החשמל המובחרות

אם גז אז... **אמישראגז - הקו החדש**

אמנות

לא בגת ולא באשקלון

לא בגת ולא באשקלון, לא ב־ביקעה ולא במישור מוצא הצייר הוותיק והמעולה **אליהו גת** את נושאי ציוריו. תערוכתו החדשה, שבגלריה בית לייוויק, בתל־אביב, מזמנת לאוהבי הציור האימפרסיו־ניסטי נופי מידבר, הרים ושקיעות.

„כשאני זקוק לנושא לציור," מס־פר גת, „אין לי אלא לפתוח את חלון הסטודיו שלי, בצפת, והמר־אה של השגיא בהרי ישראל — העצמון, מזמן לי נושאים רבים. ההשראה כבר באה מאליה."

נוף הררי של הצייר אליהו גת
כוח צבעוני רב עוצמה

בעוד אמנים רבים נתפסים ל־סיגנונות „נועזים", „חדשניים", ברוח הגל של שנות ה־70, גם אם אלה אינם מתאימים לאופי ה־פרטי שלהם, הרי אליהו גת ממ־שיך בדרכו האמנותית, שבה החל לפני עשרות שנים. רוח הציור ה־אופיינית לו היתה ונשארה זו של ציור הנשען על תיאור המציאות, תוך שימוש בהנחות צבע מלאות רגש ורטט. הליריות ואהבת ה־חיים החושניים מהווים את „כתב היד" שלו. רבים חוזרים עתה לציור ולצבע, אחרי שנים שבהן בעטו בכל המוסכמות, ואילו גת ממשיך בדרך שבה האמין ושאותה לא נטש, חרף שינויים קלים ש־הזמן מחייבם.

גם אם כמה מהציורים המוצגים בבית־ליוויק אינם עשויים במיר־קם הצבעים שאיפיין את גת ב־עבר, מאיר גם עתה בוהק צבעי המידבר את יצירותיו. בולטת במ־יוחד תמונת השקיעה, עשויה בגמא כהה, אינטנסיבית ומרוכזת מאוד. גם אם יצר כבר עבודות טובות יותר בעבר, הרי זוהי אותה היד שמחזיקה במכחול, ואופיו המיוחד ניכר בכל אחד מהציורים. סיג־נונו הוא שלו, לטוב או לרע, ובכך ייחודו, וזוהי הרי שאיפתם של אמנים רבים.

החושניות שבאבן

כשביקר הפסל **מנשה** („מנש־קה") **קדישמן** בתערוכתה של **מרים חלפי**, בגלריה מבט בתל־אביב, לא יכול היה להתאפק, ו־כתב כמה מילים חמות של התפ־עלות במחברת שהונחה על שול־חן בגלריה. על הדף ליד המילים, צייר כמה כבשים, בהשראת אחד מפסליה. האמת היא, שהיא כלל לא נתכוונה ליצור ראש של כבש באותו פסל. כל פסליה של חלפי הם מופשטים לגמרי. אולם מה־צורות שבהן פיסלה, מהחמוקים והקימורים שהעניקה לגושי השיש הקרים — נוצרו פסלים המקרינים חום ותחושה של חושניות.

אם הצורות שקבעה חלפי לפס־ליה מקורן ברגש פנימה, בהחצנת תחושותיה, או שיש בהם לקח שלמדה ממוריה הגדולים, ביניהם הפסל **רודי להמן** — את זאת אין לדעת. חלפי החלה לפסל בגיל מבוגר יחסית, לאחר ששהתה ב־מכסיקו. שם החלה ללמוד אמנות, ומזה שנים אחדות היא מקדישה את מירב זמנה לעיסוק פורה זה.

את התערוכה הנוכחית יצרה ב־קרארה, שבאיטליה, הידועה ב־עולם בשיש הנפלא שלה, שבו עבד מיכאלאנג'לו. חבל רק שה־חלל היפה של הגלריה גדוש יתר על המידה בפסלי השיש. אפשר היה להמעיט במיספרם, ובכך למ־נוע את התחושה, כאילו נכנס ה־צופה לבית־קברות. כימעט שאין אפשרות לפסוע בתוך הגלריה, בגלל צפיפות הפסלים שעל הכנים הלבנים, וחבל. תפסת מרובה — לא תפסת, שכן הגודש מפריע ליי־הנות מהיצירות ולעמיד על ערכן האמיתי.

פסל אירוטי של מרים חלפי
קדישמן חשב שזה כבש

אוכלים ב-
THE VILLAGE

גריל
כמו בימים הטובים!
„הוילאג'" · בית הגריל · טל' 475550
תחנת הדלק פז, ליד הכפר הירוק.

JORDACHE®
תל־אביב, רח' יהודה המכבי 57 טל. 456351
סופר ג'ינס
יבוא ושווק
הג'ינס המקורי
תוצרת ארצות הברית סוג א'
JORDACHE LEE LEVIS
מכנסי ג'ינס וקורדרוי
סרבלים וחצי סרבל בשלל צבעים
חולצות ומכנסי ג'ורדאש
חנויות סופר ג'ינס:
תל־אביב: רח' יהודה המכבי 57 טל. 456351
רחובות: רח' הרצל 181 טל. 054-76274
רמת-גן: רח' ד"ר כהן 2, פינת ביאליק 66, טל. 734730
ירושלים: רח' יפו 50 בנין העמודים טל. 02-233559
פרסום רם

תן טרמפ לחייל

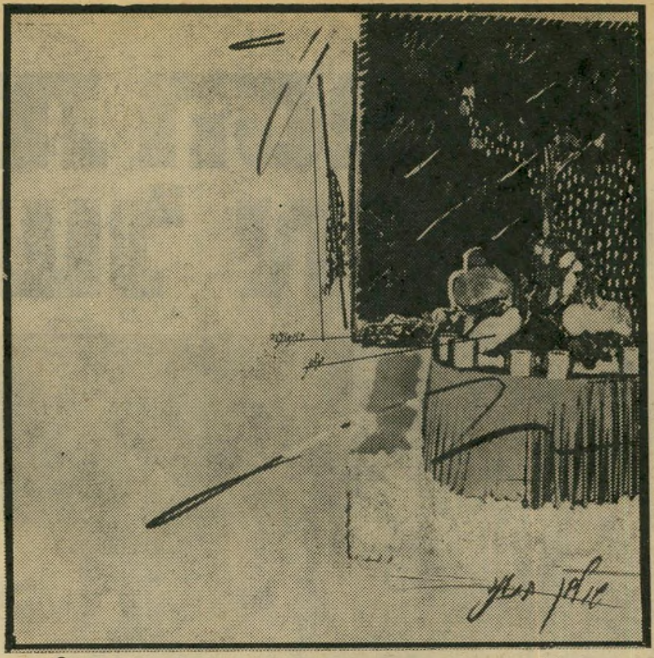

אנטי־חופה של מיכאל רורברגר
צבע על צילום

מיכאל רורברגר
חזרה למקור

גורלם המר
של צילומי־חופה

מה עולה בגורלם של צילומי החתונות, המפארים את אלבומי המישפחה מדור לדור? ובכן, **מיכאל רורברגר** החליט ללקט צילומים שמצא פה ושם, במשך שלוש שנים, ולהשתמש בהם כ־חומר־גלם לציוריו. מסתבר ש־כמחצית מהצילומים שמצא מוש־לכים בקרנות רחוב, היו צילומי־חתונות. למה ברחוב, מתגוללים מיותמים — זאת אין איש יודע. רורברגר בחר בצילומים של אל־מונים, כדי ליצור מהם עבודות לתערוכה. וזו מוצגת עתה בגלריה שרה לוי בתל־אביב.

את הצילומים שמצא העתיק ב־פוטו־קופי, לפעמים על כל הנייר, לפעמים על חלקו, ועליו הוסיף צבע. התוצאה היא תערוכה מעניי־נת, היכולה להעיד לא רק על יכולתו של האמן, אלא גם על חשיבתו ועל הרעיונות שלו, ה־מוסתרים מאחרי המושגיות שב־יצירות. מדוע, למשל, מכסה ה־אמן את עיני כל הכלות בצבע שחור? האם הוא נגד הכלה? ו־מדוע חלקים אחרים בגוף הכלה מכוסים גם הם בפס שחור, וכמו־הם גם שולחן המישפחה, עם ה־עוגה המסורתית? האם מבטא ה־דבר התנגדות למוסד הנישואין, או שזוהי תוצאתו של משבר זמ־ני? האמן מסרב להתחייב לפר־טים, אך מסכים שהכל מבוסס על מה שקרה. תשובה ברורה יוכל לתת כשהזמן יעשה את שלו, ו־תהיה לו היכולת להשקיף על ה־דברים בפרספקטיבה של זמן.

מיכאל רורברגר נולד בארץ, בוגר האוניברסיטה העברית באר־כיאולוגיה ואמנות. ערך תערוכות רבות של ציור בצבע שמן, אחר כך עבר לצילום. עתה נסגר המע־גל, כשהוא מצייר על גבי צילו־מים.

תשבץ של מוצגים

כולה עדינות, ביישנות וצניעות. היא נראית למתבונן בה כנערת קיבוץ שהגיעה זה עתה העירה. אלא ש**בלהה קוצביצקי**, כחו־לת־העין המתולתלת, היא תל־אביבית במקורה, שעלתה לירו־שלים, תערוכת עבודותיה, ב־גלריה דוגית, אינה חושפנית, ו־אינה מגלה לצופים מה הולך לה בראש. להיפך. עבודותיה, רובן מכילות דף נייר גדול ולבן, שרק חלקים מיזעריים ממנו מצויירים, מעידות על רצון להסתיר — לא לספר ולא לחשוף.

הטיפול המועט בדף מותיר את הצופה כימעט ללא תגובה, אך ב־החלט מסוקרן. ברגישותה לטבע ולנוף אפשר להיווכח באמצעות הנושאים שאותם היא מתארת ב־קרעי הרישומים שעל גבי הנייר.

אפשר לנסות ולהרכיב תשבץ מן המוצגים בדוגית. אך עדיף לתת לציירת הצעירה והמוכשרת, שלאחר גמר לימודי האמנות ב־בצלאל המשיכה בלימודים ב־מכון פראט בניו־יורק, להמשיך בדרכה, להתפתח ולהביא לידי ביטוי ערכים שהם שלה בילבד, בצורה חופשית יותר, ללא מורא.

בלהה קוצביצקי
ללא מורא

נופש
חג שבועות

האי קוס
9 ימים (8 לילות)
9/6/81 - 1/6/81
נופש והנאה עם אפשרויות סיור במרכז איי יוון.

כרתים
8 ימים (7 לילות)
9/6/81 - 2/6/81
נופש נפלא ומלהיב בגדול איי יוון מתירים מפתיעים.

פלמה דה מיורקה ספרד ופורטוגל
טיול שלא היה כדוגמתו $1.185 — כולל טיסה ואירוח
21/8/81 - 7/8/81
VISA

אורניתור נופש ותיירות בע"מ:
ברודצקי 43 רמת-אביב טל. 03-428215/6.
ארמון טורס נסיעות ותיירות:
חיפה: אבן סיני 4 טל. 04-672722/3/4
קרית ביאליק: קרן היסוד 16 טל. 04-712681, 04-707766
ליר טורס
נהריה: כיכר העיריה, טל. 920121, 04-923483
שגיא טורס - נסיעות ותיירות:
תל-אביב: בן יהודה 76 טל. 03-248204/5/6
אשדוד: רוגוזין 11 טל. 055-22520
שלום טורס (ישראל):
תל-אביב: רח' הירקון 126
טל. 03-220136/7/8
שפי טורס
עכו: דרך הארבעה 20
טל. 04-912730

גבר!
התלבש על חליפת הספארי של או-קיי

ב-או-קי הכינו עבורך הקיץ

קולקציה מרשימה הכוללת:

חליפות ספארי
בצבעים שונים

חליפות 3 חלקים
OGGE ROMA
ומכנסיים -
דגמים חדשים

מכירות ושיווק:
ת"א, רח' המשביר 3
טל. 822152

o.k.

להשיג בחנויות האופנה המובחרות, בכל-בו שלום, מצקין ועוד'

במדינה

משפט

חצי צילינדר בכיס

המישטרה טוענת כי הוא הפורץ — הנאשם מספר כי בא לעזור לשכנים

אנשי המישטרה, שהגיעו לדירה שנפרצה ברחוב ניצנה בבת־ים, מצאו גבר צעיר מטייל בה ללא־הסבר. הם התנפלו עליו ורצו ל־עצרו, אבל אחרי מאבק קצר נמלט מידיהם וברח.

לשוטרים, שהוזעקו למקום על־ידי שכנים, לא היה ספק כי תפסו פורץ ממש „על חם", והם המשיכו לרדוף אחריו, עד שתפסוהו במרחק כמה רחובות.

אבל כאשר נחקר הצעיר, הוא העלה סיפור, שלפיו אין לו כל קשר לפריצה, או לפורצים. שלום מלכה הוכיח לשוטרים כי הוא מתגורר באותו רחוב עצמו, וסיפר כי כאשר עבר ליד הבית, פנתה אליו אחת השכנות וביקשה ממנו לעזור ולבדוק את הדירה שנפרצה. הוא עשה טובה ועלה לדירה, כא־שר התנפלו עליו לפתע כמה אנשים בלתי־מוכרים, שלא היו לובשי־מדים. הוא חשש כי אלה חבריהם של הפורצים, ולכן נמלט על נפשו.

מוזר ונוצץ. התביעה הגישה כתב־אישום נגד מלכה, וביקשה לעצרו עד תום ההליכים. אבל עורך־הדין, נחמן בטיטו, חזר בפני השופט, חיים שמחה נחמני, על סיפורו של הנאשם וביקש כי מל־כה ישוחרר בערובה.

מצבו של מלכה היה אולי טוב יותר לולא מצאו השוטרים בכיסו חצי צילינדר שבור. זהו החלק שאותו שוברים בדרך־כלל הפור־צים בצבת מיוחדת מתוך מנעול הדלת, כדי לפרוץ לדירה.

אבל למלכה היה הסבר גם לכך. הוא סיפר כי כאשר עלה במדרגות לדירה, ראה את החפץ המוזר ה־נוצץ מונח על הארץ, מתוך סקרנות התכופף ושם אותו בכיסו. השופט קיבל את בקשת הסניגור, ושיחרר את מלכה בערובה.

לתורכיה וחזרה

נסע לתורכיה כדי למסור שלושה זוגות מיכנסיים

לכל אדם בישראל זכות לגירסה שלו, אפילו היא מוזרה, מצחיקה ובלתי־אפשרית. כך חשבו כל ה־נוכחים באולם של השופט אורי שטרוזמן.

השופט דן בערר של יוסף טמ־סוט על מעצרו. הסניגור, סמי יונה, סיפר לבית־המישפט כי שולחו נע־צר באמצע חודש אפריל, אחרי שהתגלה למישטרה כי היה במשך זמן־מה בתורכיה, ונפגש שם עם בלדרית ההרואין, חגית ולדמן.

המישטרה טענה כי טמסוט היה שותף להברחת קילוגרם ההירואין, שהביאה חגית מתורכיה, וכי הוא נסע לתורכיה כדי לעזור לה. טמ־סוט לא הכחיש כי היה אמנם בתורכיה ונפגש עם חגית. אך הוא הכחיש בתוקף כל קשר לסמים. הוא היה מוכן להיבדק במכונת־אמת, כדי להוכיח את חפותו. אך בכל־זאת נעצר לעשרה ימים.

„סתם נקלעתי לצרה". ה־סניגור ביקש כי המישטרה תשח־רר את מרשו, כיוון שלצעיר אין הרשעות, ואינו קשור לעניין.

פקד המישטרה, משה שטורם, אמר לשופט כי יתכן שהיו משח־ררים את טמסוט, לו היה נותן גירסה סבירה למסעו לתורכיה, „אך גירסתו נראית גם על פניה בלתי־סבירה".

השופט פנה לצעיר ושאל אותו: „מה היתה מטרת הנסיעה?" וטמ־סוט ענה: „אני בסך הכל נתבקשתי לנסוע לתורכיה למסור שלושה ג'ינסים ומיספר ספרים למישהו ב־חו"ל; איני יודע מה זה מישטרה, ובחיים לא הסתבכתי.

גם כאשר העיר לו בית־המישפט כי גירסתו אינה הגיונית, חזר ה־צעיר על דבריו בעקשנות. בית־המישפט החליט לעצרו לעשרה ימים נוספים.

חקלאות

פחד במושבים

המישטרה והמושבניקים אינם מצליחים להתגבר על כנופיות־גנבים, המרוקנות בלילות משקים שלמים

„לקום בשעה 5 בבוקר ולגלות שאתה לפתע מחוסר־כל. אין לך מקור פרנסה, שבו השקעת 30

מיתקן לשמירה על מכונית במושב קידרון

„הגנבים צוחקים מאיתנו!"

שנים מחייך, אין לך, בעצם, למ־ען מה להמשיך לחיות." כך מס־ביר אהרון מרצ'ל מה שעובר על המושבניק המתעורר בבוקר ומג־לה שגם הוא הפך קורבן למגיפת הגניבות החקלאיות הפוקדת את הארץ בימים אלה.

אהרון מרצ'ל, ממושב משמר־איילון ליד רמלה, התעורר בשעת־לילה מאוחרת, בעיקבות צילצול האזעקה המותקנת ברפת שבחצרו. גופו של מרצ'ל היה נתון כולו בגבס, בעיקבות ניתוח קשה שע־בר כמה ימים לפני כן. בעזרת מקל הליכה הצליח להגיע אל ה־רפת. בידו היה רובה. מרצ'ל הב־חין בדמות חומקת מהרפת וירה באוויר. הדמות נעלמה אל תוך החשיכה. מרצ'ל שמח על כי הצ־ליח להבריח את הגנבים למרות מצבו הפיסי הקשה. הוא נכנס אל תוך הרפת, הדליק את האורות ועיניו חשכו. 20 הפרות שלו, ש־ערכן נמדד בעשרות אלפי שקל, נעלמו. תוצאה של 30 שנות עבו־דה קשה נעלמה. עתיד בטוח ושקט של משק חקלאי משגשג היה כלא היה.

בעבר נגנבה בעיקר תוצרת חקלאית מן השטח שבו גודלה. אולם בזמן האחרון פועלות כמה כנופיות במרכז הארץ בשיטה שו־נה. הן אינן מתרכזות עוד בגני־בת התוצרת, אלא בגניבת תש־תית המשק החקלאי, ומרקנות את המשקים. לחקלאים קשה להתאו־שש ממכות אלו. למעשה עליהם להקים את המשק שלהם מברא־שית לאחר כל גניבה כזאת.

מישפחת עזרא ממושב יציץ, ליד רחובות, הינה אחת המישפ־חות שנותרו ללא כל המשק ה־חקלאי הקטן שלה התבסס על דיר צאן שמנה 50 כבשים. בני המישפחה ישבו שיבעה לאחר מותו של הסבא. בלילה האחרון של השיבעה נכנסה כנופית גנ־בים, וחתכה את גדר המירעה. לאחר מכן שברו חברי הכנופיה את דלת הדיר ונעלמו עם 50 ה־כבשים. „נשארתי עם 50 ילדים של שלושת המישפחות שבבעלו־תם היה עדר־הכבשים, ואני לא יודע מה יהיה מחר," מסביר יש־ראל עזרא.

השיטה שבה נוהגות כנופיות גונבי־הבקר דומה בכל המיקרים. הגנבים חודרים אל המשקים מבעד לפרדסים הנמצאים מאחרי המש־קים. הם מנתקים את מכשירי ה־אזעקה, פורצים אל תוך הרפתות והדירים ומובילים את העדר אל מחוץ לתחומי הישוב. לאחר מיס־פר קילומטרים הם מעמיסים את הבקר על משאיות ונעלמים.

לעיתים־רחוקות זוכה בעל המ־שק לראות שוב את הבקר ש־נגנב ממנו. „כל מה שנשאר מה־עדר הם החובות הגדולים שעלינו להשיב למזכירות המושב," מסביר מרצ'ל, „כשקונים עגלות קטנות, לוקחים הלוואה לשם קנייתן והל־וואה לשם גידולן. כשהפרות מני־בות חלב, מצליחים להשיב חלק מהחובות, וכאשר מוכרים את ה־פרות, מצליחים להשיב את שאר החוב ולהרוויח מעט."

מיהם הגנבים? השאלה ה־עולה מיד היא לאן נעלמות כמר־יות הבקר העצומות? למושבניקים יש מיספר השערות: במושבים ה־קרובים לכפרים הערביים, כדוג־מת מושב מישמר איילון, השוכן קרוב לגבולות 67, טוענים, כי הבקר מובל אל העדרים של ה־כפריים הערבים. שם מורידים מהם את מיספר הזיהוי המוטבעים ב־אוזני הפרות ואלה מתערבבות עם הפרות האחרות, ללא כל אפ־שרות לזהותן מאוחר יותר.

קורבן מרצ'ל ברפת שלו

חוסר־אונים

במושבים אחרים טוענים, כי ה־בקר מובל מיד לשחיטה ונמכר ב־שוק השחור, שבו אין צורך בקב־לות קניה ומכירה.

העובדות שבידי המישטרה מו־כיחות שאין הדבר כך. דובר מיש־טרת רמלה, סגן־ניצב קלמן בורנ־שטיין, טוען כי על פי גילוייה של המישטרה, הבקר מובל אל עבר רצועת־עזה. בעבר נתפסה מיכל־את־בקר גדולה בחאן יונס, והיו מיספר מושבניקים בעלי מזל, ש־זכו לקבל חלק מן הגניבה בחזרה.

בזמן האחרון נתפסה כנופייה נוספת, גם זו מרצועת עזה, אלא שהפעם מרפיח. המישטרה תפסה 12 תושבי רפיח, שעסקו בגניבת בקר, במושבים במרכז הארץ. ל־כנופייה היו נציגים, שעבדו כ־פועלים במושבים. אותם נציגים ידעו בדיוק מה קורה בתוך המו־שבים — על פעולות השמירה שם, היכן ניתן לגנוב, כמה וכיצד. בדרך זו פעלה הכנופייה תקופה ארוכה, ללא כל אפשרות לעלות על עיקבותיה.

כיצד הצליחו להעביר את ה־בקר לתוך הרצועה, וכיצד מכרו אותו, לא הסכים נציג המישטרה להסביר. „אנחנו כעת באמצע מיבצע גדול," הסביר סגן־ניצב בורנשטיין. „אותם פרטים הינם חסויים, ופירסומם עלול להרוס את המיבצע כולו."

המישטרה מקלה־ראש. ה־מושבניקים טוענים שהמישטרה מקלה־ראש בנושא. אולם על־פי הסברו של איש המישטרה, ניתן להבין שהמישטרה פועלת בדרכים מתוכננות ויעילות. המושבניקים מצפים, שבכל גניבה תעקוב ה־מישטרה אחר העיקבות, ותעשה כמיטב יכולתה על־מנת להשיב להם את הבקר. אנשי המישטרה מודעים לדרך הגניבות, ואינם עוס־קים במעקבים, מאחר שמהמקום שבו מועלה הבקר על משאיות אובדות העיקבות.

משקי הבקר אינם הקורבנות היחידים של הכנופיות. במושבים שבהם אין משקי בעלי־חיים, כדוג־מת מושב קדרון, שעל יד גדרה, גונבות הכנופיות את המכוניות, ואף עוסקות בפריצות אל תוך הבתים.

„כולם חושבים שלחיות במושב זה אומר לחיות בווילה וברמת־חיים גבוהה," אומרת אורה בר־קת מקדרון. „השקט, הירוק ורי־חות הפרדסים אכן קיימים, אולם איש אינו יודע שבלילות אנחנו ישנים בפחד, כשרובה מונח על־יד המיטה."

בכל המושבים התארגנו לאח־רונה, כדי למנוע גניבית. יש מו־שבים שגידרו את כל שיטחיהם בגדרות גבוהות, ונעלו את הפת־חים בשערים. בתוך המושב מת־נהלת, בתורנויות, שמירה קבועה על־ידי חברי המושב. למרות כל אלה עדיין מתבצעות בקרב אותם מושבים גניבות גדולות.

המושבים מהווים פיתוי לכנו־פיות הפושעים, שהתייאשו מה־בנקים ומהבתים בעיר. במשקים החקלאיים ניתן לגנוב רכוש רב, כמו תוצרת חקלאית וכלי־עבודה, שקל למוכרם או להעלימם.

„המושבים לא תוכננו מראש נגד גניבות," מסביר גבי, בעלה של אורה. „לדוגמה, במושב קד־רון, הבתים נבנו רחוקים אחד מן השני, והמושב כולו מתפזר על פני שטח רחב. אין כל אפש־רות לגדר אותו, והעובדות הללו הפכו פיתוי לכנופיות הגנבים. ה־אנשים שבאו לכאן, אל השקט, חיים בפחד מתמיד. אנו מנסים להילחם בנגע ולעשות כמיטב יכול־תנו. כל בית מוגן במערכות־אז־עקה. המושב חולק למיספר חל־קים, וכל שעתיים שומרים שני נציגים מאותו חלק במשך כל ה־לילה.

„את המכוניות אנו קושרים ב־שרשרות כבדות לעמודים, התקנו מערכות־אזעקה במכוניות עצמן ובמוסכים שבהם הן חונות, את המוסכים הגפנו בדלתות־ברזל כב־דות ונעולות, ולמרות כל זאת ה־מכוניות עדיין נגנבות. בבוקר אתה קם ומוצא בפתח הבית את אביזרי־השמירה המתוחכמים מפו־רקים. ממש צוחקים מאיתנו."

לא סומכים על המישטרה. גבי ברקת טוען, שרוב עיקבות הגנבים מובילות לכיוון רצועת־עזה. „לפני חודש גנבו לי את המכונית המיסחרית. המכונית היתה מחוברת לכל האביזרים ה־מיועדים להגן עליה מפני גניבה. ובכל זאת הצליחו לגנוב אותה. דיווחתי למישטרה, ובמקביל הקמ־תי ארבע חוליות־חיפוש. העיקבות הובילו לדרום. סרקנו את השט־חים עד רפיח. ברפיח מצאנו את המכונית.

„במיקרה שלי היה לי עוד מזל, משום שעליתי על העיקבות לפני שהצליחו לפרק את הרכב לחלקים או להעביר אותו אל מעבר לג־בול, למצריים."

העיקבות מובילות אל עבר רצועת־עזה. לכן קל יותר לתפוס את הכנופיות, משום שעליהן לע־בור דרך מחסומים של המישט־רה וצה"ל. למרות זאת רכוש רב מועבר ואינו נתפס במחסומים. לדברי סגן־ניצב בורנשטיין, ה־מישטרה מתגברת בזמן האחרון את המחסומים בכוח אדם נוסף.

ברחבי הארץ הוקמו יחידות מיו־חדות, השייכות למישמר־הגבול ולמישטרה, כדי לטפל בנושא ה־גניבית. על פי דבריו של סגן ני־צב בורנשטיין, יוכלו המושבניקים בקרוב לישון בשקט.

השר כץ עם ח"כ פרוש
התברג היטב במימסד

(המשך מעמוד 13)
ש„ישראל השניה" היא חבית־נפץ המא־יימת להתפוצץ בכל רגע, ושיש לתת את הדעת לפיתרונות מהירים לבעיה. הדו"ח הזה דחף את כץ אל מרכז הבמה הפוליטית.

שנת 1977 היתה שנה רעה מאוד למערך, ורבים נטשו אז את תנועת־העבודה. תנועה חדשה, שזכתה לאהדה ציבורית רבה, ד"ש, הצליחה לגרור אליה את הד"ר כץ, והוא ניסח את סעיפי המצע החברתי של ד"ש, שפתחו את מצע ד"ש בבחירות הקודמות.

מצע ד"ש, שהיום נראה כבדיחה טפלה, נפתח בדרישה לתת עדיפות לאומית ל־בעיות חברה על־ידי הקמת מישרד לרוו־חה חברתית וטיפול ממלכתי מיוחד ב־איזורי מצוקה מוגדרים.

„אני פועל על־פי מצפוני"

הצטרפות כץ לד"ש היתה סימן רא־שון להתמנותו. ד"ש, הרכב לא־ברור של ימין ומרכז־ימין, לא היתה יכולה, מסיבות אובייקטיביות, להציג פיתרון רא־דיקלי לבעיה שכץ היטיב כל־כך לאבחן. כשנשאל כץ מדוע נטש את תנועת ה־עבודה הסוציאליסטית (לפחות על פי דג־לה), הסביר שהגיע לד"ש משום שמאס בריקבון ובהתאבנות של המערך. כעבור ארבע שנים, לצידו של דיין אמר: „מעולם לא הייתי ד"שניק טהור."

המומחה לענייני חברה, שכל חייו הוק־דשו לתחום האקדמי לא נבחר ח"כ מטעם ד"ש. יתכן שהיה חוזר שוב לתחום עיסו־קיו הקודם, אך חודשים אחדים אחרי ה־בחירות ב־1977 הצטרפה (או ליתר דיוק זחלה) ד"ש לקואליציה ובין התיקים ש־המתינו לה היה תיק הרווחה. לובי של עובדים סוציאליים ואנשי תנועת עודד דחפו את כץ למישרה.

בעוד כץ מחמם את כיסאו ומחפש מנכ"ל למישרד החדש, הודיע שר־האוצר דאז, שימחה ארליך, על שורת צעדים כל־כליים, שכונו בקיצור „הליבראליזציה", בהשראת פרופסור מילטון פרידמן. בעיק־בותיהם נפגעו (כרגיל) השכבות החלשות מאותם עשירונים שכץ היה שליחם.

השר כץ לא התפטר. מי שכונה פעם על־ידי פנחס ספיר „עוכר ישראל", ביגלל המימצאים שהציג, התברג היטב במימסד. בדיעותיו הראדיקליות בנושא הפער ה־חברתי חלה מטאמורפוזה. בראיון לדורון רוזנבלום עדיין נשמע כץ אופטימי, למרות צעדי ארליך. הוא האמין שביכולתו לשנות את מצבם העגום של עשרות אלפי מאכלסי העשירונים התחתונים. בסוף הראיון הוא אמר: „אני מקווה שבסיום תפקידי יהיה אפשר לומר, שהמצב הכלכלי שופר תוך כדי צימצום הפערים והעלאת איכות־החיים בארץ." (הארץ 11.11.77)

„הצלחתו" של ארליך כמעט וגרמה ל־משבר ממשלתי. האינפלציה הרקיעה שח־קים, תקציב מישרד־הרווחה קוצץ, ובעיק־בותיו הורעו תנאי השירותים הניתנים למטופלי המישרד. כץ, שעדיין האמין ביכולתו לשנות דברים, אמר בכתבת דיוקן ליוסף שביט: „אני פועל על פי מצפוני ואם אגיע למסקנה, שאיני מסוגל לקדם דברים, או שאסור לי להתפשר יותר, לא אשב עוד בממשלה. בשום פנים ואופן איני רואה בפוליטיקה מסלול חיים." (ידיעות אחרונות 8.6.79).

כץ גימק באותה כתבה את הסיבה לאי־התפטרותו מהממשלה, למרות שאינו שבע־רצון מהישגיה בתחום הרווחה. לדעתו, כך אמר, יש חשיבות לכל קול יוני בישיבות הממשלה. שטויות אלה אמר כץ בזמן שבגין חיסל במו ידיו, בעזרת מתנחלי שרון, את רעיון האוטונומיה, ובירבורי ד"ש בוועדת חוץ וביטחון לא הזיזו אפילו מתנחל אחד ממקומו.

בנובמבר 1979 הצליח בגין למנוע את התפרקות המרכבה הקואליציונית, ואת ארליך החליף יגאל („אין לי") הורביץ. בתום ישיבת הקבינט הכלכלי הראשונה הודיע הורביץ על סידרת גזירות כלכליות מדהימות „למילחמה באינפלציה". העלאות המחירים הדרסטיות של מוצרי היסוד ה־מסובסדים, המעלות את האינפלציה, למר־בה האירוניה לשיאים חדשים, ובני שכו־נות בירושלים יצאו לרחובות להפגנות אלימות.

אמר, בהקשר זה, השר כץ בסוף אותו שבוע דרמאתי בראיון לרפאל בשן: „אין לי ספק, כי קיימים אלמנטים פוליטיים שאנו מכירים אותם היטב, המנצלים את המצב ומסיתים את האנשים לצאת לרחו־בות." זה כל מה שהיה לכץ לומר על גזירות הורביץ, ואף לא מילה אחת על כך שהם זירזו את התפוצצות חבית־הנפץ של הפער החברתי.

שאל אותו רפאל בשן בעוקצנות: „יש הטוענים כי ויתרת על הגשמת כמה מן הרעיונות שלך בתחום הרווחה ובטיפול בשכבות המצוקה בגלל רצונך העז להמ־שיך ולשבת בממשלה. האם זה נכון?"

כץ הרים קולו והשיב: „אין לך דברי־הבל גדולים מאלה! היו לי הרבה פיתויים לעזוב את הממשלה, אך נשארתי בה, כדי שאוכל לשמור על ההישגים הקיימים בתחום הסוציאלי ולדחוף קדימה פרוייק־טים לטווח־ארוך. זה מה שמחזיק אותי בממשלה. זה הפיתוי — ולא הכיסא." (ידיעות אחרונות 23.11.79)

„הנה, אני פורש"

שר־הרווחה לא התפטר, כידוע, גם ב־תקופת הורביץ, כשתקציב מישרדו קוצץ שוב. עיתונאים יודעים לספר, שמדי פעם היה לוחש באוזניהם, שהנה הוא עומד להטיל פצצה, ולהודיע על התפטרותו ב־עיקבות כשלונות הממשלה בתחום החב־רתי. אך בסופו של דבר לא התפטר השר, והעיתונאים חדלו מלהתייחס ברצי־נות לאיומי הפרישה שלו. לפני שנה גרם לכינוס מועצת התנועה הדמוקרטית, כדי לדון בפרישה מהממשלה, אך לבסוף חזר בו מרעיון ההתפטרות.

כץ התמיד להופיע לישיבות הממשלה, ונהג לרשום בצורה מסודרת את הנאמר בה. לפני כחודש חשף נחום ברנע מדבר את העובדה ששר־הרווחה נהג להדליף באופן שיטתי לעיתונאים. כץ טען, שהוא חש עליונות על חברי הממשלה האחרים ביגלל השכלתו האקדמאית והכשרתן ה־מיקצועית, אך קולו כימעט ולא נשמע בה. כל עימות שלו עם שר־האוצר הסתיים בהפסד שלו. דו"ח של הביטוח הלאומי, שפורסם לאחרונה, מלמד ש־מיספר העניים גדל. אם מוסיפים לכך את אחוזי המובטלים במשק, הרי כישלונו של ישראל כץ מושלם. לראשונה, מאז המיתון של אמצע שנות ה־60', מדובר על אבטלה של ממש וירידה ריאלית של כארבעה אחוזים בשכר המשולם לשכירים.

כשהתנועה הדמוקרטית נותרה עם שלו־שה שרים וארבעה ח"כים, לא אבה השר להתפטר, למרות שכל הלובי שלו כבר נואש ממנו. האיש שטען שאינו זקוק למישרה ממשלתית, ושעל פי הכשרתו הוא מסוגל לעשות דברים אחרים ובהצלחה רבה יותר, לא רמז שהוא מתכוון להיפרד ממישרדי הסעד והעבודה, שעדיין לא אוחדו, למעשה, למישרד אחד.

ההחלטה להקדים את הבחירות אילצה את קומץ עסקני התנועה הדמוקרטית להח־ליט על המשך דרכם הפוליטית. לכולם היה ברור שהתנועה הדמוקרטית היא פגר פוליטי וייגאל („פופאי") ידין הסיק את המסקנה ההגיונית, אומנם באיחור, והודיע על פרישה מהחיים הפוליטיים. שמואל תמיר נכשל בניסיונו להצטרף שוב לליכוד, ואילו כץ, תחת לחזור לעבודה סוציאלית, פנה לפליט פוליטי אחר והצטרף לרשימת־הצללים של משה דיין.

עיון בעיתונות היומית במשך ארבע ה־שנים האחרונות מגלה שכץ כמעט ואינו מוזכר בה. נחום ברנע טען שחסד זה נטו לו העיתונאים, שלהם דאג להדליף מדי שבוע את מהלך ישיבות הממשלה. אחרים טוענים שאי־ההתעניינות בו מקורה בחוסר עניין ציבורי רב בפעולות מישרד־הרווחה. טענה זו יש לדחות על הסף, משום שאם, על פי כץ, הפער החברתי הוא חבית חומר־נפץ, הרי שאי־העמדת נושא זה במקום גבוה יותר בסדר־העדיפויות ה־ממשלתי היא כישלון נוסף של הד"ר כץ, ואולי הצורב ביותר.

הסיכום: אפס

סיכום תוצאות פעולותיו של ישראל כץ כשר־הרווחה בממשלת הליכוד שואף לאפס. תחת להימלט בצורה מכובדת מפרק אומלל זה בחייו, הצטרף האיש בעל חזות הפנים הסימפטית, המחייך כל הזמן, ל־רשימת־נפל אחרת.

כץ, שפן פוליטי אמיתי, בעל רקע צבאי מפוקפק, אדם שבגד בעקרונות שעליהם הוסכם בד"ש לפני שהצטרפה לממשלת הליכוד, מותיר אחריו אדמה חרוכה בתחום החברתי.

הפער בין העשירונים העליונים והתח־תונים הועמק. בעלי ההון היטיבו את מצבם. העניים הפכו עניים יותר, והצטרפו אליהם בני המעמד הבינוני־נמוך. האינ־פלציה היא בת שלוש ספרות והאבטלה במשק היא גורם דומיננטי לירידה הרבה מישראל. על עלייה כמעט שאין מה לדבר.

השר כץ נוטע
רצון עז לשבת בממשלה

כל פיתרונות דיור מהפכניים לא הוצעו לאלפי חסרי קורת־גג. כספים, שהיו אמו־רים להגיע לשכונות המצוקה, מצאו דרכם להתנחלויות בשטחים הכבושים.

הייקה הטיפוסי הזה לא יוכל להימלט מאחריות, משום שהוא היה שותף מלא בדרג המבצע, אך לא עשה דבר ולא הת־ריע בפני הממשלה על המצב הנואש של „ישראל השניה". נדמה שהתפקיד, המעמד, הכסא, הסיחו את דעתו מהמתרחש בארץ, ובהדרגה הוא ניתק עצמו מהמציאות ה־יומיומית ומאלה שבחרו בו.

כמהופנט, מסתובב היום הד"ר ישראל כץ בזירה הפוליטית ומחפש שותפים ל־הרפתקה חדשה. גנרל שתום־עין ועוד כמה פליטים פוליטיים הם חבריו למערכת־ה־בחירות הקרובה לכנסת העשירית. הוא כבר שכח את חבית־הנפץ שגילגל למרכז הבמה הפוליטית בראשית שנות ה־70', והוא אינו מסוגל לראות שהפתיל מתקצר. „המומחה" (למה?) אינו יכול לוותר על ישיבות יום א' של הממשלה בירושלים. וכל מי שבקי בחיים הפוליטיים בארץ לא יתפלא אם יראה את הד"ר ישראל כץ ממשיך למלא פינקסי־רשימות מישיבות הממשלה הבאה.

בן־ציון ציטרין

ORIENT
דק ונגד מים

השעון המתוכנן במיוחד לצעירים היודעים להנות מהחיים

דגם 713304
דגם 713401

מותאם לפרק היד

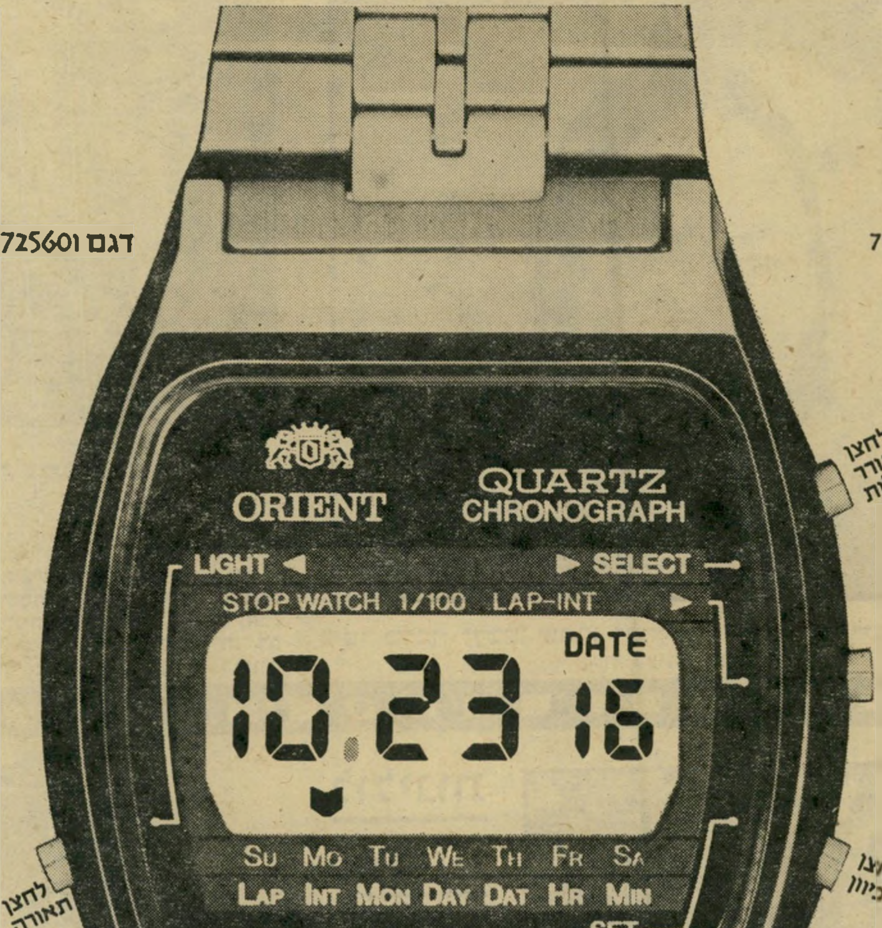

דגם 725601

לחצן בורר פעולות
לחצן שעון העצר
לחצן כיוון
לחצן תאורה

דגם 725601
שעון עצר (סטופר) כפול; כולו פלדת אל-חלד; נגד מים עד 20 מ'; זכוכית קריסטל; מראה: שעות, דקות, שניות, תאריך, יום וחודש; תאורת לילה. אחריות לשנתיים (כולל הסוללה).
~~729.-~~ **629.- ש'**

דגם 713304
שעון נשים עם תאריכון מתוכנת (FULL AUTOMATIC CALENDAR), כולו פלדת אל-חלד; נגד מים; זכוכית קריסטל. מראה: שעות, דקות, שניות, תאריך, יום וחודש; תאורת לילה.
אחריות לשנתיים (כולל הסוללה).
~~828.-~~ **715.- ש'**

דגם 713401
שעון נשים, עם תאריכון מתוכנת (FULL AUTOMATIC CALENDAR). נגד מים; מצופה זהב; זכוכית קריסטל; מראה: שעות, דקות, שניות, תאריך, יום וחודש; תאורת לילה.
אחריות לשנתיים (כולל הסוללה).
~~945.-~~ **799.- ש'**

מבצע מיוחד לחגים

להשיג בחנויות המובחרות בארץ. שרות יעיל ומהיר, חלפים מקוריים.

אוריינט בדיוק בזמן הנכון.

שעון מעולה ללא בעיות• יבוא שיווק והפצה: בני משה קרסו בע"מ-סוכנים בלעדיים של: ORIENT WATCH CO. JAPAN

קולנוע

סרטים

מחיי מאריונטות

„בחלק הראשון של סצינות מחיי נישואין מופיעות שתי דמויות זועמות והרסניות, להן קראתי פטר וקאתרינה. מן הדין היה להקדיש להן אז יותר מקום, אלא שיוהן ומאריאן מילאו אז את כל החלל הפנוי, ועל כן נכפתה עלי שתיקה בכל הנוגע לבעיותיו של זוג מעורער זה. בתסריט

פיטר גרמן (השחקן רוברט אטזורן) —הבעל הנורמלי שהפך רוצח פתולוגי ב„חיי מאריונטות"
כולם המומים מן הקורה להם

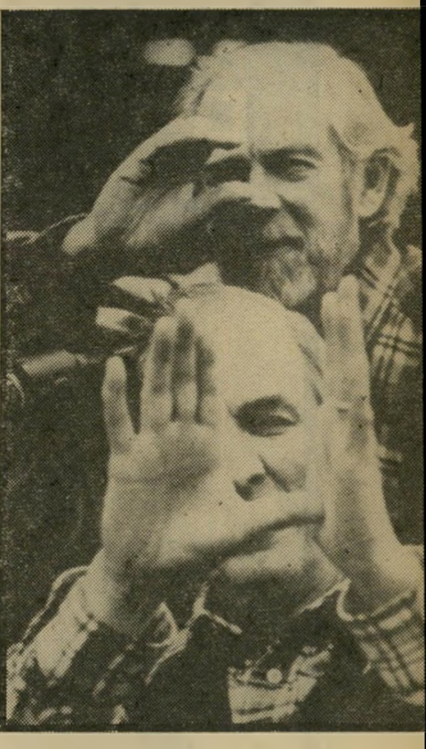

אינגמר ברגמן וסבן ניקוויסט
הבמאי והצלם

אחר שכתבתי, ואשר לא עלה יפה בסופו של דבר, הופיע סיפורם של פטר וקאת־רינה כאחד מתוך כמה נושאים משולבים זה בזה. תוכנית ההסרטה נפלה למים, אבל שניים אלה סירבו לרדת למצולות. הם חזרו והופיעו בעקשנות בתוך כל תוכנית חדשה שרקמתי, סצינות החלו לקבל צורה. עכשיו חיי מאריונטות הפך להיות עובדה קיימת."

במילים אלה נפתחת ההקדמה של אינג־מר ברגמן לתסריט סירטו החדש ביותר, מחיי מאריונטות, שיוצג בקרוב בישראל. בדרך זו הוא קושר את הסרט למה שעשה קודם לכן, ועוסק בפעם נוספת בשטח המטריד אותו לאחרונה בצורה עיקבית. כי לסרט החדש אפשר היה לקרוא, בלי לחטוא לאמת, „עוד סצינות מחיי נישו־אין". נדמה, שלצורך זה הפשיט הבמאי השוודי עוד יותר את סיגנונו, הפך אותו קאמרי עד כדי קיצוניות, כאשר הוא אינו מש אף לרגע מן הנושא המרכזי.

מבחינה חזותית, זה יכול להזכיר סרט

פיטר מדמה לעצמו שהוא רוצח את אשתו קאתרינה (כריסטין בורגר)
עוד סצינות מחיי נישואין

היצאנית קה (ריטה רוסק)
קצר במוח האדם

קודם משלו, שלא הוצג מעולם בארץ, הפולחן, בקירבה היתרה של המצלמה לדמויות, בהיעדר כמעט מוחלט של רקע חזותי, בהתרכזות הקיצונית בפני השח־קנים. תמונות נמוגות לתוך מסך לבן, כמ בפרסונה, והסרט כולו הוא שחור לבן, פרט לשתי סצינות־מפתח, שאחת מהן, סצינת הפתיחה, מראה את הגיבור רוצח יצאנית.

הכוח ההרסני. בתוכנו — שקוע הסרט עמוק בתוך עולמו של ברגמן. השאלה המופיעה לכל אורך הסרט היא, כדברי הבמאי: „מה גורם לאותו קצר במוח האדם, שמעביר אותו על דעתו, גם אם מדובר באיש הנראה מאוזן ושקול לגמרי בהתנהגותו? בפנים אל פנים ניסיתי להת־מודד עם נושא דומה, אלא שהפעם הכוח ההרסני אינו מופנה כלפי פנים, אלא כלפי חוץ, אל אדם זר."

הסרט כולו בנוי כמעט כמו עבודת־מחקר תעודית. אחרי הרצח בהתחלה, ותמו־נות הגיבור המאושפז במוסד לחולי־נפש

לולינות

עליזה

אגרופים מצחיקים (הוד, תל־אביב, ארצות־הברית) — ג'קי צ'אן, כך טוענים באמריקה, עתיד לרשת את ברוס לי. אבל להבדיל מן האליל ההונג־קונגי, שלקח את עצמו ברצינות מחרידה, צ'אן עתיד להפוך את מלאכת הקונג־פו לפארודיה מצחיקה, מן הסוג שהוגש על קצה המזלג ב„סרט מטוגן".

כך לפחות מבטיחים המומחים. אבל כדי שישיג את מטרתו, כדאי יהיה שימצא לעצמו צוות שיתייחס אליו קצת יותר ברצינות מאשר הצוות שעשה את „אגרופים מצחיקים". הכוונה אינה שיעמידו אותו במרכזן של דרמות, אלא שידאגו לבנות סיפורים קצת יותר מוצלחים מסביב למעשי הלוליינות העליזים שלו, כדי שתהיה גם מיסגרת למהלומות האקרובטיות, ולא רק אפקטים קוליים מהד־הדים ברקע.

הצמד רוברט קלאוז (במאי) ופרד ויינטראוב (מפיק), שעבדו גם על הלהיט הגדול ביותר של ברוס לי, „הדרא־קון", מציג כאן את צ'אן כבנו השובב של מיסעדן סיני, שמסרב לשלם דמי־חסות למאפיה, אבל עם זאת גם מתנגד לתגובה בכוח נגד העולם התחתון. הבן, שמוא חסיד נלהב של שיטות הלחימה הסיניות, שאותן הוא לומד אצל דודו, הכיבשה השחורה של המישפחה, אינו יכול להתאפק, כאשר באים הבריונים להכות את אביו. תוך כמה תנו־עות אלגנטיות ומהירות מאוד הוא מפזר אותם על פני סימטה שלמה.

מכאן שואל הסרט את הנושא החביב על קלינט איסט־ווד, ומתחיל לדבר על אליפות ההתכתשות של ארצות־הברית. צ'אן החביב הופך לנציג העדיף של הבוס המקומי, גם זאת משום שאותו בוס חטף את כלת אחיו.

משהו לא ברור כאן? לא חשוב, גם אם תראו את הסרט לא תבינו הרבה יותר. אנשים הולכים בו לעשות משהו, אבל הסרט שוכח לומר אם הגיעו אי־פעם. דמו־יות מופיעות ונעלמות לפי הצורך ולא לפי העלילה. סק־רנים שממלאים כיכר שלמה, כדי לראות התגוששות ראוו־תנית, לא יילכו בעיקבות המתגוששים לתוך אולם קולנוע ריק, פשוט משום שהדבר אינו מסתדר לבמאי. למען האמת, זה נראה כאילו כאן הוסרט סרט ארוך ומפורט הרבה יותר, אבל כשהוחלט להביא אותו לממדים מיס־חריים, העדיפו להוציא את קיטעי העלילה, כדי להש־איר את המכות בשלמותן. צריך להודות שהמכות הן אמנם משעשעות מאוד, בעיקר כאשר צ'אן קטן־הקומה מכה בגושי־בשר ענקיים ביעילות של צרעה המחסלת דובים. מי שאינו מבקש יותר, יבוא על סיפוקו המלא.

ג'קי צ'אן: יורשו של ברוס לי

בסוף, מורכבת כל העלילה מסצינות אפו־רות בכוונה־תחילה (עם צלם כמו סוון ניקוויסט, אין מיקרים או טעויות על ה־מסך). סצינות אלה עמוסות מונולוגים, או דיאלוגים — לעיתים ארוכים למדי — נעות קדימה ואחורה בתוך הזמן, חלקן מתרחשות לפני הרצח, חלקן אחריו, והן מורכבות יחד כסרט תעודי, המנסה להס־ביר את המניעים שהביאו את האיש לבי־צוע המעשה.

כל אחד מן המשתתפים חושף את האמת שלו בפני המצלמה, וזה כולל את הרוצח, שהוא כלכלן מצליח, את אשתו, מעצבת־אופנה, את הפסיכיאטר, שהוא ידיד המישפחה, העוגב אחרי האשה, ואת אמו של הרוצח.

„בסך הכל, צריך להדגיש שאף אחת מן הדמויות בסרט, למרות היומרות שלהן, אינה מסוגלת לפרש או להסביר את הדרא־מה. כולם מעורבים בה והמומים מן הקורה להם. אשר לפסיכיאטר, אשר בתוקף עיסוקו צריך היה להיות הקרוב ביותר לאמת, הוא רחוק יותר מכולם.”

הדוד מאמריקה. מוזר לראות את הסרט הזה בצמידות לדוד מאמריקה של אלן רנה, המציג את תורותיו של פרו־פסור הנרי לאבוריט. מוזר, משום שאפשר למצוא אצל ברגמן אישור לרבות מן התי־אוריות של לאבוריט. למשל, שאישיותו של האדם נקבעת על־ידי סביבתו, והוא אינו אלא סך הכל של ההשפעות שספג.

זה מה שקורה לפטר, הבעל הרוצח, שגדל לפי מוסכמות הקובעות מה זאת הצלחה (הכנסה גבוהה, עמדת כוח בחב־רה), מה פירוש חיי נישואין מאושרים (חופש מיני, מיגוון התעלסויות), מה מו־תר ומה אסור. כאן באה תוספת ברגמנית טיפוסית: האיש הזה אמנם תוכנת על־ידי החברה בכל מיני מישורים, אבל מה שלא הוכנס בו היו הנתונים הנוגעים ל־רגש, לאהבה, להשתייכות. ולכן, כאשר כל המטרות האחרות מושגות לכאורה, נופל האיש לתוך התהום הפעורה לרגליו.

עוד טוען לאבוריט, שבחברה סגורה אדם חייב להיות שולט או נשלט, ואם הוא נשלט, עליו להילחם או לברוח. פטר, במילחמתו הנצחית עם קאתרינה, מנסה לשלוט, אבל נכשל שוב ושוב. היא לועגת בסצינה אחת לאונו הגברי, מסרבת בסצינה אחרת להיתלוות אליו לביקור אצל אמו, מתייחסת אליו בהבנה וסלחנות אמהית כששנתו נודדת.

במצב כניעה שכזה, לפי לאבוריט, ה־תיסכול חייב להופיע, ובעיקבותיו החרדה, שתוצאותיה אלימות. פטר אמנם אינו רו־צח את אשתו, למרות שסיוטים על רצח כזה הם שמובילים אותו בהתחלת הסרט לקאבינט של ידידו הפסיכיאטר, אבל הוא רוצח יצאנית אשר במיקרה, או שלא במיקרה, נושאת את שם אשתו.

„אין אמצעי מושלם יותר לשלוט במי־שהו, מאשר להרוג אותו”, אומר האפילוג בסרט, כאילו על־מנת לאשר את תי־אוריית השליטה בזולת עד הסוף.

העולם הקר. למרות שהסרט הופק בגרמניה, עם שחקנים גרמנים, דוברי גר־מנית, לא קשה לזהות בו את העולם ה־צפוני, הפרוטסטאנטי, הקפוא, הקר והעקר ריגשית, שעימו מתגושש ברגמן מזה עידן ועידנים. עולם שבו מותר לאדם להרס מבפנים, כל עוד הוא שלם כלפי חוץ, עולם שבו כל הנאה כרוכה בהרגשה של חטא, ושבו הפתיחות המתאפשרת מן המו־

פיטר, קאתרינה וארתור ברנר, ידיד המישפחה (השחקן היינץ בננט)
התיסכול חייב להופיע

סר החדש (והרי ידוע שסקאנדינאביה חלו־צה בנושא) עומדת בניגוד גמור למיבנה הנפשי של אלה אשר צריכים להנות ממנו.

בצורה עוד יותר בוטה מאשר בכל סרטיו האחרים, קובע כאן ברגמן, שכל אדם עומד עירום בפני עצמו, ואין לו מנוס מן הדין שהוא עושה לעצמו, ואין לו מושיע שיוכל לסנגר עליו, או לעזור לו.

כמו בכל סרטיו האחרים, יש גם כאן סצינה המכחישה נקודה אחרונה זו בצו־רה שאינה משתמעת לשתי פנים, סצינה החורגת מן המיבנה העיקרי של העלילה, בערך כמו הסיפור של האשה המבקשת ייעוץ לגט בסצינות מחיי נישואין. כמו־בן, שמדובר בחריגה למראית־עין, כי בעצם יש קשר אמיץ בין הסרט לחריגות.

בחיי המאריונטות מתרחשת חריגה זו כביכול כאשר האשה, קאתרינה, לאחר ריב עם בעלה, מבקרת בבית שותפה בבית־האופנה, הומוסכסואל מתבגר הקורא לעצ־מו טיס, משום שזה נראה לו מעניין יותר משמו האמיתי, תומאס איזידור מאנדל־באום.

פיטר וקה — כמה שנות אחרי הרצח
לשלוט במישהו — להרוג אותו

כשתופסים נהג שיכור בברונקס - אוכלים לו את הרישיון!

פול ניומן (במרכז) עם פיט טסיטורה ותום מולהרן, השוטרים האמיתיים
במקום לאסור נרקומן —

„פורט אפאש” היה מיבצר מרוחק, בלב שטח־המחייה של השבטים האינדיאניים.

„פורט אפאש” הוא גם סרט מפורסם, שעשה ג'ון פורד לפני 33 שנים. הסרט תיאר כיצד הובסו חיילי ארצות־הברית בידי האינדיאנים, משום שהמפקד הממונה על אנשי הצבא היה איש אקדמיה, שניסה להילחם לפי חוקים כתובים ולא לפי התנאים המיוחדים של הלוחמה במערב הפרוע.

מה לכל זה ולסרט חדש בשם „רובע הברונקס”? פשוט מאוד — במקור נק־רא הסרט „פורט אפאש, בברונקס”, והכוונה ברורה: העלילה מתרחשת בתוך תחנת־מישטרה ברובע הברונקס, ותחנת־מישטרה זו משולה ל„פורט אפאש” ההיס־טורי, מעין מיבצר בודד וחשוף בתוך שטח עויין.

עוד יותר מזה, בתחילת הסרט מקבלת תחנת־המישטרה הזאת מפקד חדש, בדמות אד אסנר (המוכר יותר כלו גראנט מן הטלוויזיה), מפקד המסרב להתחשב ב־תנאים המיוחדים שבשטח — בעובדה שהרוב המוחלט של האוכלוסיה במקום אינו דובר אנגלית, שבתוך כמה עשרות גושי בתים שוכנים כמה עשרות אלפי נרקומנים, פירומאנים, זונות, סרסורים, כייסים וסתם מטורפים, ובחתך אוכלוסיה שכזה אי־אפשר לטפל בעזרת החוק ה־יבש, הכתוב עבור יישוב נורמלי, ממוצע.

למעריצי פול ניומן הסרט הזה הוא בהחלט בשורה טובה. בגיל 56 הוא נראה משובב־נפש, מרתק ובעל נוכחות חזקה, לפי מיטב המסורת, ואפילו יותר מזה: בדמות אחד השוטרים ב„פורט אפאש” שבברונקס, הוא זוכה לאחד התפקידים המוצלחים שלו בשנים האחרונות, קשוח ותביב, זועם ומחייך וחושף הרבה יותר מן החיוך הנחמד והעיניים הכחולות, ש־בדרך־כלל הספיקו לו לאחרונה.

לעומת זאת, כל הכמהים לארץ כל האפשרויות עשוי „רובע הברונקס” להדליק כמה נורות אדומות. עצם העובדה שחלק מן העיר הגדולה באמריקה נראה כמו דרסדן או הירושימה אחרי הפצצה, ושתו־שביו משועבדים לכנפי הסמים, אינה משובבת־נפש.

ניומן בתפקיד השוטר מורפי
לוקחים לו את הנעליים

ואין זו תחבולה קולנועית: הסרט מבו־סס על סיפורים אמיתיים של שני שוט־רים, אחד ממוצא אירי, השני ממוצא אי־טלקי, ששירתו כמה שנים טובות באותה תחנת־מישטרה המתוארת בסרט, והמכונה באמת ובתמים „פורט אפאש”.

תום מולהרן ופיט טסיטורה עבדו יחד כצוות (לצד ניומן בסרט מופיע שחקן צעיר בשם קן ואהל, הזכור מ„איפה כל החבר'ה הטובים”), השתמשו בכל האמ־צעים הכתובים והלא כתובים בחוק, כדי ללכוד שודדים ולמנוע פשעים, עשו לא פעם דין בעצמם: „במקום לאסור נר־קומן, היינו לוקחים לו את הנעליים, כדי שלא יוכל לצאת ולחפש חומר. כשתפסנו נהג שיכור, פשוט אכלנו לו את הריש־יון, והכרחנו אותו לעבור את כל המס־לול הבירוקרטי של השגת רשיון חדש. כשמצאנו מישהו מריח דבק, הדבקנו לו את השערות לגולגולת”, הם מספרים.

רשויות המישטרה לא גילו התלהבות גדולה מדי לסיגנון הזה, והשניים נאלצו כל הזמן לעבור ועדות־ביקורת וחקירות פנימיות, עד שהתעייפו, התפטרו והציעו את זיכרונותיהם לחברות־הסרטים.

מה שיש ב„רובע הברונקס” הוא רק חלק מן התוויות הפרטיות שלהם. באמתח־תם סיפורים לעוד תריסר סרטים, כך לפחות הם טוענים. ואם יקבלו עבורם את התמורה המקווה בדולרים מרשרשים, הם יקנו מהר כרטיס־טיסה ויברחו לבא־האמה. „רחוק ככל האפשר מברונקס”, הם מסבירים.

„העולם הזה" 971
תאריך: 24.5.1956

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

בגיליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פורסמה הכתבה הראשונה בסידרה „דת או כיונס?" כותרתה: „העסק הפרטי של מינץ ושות'" ונושאה: מערכת העסקים המסועפת של מנהיג פועלי אגודת־ישראל, ח״כ בנימין מינץ. גם מדור העורך התייחס לנושא זה תחת הכותרת „מכירת המשיח". במדור „איש מופת", תחת הכותרת „הצעיר שכיסה רימון", פורסם סיפורו של שלמה ורדי, שהציל חיי אנשים רבים כשכיסה בגופו רימון־יד. צוות כתבי השבועון, ששהה בקיבוץ מזרע, סיקר את סיפור שיבתו של אסיר פראג מרדכי אורן. במדור הקולנוע והחברה, תחת הכותרת „קארולין השוכבה", הובא סיפור שהותה של כוכבת הקולנוע הצרפתיה מרטין קארול בישראל. כתבו המשוטט של השבועון באירופה, עמוס קינן, דיווח על פסטיבל הסרטים בקאן, ברשימה שנשאה את הכותרת „שותים וודקה וקוראים תנ״ך". „צברית 56", אופירה ארז (כיום נבון) המשיכה בתיאור מסעה בצרפת ופגישותיה עם נציגות ממדינות ערב.

כשער הגיליון: מנהיג אגודת־ישראל ח״כ בנימין מינץ.

חופש־עיתונות בנוסח קיבוץ מזרע ✱ קינאה בסיגנון נתניה ✱ אופקים חדשים ✱ סטירה לעמוס אילון

עיתונות

„תנו לאורן לדבר!"

העיתונאים שנכחו בחדר האוכל של מזרע, בעת נאומו של מרדכי אורן, ביום שובו למשק, רשמו במהירות כל מילה שהוציא מפיו. לפתע ניגשה רגה אורן לבעלה, לחשה משהו באוזנו. אורן הפסיק את דבריו והודיע: „אם יש עיתונאים באולם, אני מבקש מהם להתאפק בדברים שאמרתי ושהם ביני ובין הקיבוץ."

הכתבים, שהופתעו מהבקשה המוזרה, קיוו בליבם כי לא היתה רצינית, חיכו לפגישה מיוחדת עם אורן לבדו. במסיבת העיתונאים, כעבור שעה, סירב אורן לענות לשאלות, חזר בתקיפות על דרישתו: „לא לפרסם את הפרטים האישיים שהזכרתי."

העיתונאים היו נבוכים. כל אחד מהם כימעט והסכים לבקשתו של אורן, אך איש לא היה מוכן להתחייב לשתוק, מחשש פן חברו לא יעמוד בהבטחתו.

שומרים עם אקדחים. היחיד שדיבר גלויות היה אריה נשר, מנהל סניף הארץ בחיפה. התרתח נשר המשופם: „אי־אפשר להסתיר דברים שאלף איש שמעו. יש במדינה הזאת עדיין חופש עיתונות."

גם נסיונות השיכנוע של ראש עיתונאי חיפה, איש על המשמר שמואל האוזר, שטען כי אין לאיש רשות לפרסם דברים שאורן אמר בתוך ביתו הפרטי, לא הועילו. ישיבת החירום של העיתונאים נסתיימה ללא כל החלטה מחייבת, וגרמה להתרתחות מזכיר קיבוץ מזרע: „בפעם הבאה נדע כיצד להתייחס אליכם."

לא היה צורך להמתין לפעם הבאה. בחדר האוכל ניגשו לעיתונאים שומרי המשק הגברתנים, חמושי אקדחים, ושאלו בשפה קרירה: „יש לכם עוד מה לעשות כאן?"

למחרת חג השבועות, הופיע נאומו של מרדכי אורן במלואו בכל העיתונים, כולל על המשמר. גרמה לכך התקשרות טלפונית, שהתקשרו אנשי מפ״ם ממזרע עם מנהיגם הרוחני, מאיר יערי, במרחביה. הם נועצו בו כיצד לעצור את פירסום דברי אורן. השיב יערי ברורות: „תנו לאורן לדבר! אפשר לפרסם את הכל!"

נתניה

כיצד מחסלים עסק?

אחת החנויות המהודרות ביותר במרכז נתניה היא חנות ההלבשה של ברונו מרגלר. הסוחר היקה השמנמן, שהוא מוותיקי סוחרי נתניה, היה ידוע כאדם מהוגן ושקט, שלא הסתכסך מעולם עם איש. אולם בחודש האחרון אירע משהו בחייו של ברונו.

בעוברו עם אשתו ברחובה של העיר, או בשבתו באחד מבתי־הקפה, הרגיש בהתלחשויות משונות מאחורי גבו. האנשים ברחוב הסתכלו בו בעיניים מוזרות, הורו עליו באצבע, לחשו זה לזה דברי סוד. העניין נמשך כמה שבועות והשמועות הגיעו גם לאוזניו של ברונו מרגלר עצמו. הוא מיהר לתחנת המישטרה המקומית, הודיע בהתרגשות לקצין: „מוציאים עלי דיבה ברחוב. אומרים שתפסו אצלי בית־בושת."

השמועות הספיקו כבר להגיע גם לאוזני הקצין, אולם הוא היה חסר־אונים להילחם בהן.

חיוך רב־משמעות. בחנות ההלבשה עצמה, אשר שקקה קונים יותר מתמיד, סיפרה השבוע אשתו של מרגלר, אשה גוצה ושופעת־חיים: „עוד לפני חודש היה הכל בסדר. אבל כנראה שמישהו מקנא בהצלחתנו והחליט לחסל אותנו. אם כן, בחר בשיטה השפלה ביותר. כי פתאום התחלתי לשמוע כאילו גילתה המישטרה בית־בושת בביתי בו ביקרו כל נכבדי העיר. השמועות לא פסחו אל יהלומנים ידועים, בעלי בתי־קולנוע ואפילו מזכיר העיר עצמו."

היתה למרת מרגלר סיבה מוצדקת להתרתח: „מזכיר העיר אפילו איננו מכיר אותי, והקשר היחידי שלי עם בעלי בתי־הקולנוע הוא באמצעות הקופה, שם אני קונה כרטיסים. סיבכו בעניין כל מיני נשים נשואות, שכאילו באו אלי למצוא פורקן מחיי הנישואים. גם את העובדות בחנות שלי הכניסו לתוך העסק. אילו ידעתי מי מפיץ את ההשמצות — הייתי תובעת אותו מייד לדין!"

אולם רוגזה המוצדק של האשה הפשוטה לא היה בו, כנראה, כדי לשבור את מעגל־הלחישות האכזר. תושבים חסרי עניין הוסיפו לרכל בהנאה, מבלי להעריך כמה פגעו בנושאי רכילותם. בעוברם על פני חלון הראווה של חנות מרגלר, היו קורצים בעיניהם ומחייכים חיוך אווילי לעבר השלט הקטן, שהודיע בצניעות: „דרושה מוכרת מיקצועית!"

אמנות

כתמים משגעים

צלמי היומנים העיפו מבט חטוף אחד על קירות האולם המרכזי של מוסיאון תל־אביב, והזדרזו לצאת בחזרה. נראה להם כי באו אל הכתובת הלא נכונה.

באולם היו מוצגים ציוריו של יוסף זריצקי, איש „אופקים חדשים". הציורים, שהיו תלויים במיסגרות נאות, היו למעשה כתמי צבע סתמיים, שהשתלבו ביניהם ללא כל תחום ברור בין כתם לכתם. לדעתו של הצייר עצמו, היתה זו התגלמותה של ההתפתחות הטבעית של הציור המודרני.

אסכולה זו — הטאשיזם או הכתמיזם — נפוצה עתה מאוד בצרפת, שווייץ, ארצות־הברית ואיטליה. היא התפתחה מן הציור המופשט, שנעשה כה מופשט בשנים האחרונות עד כי אי אפשר היה להפשיטו עוד יותר. הכתמים, במיקרהו של זריצקי, היו הבעה צבעונית של רגשותיו. לולא גילו (65), אפשר היה לחשוב כי נאספו בסוף יום מייגע מעל ריצפת גן־הילדים.

הצעירים והזקנים. התמונות של זריצקי היו חלק מהתערוכה הכללית של 16 מציירי „אופקים חדשים". קבוצה זו, הכוללת עתה 21 חברים, קמה בתום מילחמת העצמאות, כאשר כמה ציירים צעירים החליטו כי לא יוכלו להציג את ציוריהם יחד עם כלל חברי אגודת הציירים הישראלית.

לדעתם, קפאו עסקני האגודה על מכחוליהם, היו מנותקים מריתמוס החיים הישראגיים ומדופק הזמנים החדשים. אופקיהם של הזקנים, החליטו הצעירים, היו כבר מיושנים. הם ניגשו לחידושים.

רוצה שימלה כזו. באותה תערוכה, השמינית בתולדות הקבוצה, בלטו במיוחד ציוריו של יוחנן סימון. עוד לפני שנתיים היה סימון מראשי הציירים של הקיבוץ הארצי, ועזר לעצב את סיגנון הריאליזם הקיבוצי.

לפני שנתיים עזב את קיבוץ הזורע, נשא לאשה את מעצבת האופנה פני לייטרסדורף. לא היה זה מאורע פרטי; גם ציורו של סימון החל משתנה. נושאיו נשארו לרוב אותם נושאים לקוחים מחיי הקיבוץ, אך „הריאליזם הסוציאליסטי" לא בלט בהם כל כך. בכל זאת, סימון הינו עתה אחד הציירים הטובים בארץ.

אופיינית לרוח התערוכה כולה היתה תל־אביבית צעירה, שהצביעה על אחד מציורי משה קסטל, ביקשה מייד מבעלה שיקנה לה שימלה, „עם דוגמה משגעת כזו!" הציירים עצמם לא נעלבו. להיפך. לגביהם היתה זו הוכחה נוספת כי האמנות החדשה והמופשטת קרובה מאוד לאמנות השימושית, ולכן מבטאת את תקופת התעשיה, בה הם גם חיים.

תיאטרון

טייסת עליזה

החסידה באה (תיאטרון זירה) **באה** לאשר את ההנחה כי החסידה שבאגדה, בדיוק כמו החסידה שבטבע, מופיעה בלהקות גדולות. במחזה של אנדרה רוסן, נוחתת טייסת שלמה של חסידות בביתה של מישפחת ז'אקה בפאריס, מטילה את פצצות־הלידה שלה אצל: (א) האם אולימפ, שעברה מזמן מגיל העגיבה לגיל העמידה, (ב) מזכירת הבעל שארל, בעזרתו הפעילה את בן הבוס, (ג) הבת אנט, (ד) המשרתת תרז. כמו כן מתפוצצת פצצת־זמן ישנה מאוד, בדמות המאהבת הנשכחת של האב.

בניגוד לאם המבוהלת, השואלת שוב ושוב „איך זה קרה?" אין הצופה זקוק להסברה. התהליך ברור לו פחות או יותר.

ההסתערות הגיניקולוגית הענפה מתקדמת בחסות הפצצה מרככת של רעמי־צחוק מצד הקהל, ובעזרת מישחק מצויין מצד ציפורה פלד (האם) ויהודה פוקס (האב). כאשר ממריאות החסידות וממשיכות בדרכן, מגיע פרס ילודה לא רק למישפחה הפאריסאית, אלא גם לתיאטרון זירה, שצעד צעד רציני קדימה אל המיקצועיות.

אנשים

● את התיאור המקורי ביותר של קונצט תיזמורתו של **לאיונל המפטון** נתן השבוע כתב הארץ, **עמוס אילון**: „לגבי אנשים רבים בקהל זוהי בראש ובראשונה חוויה מינית." אילון עצמו זכה באותו שבוע לחוויה גופנית: אחד מחברי מערכת עיתונו נתן לו כמה סטירות־לחי בתגובה על נכונותו להפר את שביתת עובדי הארץ לפני שנסתיימה. סיבה אפשרית לנכונות זו: עורך הארץ, **גרשום שוקן**, הציע לאילון לנסוע לארצות־הברית ולשמש שם כשליחו הקבוע של היומון.

● בתשובה לבקשה להתיר עלייה של יהודים מברית־המועצות, השיב שגריר ברית־המועצות בישראל, **אלכסנדר ניקיטה אברמוב**: „אני אשתדל אצל ממשלתי, ואני בטוח שאשיג הסכמה להרשות עליית יהודים מרוסיה למדינת ישראל, בדיוק באותם המיספרים כפי שיבואו יהודים מארצות־הברית."

אורן מוסר דו״ח שבוע אחר שובו למשק מזרע עוד היה אסיר פראג עצבני, עייף ומתוח. עם שובו התעוררו שאלות עקרוניות: האם הוא גיבור לאומי — או אסיר שבור הראוי להבנה? האם היתה זאת טרגדיה אישית — או פרשה דרמאתית של המאבק הלאומי? בתמונה: אורן מתנשק.

מנן מילונר - מרגישים מיד...
האפטר - שייב המבדיל אותך מאחרים.
אי אפשר לטעות בניחוח הגברי, השנה.
מנן מליונר
רק נכנסת - מרגישים מיד.
גם באריזת שי מיוחדת
הכוללת דיאודורנט ואפטר-שייב.
טוב יותר ממיליון מתנות.
MENNEN MILLIONAIRE
AFTERSHAVE
3.5 FLUID OUNCES (10
M
MENNEN MILLIONAIRE®
AFTER SHAVE
3.5 FLUID OUNCES (104 ML.)
איילון

ט"ז אייר תשמ"א, 20.5.1981 מיספר 2281 88 עמודים שנה 45 המחיר: 13 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

מדוע התפטר השופט ד כהן?

אשת-שופט ניצה כהן

פקודת מעצר נגד אשת השופט